

Rauf İLYASOĞLU

**Asimana
ucalan şəhidlər**

Bakı - 2022

Müəllif " Asimana ucalan şəhidlər" kitabının çap olunmasında maddi dəstəyinə görə Azərbaycanın Xalq Qəhrəmanı Aslan bəy Sultanovun nəvəsi Aslan Abdullayevə (Sultanova) təşəkkürünü bildirir.

Məsləhətçi: **Hacı Aslan Abdullayev (Sultanov)**
iş adamı

Redaktor: **Hacı Həsən Hüseyni (Sobulu)**
*Qarabağ Müharibəsi Əlili, Qazi,
İlahiyyatçı, tədqiqatçı-publisist*

Rəyçilər: **Niyaz İlyasoğlu**
şəhid atası
Vüqar Həsənov
araşdırmaçı-jurnalist

Rauf İlyasoğlu, "Asimana ucalan şəhidlər"
Bakı, «İmza» nəşrlər evi, 2022, 312 səh.

"Asimana ucalan şəhidlər" kitabı müəllifin oxucularla 17-ci görüşüdür. Kitabda 1990-1993-cü illər, Aprel döyüşləri və 2020-ci ilin vətən müharibəsində şəhid olan soydaşlarımızın bir qismi haqqında məlumat verilmişdir.

İSBN 978-9952-37-440-1

© Rauf İlyasoğlu - 2022

MÜƏLLİFDƏN

Şəhidlik zirvəsi ən uca məqamdır. Bu zirvədə dayanmaq , tanrı sevgisini qazanmaq hər kəsə nəsib olmur.

Şəhid ölməzliyin bayraqdır. Onlar həyatda şərəfli bir iz qoyub dünyalarını dəyişərək cənnətə doğru gedirlər.

Şəhidin ancaq doğum tarixi olur. Balıq təmiz suyu, quş ucalığı, bülbül qızılıgülü sevdiyi qədər şəhidlər də ölməzliyi o qədər sevirilər. Şəhid ruhu müqəddəs ruhdur. 28 il erməni və rus ordusu tərəfindən işğal olunmuş torpaqlarımızı yağı taptağından azad edən də məhz şəhidlərimiz, qazilərimiz, milli ordumuzun əsgər və zabitləri oldular.

Bu qələbənin qazanılmasında Ali baş komandanımız, ölkə prezidenti İlham Əliyevin xarici ölkələrin nüfuzlu televiziya jurnalistlərinə, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən səfirliklərin, diplomatik korpusun nümayəndələrinə 44 günlük vətən müharibəsi ərəfəsində verdiyi müsahibələr ordumuza güc, qüvvət verdi.

Qardaş Türkiyənin, İsrailin və Pakistan dövlətinin köməyi bizi sonsuz dərəcədə ruhlandırdı və qələbəmizi daha da sürətləndirdi.

" Asimana ucalan şəhidlər" kitabımda istər birinci vətən müharibəsində, istər Aprel döyüşlərində, istərsə də 44 günlük vətən müharibəsində torpaqlarımızın azadlığı uğrunda ərazi bütövlüyümüzü qoruyarkən canını fəda vermiş şəhidlərimiz haqqında mətbuat səhifələrində, ayrı- ayrı illərdə yazdıqlarım məqalələrin, şeirlərin bir hissəsi toplanmışdır.

Hər bir şəhid haqqında bir nəfərin ətraflı olaraq kitab yazması əlbətdə ki, bir ömrə sığmaz.

Əgər ömür vəfa qılarsa ,növbəti kitablarımda da şəhidlərimizin şərəfli ömür yollarından yazaraq gələcək nəsələ yadigar olaraq ərməgan edəcəyəm.

Məkanı cənnət olan şəhidlərimizin ruhları şad olsun.

Şəhidlər xalqımızın qəlbində əbədi yaşayır və yaşayacaqdır.

**MƏRHƏMƏTLİ VƏ RƏHMLİ
ALLAHIN ADI İLƏ**

FATİHƏ SURƏSİNİ OXUYARKƏN

Quranın ilk surəsi bil, Fatihə adlanır,
Hər ayənin hikmətin görən nadanlar qanır?

Mərhəmətli rəhmlə Allahın adı ilə,
Bismillahir Rəhmanir Rəhim kəlməsi ilə

Həmd olsun Allahıma, aləmlərin rəbbinə,
Haqq-hesab çəkən günün yeganə sahibinə.

Sənə ibadət edib səndən yardım dilərik.
Yönəlt bizi düz yola, nemətini görərik.

Azanların yolundan Allah bizi uzaq et,
Qəzaba düçar olan azğınlardan iraq et.

REDAKTORDAN

Bismillahir – Rəhmanir – Rəhim!

Hər bir yaxşılıqdan və gözəllikdən daha üstün bir məqam vardır ki, o, şəhidlik məqamıdır. Əgər bir şəxs şəhid olsa onun üçün ondan üstün bir xeyir təsəvvür oluna bilməz. Şəhidlik barədə Qurani –Kərimdə, Peyğəmbərin(s) və Məsum İmamların(ə.m) hədislərində, həmçinin klassik və aşıq ədəbiyyatında çox sayda məlumatlar vardır.

Yuxarıda deyilən fikirlərin təsdiqi kimi Qurani-Kərimin “Bəqərə” surəsinin 154 və “Ali –İmran” surəsinin 169-cu ayələrini misal göstərə bilərik:

“Allah yolunda öldürülənlərə (şəhid olanlara) “ölü” deməyin. Əksinə, onlar (Allah dərgahında) diridirlər, lakin siz bunu dərk etmirsiniz”.

“Allah yolunda öldürülənləri (şəhid olanları) heç də ölü zənn etmə! Əsl həqiqətdə onlar diridirlər. Onlara Rəbbi yanında ruzi (cənnət ruzisi) əta olunur”.

Şəhidliyin uca məqamı və Allah yanında layiq olduğu mərtəbəni Ayətullah – üzma Nasir Məkarim Şirazi “Qurani-Kərimin Azərbaycan dilinə tərcümə və izahı” əsərində “Bəqərə” surəsi 154 və “Ali- İmran” surəsi 169 ayələrində belə izah edir:

Şəhidin məqam və əzəməti barədə İmam Sadıq(ə) istinad edilən hər hədisdə bu ayələrin “Bədr” və “Ühüd” şəhidləri haqqında nazil olduğu qeyd edilmişdir. Allah –təala “Ühüd” şəhid-

Rauf İlyasoğlu

---

lərinin ruhuna xitab edərək: “Nə arzunuz var?” – deyə soruşdu. Onlar: “İlahi, bizim bundan böyük nə arzumuz ola bilər ki? Sənin əbədi nemətlərinə qərq olmuşuq, Sənin ərşinin kölgəsində məskunlaşmışıq. Bizim yeganə istəyimiz budur ki, yenidən həyata qayıdıb yenidən şəhid olaq»- deyə cavab verdilər. Allah buyurdu: “Mənim dəyişməz əmrinə əsasən heç kəs ikinci dəfə dünyaya qayıda bilməz”. Dedilər: “İndi ki, belədir, onda salamımızı Peyğəmbərə(s) çatdır, haqqımızda salamat qalanlara danış və onlara Sənin bizdən, bizim isə Səndən razı olduğumuzu de”. Bundan sonra “Ali- İmran” surəsinin 169-171-ci ayələri nazil oldu.

Yüzlərlə fəlsəfi, elmi, dini, publisistik və sair mövzulu kitabların məsləhətçisi, redaktoru və ön söz müəllifi olan Rauf İlyasoğlu qələminə hörmət etdiyim şairlərdəndir. Belə ki, mütəmadi olaraq yaradıcılıq axtarışlarındadır. Dövri mətbuat onun üçün demək olar ki, oxucusu ilə canlı rəbitədir. Baş redaktoru olduğu “Həkəri” qəzeti müntəzəm olaraq çap olunaraq geniş oxucu kütləsinin marağına səbəb olur.

Rauf İlyasoğlu onlarla kitabların müəllifi, həmmüəllifi, redaktoru, ön söz müəllifi olaraq tez-tez oxucularının görüşünə gəlir. “Asimana uçan şəhidlər” müəllifin oxucularla 17-ci görüşüdür. Kitab 1990-1993, 2016-cı il aprel döyüşləri və 2020-ci il 44 günlük Vətən Müharibəsində şəhid olmuş bir çox həmvətənlərimizin bir qismi haqqında bioqrafik materiallar toplusudur.

“Gün var əsrə bərabər” sərlövhəli məqalə şəhid, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, “ölümsüz qəhrəman, komandır” Allah-

verdi Teymur oğlu Bağirovun şərəfli ömür yoluna həsr olunmuşdur. Şəhidin bütün həyatı və hərbi xidməti, qazandığı uğurlar və təltifləri barədə ətraflı məlumat verən Rauf İlyasoğlu çox kövrək hisslərlə onu tərənnüm edərək xatırladır ki, Allahverdi həmişə döyüşə döyüşçülərinin önündə gedən batalyon komandirlərindən olub. Təkcə Allahverdi Bağirov barədə yazılmış materialı deyil, kitaba daxil olan şəhidlərin hər birinə qarşı yüksək dərəcədə həssas və qəlbə toxunan hisslərlə məqalələri qələmə almışdır.

Daha sonra Mübariz İbrahimovun qəhrəman mübarizəsindən söhbət açılır. Onun barəsində geniş məlumat verilir. Bu materiallar və sənədlər “Cəsur qəhrəman” başlıqlı yazıda öz əksini tapmışdır.

2020-ci il İkinci Qarabağ Müharibəsi ərəfəsində şəhid olmuş general-mayor Polad Həşimovun həyat və fəaliyyətindən bəhs edən – “Qəlbimizdə yaşayan general” məqaləsində generalın ölümünün Qarabağ müharibəsində dönüş nöqtəsi olması qeyd olunur. Polad Həşimovun şəxsi keyfiyyətlərinin hərbi müvəffəqiyyətlərini tamamlamasından, onun Azərbaycan əsgərinə əsl nümunə olmasından sevə-sevə söhbət açır.

Bir sıra digər şəhidlərin sənədli xronikası da diqqəti cəlb edir. General-mayor Polad Həşimovun, polkovnik Raqub Orucovun, Pəncəli Teymurovun, Şükür Həmidovun və digər igid şəhid qəhrəmanlarımız haqqında yazılmış məqalələr də bunu təsdiq edir. Şəhidlərimiz, qazilərimiz düşmənlə mübarizədə deyil, ölümlə savaşa da qalib gəlirlər. Onların bir çoxu haqqında həmin məlumatlar kitabda öz əksini tapmışdır. İmkan daxilində

materialları faktik sənədli süjet əsasında quran müəllif bu kitabın real, diqqətə layiq, oxunaqlı olmasını təmin etmişdir. Təsadüfi deyil ki, kitaba “20 Yanvar”, Birinci və İkinci Qarabağ Müharibələrinin, həmçinin otuz il ərzində Azərbaycan Ordusunun verdiyi mücadilə və qurbanlara dair materiallar minnətdarlıq və ehtiramla daxil edilmişdir.

Rauf İlyasoğlu «heç kim unudulmur!» şüarını rəhbər tutaraq qazilərin, veteranların, ayrı-ayrı vətənpərvər şəxslərin örnək ola biləcək xidmətlərini də qələmə almışdır.

Bu müharibə müddətində Azərbaycanda bəlkə də hər ailənin itkisi oldu. Onların da yaraları, ağrılarına qarşı müəllif şəfqətlə yanaşır. Çünki, Rauf İlyasoğlu vətəni Qubadlının, Ağdamın, bütöv Azərbaycanın müdafiəsində onun doğmalarının itkisindən dolayı hüznü günlər yaşamışdı. Qardaşı oğlu Asiman Niyaz oğlu Allahverdiyevin qəhrəmancasına həlak olması hamımızı çox kədərləndirmişdi. O, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının işğaldan azad olunmasında fədakarlıqla döyüşən Xüsusi Təyinatlılardan idi. Kəşfiyyatçı Füzuliyə ilk daxil olanlardan idi. Gizir rütbəsində şəhid oldu.

Müəllifin bibisi oğlu şəhid Nahid Əhmədovun və neçə-neçə doğmalarının igidliyi Qubadlı uğrunda mübarizənin səhifələrindəndir. Bunlar tək-cə bir nəslin qurbanlarıdır. Qubadlıda neçə-neçə ailələr bəlkə də tamamilə məhv olub. Müəllif bunların hamısını dərin hüznə qələmə almışdır.

İstər 1993-cü ilədək, istər yeni mərhələdə «Azərbaycanın-Milli Qəhrəman» adını alan şərəfli oğullarını anan müəllif adları əbədiyyətə qovuşan bir çox qəhrəmanlarımız barədə dəyərli

məlumatları kitaba daxil etmişdir. «Yazılan söz yadigardır» deyirlər. Rauf İlyasoğlu şəhidlərin ölməz ruhunu şad etmək məqsədilə onların barəsində yadigar qalacaq bir kitab ərsəyə gətirmiş, Allah dərgahının ən mötəbər qonaqlarını unutmadığımızı bir daha dilə gətirmişdir. Hesab edirəm ki, məqsədinə nail ola bilmişdir.

Şəhidlər barəsində yazdığı şeirlər də kitabda yer almışdır. Bu şeirlərin içində müəllifin özünün qələmə aldığı şeirlər də var, digər şairlərin onlara həsr etdiyi şeirlər də vardır. Bu bölüm də diqqətə layiqdir.

Müqəddəs şəhidlərimizin ruhları şad olsun. Çünki, onlar ölmədiyi üçün rəhmət deyil, ruhun şad olsun deyirik.

Əziz Rauf İlyasoğluna gələcək işlərində uğurlar, can sağlığı, nailiyyətlər arzu edirəm.

Hacı Həsən Hüseyni (Sobulu)

Qarabağ Müharibəsi Əlili, Qazi,

İlahiyyatçı, tədqiqatçı-publisist

GÜN VAR ƏSRƏ BƏRABƏR

Ulu Tanrının insana verdiyi ömür payını hərə bir cür yaşayır. Ömür var həzin bir mehə bənzəyir, əsir, əsir sonra da yoxa çıxır. Ömür var ki, torpağı göylərə sovuran burulğana bənzəyir, aləmi bir-birinə qataraq iz salıb gedir. Ömür də var ki, taleyin döngəli sərt yollarını cəsərlə yarıb keçərək yüksəlir, neçə-neçə ömürlərə çıraq tutur, şölə saçır. Belə şərəfli ömür sürmüş şəxsiyyətlərdən biri də

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Allahverdi Teymur oğlu Bağirovdur. 1946-cı il aprel ayının 22-də Ağdam şəhərində Teymur kişinin ocağı bir sevinc nuruna boyandı. Onun 5 qız övladından sonra bir oğlu dünyaya gəldi. Adını Allahverdi qoydular. Doğrudan da sonralar həyat göstərdi ki, onu elə obaya Allah vermişdi. Vermişdi ki, köməksizlərə arxa dursun, dara düşənlərin dadına çatsın, ümitsiz qalmışlara inam versin.

Onu da qeyd edim ki, Ağdamın “Qarabağ” futbol komandasının 5 nömrəli hücumçusu, sonradan məşqçisi olmuş Allahverdi Bağirovun və həmin komandanın müdafiəçisi qardaşı Eldar Bağirovun (mərhum sabiq millət vəkili) xidmətləri idman tariximizə qızıl hərflərlə yazılmışdır.

Allahverdi Bağirovun bacısı Həqiqət xanımın dediklərindən;

Atam Teymur kişi Qubadlı rayonunun Eyvazlı kəndindən Ağdama pənah gətirmişdi. Babam Allahverdi qoçaq, mərd kişi olub.

1918 - ci illərdə Görüşün dasnaq quldur erməniləri Azərbaycanlılar yaşayan kəndlərimizi yandırır, görünməmiş faciələr törədildilər. Allahverdi kişi vəfali həyat yoldaşı Zeynəb xanım ilə birlikdə ermənilərə qarşı vuruşurlar. Zeynəb xanım onatılanla necə - necə gavurları gəbərdir.

Lakin ağır yaralanır, sürünə- sürünə qaçalılar arasında gizlənir ki, düşmən əlinə keçməsin. Ermənilər bu mərd, cəsur qadını tapa bilmirlər. Allahverdi kişi döyüşə - döyüşə körpə uşaqları Teymuru və üç qızını atının xurcununda gizlədir və yeniyetmə qaynına deyir;

- Tez ol, bu uşaqları təhlükəsiz yerə çıxart!

Qaynı əvvəl Laçın dağlarını keçərək Şuşaya (Qalaya), oradan da Ağdamın Şekli kəndinə gəlib çıxır. Şelli kəndində bir bəy ailəsi (Aftaf bəy) bu körpələri saxlayır, böyüdür. Teymur qoçaq, yaşlıqlı bir gənc olur. Bəy Teymuru Şuşanın xan- bəy nəslindən olan Zümrüd xanım ilə evləndirir.

Bu izdivacdan Teymur kişinin yeddi qızı, üç oğlu dünyaya gəlir. Oğlanlarının birinə Allahverdi, o birinə Əmir, digərinə isə Eldar adını qoyur.

Allahverdi və Eldar Bağirov qardaşlarının 1988 -ci ildən 1992- ci ilə qədər xidmətləri hər kəsə bir örnekdir.

Allahverdi Bağirovun oğlu ali hərbi təhsilli Elşən Bağirov da atası ilə birlikdə düşməne qarşı mərdliklə vuruşublar. Hazırda təqaüddə olan Elşənin bir oğlu dünyaya gəlib.

Elşən atası Allahverdinin və ulu babası Allahverdinin adını körpəyə qoyur.

İstəklilə oxucular! Bu nəsil əsrlərlə ermənilərə qarşı mərdliklə vuruşmuşlar. Xocalı müsibətində Allahverdi Bağirov 1000 dən çox diri Azərbaycanlı, elə o qədər də ermənilər tərəfindən qətlə yetirilmiş soydaşlarımızın nəşini erməni əsirliyindən azad

Rauf İlyasoğlu

---

etmişdir. O vaxtlar on xarici işlər nazirinin gördüyü isı Allahverdi Bağırov təkbaşına yerinə yetirmişdir.

Eldar Bağırov adına 845 sayılı batalyonun zabiti Vaqif Allahverdiyev həmin günlərdə Allahverdi Bağırovun əsirlikdən azad etdiyi Xocalı sakinlərinin siyahısını yazaraq dəftərinə köçürmüşdür.

(“Yolda qalan izlər” kitabından, tərtibçi Rauf İlyasoğlu)

İgid qəhrəmanın şərəfli ömür yolu haqqında BDU-nun dekani Bəxtiyar Paşayevin məqaləsini oxuculara təqdim edirik:

Allahverdi Bağırovun mənalı həyat yolundan yaddaşlarda qürur və sevinc doğuran çoxlu xatirələr qalıb. O, uşaq vaxtı çox qoçaq olub. Heç nədən qorxub çəkinməzmiş. Tay-tuşlarının,

hətta özündən yaşca böyüklərin belə qollarını əyər, kürəklərini yerə vurarmış. O, gücsüzlərə arxa-dayaq olar, həmişə sözün düzünü danışardı. Qorxmazlıq, məğrurluq, bütövlük, əyilməzlik,

dönməzlik, tale yazısı kimi onun alnına yazılmışdı. Allahverdi Bağırov öz mərd, xeyirxah əməlləri ilə böyümüş, qalxıb-ucalmış, mətinliyin, kişiliyin və insanlığın zirvəsində qərar tutmuşdu. Elə bu xarakterinə görə də həmişə ətrafındakılar ondan çəkinmişlər, bir sözlə, bu döyüşkən-əyilməz insanın bir sözünü iki etməyə heç kəsin cürəti çatmamış.

Deyərlər hər bir tanınmış şəxsiyyətin həyatı və fəaliyyəti dövrlə, zamanla, öz vətəni, öz xalqı ilə, azadlıqla bağlı olmalıdır.

Bu baxımdan Allahverdi Bağirovun ömür payına iftixarla, qürur hissi ilə sadalanan günlər, aylar, illər düşmüşdür. O, Respublikamızın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə həmişə ön sırada olardı. Allahverdi Bağirov, Qarabağ bölgəsində bu müqəddəs amal uğrunda mübarizə aparənların sarvanı idi. Müstəqil Azərbaycanın bayrağını ilk dəfə Ağdamın Mədəniyyət evinə Allahverdi və Eldar Bağirov qardaşları sanəmişlər.

Allahverdi Bağirov erməni daşnaklarının Respublikamıza ərazi iddiaları irəli sürdüğü ilk günlərdən onlara qarşı mübarizəyə başladı. Çox keçmədi ki,

elimizin igid, vətənpərvər oğulları onun ətrafına toplandı. Yaranmış könüllülər batalyonuna Allahverdi Bağirov komandirlik edirdi. Batalyonun şəxsi heyəti bölgənin müdafiəsində ayıq-sayıq dayanır, dinc əhalinin təhlükəsizliyini layiqincə təmin edirdi. Allahverdi Bağirovun göstərdiyi qəhrəmanlıqlar, etdiyi mərd işlər barədə günlərlə, həftələrlə danışmaq olar.

Allahverdi Bağirov, XX əsrin ən dəhşətli faciəsi-Xocalı soyqırımını zamanı misilsiz xidmətlər göstərmişdir. O, çox böyük qətiyyət və mərdlik göstərərək komandirlik etdiyi batalyona göstəriş vermiş və qaçıb canını qurtarmaq istəyən yüzlərlə xocalı sakinlərinin köməyinə çatmış, onları ölümün pəncəsindən almışdır. O, vəhşiliklə qətlə yetirilib çöllərdə qalmış cəsədləri ərazidən yığdırıb, dəfn etdirmiş, yaralıları, donmuş adamları xəstəxanaya çatdırmışdır. Qeyd edək ki, bu işlərin çoxunu Al-

lahverdi Bağirov öz şəxsi vəsaiti hesabına etmişdir. Onun şəxsi təşəbbüsü və ciddi səyi nəticəsində ən amansız erməni vəhşilikləri teleoperator Seyidağa Mövsümlü tərəfindən video kamera vasitəsi ilə lentə köçürülmüşdür. Allahverdi Bağirov Xocalı soyqırımını zamanı öz şəxsi nüfuzu hesabına 1003 nəfəri əsirlikdən azad etmişdir. Xocalı soyqırımının əzab-əziyyətlərini Allahverdi Bağirovdan çox çəkən, bu faciənin müsibətlərini ondan çox gören olmamışdır. Əminliklə deyə bilərik ki, Allahverdi Bağirov olmasaydı, Xocalı soyqırımını zamanı həlak olan insanların sayı daha yüzlərlə olardı. Allahverdi Bağirov olmasaydı, amansız erməni vəhşilikləri video lentə köçürülməzdi.

Allahverdi Bağirov Şuşa işğal olunarkən də bir çox dinc əhəlinin dadına çatmış, onların erməni işğalçılarına əsir düşməsinə imkan verməmişdir. O, həmçinin Şuşanın işğalı zamanı və digər vaxtlarda əsir düşmüş həmyerlilərimizi əsirlikdən azad etmişdir. Demək olar ki, bəlkə də Qarabağ savaşı başlayan gündən indiyə kimi beynəlxalq təşkilatların azad etdiyi azərbaycanlı əsir və girovların sayı təkcə Allahverdi Bağirovun azad etdiyi əsir və girovların sayından azdır.

Allahverdi Bağirovun rəhbərliyi ilə komandirlik etdiyi batalyon Əsgəran rayonunu və onun Aranzəmin, Pircamal, Təkir, Mirkənd, Naxçıvanik kəndlərini erməni daşnaklarından azad etmişlər. O, bu döyüşlərdə misilsiz qəhrəmanlıqlar göstərmişdir. O, Əsgəran uğrunda gedən döyüşlərin birində minaya düşərək qəhrəmancasına həlak olmuşdur.

12 iyun 1992-ci ildə dəyişdi dünyasını Allahverdi Bağirov. Hər günü, hər ayı qeyri-adi hadisələrlə, qəhrəmanlıqlarla və mübarizələrlə dolu olan 46 il onun üçün elə bir uzun ömür deyildi. O, hələ yaşamaq, torpaqlarımızın müdafiəsi naminə vuruşmaq istəyirdi. Özü də sona qədər vuruşmaq və qalib gəlmək

əzmindəydi. Hələ Xankəndinə qələbə bayrağını özüm sancacağam da demişdi. Lakin... azğın düşmən fitnəsi, nadan cəllad fəsadı bu əzmi qırdı, Vətən məhəbbəti ilə döyünən qəlbini söndürdü.

Tarixdə elə günlər olur ki, o günlər heç vaxt unudulmur, xoş və ya acı bir xatirə kimi yaddaşlara həkk olunur, müqəddəsləşir, nağıllaşır və gələcək nəsillərə ötürülür.

Gün var əsrə bərabər: 22 aprel 1946-ci il. Bu gün, yüzlərlə, minlərlə insanların ümid, pənah yerinə çevriləcək; ölümə üz-üzə qalmış, artıq bütün ümidlərini itirmiş neçə-neçə insanları ölümün pəncəsindən qurtaracaq; yaşadığı ömrü boyu vətəni, millətini bütün varlığı ilə sevecək, bu yolda canını belə əsirgəməyəcək bir insan dünyaya gəldi-Allahverdi Bağırov.

Gün var əsrə bərabər: 26 fevral 1992-ci il. Bu gün, XX əsrin ən dəhşətli faciəsi-“Xocalı soyqırımı” adı ilə Azərbaycan tarixinə qara hərflərlə yazıldı. Xalqımız, tarix boyu dəfələrlə

məruz qaldığı erməni xəyanətini, erməni xislətini, erməni vəhşiliklərini bir daha gördü. “Erməni ziyalılarının” sifarişi ilə minlərlə dinc xocalı sakinləri, uşaqlar, qadınlar, qocalar qəflətən, amansızlıqla, qəddarlıqla qətlə yetirildilər.

Gün var əsrə bərabər: 12 iyun 1992-ci il. Bu gün, xalqımız vətənpərvər, mərd, qeyrətli, qorxmaz, igid oğlunu-Allahverdi Bağırovu itirdi. O, şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Allahverdi Bağırov Vətəninə, Xalqını olduqca çox sevirdi. Bu amal uğrunda O, hər şeydən, hətta canından da keçməyə hazır bir şəxsiyyət idi. Keçdi də. Çox tez dəyişdi dünyasını Allahverdi Bağırov. Onun möhkəm fiziki qüvvəsinə, vüqarlı baxışlarına, güclü iradəsinə, mərd görkəminə, nurlu çöhrəsinə ölüm yaraşmırdı. Bircə şeylə təskinlik tapırıq: Allahverdi Bağırov həyata, insanlığa, dostluğa, qartal kimi gəlmişdi. O ömrünün sonunadək qartal qamətini dəyişmədi də. Onun zəiflədiyini, əldən düşdüyünü heç kəs görə bilmədi, elə qartal görkəmi ilə də dünyanı tərək etdi.

***Ölümün pəncəsindən neçə insanlar aldı,
Haraya, hoya çatdı, çox bəlalər sovuşdu.
Yaddaşlarda xilaskar qəhrəman kimi qaldı,
Şərəfli ömür sürdü, ölməzliyə qovuşdu.***

Bəli Allahverdi Bağırov ölmədi, o bütün mənalı həyatını, gücünü, cəsarətini, iradəsini Vətəninə, Xalqına həsr etdi və müqəddəs amal uğrunda canından keçmiş, ürəklərdə həmişə böyük hörmət və məhəbbətlə yaşayan unudulmaz qəhrəmanların: Babəkin, Koroğlunun, Cavad xanın, ... qərar tutduğu bir aləmə qovuşdu.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMAN ASİF YUSİF OĞLU MƏHƏRRƏMOV

Asif Məhərrəmov və ya Fred Asif 1952-ci il iyulun 26-da Ağdam şəhərində anadan olub. On bir uşağı olan böyük bir ailənin ilki idi. Uşaqlığı yoxsulluq içində keçib. Uşaqlıqdan boks və futbola məşğul olub.

1969-cu ildə Ağdam şəhər 1 sayılı orta məktəbi bitirmiş, Ağdam Dəzğahqayırma Zavodunda fəhlə kimi əmək fəaliyyətinə başlamışdır.

Qarabağ müharibəsi dövründə Allahverdi və Eldar Bağirovla yaxın dost olub.

1991-ci ilin 15 noyabrında “Haqq Cəbhəsi” batalyonunu yaratmışdır. Qardaşları Ədalət, Səxavət, Bəhlul və Mahir də onun batalyonunda döyüşürdülər. 1991-ci il 31 dekabr Xramort kəndinin azad edilməsində xüsusilə fərqlənmişdir. Ağdamın Muradbəyli kəndi ərazisindəki hərbi hissəni müxtəlif siyasi qüvvələr dağıdıb, ordakı silah-sursatdan hakimiyyət uğrunda apardıqları mübarizədə istifadə etmək istəyən zaman Fred Asif bunun qarşısını alıb, öz batalyonunu həmin hərbi hissənin ərazisində yerləşdirdi və bundan sonra ordakı sursat yalnız Azərbaycanın müdafiəsi üçün istifadə olundu.

1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Xocalı camaatını xilas etmək üçün Ağdam-Əsgəran istiqamətində dəhlizin açılmasında, öz batalyonu ilə iştirak edib. Asif 1992-ci il 7 mart 859 sayılı hərbi minaaxtaranlar hissəsinin komandiri təyin edilir. 10

mart 1992-ci il Asifin köməyi ilə Aranzəmin, Pircamal, Dəhrəz kəndləri düşməndən azad edildi.

Aranzəmini alan zaman Asif maraqlı taktika qurmuşdu: artilleriya atəşi vaxtı kəndə girmək. Artilleriya atəşi vaxtı düşmən sığınacaqda gizlənmədiyindən, Asif maşınla kəndə gedir. Bu vaxt Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Şirin Mirzəyev yaxınlıqdakı yüksəklikdən kəndi müşahidə edir, əməliyyat fikirləşirmiş. Mirzəyev görür ki, bir UAZ atəş altında girdi kəndə. Atəş dayanan kimi batalyon da getmişdi dallarınca. Batalyonun itkisiz kəndə daxil olduğunu gören Şirin Mirzəyevin sözlərinə görə “bu hərəkəti ancaq fanat edə bilərdi”.

Həmin ilin mart ayının 20-də Füzuli şəhərini öz batalyonunun köməyi ilə düşməndən qoruyur.

1993-cü il 27 oktyabrda, Asif Şelli uğrunda gedən döyüşdə iştirak edir, onun səhhəti vərəmə görə ağırlaşır, hərbi hissəni təhvil verir və müalicə məqsədi ilə Yalta şəhərinə gedir. 1 iyul 1994-cü ildə vərəmdən vəfat edir.

1994-cü ildə Bakıda II Şəhidlər xiyabanında dəfn edilib.

Ailəli idi, Azər adlı oğlu var.

Asif Məhərrəmov “Fred” ləqəbini ona 1970-ci illərdə onun yoldaşları Ağdamın “Dostluq” kinoteatrında nümayiş olunan Danimarkanın “Birinci vur, Fred” filminin əsas qəhrəmanının şəərəfinə görə veriblər. Bakıda onun şəərəfinə küçə adlandırılıb. 2007-ci il 28 avqustdan Azərbaycanda X siniflər üçün Azərbaycan və rus dillərində hazırlanan “İbtidai hərbi hazırlıq” dərsləklərinə ilk dəfə olaraq Fred Asif haqqında məlumat daxil edilib. 2008-ci ildən Fred Asif adına İnkişaf Fondu fəaliyyət göstərir.

Yalnız 1998-ci ildə, Asifin ölümündən dörd il sonra prezident Heydər Əliyev onun qəhrəman adını yenidən bərpa etdi və vəsiqəsi ilə qəhrəman ulduzunu anasına təqdim etdi.

1992 — “General Məhəmməd Əsədov” mükafatı

1992 — Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı

ŞƏHİD MILLİ QƏHRƏMAN ƏLİYAR YUSİF OĞLU ƏLİYEV

Əliyər Əliyev 1957-ci il dekabrın 14-də Qubadlı rayonunun Qəzyan kəndində anadan olmuşdur.

1979-cu ildə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi İnstitutunu fərqlənmə diplomu ilə bitirərək, bir müddət Qubadlı rayonunun Dondarlı kənd orta məktəbində idman müəllimi işləyib.

Hərbi xidməti başa vurduqdan sonra Saransk Dövlət Universiteti onu idman üzrə tanınmış mütəxəssis kimi müəllim işləməyə dəvət edir və Əliyər Əliyev həmin universitetdə iki il müəllim işləyir.

1983-cü ildə atasının ölümü ilə əlaqədar o, Qəzyana qayıdır, qəsəbə orta məktəbində müəllim, "Məhsul" Kənd Könüllü İdman Cəmiyyətində rayon şöbəsinin məşqçisi vəzifəsində çalışır. 1985-ci ildən isə Könüllü Bədən Tərbiyəsi və İdman Cəmiyyəti rayon Şurasının sədri seçilib. Əliyər Əliyev SSRİ idman ustası idi. Qarabağ müharibəsi başlayanda Əliyər Əliyev könüllü olaraq Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sırasına qoşulur. Müharibədə özünü təkçə döyüşçü kimi yox, həm də hərbi işin təşkilatçısı kimi göstərməyə başlayır. Əvvəlcə taborun kəşfiyyat bölməsinin komandiri, sonra tabor komandirinin təchizat üzrə müavini təyin edilir.

Rauf İlyasoğlu

1988-ci ilin fevral ayında Xankəndidəki ilk erməni mitinqlərindən sonra ermənistandan Azərbaycanlıların deportasiyası başlandı və ilk qaçqın dalğası Qubadlıdan keçdi. Sisiyandan, Qafandan, Gorusdan qovulan, döyülüb təhqir edilən Azərbaycanlıların bir qismini Qubadlılılar qəbul etdilər.

Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında yerləşən Qubadlının strateji əhəmiyyətini başa düşən erməni təcavüzkarları burada terror-təxribatlar törətməyə çalışırdılar. Məhz elə o illərdə Qubadlıda xalq hərəkatının başçısı, demokratik qüvvələrin rəhbəri kimi tanınan Əliyər Əliyev könüllülərdən ibarət dəst təşkil edir. Onun təşkil etdiyi tabor cəmaat arasında “Pəhləvanlar taboru” kimi da tanınırdı.

Çünki könüllülərin əksəriyyəti onun rəhbərlik etdiyi Könüllü Bədən Tərbiyəsi və İdman Cəmiyyətinin üzvlərindən ibarət idi. Lakin o, təvazökarlıq göstərən komandır olmur. 1992-ci ildə Əliyər Əliyev taborun kəşfiyyat bölməsinin komandiri təyin edilir. Sonradan isə taborun rəhbərliyi ona həvalə olunur. Başarat, Susuz dağ, Suarası mövqelərini ələ keçirərək xüsusilə fərqlənib, 1992-ci il sentyabrın 30-da Laçın rayonu istiqamətində döyüşə rəhbərlik edib. 1991-ci ilin may ayında Qubadlının Yuxarı Cibikli kəndi, 1992-ci ilin oktyabr ayının 12-də isə bu rayonun Topağac-Başarat yüksəkliyi uğrunda gedən döyüşlərdə də onun rəhbərlik etdiyi alay düşməni ağır itkilərə məruz qoymuşdu.

Əliyər Əliyevin rəhbərlik etdiyi alayın topçuları Xocalı soyqırımından bir neçə gün sonra yuxarıların əmri olmadan Gorusun altını üstünə çevirmiş, Moskva və İrəvan KİV-ləri bu hücum zamanı 336 nəfərin öldürüldüyünü yazmışdı. Bununla bağlı Ermənistanda üç gün matəm elan edilmişdi, İrəvanda keçirilən mitinqlərdə Əliyər Əliyevə və onun 3 döyüşçüsünə ölüm hökmü çıxarılmışdı. 1992-ci ilin aprel ayının 16-da “Qara bəbir” ləqəbli Suriya ermənişi Karlenin başçılığı ilə xaricdə xüsusi hazırlıq keçmiş 50 nəfərlik diversiya qrupu Lalazar körpüsünü partladığı Qubadlının sərhəd kəndlərinin rayon mərkəzi ilə əlaqəsini kəsmək, strateji yüksəklikləri ələ keçirmək üçün hücumu keçmişdi. Kəşfiyyat məlumatları nəticəsində bundan xəbər tutan və onların yolunu gözləyən Əliyər Əliyev və döyüşçüləri onları mühasirəyə alaraq dəstəbaşılıarı da daxil, 11 düşmən əsgərini məhv etmiş, həmin meyitləri azərbaycanlı əsirlərə dəyişmişdilər. 1992-ci ilin iyun ayının 24-də Qubadlı rayon mərkəzini bombalamağa uçan üç vertolyotu vurub salan da Əliyər Əliyevin döyüşçüləri olmuşdu. 1992-ci ilin avqust ayında həyata keçirilən “Şurnuxu” əməliyyatında iştirak edib. Qarabağ müharibəsi qazisi, Polkovnik Sadiq Paşayevin sözlərinə görə, Azərbaycan əsgərləri iki rayonun arasındakı yolu kəsib, əlaqəyə girmələrinə mane olmuşdu. Orada ermənilərin 100 nəfərdən çox canlı qüvvəsi toplanmışdı. Azərbaycan əsgərləri iki qrup idi – bir bölük və təxminən 40-45 nəfər ibarət olan bir taqım. Əməliyyat bir gün çəkdi və ermənilər 80-dən çox canlı qüvvə və bir neçə texnika itirdi.

Gorusun Şurnuxu kəndindəki postu darmadağın etmiş Əliyər Əliyev və döyüşçüləri 20 rus və erməni silahlısını canlı olaraq ələ keçirmişdi. Onlar işğalın son günlərində Qafan-Gorus yolunu nəzarətdə saxlamağı da bacarmışdılar. Azərbaycan qüvvə-

Rauf İlyasoğlu

lörində bir-iki yüngül yaralı var idi və itki verməmişdi. Əliyar Əliyev 1992-ci ilin payızında 40 könüllü döyüşçü ilə birlikdə işğal altındakı Laçının 40-a qədər kəndini 4 gün ərzində ermənilərdən azad etdi.

Əliyar Əliyevin son döyüşü 1992-ci il oktyabrın 3-də Laçının iki kilometrliyində olub.

“Tikanlı zəmi” yüksəkliyi uğrunda döyüşdə tabor komandiri Əliyar Əliyev və onun sürücüsü Əlisadət Ağayev qəhrəmancasına şəhid olublar. O, Qubadlı rayonunun Qəzyan kəndində dəfn olunub. Həmin döyüşlərdə iştirak etmiş, I taborun tank əleyhinə taqım komandiri, baş leytenant, II qrup Qarabağ müharibəsi veteranı Füzuli Həsənov qeyd edir:

Əliyarın ölümü ilə bütün Qubadlı kədərə büründü, camaat ona 40 gün yas saxladı. Təbii ki, bu camaatın ona məhəbbətindən irəli gəlirdi. Çünki o, qubadlıların dirəyi, dayağı idi...

Hamı onunla fəxr edirdi. Həmişə deyirdilər ki, Əliyar kimi oğlu olan oba basılmaz. Ölümünün qırxıncı günü rayon mərkəzində onun abidəsinin açılışı oldu.

Ailəli idi, Emin və Yusif adlı oğlu və Pərvanə adlı qızı var. O, qarmonu məharətlə çalardı, döyüşçülərini ruhlandırardı. Əliyar Əliyev bir müddət pəhləvan kimi fəaliyyət göstərirdi. O, hətta müxtəlif nömrələrlə (üzərindən maşın keçirmək, başında kərpic sındırmaq, hərəkətdə olan maşını saxlamaq və sairə) qonşu rayonlarda da çıxışlar edirdi.

Əliyar Əliyev Yunan-Roma güləşi üzrə dəfələrlə respublika, ümumittifaq və beynəlxalq yarışların qalibi olub. Əliyarın Əliyev rəhbərliyi ilə yetişmiş 8 nəfər respublika və SSRİ çempionu olmuş, 10-dan çox idman ustası, beynəlxalq turnirlərin qalibləri, Heydər Məmmədəliyev isə güləş üzrə dünya çempionu olmuş və 2004 Yay Olimpiya Oyunlarında gümüş medal qazanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 10 noyabr 1992-ci il tarixli 301 nömrəli Fərmanı ilə Əliyar Yusif oğlu Əliyev ölümündən sonra Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülüb.

***Təyəmmüm qıl desəm yoxdur bu dünyada təmiz torpaq,
Şəhidlər qanı basmışdır bütün bərrü biyabanı!***

X.Şirvani

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMAN ASLAN ATAKİŞİYEV

Aslan Qabil Oğlu Atakişiyev, 1953-cü il 16 avqust Qubadlı rayonunun Muradxanlı kəndində anadan olub. 1959-1969-cu illərdə Muradxanlı kənd orta məktəbini oxuyub. 1972-1974-cü illərdə hərbi xidmətdə olmuşdur. 1977-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsinə daxil olur. 1981-ci ildə təhsilini başa vurub Qubadlı rayonunda

müəllimliyə başlamışdır. Qarabağ hadisələri başlayanda o, müəllim işləyirdi. Vətən torpaqlarının təhlükə altında olduğunu görən Aslan öz doğma peşəsindən ayrılıb cəbhəyə yollandı.

Aslan Atakişiyev torpaqlarımız uğrunda gedən döyüşlərdə həmişə öz cəsarəti və hünəri ilə seçilirdi. Cəbhə rəhbərliyi həmişə onun bu cəsarətini yüksək qiymətləndirirdi. Bu hünər və cəsarət az vaxt içərisində onu tabor komandirinin müavini kimi məsuliyyətli bir vəzifəyə gətirib çıxardı. Lakin tabor komandirinin müavini olmasına baxmayaraq öz əsgərləri içərisində qızgın yerlərdə döyüşə birinci atılırdı. Bu hünər və cəsarət çoxuna nümunəyə çevrilirdi.

Aslan Laçın rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə Mazutlu, Səfiyan, Türklər, Suarası kimi kəndlərdə əsl qəhrəmanlıq göstərir.

Asimana ucalan şəhidlər

1992-ci il 7 avqustda Susuzdağ yüksəkliyi uğrunda qızgın döyüşlər gedirdi. Elə onun son döyüşü də burada oldu. Yağı düşmən çoxdan idi ki, onu nəzarətə almışdı. Döyüş zamanı Aslan Atakişiyev əsl mənada qəhrəmanlıq göstərüb həlak olub. Lakin vətən onun bu igidliyini yüksək qiymətləndirdi və ona Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adını verdi.

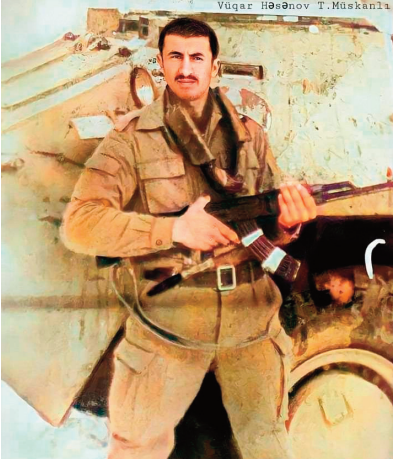

Ailəli idi, üç övladı yadigar qalıb.

Azərbaycan Respublikası prezidentinin 7 dekabr 1992-ci il tarixli 350 sayılı fərmanı ilə Atakişiyev Aslan Qabil oğluna ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına

layiq görülmüşdür. Məzarı Bakı şəhər Şəhidlər Xiyabanındadır. Qubadlı rayon Muradxanlı kənd orta məktəbi onun adını daşıyır.

ŞƏHİD MILLİ QƏHRƏMAN AQIL SƏMƏD OĞLU MƏMMƏDOV

Aqil Səməd oğlu Məmmədov 30 iyul 1969-cu ildə Qubadlı rayonunda dünyaya göz açmışdır. 1984-cü ildə Qubadlı rayonunda 2 sayılı orta məktəbi bitirdikdən sonra, təhsilini 126 sayılı Xanlıq texniki-peşə məktəbində davam etdirmişdir. O, Füzuli şəhərində sürücülük peşəsinə də yiyələnmişdir. Əmək fəaliyyətinə Qubadlı rayon Avtomobil Nəqliyyatı İdarəsində başlamışdır. Aqil Məmmədov

1987-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. 1988-ci ildə Orenburq vilayətində xidmətini yarımçıq qoyaraq doğma yurda qayıtmışdır. Aqil Məmmədov Qubadlı rayon özünümüdafiə taboruna qoşulmuşdur. Ermənistanla səhrəd kəndlərin müdafiəsində əfsanəvi qəhrəmanlıqlar göstərmiş “Qaranquş” kəşfiyyat dəstəsinin məğlubedilməz və ələkeçməz döyüşçüsü kimi tanınmışdır.

O, dəfələrlə cəsur kəşfiyyatçı yoldaşları ilə birlikdə Ermənistanın Qafan və Gorus rayonlarına keçərək, çoxlu hərbi girovla geri qayıtmışdır. 1992-ci il iyun ayında dörd nəfər laçınlının girov aparılması onu hədsiz dərəcədə hiddətləndirir. O, girovları geri qaytarmaq üçün öz dəstəsi ilə əməliyyata başlayır. Bir neçə saatdan sonra bir erməni zabiti ələ keçirərək rayon mərkəzinə

gətirirlər. Elə həmin gün ermənilər dörd laçınlarını erməni zabiti ilə dəyişməyə məcbur olurlar. O, dəfələrlə belə şücaətlər göstərmiş və hərbi hissədə ad-san qazanmışdı. 1992-ci il avqustun 5-dən, 6-na keçən gecə Laçın rayonunun Susuzdağ yüksəkliyinə hücum edilməli idi. Hər şey isə kəşfiyyatçılardan asılı idi. Aqil öz dəstəsi ilə tapşırığı müvəffəqiyyətlə yerinə yetirib geri dönərkən, gözlənilmədən mühasirəyə düşür. O, öz dəstəsini bu çətin vəziyyətdən çıxarmaq üçün müxtəlif yollar düşünür. Onlar düşmənin xeyli canlı qüvvəsini məhv edərək, mühasirəni cəsarətlə yarırlar. O, döyüş dostlarına qarşı tərəfin minalandığını bildirir. Amma tale onun bəxtinə gülmür. Bir qədər getdikdən sonra özü minaya düşərək ağır yaralanır. Yoldaşları onu təhlükəli yerdən çıxarmağa çalışırlar. Lakin çoxlu qan itirdiyinə görə onun həyatını xilas etmək mümkün olmur.

Aqil Məmmədov 5 fevral 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərinin icraçısı Heydər Əliyevin 457 sayılı fərmanı ilə ölümündən sonra Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdür. Qubadlı rayonu Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilmişdir. Aqil Məmmədovun təhsil aldığı 2 sayılı orta məktəb onun adını daşıyır. Hazırda bu məktəb Sumqayıt şəhərində fəaliyyət göstərir. Qubadlıda və Gəncədə adına küçələr var.

Ailəli idi. 1 qız övladı yadigar qalıb.

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMANI KAZIMAĞA MÖVSÜM OĞLU KƏRİMOV

Kazımağa Kərimov 1951-ci il sentyabrın 1-də Qubadlı rayonunun Sarıyataq kəndində doğulmuşdur. Qara İlyasov adına Qubadlı şəhər orta məktəbini bitirdikdən sonra rayonun “Avanqard” qəzetinin mətbəəsində yığıcı işləmişdir.

1970-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinə daxil olmuşdur. Kazımağa Kərimov təhsil illərində həm respublika, həm də rayon qəzetlərində maraqlı yazılarla çıxış etmişdir. Universiteti bitirdikdən sonra o, təyinatla “Azərbaycan məktəbi” jurnalına göndərilir. Lakin həyatında baş verən müəyyən problemlər onu öz sevimli peşəsindən ayrılmağa məcbur edir. Bir müddət keçdikdən sonra Goranboy rayonunun Qızılhacılı kəndini özünə yurd seçir. Ömrünün sonuna qədər də həyatını bu torpaqla, bu torpağın insanları ilə bağlayır. Az keçmir ki, o, Rayon Aqrar-Sənaye Birliyində hüquq məsləhətçisi kimi işə qəbul olunur. Həvəslə çalışırdı. İşindən razı idi. Ancaq onun bu sakit həyatı uzun sürmədi, yaşıdları kimi, o da silaha sarılmalı oldu. 1991-ci ildə birinci Goranboy özünümüdafiə batalyonunun yaradılmasında xüsusi fəallıq göstərdi. Sonralar isə, Goranboyda ikinci özünüm-

üdafiyə batalyonu yarandı, batalyon komandirinin müavini təyin edildi. Universitetdə təhsil aldığı illərdə hərbi texnikanın sirlərinə müəyyən qədər bələd olan baş leytenant Kazımağa Kərimov qələmi silahla əvəz etdi. Beləcə Kazımağanın döyüş

yolu başladı. Erkəc, Qaraçınar, Meşəli və bir sıra başqa kəndlərdə keçirilən əməliyyatlarda rəşadətli vuruşdu. Axırını döyüşü Meşəli ərazisində oldu. Əməliyyat bir saata başa çatmalı idi. Komandir müavini əsgərlərə son döyüş tapşırığı verdi. Onlar bu ərazini erməni işğalından azad etməli idilər. Elə bu vaxt sıx meşəlikdən ermənilər görünməyə başladı. Əsgərlər cəld silaha sarıldılar. Şiddətli döyüş başladı. Bir az sonra erməni quldurları tərksilah olunur. O, bu döyüşdə ayağından ağır yaralandı. Yoldaşları vaxt itirmədən, onu vertolyotla Bakıya yola salırlar. Lakin çoxlu qan itirdiyindən 15 iyun 1992-ci ildə Bakıda hospitalda dünyasını dəyişir.

Evli idi. Bir oğul övladı yadigar qalıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 iyun 1992-ci il tarixli 6 sayılı fərmanı ilə Kərimov Kazımağa Mövsüm oğluna ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adı verilmişdir.

Bakı şəhərində "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn edilmişdir.

Qızılhacılı kənd mədəniyyət evi onun adını daşıyır. Goranboy şəhərində büstü qoyulmuşdur.

ŞƏHİD MILLİ QƏHRƏMAN VASİLİ ƏHMƏD OĞLU ƏLİYEV

Vasili Əhməd Oğlu Əliyev 1959-cu il yanvarın 15-də Zəngəzurun ayrılmaz hissəsi olan Qubadlı rayonunda dünyaya gəlib. 1966-cı ildə birinci sinfə getmiş, 1976-cı ildə orta təhsilini başa vurub. 1977-ci ildə Qubadlı rayon Hərbi Komissarlığı tərəfindən orduya çağırılıb. Daxili qoşunlarda xidmət etməsi Vasilinin polisə həvəsini daha da artırır. Vasili polis işçisi idi.

Ordudan tərxis olunduqdan sonra onu mühafizə bölməsinə gözətçi, 1980-ci ildə isə rayon Daxili İşlər Şöbəsinə polis nəfəri kimi işə qəbul edirlər. O, nümunəvi işçi kimi hamının hörmətini qazanmışdı. Əla xidmətinə görə Daxili İşlər Nazirliyi onu “ Polis əlaçısı” döş nişanı ilə təltif etmişdi. O, 1988-ci ildən başlayaraq tez-tez döyüş meydanlarında olur, əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsində fədakarlıq göstərirdi. 1989-cu ildə Qafan rayonunun Novruzlar kəndi yaxınlığındakı yüksəklikdə qurulmuş düşmən toplarının məhv edilməsində göstərdiyi qəhrəmanlıq onun şöhrətini hər yana yaydı. Vasili Əliyev öz dəstəsi ilə Seytas, Novlu və Yuxarı Cibikli kəndlərinin müdafiəsində də mərd-

liklə vuruşmuş, döyüş yoldaşlarının mühasirədən çıxarılmasında məharət və fədakarlıq göstərmişdi. 1992-ci il oktyabrın 19-da hərbiçilərlə birlikdə polis işçiləri də Qaraqaya yüksəkliyi uğrunda döyüşə başladılar. Döyüş uğurla başa çatdı. Qələbədən ruhlanan döyüşçülər oktyabrın 20-də Topağac yüksəkliyini azad etmək üçün

hücuma keçdilər. Vasili öz dəstəsi ilə düşmən arxasına keçərkən mühasirəyə düşdü. Cəsur polis işçiləri mühasirəni yarmağı və son nəfəsədək vuruşmağı qərara aldılar. Onlar düşmənin xeyli canlı qüvvəsini məhv etdilər. Ancaq bu Vasilinin və onun dəstəsinin son döyüşü oldu. Onlar Vətən yolunda canlarından keçdilər. Qarabağın üzərində qara buludların dolaşdığı zaman o, sevdiyi peşəsini yarımçıq qoyub könüllü olaraq döyüş bölgəsinə üz tutur. O, döyüşlərin ən qızğın, gərgin getdiyi nöqtələrə atırdı özünü. Onun qəlbində düşməne qarşı güclü nifrət, kin var idi. O, doğma eli Qubadlının müdafiəsinə qatıldığı gündən bütün qanlı döyüşlərdə iştirak edib. İçindəki nifrət hissini düşməne açdığı hər atəşdə daha aydın şəkildə göstərirdi. Onun simasındakı nifrət dolu baxışlar insana vahimə gətirirdi. Gözlərindən yağın bu acı dolu nifrət savaşa-savaşa Vasilini Topağac yüksəkliyi uğrunda gedən döyüşlərə gətirib çıxarmışdı. Ancaq əfsuslar olsun ki, rəşadətlə döyüşən bu cəsur döyüşçümüzün qəhrəmanlığı yağı

gözündən yayınmır. To-
pağac yüksəkliyi uğrunda
gedən qanlı döyüşlərdə
Vasili Əliyev zalım gül-
ləsinə tuş gələrək qəhrə-
mancasına şəhid olur.
Onun döyüşlərdə göstər-
diyi cəsarət və hünər
rəhbərliyin diqqətindən
yayınmır.

Azərbaycan Respubli-
kası Prezidentinin 11
may 1993-cü il fərmanı
ilə Vasili Əhməd oğlu
Əliyevin qəhrəmanlığı
yüksək qiymətə layiq
görülür. Ona “Azərbayc-
anın Milli Qəhrəmanı”
adı verilmişdir. İgid
döyüşçümüzün məzarı
Qubadlı rayonunun Şəhidlər Xiyabanındadır. Ölümündən sonra
iki övladı-bir oğlu və bir qızı yadigar qalıb. Qubadlı rayon Mə-
dəniyyət evi və Diləli-Müskanlı kənd orta məktəbi qəhrəmanın
adını daşıyır.

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMAN ƏLƏKBƏR HƏSƏN OĞLU ƏLİYEV

Əliyev Ələkbər Həsən oğlu 1955-ci ildə Şərqi Zəngəzur - Qubadlı rayonunun İşıqlı kəndində anadan olub. Uşaqlıq və yeniyetməlik illəri Həkəri çayının axar-baxarlı sahillərində keçib. Dağ çayının 150-200 addımlığındakı ikimərtəbə evlərini həmişə qonaq-qaralı görüb. Çörəkli adam olub atası Həsən kişi. Atasının sağlığında qayğısız bir ömür yaşayıb. Gecəli-gündüzlü Həkərinin züm-züməsini, bülbüllərin şən nəğməsini eşidib.

Xəndək və Muradxanlı kənd məktəblərində təhsil alıb. Sumqayıt politexnik texnikumunu bitirdikdən sonra hərbi xidmətə çağırıldı. İki il Sovet ordusu sıralarında qulluq elədi. Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra bir müddət Sumqayıtda yaşayıb, işlədi. Və günlərin bir günü heç kimə heç nə demədən daimi yaşamaq üçün qayıtdı doğma Qubadlıya. Kənddən şəhərə axının gur vaxtında

Ələkbərin bu gəlişi çoxlarını təəccübləndirdi. Ələkbəri yaxından tanıyan, onu içindən duyan adamlar bunu təbii qəbul elədilər.

Bütün varlığıyla el-obaya, torpağa bağlı bir insanın təqdirəlayiq addımıydı bu. Az keçməmiş dalda-bucaqda onu qınayanlar

səhv etdiklərini başa düşdülər. Mehribanlıqı, səmimiyyəti, vətənpərvərliyi, xalqa, torpağa bağlılığıyla başqalarına örnək olası bu gənci çox keçmədi ki, rayon rəhbərliyi də yaxından tanıdı. Onu Qubadlı rayon kənd Kimya birliyinin sədri təyin elədilər. Çox-çox sonralar sovxoz direktorunun müavini işlədi. Hörmət-izzət yiyəsi oldu, etibar qazandı.

Gənc yaşlarında ağsaqqal kimi sayıldı, başa çəkildi. Ömrünün çiçəklənən vaxtında birdən-birə hər şey baş-ayaq oldu. Torpaqlarımıza uzanan xain əllər onun da rahatlığını pozdu, dincliyini didərgin saldı. Qarabağ savaşının başlama xəbəri hamı kimi onu da hiddətləndirdi. Hər işə ağlının gözüylə baxmağı öyrənmiş Ələkbər bu məsələnin heç də "boş şey" olmadığını ilk gündən hiss elədi. Ələkbər könüllü müdafiə dəstələrinin ilk qaranquşlarından oldu.

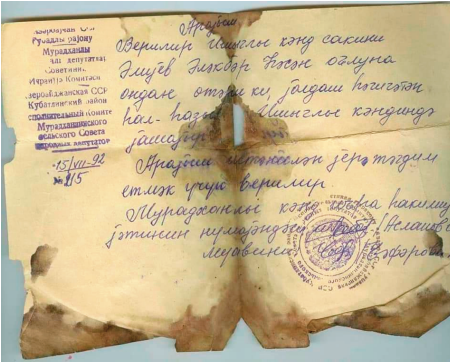
Həftələrlə, aylarla ailəsinin, uşaqlarının üzünü görmədi. Sorağı

gah Laçından, gah Cəbrayıldan, gah da Zəngilandan gəldi. Qubadlının sərhəd kəndlərini döyüş dostlarıyla payı-piyada gəzdi. Əyin, Əliyanlı meşələrini qarış-qarış dolandı, heç yoruldu demədi. Və günlərin bir günü Gorusdan Qarabağa kömayə gedən bir quldur dəstəsini yoldaşlarıyla birlikdə tərksilah edib, rayonun

inzibati orqanlarına təhvil verdi. Nizami ordunun yaradılmaması, döyüşən dəstələrin pərakəndəliyi Ələkbər Əliyevi çox narahat edirdi. 1992-ci ildə Qubadlıda batalyon yaradılanda dərindən bir nəfəs aldı. Sevindi o ki var. Bəs necə? Artıq bizim də ordumuz vardı. Dörd övlad atası olması və tutduğu vəzifəyə görə ona verilən güzəştlərdən qəti şəkildə imtina etdi. "Belə vaxtda heç bir güzəştdən söhbət gedə bilməz", - deyib, orduya yazıldı. Laçın rayonunun Maqsudlu, Türklər, Səfiyan kəndlərinə ilk ayaq qoyanlardan biri də Ələkbər oldu. Uğurlarına görə nə qədər sevindisə, yanmış evləri, kimsəsiz qalmış kəndi görəndə kədərlandı. Yağılar kəndləri yağmamış, apara bildiklərini aparmış, apara bilmədiklərini od vurub yandırmışdılar. Bağ-bağatı viran

qoyub, bitməmişə döndərmişdilər. Gecikmək olmazdı. Təcili batalyon komandiri Dağbəyi Məhyəddinovla məsləhətləşib ilk postlarını yaratdılar. "Qabıq daş" möhkəmlənmiş sədd kimi düşmənin irəliləməsinin qarşısını aldı. İrəlidə Aşağı Fərəcan, Yuxarı Fə-

rəcən kəndləri yerləşirdi. Kəşfiyyatçılar xəbər gətirmişdilər. Düşmən əsaslı şəkildə həmin kəndlərdə möhkəmlənə bilməmişdir. Bir neçə gündən sonra həmin kəndlər də azad edilib, döyüşçülərimizin nəzarətinə alındı.

06 avqust 1992-ci il. Bürkülü bir gündür. Məşənin içərisiylə Su arası istiqamətində "Qızartı dağı" yüksəkliyinə tərəf döyüşçü dəstəsi irəliləyir. Təcrübəli və qorxmaz bir döyüşçü kimi tanıyan Ələkbər Əliyev də həmin dastədədir. Əvvəldə bəhs etdiyimiz bu döyüşdə el-obasını torpağını vətəninə canından əziz tutan, özündən çox istəyən cəsur eoloğlularımızdan on bir nəfəri şəhid odu. Sonuncu gülləsinə qədər vuruşan, düşmənin saysız gülləsinə tuş gələn Ələkbər Əliyev də həmin qanlı döyüşdə gözələrini əbədi olaraq yumdu. Onu Bakıda "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn elədilər. Ömrünə son qoyan amansız güllələrlə birlikdə. Görəsən onların sayı neçəydi?!

Əliyev Ələkbər Həsən oğluna Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 dekabr 1992-ci il tarixli fərmanı ilə "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adı verilmişdir. Bakı şəhərindəki 204 nömrəli məktəb onun adını daşıyır.

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMAN KƏRƏM ƏRŞAD OĞLU MİRZƏYEV

Kərəm Mirzəyev, 1960-cı il mayın 20-də Qubadlı rayonunun Xanlıq kəndində ziyalı ailəsində anadan olub. 1983-cü ildə Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İnstitutunu bitirərək mühəndis ixtisasına yiyələnən K. Mirzəyev 1983-85-ci illərdə keçmiş sovet ordusunda xidmət edib. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra işə ixtisası üzrə müxtəlif sahələrdə çalışıb. 1990-cı ildə Qubadlı Rayon Polis Şöbəsində işə qəbul olu-

naraq sahə müvəkkili kimi fəaliyyətə başlayıb. Burada səmərəli işi, bacarığı nəzərə alınaraq çox keçmədən ona polis baş leytenantı rütbəsi verilib. Sonra işə Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən Kalininqrad Ali Hüquq Akademiyasına göndərilib, bu ali təhsil müəssisəsində qiyabi təhsil alıb.

Ancaq Ermənistanın Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan qoparmaq üçün başladığı münaqişə onu Vətən uğrunda savaşa cəlb edib. Kərəm Mirzəyev Qarabağ müharibəsinin ilk günlərindən könüllü olaraq döyüş meydanına atılıb, Vətən uğrunda gedən döyüslərdə iştirak edərək, erməni işğalçılarına qarşı mübarizədə dəfələrlə fərqlənib, düşmənin canlı qüvvəsi və texnikasının məhv edilməsində şəxsi igidlik göstərib. O, rayonun Novlu, Seytas, Yuxarı və Aşağı Cibikli, Əyin, Əliquluuşağı və digər sərhəd

kəndlərində əhalinin təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə polis şöbəsi və hərbiçilər tərəfindən keçirilən bütün əməliyyatlarda fəal iştirak edib. 1991-ci il aprelin 7-də Ermənistanın Gorus rayonunun azərbaycanlılar yaşayan Şurnuxu, 1992-ci il iyunun 18-də Qubadlı rayonunun Əliquluuşağı və sentyabrın 28-də Laçın rayonunun Səfiyan kəndlərində gedən qızğın döyüşlərdə öndə gedərək

əsl qəhrəmanlıq nümunəsi göstərilib. 1992 -ci il oktyabrın 1-də isə erməni quldurlarının Laçın rayonunun Mazutlu kəndinə hücumu zamanı Kərəm Mirzəyev mühasirəyə düşən döyüşçü yoldaşlarını xilas edərkən düşmən gülləsinə tuş gəlib və qəhrəmancasına Şəhid olub. Azərbaycan Prezidentinin 11 may 1993-cü il tarixli fərmanı ilə Kərəm Mirzəyevə ölümündən sonra “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” adı verilib. Özü isə anadan olduğu və ürəyi qədər sevdiyi Qubadlı rayonunun Xanlıq kəndində torpağa tapşırılıb. Hazırda Sumqayıt şəhərində fəaliyyət göstərən Xanlıq kənd orta məktəbi Milli Qəhrəmanın adını daşıyır. Memarlıq və İnşaat Universitetində “Kərəm Mirzəyev guşəsi” yaradılıb, Polis Akademiyasında isə büstü qoyulub. Döyüş dostu Adıgözəl Adıgözəlov deyir: Qarabağ müharibəsində ermənilərə qarşı qəhrəmancasına vuruşan döyüşçülərimizin xatirəsi anılanda, ilk yada düşənlərdən biri Milli Qəhrəmanımız Kərəm Mirzəyev olur. Onun adı həmişə ehtiramla xatırlanır. Fikrimcə, insan anadan qəhrəman kimi doğulmur, həyatı şəhid kimi ya-

şayacağı bəlli olmur. Onun bu zirvəni fəth etməsində, bu ucalığa qalxmasında düşdüyü mühit, şərait önəmli rol oynayır. Kərəm də hələ gənc yaşlarından dünyaya göz açdığı, boya-başa çatdığı bölgədə erməni fitnəkarlığının, qəsbkarlığının, Qarabağla bağlı iddialarının şahidi olub. Bax, elə buna görə də torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda döyüşlər başlayan ilk günlərdən erməni kimi qəddar, amansız düşmənə qarşı vuruşub, qəhrəmanlıq yollarını şərəf və ləyaqətlə davam etdirib”. Milli Qəhrəmanın bacısı

Yasəmən Mirzəyeva:

“1960-ci il mayın 20-də, təbiətin gözəlliyi göz oxşayan bir gündə Kərəmlə ekiz bacı-qardaş kimi dünyaya gəlmişəm. Uşaqlığımız qayğısız, dərd-sərsiz keçib. Tale bizi bu bəxtəverliyi sona qədər yaşamağa qoymadı. Kərəm – ekiz qardaşım soyuq bir payız günündə, 32 yaşında əbədiyyətə qovuşdu. Mən tək qaldım... Son gedişində dediyi sözləri xatırlayanda isə bağrım başı qan olur:

*Ay bacı, ayrılıb gedirəm səndən,
Geri haylamaga hayımı saxla.
O mənsiz açdığın süfrələrində,
Soyuya-soyuya çayımı saxla*

...Deyirlər ki, qardaş qar kimi soyuq, daş kimi bərk olur. Ancaq Kərəm belə deyildi, mum kimi yumşaq, bal kimi şirin idi. Doğmaları, yoldaşları arasında öz istiqanlılığı və mülayimliyi, eyni zamanda, cəsarəti və qorxmazlığı ilə seçilirdi. Hər zaman

haqqın yanında idi, haqqı müdafiə edirdi. Erməni namərdliyi, çörək itirməkliyi, saxtakarlığı, dövlətimizin suverenliyi və ərazi bütövlüyünə qarşı xainliyi onu yandırıb-yaxırdı. Qisas hissi ilə yaşayırdı və Qarabağ uğurunda döyüslərə də bu ovqatla atılmışdı...

Vətən şəhidlik zirvəsinə yüksələn, canı-qanı ilə özünü torpağına qurban verən oğulları ilə Vətən olur. Buna görə də mən Milli Qəhrəman qardaşım ilə fəxr edir, qürur duyuram.

ŞƏHİD MILLİ QƏHRƏMAN BƏYLƏR AĞAYEV

3 fevral 1969-cu il Qubadlı Rayonunun Qarağac kəndində doğulmuşdur. O hərbi xidmətini Almaniya Demokratik Respublikasında başa çatdıraraq doğma kəndlərinə qayıtmışdır. 1990-cı ildə Azərbaycan Dövlət İnşaat Mühəndisləri İnstitutuna daxil olur. 1992-ci ildə təhsilini yarımcı qoyan Bəylər könüllü olaraq Milli Ordu sıralarına yazılır.

Bəylər Ağayevin yüksək bacarığı ilk günlərdən diqqəti cəlb edir və o bölmə komandiri təyin edilir. Bəylər Ağayev Laçın Rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak edir. O, Səfiyan, Yuxarı Fərəcan və Aşağı Fərəcan, Mazutlu, Türklər və Suarası kəndlərində düşmənin xeyli canlı qüvvəsini və hərbi texnikasını məhv etmişdir. 1992-ci il... Avqustun 6-sı... Erməni irqçi vəhşilərinin növbəti hücumu. Bəylər yoldaşları ilə mühasirəyə düşür. Məğrur komandirimiz üzünü yoldaşlarına tutub son olaraq bu sözləri söyləyir: "Biz vətən uğrunda ölümə gedirik, ola bilsin bu döyüş son döyüşümüz olsun" və hücumu keçirlər onlar erməni faşistlərinin xeyli hissəsini məhv etsələr də özləri ən uca zirvə - şəhidlik zirvəsinə ucalırlar. Subay idi. Azərbaycan respub-

likası prezidentinin 7 dekabr 1992-ci il tarixli 350 sayılı fərmanı ilə Bəylər Tapdıq oğlu Ağayevə ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adı verilmişdir. Qaraağac kənd tam orta məktəbi onun adını daşıyır. Qubadlı rayonunun Qaraağac kəndində dəfn edilmişdir.

***Qara büründülər cavan analar,
Dünən gəlin olan türfə sonalar,
Naləniz, ahınız vallah can alar,
Şəhid balanıza qurban olum mən.***

***Sizin çəkdiyiniz deyilməz dillə,
Taleyin vurduğu bu qəfil şillə,
Kaş mənə dəyəydi o vaxtsız güllə,
Şəhid balanıza qurban olum mən.***

***Can, ey Şəhidimin anası gəlin,
Onun hüzuruna səcdəyə gəlin,
Tək Şəhidin deyil, anası elin,
Şəhid balanıza qurban olum mən.***

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMAN, POLKOVNIK ŞÜKÜR HƏMİDOV

Şükür Nəriman oğlu Həmidov 1975-ci il aprelin 1-də Qubadlı rayonunun Armudluq kəndində müəllim ailəsində dünyaya göz açmışdır. Əvvəlcə Qubadlı rayonunun Başarat orta məktəbində, ardınca Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi liseydə təhsil almışdır. Şükür Həmidov, hələ hərbi liseydə təhsil alarkən, könüllü olaraq döyüşlərə getmək arzusunu komandanlığa bildirmişdir. Hərbi liseydən

sonra, 1993-cü ildə Bakı Birləşmiş Ali Hərbi Komandirlər Məktəbinə daxil olaraq təhsilini davam etdirmiş və 1995-ci ildə motoatıcı ixtisasına yiyələnərək leytenant rütbəsində Naxçıvanda yerləşən hərbi hissələrin birində taqım komandiri kimi fəaliyyətə başlamışdır. 2006–2008-ci illərdə Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının müdavimi olmuşdur.

2016-cı ildə Aprel döyüşlərinin iştirakçısı olmuş və Lələtəpə yüksəkliyinin azad edilməsində şücaət göstərmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 aprel 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə Şükür Nəriman oğlu Həmidov Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdür.

Şükür Həmidov İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Qubadlı rayonunun azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına

vuruşaraq şəhid olmuşdur. Milli Qəhrəman II Fəxri Xiyabanda torpağa tapşırılmışdır. Dəfn mərasimində, Müdafiə naziri Zakir Həsənov, Müdafiə Sənayesi naziri, Milli Qəhrəman Mədət Quliyev, Milli Qəhrəman Rövşən Əkbərov, Ş.Həmidovun zabit yoldaşları və ailə üzvləri iştirak etmişlər.

Ailəli idi, iki övladı yadigar qalıb.

HƏRBİ XİDMƏTİ ERKƏN FƏALİYYƏTİ:

Şükür Həmidov 1995-ci ildə motoatıcı ixtisasına yiyələnərək leytenant rütbəsində Naxçıvanın Culfa şəhərində, ön xəttə yerləşən hərbi hissələrin birində taqım komandiri kimi fəaliyyətə başladı. Qısa müddət ərzində bölük komandiri, sonra isə tabor komandirinin maddi-texniki təminat üzrə müavini vəzifəsində irəli çəkildi. Bir müddətdən sonra N. sayılı hərbi hissədə motoatıcı taborun qərargah rəisi vəzifəsinə təyin edildi.

2008-ci ildə Hərbi Akademiyanı bitirdikdən sonra cəbhə bölgəsində yerləşən müxtəlif hərbi hissələrdə tabor komandiri, qərargah rəisi, hərbi hissə komandirinin müavini, komandiri kimi xidmət etdi.

DÖRD GÜNLÜK MÜHARİBƏDƏ İŞTİRAKI:

Aprəl döyüşlərinin başlaması Şükür Həmidovun Füzulidə hərbi hissəyə komandirlik etdiyi dövrə təsadüf etdi. Erməni qüvvələrinin ön xəttə konsentrasiyasını müşahidə edən Azərbaycan Silahlı Qüvvələri də müəyyən qabaqlayıcı tədbirlər görürdü. Aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə isə düşmən təxribat

fəaliyyətinə başladı və açıq şəkildə hücum keçməyə cəhd göstərdi. Həmin vaxt ön xətdə xidmət aparan sırayı əsgərlər düşmən hücumunun qarşısını məharətlə aldılar. Şükür Həmidov hərbi hissə komandiri kimi döyüşün ilk dəqiqələrindən etibarən hücum gedən bölmələrlə birgə Lələtəpə istiqamətinə hərəkət etdi. Onlarla birlikdə sağ və sol cinahlarda isə digər qruplar hərəkət edirdi. Ş.Həmidovun bildirdiyinə görə əməliyyatın gedişində korpus komandiri Mais Bərxudarovun şəxsən iştirakı və yüksək peşəkarlığı əsgərləri sürətli hücum həvəsləndirmişdir. Beləliklə, itki verərək geri çəkilən düşmən təqib edilmiş və qısa zaman müddətində Lələtəpə yüksəkliyi və ətrafındakı on kilometrə qədər ərazi azad edilmişdir.

Mərhum polkovnik Şükür Həmidov Aprel döyüşləri ilə bağlı xatirələrini bölüşərkən demişdir:

"Burada ermənilərə yaxşı dərs verdik. Düşmən çaşqınlıq içərisində idi, başlarını itirmişdilər. Ermənilər Lələtəpə istiqamətindəki ərazini "Ohanyan səddi" adlandıırırdılar. Onlar hesab

edirdilər ki, burada möhkəmlənilər və guya bura keçilməz idi. Amma döyüşçülərimiz bu həddi göz qırpımında keçdilər. 40 dəqiqə ərzində bizim hərbiçilərimiz həmin ərazini azad elədilər. 1 saatın sonunda həmin tərədə bayrağımız dalğalanırdı. Bütün istiqamətlərdə düşmən pərakəndə şəkildə qa-

cırdı”...“Düşmən yaxşı döyüş aparsaydı, bu daha zövqlü olardı.”

İkinci Qarabağ müharibəsində iştirakı Şükür Həmidov döyüşlər başladığı andan etibarən ön xətdə olmuş və 23 oktyabr 2020-ci ildə doğma rayonu olan Qubadlı uğrunda gedən döyüşlər zamanı şücaət göstərərək şəhid olmuşdur.

TƏLTİF VƏ MÜKAFATLARI:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 aprel 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə Şükür Nəriman oğlu Həmidov "Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülmüşdür.

10 may 2016-cı il tarixində Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov cəbhəboyu zonada yerləşən hərbi hissələrdə olarkən, aprel ayının əvvəlində Lələ təpə yüksəkliyinin azad edilməsi əməliyyatı zamanı şücaət göstərdiyinə görə polkovnik-leytenant Şükür Həmidova vaxtından əvvəl polkovnik hərbi rütbəsi təqdim olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 9 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Şükür Nəriman oğlu Həmidov "Zəfər" ordeni ilə təltif olunmuşdur.

VƏTƏN MÜHARİBƏSİ QƏHRƏMANI ŞƏHİD MAYOR VÜQAR ƏHMƏD OĞLU AĞAYEV

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mayoru, şəhid Vüqar Əhməd oğlu Ağayev 1973-cü il, martın 4-də Qubadlı rayonun Xanlıq kəndində anadan olub.

1990-cı ildə Xanlıq kənd orta məktəbində orta təhsilini başa vurduqdan sonra 1991-1992-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının ordu sıralarında həqiqi hərbi xidmətdə olub.

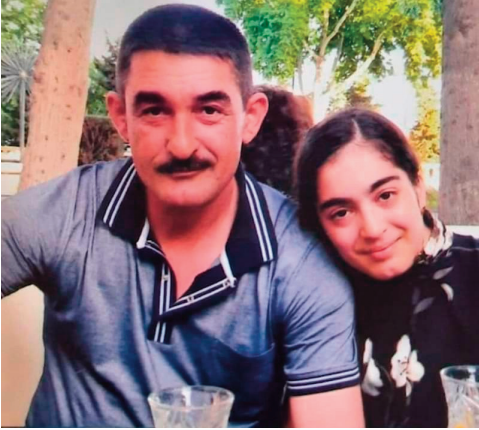
1992-ci ildə H.Əliyev adına Hərbi Liseyə daxili olub, 1994-cü ildə hərbi təhsilini başa vura-raq, leytenant hərbi rütbəsi alıb.

Qusar rayonundakı hərbi hissədə təlim keçib, başa vurduqdan sonra Naxçıvan qarnizonunda bölük komandiri kimi hərbi xidmətə başlayıb. 2016-cı ildə hərbi xidmətini başa vura-raq, təqaüdə çıxıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti adından Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirinin müxtəlif tarixli əmri ilə “Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin yaranmasının 10, 90 və 95 illiyi” yubiley medalları və III, II, I dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” medalı, “Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi” yubiley medalı ilə təltif edilib.

2020-ci ilin oktyabr ayında könüllü olaraq Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qubadlı Rayon

Bölməsinə müraciət edərək, Vətən müharibəsində iştirak edib.

01 noyabr 2020-ci il tarixdə Qubadlı rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub, Bakı şəhər “2-ci Fəxri Xiyaban”da dəfn edilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 09 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə mayor Ağayev Vüqar Əhməd oğluna ölümündən sonra “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adı verilib. Prezidentin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə “Vətən uğrunda”, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə “Qubadlının azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

Vətən müharibəsi qəhrəmanının Yeganə və Pərvin adında 2 övladı yadigar qalıb.

VƏTƏN MÜHARİBƏSİ QƏHRƏMANI POLKOVNİK LEYTENANT FAİQ QAÇAY OĞLU QASIMOV

Faiq Qaçay oğlu Qasimov 1974-cü il fevralın 10-da Qubadlı rayonunun Qayalı kəndində anadan olub. Faiq Qasimovun ailədə bir bacısı və beş qardaşı olmuşdur. Uşaq yaşlarında Əliyər Əliyevin məşqçiliyi altında idmanın güləş mövü ilə məşğul olmuşdur. 1993-cü il avqustun 31-də Qubadlı rayonunun ermənilər tərəfindən işğal edilməsindən sonra Qasimovlar ailəsi Sumqayıt şəhərinə gəlirlər və burada yaşamağa başlayırlar.

Faiq Qasimov 1981-ci ildə Qubadlı rayonunun Qayalı Kənd tam orta mətəbinin birinci sinfinə qəbul olmuşdur və 1990-cı ilə qədər orada təhsil almışdır.

80-cı illərin sonları, 90-cı illərin əvvəlində Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları Birinci Qarabağ müharibəsinin başlamasına səbəb olmuşdur. Faiq Qasimov 1991-ci ildə Birinci Qarabağ müharibəsində savaşımaq üçün müraciət eləsə də, ancaq 1992-ci ilin fevralında 18 yaşı tamam olduqdan sonra Azərbaycan Milli Ordusunun sıralarına çağırılmışdır və Qubadlı rayonunun müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə Əliyər Əliyevin rəhbəri olduğu taborda topçu olaraq savaşımışdır. 1992-ci ildə

Yuxarı Cibikli isiqamətində gedən döyüşlər zamanı Faiq Qasımovun qardaşı — "Qorxmazçılar" Batalyonunun Komandiri Həsənqulu Qasımov (Həsən Qorxmaz) 23 yaşında şəhid olmuşdur. O gündən sonra Faiq Qasımov qardaşının qisasını almaq üçün hərbcı olmağı qərara almışdır. Faiq Qasımov 1993-cü il avqustun 1-də Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbinə qəbul olmuşdur və 1995-ci ildə oranı "Motoatıcı" ixtisası üzrə bitirmişdir.

Faiq Qasımov 1991-ci ildə 1-ci Qarabağ müharibəsi zamanı yağı düşmənə qarşı döyüşmək üçün müraciət eləsə də, 1992-ci ilin fevralında 18 yaşı tamam olduğundan sonra Azərbaycan Ordusunun sıralarına çağırılmışdır. 1992-ci ildən başlayaraq, Qubadlı rayonunun Yuxarı Cibikli kəndinin müdafiəsi uğrunda döyüşlərdə topçu olaraq xidmət edib. 1992-ci ildə Yuxarı Cibiklinin müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə Faiq Qasımovun "Qorxmazçılar" Batalyonunun Komandiri olan qardaşı Həsənqulu Qasımov 23 yaşında şəhid olur. O gündən sonra Faiq Qasımov qardaşının qisasını almaq üçün hərbcı olmağı qərara alır. 1993-1995-ci illərdə Ali Birləşmiş Komandalıq Məktəbində (BABKM) hərbi təhsil alır. Faiq Qasımov 1995-2010-cu illərdə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Naxçıvan şəhərində yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində, 2010-2012-ci illərdə Balakən rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində, 2012-2013-cü illərdə Mingəçevir şəhərində yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində, 2013-cü ildən isə Füzuli rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində xidmət edirdi.

2016-cı il aprelin 1-dən 2-nə ötən gecədən başlayaraq Azərbaycan və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri arasında cəbhənin Tərtər və Cəbrayıl - Füzuli istiqamətlərində şiddətli döyüşlər başladı. Tarixə Aprel döyüşləri olaraq yazılan hərbi əməliyyatlar zamanı Faiq Qasimov cəbhənin Cəbrayıl rayonu istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıq nümunələri göstərmişdi. Gecə döyüşləri zamanı Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə istiqamətində olan əlverişli mövqelər, strateji nöqtələr, o cümlədən Lələtəpə zirvəsi Azərbaycan Ordusu tərəfindən işğaldan azad olunmuşdur. Həmin döyüşlərdə Ermənistanın müdafiə naziri Seyran Ohanyan tərəfindən qurulan və Ermənistan Ordusunun "yenilməz Ohanyan xətti" olaraq tanınan müdafiə xətti 40 dəqiqə ərzində darmadağın edilmişdir. Polkovnik Leytenant Faiq Qasimov düşmənin çox sayda yüksək rütbəli hərbcilərini məhv etdiyinə görə ölkə başçısı İlham Əliyev tərəfindən "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif edilmişdir. Qüsursuz xidmətə görə 1-ci dərəcəli, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 10 illik yubiley, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 100 illik yubiley, hərbi xidmətdə fərqləndiyinə görə 3-cü dərəcəli, qüsursuz xidmətə görə 2-ci dərəcəli, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 90-illik yubiley və qüsursuz xidmətə görə 3-cü dərəcəli medalları ilə təltif olunmuşdur. Həmçinin Azərbaycan Respublikasının müharibə veteranı və Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri veteranı olmuşdur.

2020-ci il sentyabrın 27-də səhər saat 06:00 radələrində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri tərəfindən genişmiqyaslı təxribat törədilmişdir və cəbhəboyu zonada yerləşən Azərbaycan Ordusunun mövqeləri və yaşayış məntəqələri iriçaplı silahlar, minaatnalar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutulmuşdur, nəticədə ölənlər və yaralananlar

olmuşdur. Bu barədə məlumat Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə bildirildəndən sonra günorta saatlarında Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin döyüş fəaliyyətinin qarşısını almaq məqsədilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Komandanlığı tərəfindən cəbhəboyu zonada hücum əməliyyatlarının başlaması barədə qərar verilmişdir.

Azərbaycan Ordusunun polkovnik-leytenantı olan Faiq Qasımov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərə qatılır. Faiq Qasımov sentyabrın 27-də Füzuli istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Faiq Qaçay oğlu Qasımov 2-ci Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşdur. Ailəli idi, iki övladı yadigar qaldı.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırığını yerinə yetirən zaman göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunəsinə görə, həmçinin hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirən zamanı igidliyin və mərdliyin nümayiş etdirilməsinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 09.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Faiq Qasımov "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verildi.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Faiq Qasımov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Xocavənd rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Faiq Qasimov ölümündən sonra "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Faiq Qasimov ölümündən sonra "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Faiq Qaçay oğlu Qasimovun şəxsi əşyaları AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Vətən müharibəsi fondunda qorunur və hal hazırda "Anadır arzulara hər zaman Qarabağ" sərgisində nümayiş olunur.

*Şəhidlər ölməzdir, vətən bölünməz,
Duyğusu olmayan o hissi bilməz.
Düşmən torpağıma bir daha girməz,
Məhf edər yağını şəhid balası,
Vətənin alınmaz məğrur qalası.*

*Şəhid kəsib olur, şəhid mərd olur,
Satqına, düşməyə ağır dərd olur,
Döyüşdə, həm qocaq, həm də sərt olur,
Ay şəhid balası, kəsib balası,
Xalqımın gözündə hər an qalası.*

QUBADLI RAYONUNUN YUSİFBƏYLİ KƏNDİNDƏN OLAN VƏTƏN MÜHARİBƏSİ QƏHRƏMANI VÜSAL ELŞƏN OĞLU YAQUBOV

Vüsal Yaqubov 2 mart 2001-ci ildə Bakının Xətai rayonunun Əhmədli qəsəbəsində anadan olmuşdur. Əslən Qubadlı rayonunun Yusifbəyli kəndindəndir. 2002-ci ildə ailəsi ilə Sumqayıt şəhərinə köçmüşdür.

Birinci sinifə 2007-ci ildə qəbul olan Vüsal Yaqubov 2018-ci ilə qədər orta təhsilini almışdır. Həmin Göyçay rayon İdarəetmə Texnologiya Kollecinə qəbul olsa da, təhsilini

donduraraq müddətli həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdır.

Vüsal Yaqubov 1 ay Quru Qoşunlarında xidmət etdikdən sonra hərbi hissə rəhbərliyinin diqqətini cəlb elədiyinə görə xidmətini Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə davam eləməsi barədə qərar verilmişdir.

Azərbaycan Ordusunun əsgəri olan Vüsal Yaqubov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Füzulinin və Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırı-

ğını yerinə yetirən zaman göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunəsinə görə, həmçinin hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirən zamanı igidliyin və mərdliyin nümayiş etdirilməsinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 09.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Vüsal Yaqubova "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı verildi.

Azərbaycanın Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 24.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Vüsal Yaqubov "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Vüsal Yaqubov "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Şuşa rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Vüsal Yaqubov "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

TƏLTİFLƏRİ:

- 09.12.2020) — "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" medalı
(24.12.2020) — "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı
(25.12.2020) — "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı
(29.12.2020) — "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı.

*Döyüşən ordumuz birləşir vahid,
Hər görən sevinir, öyünür, şəhid.
Əzab-əziyyətlərlə böyüyür şəhid,
Şəhid olur yenə şəhid balası,
Onlar qəlbimizdə hər an qalası.*

*Şəhidin ruhu da pak, təmiz olur,
İlyas qazilərin qeydinə qalır,
Hamı şəhidləri yadına salır,
Hörmətə layiqdir şəhid balası,
Gəlsin düşmənlərə onun qadası.*

*Şəhidlər, qazilər qeyrət simvolu,
Bu yol qorxmaz, igid, cəsurluq yolu,
Vətənin düşməni vuran mərd qolu,
Yaşayar qəlbimdə şəhid balası,
Ay kasıb balası, şəhid balası.*

**QARABAĞ DÖYÜŞLƏRİ ZAMANI,
QUBADLIDA ERMƏNİLƏR TƏRƏFİNDƏN
ÖLDÜRÜLƏN, SONUNCU SOVET İTTİFAQI
QƏHRƏMANI, UKRAYNALI
OLEQ YAKOVLEVİÇ BABAK**

Oleq Babak 25 fevral 1967-ci ildə Ukraynanın Poltava vilayətinin Viktoriya kəndində fəhlə ailəsində doğulub. O, orta təhsilini 1974-cü ildən 1982-ci ilə kimi Viktoriya kəndinin kənd məktəbində sonra isə qonşu Teplovsk kəndində alıb. 1985-ci ildə SSRİ Daxili İşlər Nazirliyinin Ali siyasi kollecinə daxil olub. 1989-cu ildə kolleci

bitirdikdən sonra SSRİ-nin Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili qoşunlarının xüsusi təyinatlı 21-ci briqadasında siyasi hissə üzrə 11-ci bölüyün komandir müavini vəzifəsində xidmət edib. Xüsusi təyinatlı 21-ci briqadanın siyasi hazırlıq üzrə bölük komandirinin müavini olan Oleq Babak 1991-ci ilin mart ayından Azərbaycandanın Qubadlı rayonunda ictimai asayişin qorunması tapşırıqlarını yerinə yetirib. 7 aprel 1991-ci il tarixində Qubadlının Yuxarı Cibikli kəndində yerli sakinlərin ermənilər tərəfindən öldürülməsi xəbəri yayıldıqdan sonra 24 yaşlı Oleq Babak SSSR Daxili İşlər

Rauf İlyasoğlu

Nazirliyinin 21-ci briqadasının tərkibində hadisə yerinə göndərilir. Burda yerli kənd camaatı ilə birgə təxminən 70 nəfər erməni silahlısının mühasirəsinə düşür.

Ermənilərin yerli sakinləri təhvil verib geri çəkilmək tələbinə məhəl qoymayan 24 yaşlı ukraynalı leytenant heç bir nəfər də azərbaycanlının əsir düşməsinə imkan verməyərək son gülləsinə qədər vuruşaraq qəhrəmancasına həlak olub. Onun bu şücaəti nəticəsində yüzlərlə azərbaycanlının həyatı xilas olub.

Mükafatları SSRİ-nin Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili qoşunlarının leytenantı Oleq Babak SSRİ prezidentinin 17 sentyabr 1991-ci tarixli fərmanı ilə ölümündən sonra Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdür.

2006-cı ildə “Respublika” qəzetində işləyərkən Qubadlı rayonunun tanınmış ziyalıları tarixçi alim Razim Əliyev, Yaşar Fətiyev və Şahsuvar Yahyayev redaksiyamıza gələrkən baş redaktor Teymur Əhmədovla maraqlı söhbətimiz oldu. Qəzetimizin növbəti sayında I Vətən müharibəsi dövründə azərbaycanlıları erməni quldurlarından xilas edən əslən Ukraniyalı Oleq Babakın qəhrəmanlığı haqqında geniş məqalə dərc olundu.

Oleq Babak SSRİ-nin dağılan dövründə sonuncu Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülmüş igid oğullardan biridir.

Allah rəhmət eləsin!

Heyf səndən, ay Laçın!

Validənləri oğlunun adını novruz bayramı şərəfinə Bayram qoymuşdular. **Bayram Məhəmməd oğlu Məmmədov** 1970- c i ilin mart ayının 22 - də Laçın rayonunun Minkənd kəndində zəhmətkeş bir ailədə anadan olmuşdur. 1977-ci ildə həmin kənd orta məktəbinin birinci sinfinə getmiş və 1987 - ci ildə 10- cu sinifi əla qiymətlərlə başa vurmuşdur.

Bayram həmin il ali təhsil almaq üçün sənədlərini Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasına vermiş və yüksək qiymətlər alaraq tələbə adını qazanmışdır.

O vaxtkı qanunun tələblərinə uyğun olaraq Bayram Məmmədov hərbi komissarlığa çağırılmış və 1988-90 ci illərdə sovet ordusu sıralarında hərbi xidmətini başa vuraraq vətənə qayıtmışdır.

Vətənin dar günündə doğma yurdunun harayına çatmağı təhsilini davam etdirməkdən üstün tutan Bayram Məhəmməd oğlu könüllü olaraq Xüsusi Təyinatlı Polis idarəsinə müraciət edir və ona 1990- cı ilin iyun ayının 20 - də işə qəbul olunması barədə əmr verilmişdir.

Bayramın ilk döyüş yolu Ağdam istiqamətindən başlamış və ön cəbhədə igidliklər göstərmişdir. Quduz ermənilərin və onlara havadarlıq edən rus hərbi qüvvələrinin Əsgərin rayonunun Me-

şəli kəndində dinc azərbaycanlı əhalisini qətlə yetirir və evlərinə od vurub yandıraraq Meşəli kəndini işğal etdikləri zamanı Bayramgilin dəstəsi Helikopterlə kəndə köməyə göndərilməmişdir.

Düşmənin amoncuların əks hücumuna tap gətirməyərək həmin ərazini tərk etməmişlər.

Soydaşlarımızın nəşinin mühasirədən çıxarılaraq helikopterlə Ağdama gətirilməsində Bayram Məmmədovun xüsusi

xidmətləri olmuşdur.

Bayram Daşaltıda ən qızgın döyüşlərdə iştirak etmiş, hər iki tərəfdən itkilənmişdir.

Döyüşçülərin və kənd sakinlərinin cəsədlərinin təhlükəsiz yerlərə çıxardarkən düşmənin qüvvələri onları mühasirəyə alsalar da, Bayram üç nəfər döyüşçü dostları ilə mühasirəni yararaq 11 nəfərin cəsədini təhlükəli zonadan götürməyə nail olmuşlar.

Dəfələrlə ölümlə üz-üzə gələn igid kəşfiyyatçı düşmənin ağır sarsıntılar yaşamışdır.

Bayram çox vaxt da erməni quldurları ilə əlbəyaxa döyüşərək onları məhf edirdi.

Onun sücaətindən yazmaq bitmir.

Ancaq bəzi məqamları oxuculara çatdırmağı vacib bilirəm.

Laçın və Kəlbəcərin müdafiə olunmasında axıra qədər döyüşərək igidlik göstərmiş Bayram Məmmədov 12 nəfər ermənilərin bir evə girməklərinin şahidi olur. Ermənilər evləri qarət edir, sonra işə yandırır dırlar. Bunu görəndə Bayram başda olmaqla xüsusi təyinatlı dəstənin igid döyüşçüləri həmin evi mühasirəyə alırlar.

Hər iki tərəfdən qızğın atışma başlamışdır.

Həmin ev qrantamiyotla vurularaq yandırılır. Bayram özünü irəli ataraq erməniləri foto tutmaq və məhf etmək istəyir.

Elə bu zaman yaralı erməni əlindəki qumbaranı Bayramın ayaqları altına atır.

Bayram cəld tərپənərək əlindəki qumbara ilə 8 erməninə cəhənnəmə vasil edir, özü isə ağır yaralanır.

Döyüş dostları onu Kəlbəcər istiqamətindən çıxardarkən Bayram yolda UAZ maşınını saxlatdırır. Qəmli dayanan yoldaşlarına deyir: " Siz niyə ağlayırsınız? Fəxr edin ki, mən vətən yolunda şəhid oluram.

Döyüş vaxtı çoxlu qan itirən Bayram üzünü doğulduğu Laçın tərəfə tutaraq deyir" Heyf, səndən ay Laçın".

Gözlərini əbədi yuman Bayram Məhəmməd oğlu Məmmədov 1992- ci ilin iyun ayının 7 də Bakıda Şəhidlər xiyabanında dəfn edilir.

Bayramın yaşadığı 22 il 75 gün şərəfli ömür yolundan gələcək nəslə nümunə olacaq bir xatirə qaldı.

Nə yaxşı ki bu sətirlərin müəllifi 450 səhifəlik

" Bayramsız Laçın , Laçınsız Bayram" kitabını ərsəyə gətirdi və şəhid atası Məhəmməd Mürsəloğlu da , Zərif nənə də sağlığında təskinlik tapdılar .

Şəhid anası Zərif nənə bu gün də məni görəndə " ay bala harda qaldın? Səni unutmarıq.

Bayram haqqında kitab yazarkən göz yaşlarını görmüşəm, ay bala.

Sadiq Qılman, Namizəli və bacıları da məni doğma qardaşı bilirlərsə, bu mənim ən böyük mükafatımdır.

Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında kitabın təqdimatı da yüksək səviyyədə keçirildi.

Bayram Məmmədovun adını daşıyan Minkənd kənd orta məktəbində direktor İlqar Şahverdiyev başda olmaqla şəhidimizə həsr olunmuş kitab bu gün də hər bir şagirdin, müəllimin stolüstü kitabına çevrilmişdir.

Onu da qeyd edim ki, 2017-ci ildə kitab çap olunarkən şəhid atası Məhəmməd Mürsəloğlu mənə dedi: Rauf, bala, bilirəm ki bu kitabın ərsəyə gəlməsində bir ildir ki, sən nə əziyyət çəkirsən. Nə qədər insanlardan Bayramın döyüş dostlarından, doğmalarından müsahibə alaraq sözləri cilalayaraq, ipə-sapa düzərək kitabı ürəyimizcə ərsəyə gətirmisən.

De görüm, sənə nə hörmət edim ki, narazı qalmayasan.

Bu suala el agsaqqalina bir kəlmə deyərək göz yaşlarımı saxlaya bilmədim: " Şəhidlərimizin haqqı ödənilib."

O vaxtdan mən də bu ailənin bir üzvü olaraq hər dəfə din imana bağlı kəramətli bu evə qədəm qoyarkən Zərif nənə uşaqlara xəbər edir ki, qardaşınız gəldi.

Bu mehribançılıq bu gün də davam edir.

Vətənimizin belə igid oğulları ilə qürur hissi keçirməyə hər birimizin haqqı çadır 44 günlük vətən müharibəsində şanlı ordumuz bizə qələbə qazandırdılar.

Biz bu gün torpaqlarımızı yağlı taptığından azad edən şəhidlərimizə, qazılərimizə, igid döyüşçülərimizə borcluyuq.

Şəhidlərimizin narahat ruhu da bu gün sevinir. Axı yurdumuz yağlı taptığından azad olunub.

İgid Komandir

Şəhid Əliyev Həbib Fərhad oğlu 1959 cu il dekabrın 12 - də Qərbi Azərbaycanın Zəngibasar rayonunun Qaraqışlaq kəndində zəhmətkeş bir ailədə anadan olmuşdu.

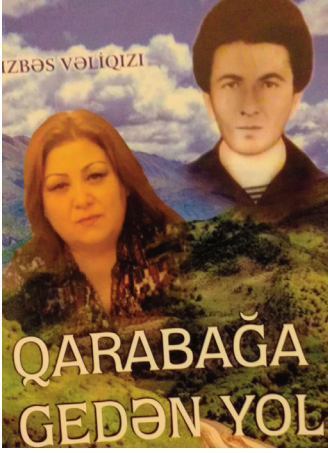
Orta təhsilini də elə həmin kənddə almışdı . Sonra ailəsi ilə birlikdə Goranboy rayonunun Qaradağlı kəndinə köçmüşdülər.

Həbib Goranboy rayonundan hərbi xitmətə çağırılmışdı. 2 il hərbi xidmətini Macarıstanda keçdikdən sonra vətənə qayıtmışdı.

1983- cü ildə Bakı şəhərinə gəlmiş və imtahan verərək Azərbaycan Bədən Tərbiyəsi və İdman İnsitutuna qəbul olmuşdu. Həbib idmanla mütəmadi məşğul olduğu üçün çox çevik idmançı idi. 1988 - ildə mənfur düşmən torpaqlarımızı işğal etməyə başlayanda Həbib də dözə bilməyib iki körpə övladını ömür gün yoldaşı Qızbəs Vəliqızına tapşırıb torpaqlarımızın müdafiəsinə qalxdı.

Vətəni qorumağı hər şeydən üstün tutan Həbib Əliyev Goranboy rayonunda özünü müdafiə bataliyonunu yaranarlardan biri oldu. Könüllü dəstələr yığıb rayonun müdafiəsinə qalxdılar. 1990- cı ildə Goranboy rayonunda könüllülər bataliyonu yarandı. Həbib bataliyon komandirinin müavini idi .

Bütün döyüşlərdə öndə gedirdi .

Şaumiyən (indiki Ağcakənd) rayonunu düşməndən azad etməkdə xüsusu fərqlənmişdi .

O vaxt qızğın döyüşlər gedirdi .

Bu igidlərin səyi sahəsində Goranboy rayonu düşməne bir qarış da torpaq vermədi .

1992- ci ildə Ağdərə rayonu uğrunda qızğın döyüşlər gedirdi .

Gecə ikən onları mühasirəyə alan düşməne qalib gələrək mühasirəni yarıb çıxmışdılar. Həmin döyüşlərdə

2 əsgər şəhid olmuşdu.

Şəhidlərimizin cəsədlərini götürmək üçün yenidən döyüşərək geri dönmüşdülər.

Şəhidimizi mühasirədən çıxararkən Həbib Fərhad oğlu snayper gülləsinə tuş gələrək şəhid oldu. 1992 ci il 19 iyulda şəhidlik zirvəsinə ucalan cəsur komandirin məzarı Goranboy rayonunun Qaradağlı kəndindədir.

Həbib Əliyevin ömür - gün yoldaşı Qızbəs Vəliqızı iki oğlunu vətənpərvər ruhda boyutmuşdur. Onu da qeyd edim ki, Qızbəs xanım istedadlı şairdir. Bu günlərdə bu sətirlərin müəllifinin redaktorluğu ilə şəhid qəhrəman Həbib Əliyevin xatirəsinə həsr etdiyi şeirlər kitabını çap etdirmiş və geniş oxucu rəğbəti qazanmışdır. Şəhidlərimizdən nə qədər yazsaq ,yənə də azdır. Axi biz şəhidlərə görə rahat təhlükəsiz yaşayırıq.

Allahdan cəmi şəhidlərimizə rəhmət diləyirik.

Şəhidlər qürurumuz, and yerimizdir

Əsgərov Şahin Rəcəb oğlu 1971- cii il dekabrın 15-də Ermənistanın (Qərbi Azərbaycanın) Gorus rayonun Qurtqalaq kəndində anadan olmuşdur.

1977-ci ildə həmin kənd məktəbinin 1-ci sinfinə gedən Şahin 1985-ci ildə məktəbi 8-ci sinifini əla qiymətlərlə bitirib. Qurtqalaq kəndində tam orta məktəb olmadığı üçün Şahin təhsilini Füzuli rayonunu

Əhmədallılar kəndində davam etdirib. 1988-ci ildə ermənilərin etnik təmizləmə siyasətinin qurbanı olan ailə Füzuli rayonunun Əhmədallılar kəndinə köç etmişdir.

1989-cu ildə məcburi qaçqın düşən ailənin övladı Şahin Sovetlər birliyində hərbi xidmətinə yollanıb. Şahin 1991-ci ildə hərbi xidməti başa vurub, Azərbaycana qayıdır. Bir il keçmir ki, Qarabağda şiddətli döyüşlər başlayır. Həmin vaxt Şahinin dayısı oğlu Şuşa rayonunda keçirilən "Daşaltı əməliyyatı"nda düşmənlə mərdliklə döyüşərək şəhid olur. Bu xəbər Şahinin səbrini daşıran hədd idi. Elə həmin vaxtdan sonra döyüşə yollanır. Şahin Əsgərov "723" nömrəli batalyonun tərkibində döyüşlərə qatılır. Şəhid hərbiçi həmin illərdə dəfələrlə sücaət göstərir. O, Divanallılar -Martuni istiqamətində gedən döyüşlərdə qumbaraatanla ermənilərə məxsus hərbi maşını partladır.

*Şahid anası Rəfiqə Əsgərova
dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevlə görüşarkən*

Dəfələrlə mühasirəyə düşən döyüşçü dostlarının köməyinə çatıb, güllə yarası alan hərbiçiləri təhlükəsiz əraziyə daşıyaraq həyatlarını xilas edib. Qırmızıbazar istiqamətində gedən döyüşlərdə əsgərlərin su ehtiyatı bitir.

Bu zaman Şahin əsgərlərin su filyaqlarını götürərək özünü təhlükəyə atıb ermənilərin nəzarət etdiyi su anbarından su filyaqlarını doldurur. Bu zaman düşmən Şahini görür və atəşə tutmağa başlayırlar.

Amma Şahinin cəsurluğu nəticəsində salamat olaraq əsgərlərin yanına qayıdır.

Şahin Lənkəran batalyonuna bələdçilik edir. Şahinin cəsurluğunu, qorxmazlığını görən komandiri onu vızvod komandiri təyin edir. Sonuncu gün -ölümündən bir gün əvvəl məskunlaşdığı Füzuli rayonun Əhmədallılar kəndinə gəlib. Sınıf yoldaşı Nətiq Allahverdiyev deyir ki, bütün dostlarının təkidinə baxmayaraq, Şahin nişanlısıyla görüşməyib:

"Mən həyatımı torpaqların bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə verdim. Muharibənin içindəyəm. Yasayacağım nə məlum"-deyib yenidən döyüşə qayıdıb. Elə son gəlişi də son, gedişi də həmin gün olub.Həmin gün çox söhbət elədik. Şahin sevdiyi qızla nişanlı idi.

O bilirdi ki, son nefəsinədək döyüşlərdə iştirak edəcək Son gedişi də həmin günün axşamı oldu. Getdiyi və ertəsi gün tezdən biz Şahının şəhid olduğu xəbərini eşitdik.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN, RUHUN SAD OLSUN!

Bu kədərli və qürurverici xatirələri yazan Şahının qardaşı Firudin də 44 günlük Vətən müharibəsində igidliklər göstərüb və keyli düşmən qüvvələrinin məhv edib.

Üzümü Firudinə və şəhid anamıza tutaraq deyirəm; Əziz ana! Siz heç zaman kədərlənməyin, Siz şir biləklilik oğullar dünyaya gətirmişdi öz. Başınızı uca tutun. Şəhidlər heç zaman unudulmur. Şəhidlər xalqımızın qüruru və and yerimizdir.

Unudulmaz qəhrəmanlar

Şəhid Məmmədov Müşviq Yusif oğlu 10 sentyabr 1968- ci ildə Ermənistan Respublikasının Gorus (keçmiş Qərbi Azərbaycanın Həris) rayonunun Qurdqalaq kəndində anadan olmuşdur.

Orta təhsilini qonşu Qubadlı rayonundakı 2 nömrəli orta məktəbdə almışdır. Sonra sovet ordusu sıralarında iki il xidmət etmişdir.

1988 - ci ildə erməni quldurlarının fitnəkarlığı və təcavüzkarlığı nəticəsində Qərbi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımız öz dədə - baba yurdlarından didərgin düşərək qovulmuşlar.

Həmin illərdə Musviqin ailəsi də erməni hökumətinin qara qüvvələrinin hökmü və təzyiqi nəticəsində Azərbaycana pənah gətirmişlər.

Azərbaycanlıların dədə - baba torpaqlarına, əmlaklarına , qədim yurdlarına sahib olan ermənilər havadarlarının köməkliliyi ilə türkləri qətlə yetirir, olmazın əzablar verirdilər.

Sovet İmperiyasının rəhbərləri isə bu cinayətkarlığa , vəhşiliyə göz yumaraq erməniləri silahlandıraraq nahaq qanlar tökmüşlər.

Ermənistandan didərgin düşmüş soydaşlarımız respublikamızın ayrı -ayrı rayon, kənd və qəsəbələrində məskunlaşmışlar.

El- oba yanqısı ,vətən həsrəti Musviqi daha da hiddətləndirmişdi.

Könüllü olaraq batalyonlara yazıldı. Xocavənd rayonunun və digər yaşayış məntəqələrinin azad olunmasında, ərazi bütövlüyümüzün qorunmasında cəsarətlə döyüşərək igidliklər göstərdi.

Daşaltı əməliyyatında iştirak etdi.

Düşmənin bir neçə əsgərini , " Niva" markalı avtomobilini məhf etdikdən sonra, iki yaralı əsgəri , döyüş dostunu xilas etdi.

Sonra bölmə komandiri Hidayət Əliyevin ağır yaralı olduğunu görüb ona tərəf süründü.

Düşmən isə ardı - arası kəsilmədən atəş açdı.

Musviq patronu tükənənə qədər imansız düşmənlərlə mərdliklə döyüşdü.

Erməni yaraqlıları isə atəşin zəifləməsindən istifadə edərək Musviqi mühasirəyə almışdı.

Yaralı döyüşçümüz isə sonuncu əl qumbarasını hazır saxlamışdı. Düşmən isə Musviqi üzük qaş kimi mühasirəyə almışdı. Muhasirə halqası get - gedə daralırdı .

Cəsur döyüşçü Müşviq şərəfli ölümü əsirlikdən üstün tutaraq əl qumbarasını partlatdı. Necə - neçə erməni quldurları həmin an cəhənnəmə vasil oldu.

Bu partlayış onun da həyatına son qoydu.

26 yanvar 1992 - ci ildə Müşviq Məmmədov Daşaltı kən-

dində əbədiyyətə qovuşdu., qəhrəmancasına həlak oldu.

Ən uca zirvəyə Şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

24 yaşlı Müşviq subay idi.

Onu da qeyd edim ki, Daşaltı əməliyyatında yüzlərlə seçmə igid oğullarımız milli satqınlarımızın ucbatından pusquya salındı. Amma şəhidlərimiz axıra qədər döyüşərək ana , bacılarımızın namusunu uca tutdular,vətəni kişitək qoruyaraq əbədiyyətə qovuşdular.

Musviqin dayısı oğlu Firuddinlə söhbət edərkən ürək yanqısı ilə kövrək xatirələrini söylədi.Onu da qeyd edim ki, Firuddinin qardaşı Şahin də I Vətən Müharibəsində ərazi bütövlüyümüzü qoruyarkən igidliklər göstərmiş və qəhrəmancasına vuruşaraq şəhid olmuşdur.

Musviqin, Şahinin və döyüş dostlarının igidlikləri heç zaman unudulmur. Bu gün həqiqətən də Musviqin və cəmi şəhidlərimizin ruhu da şaddır.

44 günlük vətən müharibəsində igid oğullarımız qisasımızı alaraq Şuşamızı fəth etdilər. Bu gün Daşaltının və işğaldan azad olunmuş yurdumuzun hər qarışına axmış şəhid qanının yerində cənnət ətirli, solmayan gül - çiçəklər bitib.

Allahdan cəmi şəhidlərimizə rəhmət diləyirik.

Əsrlər, qərinələr keçsə də , Müşviq , Elşən ,Polad, Sənan, Asiman , Şükür, Xudayar, Cəfər , Nahid, və adlarını yazmaqla qurtarmayan igidlərimizin xatirəsi heç zaman unudulmaya-caqdır.

Şəhidlər unudulmur

Vətənimizin azadlığı uğrunda və ərazi bütövlüyümüzü qoruyarkən həlak olmuş şəhidlərimizin hər hansı bir məkanda adı çəkiləndə rəhmət diləyərək ehtiramla yad edirik.

Haqqında söhbət açmaq istədiyim vətənpərvər oğullardan biri də **Vidadi İldırım oğlu Abbasovdur**.

1953- cü ildə Ağdam şəhərində ziyalı bir ailədə dünyaya göz açmış Vidadi gözəl bir mühitdə böyüyərək boya - başa çatmış, 1 nömrəli şəhər orta məktəbini müvəffəqiyyətlə bitirmişdir.

Ağdam rayon Kənd Təsərrüfatı texnikumunu bitirdikdən sonra ordu sıralarına çağırılmışdır. Əvvəl Rusiyada , sonra isə Qazaxıstanda tank komandiri olmuşdur.

Ordu sıralarından tərxis olunduqdan sonra leytenant rütbəsini alaraq vətənə qayıtmış və Ağdam rayon 50 nömrəli texniki peşə məktəbində müəllim işləmişdir.

1988- ci ildə Qarabağda 150 il əvvəl rus imperiyası tərəfindən vaxtilə məskunlaşdırılmış ermənilər öz havadarlarından təlim alaraq təxribatlar törədir, vaxtı ilə qonşu olduqları Azərbaycanlıları qətlə yetirir və türkləri öz dədə- baba torpaqlarından didərgin salmağa başlamışlar.

Artıq ilk dəfə Qarabağın dağlıq hissəsində yaşayan Azərbaycanlılar Ağdam şəhərinə pənah gətirərək başlarına gələn hadisələri danışıır, ermənilərin silahlandıqlarını , mitinqlər keçirdiklərini bildirirdilər.

Həmin illərdə Azərbaycanda hələ ordu tam formalaşmamışdı. Rayonun igid oğulları yığışaraq könüllü müdafiə dəstələri yaratmağa başladılar. İlk könüllü batalyona yazılanlardan biri də Vidadi İldırım oğlu idi.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Allahverdi Bağırovun komandiri olduğu 845 sayılı batalyonda bir çox uğurlu döyüşlərdə iştirak etmiş Vidadi Abbasov həqiqətən də şücaət göstərmişdir. Azgınlamış erməni quldurlarına qarşı mərdliklə döyüşən Vidadi Abbasov xeyli düşmən məhf etmiş , növbəti və son döyüşü Qazancı kəndi istiqamətində olmuşdur.

Vidadi Abbasov

27 avqust 1992- ci ildə Ağdərə rayonunun Qazancı kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuş və

Ağdamda şəhidlər xiyabanında dəfn olunmuşdur.

Onu da qeyd edim ki, Vidadi Abbasovla Ağdam şəhərində qonşu idik. Həmin illərdə hər məhəllədə uşaqlar səngər qazaraq dalğalanacaq düzəltmişdilər. Erməni quldurları isə

namərdcəsinə olaraq yüksəkliklərdən Ağdam şəhərini top mərmiləri ilə atəşə tuturdular. Mərmi və raketlər hansı evə düşürdüsə, o ev alt- üst olurdu. Təsəvür edin ki, dəmir darvazalar , su cənlərimiz aşızən kimi deşik- deşik olmuşdu. Növbəti top , qrad mərmisi Vidadi gilin mənzilinə düşərkən kiçik qardaşı Yusif də evdə olmuşdur.

Ev tamamilə dağılmış və Yusif ciddi zədə alaraq torpaq altından güclə çıxarılmışdır .

Uzun illər xəstəxanada müalicə olunan Yusif İldırım oğlu beyin insulu keçirtmiş və aldığı zədədən səhhətində dəyişikliklər olmuşdur.

Aldığı ciddi zədə onun ürəyinə də təsir etmiş və iki il əvvəl infakt keçirtmişdir.

Birinci qrup əlil olan Yusif Abbasov orta məktəbdə əlaçı şagirdlərdən biri olmuşdur.

Bu gün həqiqətən də şəhidlərimizin ruhu da şaddır. 44 günlük Vətən müharibəsində igid oğullarımız düşməni yurdumuzdan iti qovan kimi qovdular.

Ruhunuz şad olsun ,məzarının ilahi nuruyla dolsun, şəhidlərimiz.

Allah xalqımızı və dövlətimizi qorusun.

Allah xarici düşmənlərimizi və milli satqınlarımızı məhv eləsin.

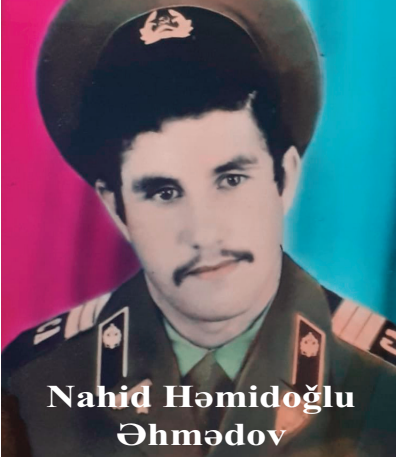
Arzu edək ki,mənfur qonşularımız dinə, imana, insafa gəlsin, torpaq iddiası etməsin, qudurmasın.

Axı atalar gözəl deyib; Quduran 40 gün gedər .

Atalar bu məsəli isə nankor, satqın, qudurğan, işğalçı ermənilər və havadarları üçün demişlər; İtlə dostluq elə, amma çomağını yerə qoyma.

Ali baş komandan demişkən " Əgər ermənilər bir də qudursalar, dəmir yumruq onların belini birdəfəlik qıracaqdır."

Kəndimizin şəhidləri

Bibim oğlu Arif Həmid oğlu Əhmədov bu vidioları və şəkilləri mənə göndərdi.

Bura ata baba kəndimizdir. Qubadlı rayonunun Yuxarı Həməzəli kəndi. Köhnə adı Şıxavadır. Bəzi mənbələrdə Şıxoba adlanır. Qarağacılı və Korrar kəndi ilə bitişikdir. Kəndimiz Həkəri çayının sol sahilində yerləşir.

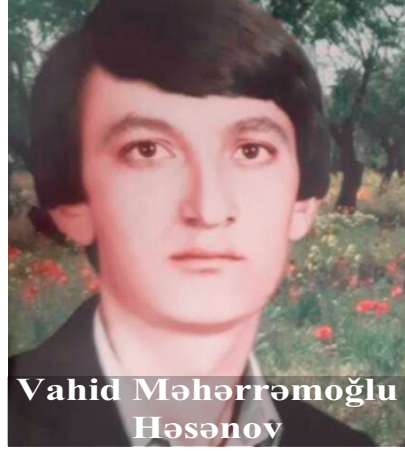
Bibim oğlu Nahid Həmid oğlu Əhmədov 1992-ci ilə şəhid olub. Həmin illərdə şəhidimizin üstü götürülmüşdü. Mərmər baş daşı və sinə daşını da erməni vandalları, vəhşiləri söküb aparıblar. Qəbirsanlıqlarımızı dağıdıblar.

Şəhid Aslan Şəmil oğlu İsmayılovun, Vahid Məhərrəm oğlu Həsənovun və Nahid Həmid oğlu Əhmədovun dağıdılmış məzarları yanında igid qəhrəman şəhidlərimizin plakatları ucaldılıb. Qoç abidəli qədim qəbiristanlıq da, tarixi abidələrimiz də ermənilər tərəfindən məhv ediblər.

Evlərimizi söküb aparıblar. Hər tərəfi kol - kos basıb. Hec ermənilər özləri də yaşamayıblar. 30 ilə yaxındır ki, bu yerləri, doğma yurdumuzu bizə həsrət qoyublar. Atam, anam, bibim, babam, dayım, əmim, Sumqayıtda, Binəqədidə, Mingəçə-

virdə və digər yerlərdə məskunlaşmış doğmalarınız bu ayrılığa, vətən həsrətinə dözməyiblər, Vətən deyərək dünyadan köçüblər.

Bibim oğlu Arif Mingəçevirdə yaşayır. Qardaşı Nahid Əhmədov 1992 ci ildə şəhid olub. 28 ildən sonra Arifin oğlu Əli Əhmədov 44 günlük müharibədə əmisinin, doğmalarının

**Vahid Məhərrəmoğlu
Həsənov**

qisasını alıb. Vətənimizi yağı taptığından azad edib və bir neçə medallarla təltif olunub.

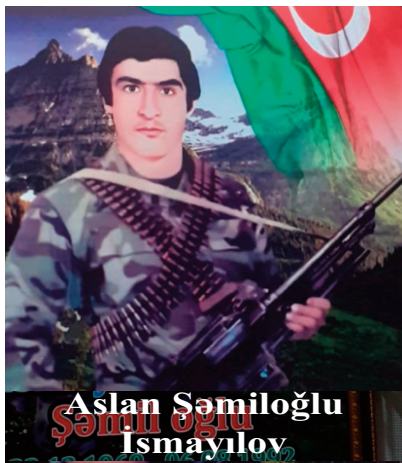
Qardaşım Niyazin oğlu Asiman da 44 günlük müharibədə qisasimizi alaraq şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Həkəri çayımıza baxın, əziz dostlar. Şəhidlərimizə laylay çalan Həkərimiz. də azadlığa qovuşub.

Biz kəndimizi yenidən quracağıq. Amma Arif, fikir vermədin yəqin. Vaxt az idi . Eləmi?

Dayın İlyas Allahverdiyevin vaxtilə tikdirdiyi körpünün bəndlərindən bir nişanə qalıbmı?

İnşallah, Elliklə qayıdaq torpağımıza. Körpünü tikdirərik. Ata nəsihətini yerinə yetirməyi Allah bizə qismət eləsin. Şəhidlərimizin plakatları düzəltdiyinizə görə hər birinizə təşəkkür edirəm. Bizi gənclik illərinə qaytardın, Arif! Yadındadırmı? Çayda cimdiyimiz günlər? Səməd dayının ağ atını çılpaq capdigimiz günlər?

Tamara bibimin inəklərindən , qoyun və keçilərindən sağdığı süddən tutulan barmaq qalınlığında qatığın qaymağına indi həsrət qalmışq.

Zəmişən qocanın cəvizi durumu?

Həmid əminin bostanı necə vəziyyətdədir?

Baxdım bu mənzərəyə, Xatirəyə donmuş illərimə apardınız məni.

*Şəhidlər bu xalqın iftixarıdır,
Şəhidlər vətənin səngər daşdır.
Şəhidlər hər kəsin könül yaradır,
Amma anaların gözdə yaşdır.*

*- Eh, Vətən sağ olsun - desə də dildə,
Analar gizləndə göz yaşı tökər.
Başını dik tutub, gəzsə də çöldə,
İçində dünyanın qəmini çəkər.*

*- Balam cənnətdədir - deyən analar,
Özü gecə-gündüz alışar oda.
Umur ki, balasın daim analar,
Adın əzizləyib, salalar yada.*

Adyala bükülmüş şəhid

Cəfər və Əkbər əkiz qardaşları ilə yaşadığımız Ağdam şəhərində mehriban çəpər qonşusu olmuşuq.

Hər gün meyvəli bağımızı gəzərkən hərəməz öz heyətimizin məhsulundan bir - birimizə paylaşaraq bəxtəvər dövran sürərdik.

Orta məktəbi bitirdik. Hərəməz bir ixtisas sahibi olduq.

Bir vaxtlar yazığımız gələrek yer verdiyimiz ermənilərin Xankəndində yalları artıq düşərək qudurdular, xarici havadarlarına arxalanaraq torpaq iddiası fiqrinə düşdülər. 1988- ci illərin əvvəlləri idi.

Ermənilər Azərbaycanlılar yaşayan kəndlərə hücum edərək onları qətlə yetirir, evlərinə od vuraraq yandırirdilər.

Yaraqlı ermənilər Stepanakert adlandırdıqları Xankəndində mitinqlər keçirir, " Böyük Ermənistan" yaratmaq xülyası adı altında ərazilərimizi zəbt edirdilər.

1988- ci illərdə Qərbi Azərbaycandan - Ermənistandan 500 mindən çox soydaşlarımız öz dədə - baba yurdlarından vəhşicəsinə qovularaq dolu evlərini , mülkləridən, əmlaklarından , bol bəhrəli bağ- bağlarından, təsərrüfatlarında məhrum olaraq Azərbaycana pənah gətirmişdilər.

Bu azmış kimi acgöz işğalçı erməni quldurları sərhədlərimizdə də fitnəkarlıq törədir, camaatın mal -qarasını oğrayır, insanlara divan tuturdular.

Qatabag və ətraf ərazilərimizdə 100 minlərlə qaçqınlar didərginlər Ağdama axışıb gəlmişdilər.

Ağdamın qeyrətli oğulları , eləcə də sərhəd bölgələrində yaşayan mərd ,qorxmaz oğullar özünü müdafiə batalyonları yaradaraq sərhədlərimizi təcavüzkar erməni yaraqlılarından qorumağa başladılar.

Cəfər və Əkbər qardaşları da Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizəyə qoşulmuşdular.

Cəfər Musa oğlu Məmmədov 25 may 1961 - ci ildə Ağdam şəhərində anadan olmuşdu.

1967- 1978 ci illərdə Xurşidbanu Natəvan adına Ağdam səhər 5 nömrəli orta məktəbdə oxumuşdur.

Cəfər 1979- 1981 illərdə Ağdam rayon Kənd Təsərrüfatı texnikumunun inşaat şöbəsində təhsil almışdı.

Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra öz ixtisası üzrə işləyirdi.

Atası Musa müəllim ingilis dili müəllimi idi.

Musa müəllim övladlarını vətənpərvər ruhda böyütmüşdür.

Ermənilər isə daha da azğınlaşmışdılar.

Cəfər Məmmədov 1990 - cı ildə yeni yaradılmış xüsusi polis dəstələrində Ağdam rayon şöbəsinin hazırladıqları bir çox uğurlu döyüş əməliyyatlarında iştirak etmişdir.

Soyuq səngərlərdə, nəm torpaq üzərində gecə- gündüz keşik çəkmək Cəfərin səhhətinə mənfi təsir etsə də ,döyüşlərdə ön cəbhədə gedirdi. Növbəti Mehmanə kəndi uğrunda qanlı döyüşlərdən birində Cəfər ağır yaralandı.

Döyüş dostları Cəfəri belinə bağladığı adyala bükərək təhlükəsiz zonaya gətirsələr də, igid döyüşçümüz , əziz qonşumuz gözlərini əbədi yumdu və şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Ağdam şəhəri 1988-ci ildən 1993 cu ilin iyul ayının 23- nə qədər döyüşdü, azgın düşmənə qarşı muqavimət göstərdi, 6 mindən çox şəhid verdi.

Qeyri bərabər döyüşdə doğma yurdumuz işğal olundu.

27 ildən sonra şanlı ordumuz erməni quldur dəstələrinə layiqli zərbələr vuraraq düşmənləri yurdumuzdan iti qovan kimi qovdular.

Ruhlar şəhərinə çevrilmiş Ağdam şəhəri bu gün yenidən qurulur, tikilir.

Bu gün cəmi səhidlərimizin ruhu da sevinir.

Biz sizlərə borcluyuq şəhidlərimiz!

Sizi unutsaq, özümüz də unudularıq .

*Çiyində intiqam adlı bir yüklə,
Getdin düşmən üstə şəstlə, ürəklə.
Qələbəyə olan inam, diləklə,
Vətəni qurtardın dardan, Şəhidim,
Can, başına dönüm, can, ay Şəhidim.*

*Anan ağı deyir sənin adına,
Hey sənli günləri salır yadına.
Düşüb övlad dağı, oğul oduna,
Sənə qurban olsun German, Şəhidim,
Can, başına dönüm, can, ay Şəhidim.*

Şəhid qardaşlar

1 evdən 4 Qəhraman! - Aslanov qardaşları - Qarabağ müharibəsi zamanı şəhid olmuş 3 Qardaş!

Əmilərinin və atası Xəqaninin Qarabağda keçdikləri şanlı döyüş yolları və göstərdikləri qəhrəmanlıqlar bərədə o vaxt 13 yaşı olan **Sadiq Aslanovun** şəhidlər haqqında yazdığı xatirələri oxuculara təqdim edirik:

Ağdam rayonu, Qarabağ problemi başlayan gündən Qarabağdan və ətraf rayonlardan ev-əşiklərini, iş yerlərini itirmiş soydaşlarımızın pənah gətirdikləri və güvəndikləri yeganə məkan idi. Bakıda hakimiyyət davasına baş qatıldığından, bu insanların problemləri ilə heç kim məşğul olmurdu. Onlara yeganə köməkliyi də ağdamlılar eləyirdilər. Evlərinə yerləşdirir, bacardıqları köməkliyi eləyir, son tikələrini onlarla bölüşürdülər. Ağdam beləcə 5 ildən artıq çətinliklərlə üz-üzə yaşadı.

Nəhayət, ermənilər 1991-ci ilin payız aylarında Dağlıq Qarabağda Şuşa və Xocalıdan başqa bütün azərbaycanlılar yerləşən kəndləri yandıraraq, əhalisini qıraraq, boşaltmağa nail oldular. Daxildən arxayın olan erməni yaraqlıları sərhədlərə yığılaraq, Dağlıq Qarabağa aid olmayan sərhəd kəndlərə təzyiqlik eləməyə və ardıcılı hücumlara başladılar. Təzyiqlərə məruz qalan ilk kəndlərdən biri də Ağdamın Şelli kəndi oldu.

Şellidə 1988-ci ildə Xalq Cəbhəsinin Ağdam rayon şöbəsinin və şəxsən şöbənin sədri, rəhmətlik Eldar Bağirovun təşəbbüsü ilə yaradılmış dayaq dəstəsi 1991-ci ilin payızında rəhmətlik Şirin Mirzəyevin yaratdığı Ağdam Ərazi Özünü Müdafiə Batalyonunun tərkibinə keçdi.

Şelli kəndi strateji cəhətdən əlverişli yerdə yerləşdiyi üçün müharibə dövründə ən çox hücumlara məruz qalan kəndlərdən biri idi. Çünki ermənilər Şelli dağını ala bilsəydilər, Ağdam şəhəri ovucun

içində qalırdı, bunu ermənilər də yaxşı başa düşürdülər. Əlverişli mövqeyi düşmənə verməmək üçün kəndin müdafiəsinə əlavə qüvvələr də cəlb olunmuşdu. Eldar Bağirov adına xalq cəbhəsinin igidlərindən ibarət batalyonu, rəhmətlik Fred Asifin başçılıq elədiyi İstehkam batalyonunun, 836 cı polkun nəzdində olan, general Ərşadın başçılıq elədiyi batalyonun döyüşçüləri də bu kəndin müdafiəsində qəhrəmanlıqla iştirak eləyirdilər. Hətta 1992-ci ilin əvvəlində, kəndin müdafiəsi lazımı səviyyədə olmayanda, təzyiqlər o qədər güclü olurdu ki, bizim Xıdırılı dəstəsi də tez-tez Şellinin müdafiəsinə köməyə gedirdi.

Xocalı soyqırımını zamanı xocalılıların özlərini qurtarmaq üçün çatdırmaq istədikləri ən yaxın kənd də Şelli olub. Ermənilərin guya dinc əhalinin çıxması üçün açdıqları "kolidor"un sonunda, xocalılıların ən çox həlak olduqları yer də məhz Şelli kəndinin yaxınlığında olub. Bu hadisədən ilk duyuc düşən və xocalılıları xilas etmək üçün postda duran əsgərlərimizin köməyinə gedən məhz Şelli camaatı və Şelli rotasının igidləri idilər.

Səhər açılan kimi Ağdamda olan bütün hərbi qüvvələr, başda Allahverdi Bağırov, Şirin Mirzəyev, Fred Asif Məhərrəmov, Yaqub Rzayevin batalyonlarının igidləri ilə bərabər xocalılıları xilas etməyə üçün Əsgəran istiqamətində hücumla keçdilər. Bu hücumun sayəsində yaralılardan, meyitlərin və yüzlərlə sağ olan xocalılıların düşmənlə əhatəsindən xilas olması təmin edildi. Xocalılıların xilasına üçün olan bu ağır döyüşdə Qatır Məmməd oğlu, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Canpolad da başda olmaqla, Ağdamın onlarla oğulları yaralandılar və ya şəhid oldular. Ağdamın igidləri öz canlarını, qanlarını hesabına yüzlərlə Xocalı sakinini ölümün pəncəsindən almağa nail oldular.

Sovetlər dövründə Şelli kəndində yaşayan yüzlərlə ailələrdən biri də Kazım Aslanovun ailəsi idi. Bu məqaləmdə məqsədim oxuculara Qarabağ müharibəsində bu ailənin yaşadığı müsibətlərlə və faciələrlə tanış etməkdir.

Kazım kişi kəndlərində olan üzümçülük sovxozunda mühasib işləyirdi. Dörd qız və dörd oğuldan ibarət böyük bir ailəsini qazandığı halal zəhmətlə bir təhər idarə eləyir, onları torpağa və vətənə bağlı övladlar kimi yetişdirirdi. Kazım kişi çalışırdı ki, övladları müxtəlif peşə sahibləri olsunlar və hər kəs öz sahəsində xalqa xeyir versin.

Kazım kişinin 1950-ci ildə anadan olan böyük oğlu Vidadi, orta məktəbin 8-ci sinfini bitirdikdən sonra avtomobil üzrə mütəxəssis olmaq üçün Ağdamda 50 saylı Texniki Peşə məktəbinə qəbul olur. Təhsilini bitirdikdən sonra hər bir sovet gənci kimi əsgəri xidmətə çağırılır və Belarusiya Respublikasında xidmətini çəkir. Vidadi xidmətini müvəffəqiyyətlə başa vuraraq, serjant rütbəsində vətənə qayıdır.

Əsgərlikdən gələndən sonra Vidadi sürücü işləyir, bir müddətdən sonra ev-əşik sahibi olur. Vidadi Sevda xanımın qurduqları xoşbəxt ailədə üç övlad sahibi olur. Onlar böyük sevinclə oğulları Ceyhun, Ruslan və Ziyanı böyüdürlər.

Kazım kişinin ortancıl oğlu olan Xəqani 1955-ci ildə dünyaya göz açır. Xəqani orta məktəbi Şellidə bitirdikdən sonra atasının sənətini davam etdirmək arzusuyla Şuşa şəhərində Plan-uçot texnikomuna daxil olur. Texnikomu bitirdikdən sonra doğma kəndlərindəki "Şelli" sovxozunda mühasib işləyir. Az keçmir Xəqani əsgəri xidmətə çağırılır. Əsgəri xidmətini Murmansk şəhərində müvəffəqiyyətlə başa vuraraq, serjant rütbəsində evə qayıdır. Əsgərlikdən gələndən sonra Xəqani doğma məktəblərində hərbi-hazırlıq müəllimi işləməyə qərar verir. Bir müddət işlədikdən sonra ailə quraraq dörd oğul sahibi olur. Xoşbəxt ailə böyük həvəslə övladları Sadiq, Cəsarət, Müsəvi və Səmədin tərbiyəsi ilə məşğul olur və onların vətənə layiqli övladlar kimi böyüməsinə çalışırlar.

Kazım kişinin üçüncü oğlu Hasil 1966-cı ildə anadan olur. Orta məktəbi kəndlərində bitirən Hasil tikinti mühəndisi olmaq arzusu ilə yaşayır. Atasının tövsiyəsi ilə kəndlərinə körpü salmağı, yol çəkməyi qarşısına məqsəd qoyur. Hasilin də həyat yolu, böyük qardaşları kimi əsgərlikdən başlayır. Əsgəri xidmətini İrkutsk vilayətində müvəffəqiyyətlə başa vuraraq, Hasil 1989-cu ildə vətənə qayıdır. Onun 1987-ci ildə qoyub getdiyi kəndlərində sanki həyat donub qalmışdı. İnsanların üzündə artıq əvvəlki sevinc hiss olunmurdu, sanki hamı narahat və təlaş içində idi. Respublikanın 2 ildə yaşadığı Qarabağla əlaqədar hadisələr, insanların həyatına öz təsirini göstərirdi. Həllini tapmayan problemlər günü-gündən artaraq insanları məyyusluğa sürükləyirdi. Ancaq belə bir ağır vəziyyətdə də Ağdam və ağdamlılar həvəsdən düşmür, yaşayır və yaradırdılar.

Hələ 1988-ci ildə Ağdamda təməli qoyulmuş Xalq Cəbhəsinin Eldar Bağirovun başçılıq elədiyi Ağdam rayon şöbəsinin və İmarətdə fəaliyyət göstərən Fred Asifin başçılıq elədiyi Haqq cəbhəsinin üzvlərindən təşkil olunmuş dayaq dəstələri, ermənilərlə həmsərhəd olan kəndlərdə dinc əhalinin əsayişini qoruyurdular.

Vəziyyət 1991-ci ilin yayından kəskinləşməyə başladı. Artıq hər kəs müharibənin labüd olduğunu və tezliklə başlayacağını yaxşı başa düşürdü.

Tale 1991-ci ilin payızında xalqımızın qəhrəman oğlu Şirin Mirzəyevi Ağdama gətirdi. Ş.Mirzəyev şəxsən Eldar Bağirovun dəvətilə Ağdama gəlir və vəziyyətlə tanış olur. Əksəriyyəti xalq hərəkətinə qoşulmuş könüllülərdən ibarət batalyon yaratmaq qərara alınır. Tezliklə Ağdamın say- seçmə oğullarının bir hissəsi bu batalyona toplanır. Az müddət ərzində toplanan batalyona sentyabr ayında 50 sayılı texniki-peşə məktəbinin stadionunda baxış keçirilir. 1991-ci ilin oktyabr ayının əvvəlində Ağdam Ərazi Özünümüdafiə batalyonu kimi Müdafiyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçir və batalyonun bir hissəsi əvvəlcə Çullu kəndində təlimlərə başlayır, sonra isə Xaçinstroyda texniki-peşə məktəbinə yerləşdirilir.

Ağdamın ermənilərlə sərhəd olan kəndlərindəki dayaq dəstələri batalyona qoşularaq onun əsas qüvvəsini təşkil edir. Onlardan biri də Şelli dayaq dəstəsi olur və bu dəstəyə Xəqani Aslanov başçılıq edir. Yenicə silahlanmış dəstə ermənilərlə üz-üzə olan kəndlərinin müdafiəsində aktivləşir. Aslanov qardaşlarından üçü - Vidadi, Xəqani və Hasil bu dəstədə ilk silaha sarılanlardan olurlar.

Xocalı soyqırımını baş verən gecə ilk haraya çatanlardan biri də Şelli dəstəsi olur. Xəqani öz dəstəsi ilə Qara Qayanın yanından keçərək Əsgərən istiqamətində, xocalılıların fəryad elədikləri istiqamətdə irəliləyirlər. Ermənilərin arxadan atdıqları atəşdən qorunmaq üçün insanlar topa-topa imkan tapdıqları yerlərdə gizlənmişdilər. Onların köməyə çağırış səsi, yaralıların fəryadına qarışmışdı. Az müddətdə onlarla adamı toparlayıb, yaralı və meyitləri götürərək güllə altından çıxarmaq onlara nəsib olur. Xəqani tabəçiliyində olan əsgərlərinə çayın qırağındakı kolluqlarla Ağdama tərəf getmələrini əmr edir. Cəsur komandır tək qalmasına baxma-

yaraq, çay yuxarı xocalıların axtarışını davam etdirməyi qərara alır. Xəqaninin yoldaşları o gecə komandirlərinin göstərdiyi qəhrəmanlıqları və darda olan millətinin köməyinə yüyürən vətən oğlunun, qaranlıqda yoxa çıxan siluetini yaxşı xatırlayırlar. O gecə Xəqaninin axır gedişi oldu, hələ də nə öldüyündən, nə də sağ olduğundan bir xəbər yoxdur...

Vidadi, Hasil və Sabiq isə ürəklərində qardaş dağı ilə mübarizələrinə davam eləyirlər. Onlar ordumuzun 1992-ci ilin yaz-yay aylarında keçirdikləri müvəffəqiyyətli hücum əməliyyatlarında iştirak edərək Naxçıvanı, Aranzəmin, Dəhraz və Ağbulaq kəndlərinin ermənilərdən azad edilməsində rəşadətlə vuruşmuşlar.

1993-cü ilin iyun ayında baş verən Gəncə hadisələrində, "ağıllı" respublika rəhbərləri Ağdamda olan ağır silahları, o cümlədən tankları, topları, qrad qurğularını Gəncəyə çəkib aparmışdılar. Ağdamlılar ölüm-dirim savaşında olduqları zaman Bakıda hələ də hakimiyyət davası gədirdi. Ağdam cəbhəsində igidlərimiz düşmənin qarşısında demək olar ki, yalın əllə qalmışdılar. Çünki bizim əlimizdə olan avtomatlar, təpədən dırnağa qədər silahlanmış düşmən qarşısında duruş gətirə bilmirdi. Bu vəziyyətdən istifadə eliyən düşmən bütün cəbhə boyunca hücumlarını gücləndirdi. Qarabağla sərhəd olan kəndlərimiz bir-birinin ardınca işğal olunmağa başladı. Strateji cəhətdən əhəmiyyət kəsb edən yüksəkliklər əldən çıxdı. Bakı öz problemlərini çözmə zaman əli yalın xalq düşmən qabağında çətin vəziyyətdə qalmışdı. İşqal olunmuş kəndlərin camaatı bütün respublikaya səpələnmişdi, artıq ilk dəfə əsil xaos başlamışdı. Dədə-baba torpaqlarını elə-belə düşməyə təslim etməyən igidlərimiz son nəfəslərinə qədər işğalçı quldurlara qarşı müqavimət göstərirdilər. Ağdamın ən çox şəhid və yaralı verdiyi elə bu zaman olmuşdur. İki il düşməyə mərdliklə sinə görə Şelli cəbhəsi yarıldı, 1993-ci il iyul ayının 22-də artıq düşmən Ağdama tərəf irə-

liləməyə başladı. Şelli uğrunda gedən ağır döyüşlərdə Hasil Aslanov qəhrəmancasına şəhid olur. Onunla çiyin-çiyinə döyüşən böyük qardaşı Vidadi qardaşı Hasilin cəsədini güllə altından çıxararaq Qar-Qar çayını keçməyə çalışır. Lakin yağı gülləsi Vidadiyə macal vermədən onun həyatına son qoyur. Beləcə bir gündə iki qardaş, iki vətən oğlu qəhrəmancasına şəhid olurlar. Yoldaşları Aslanov qardaşlarının cansız bədənlərini bir təhər güllə altından çıxartmağa nail olurlar. Qəhrəman qardaşlar səhəri gün, 23 iyulda Ağdam işğal olan gün Ağcabədinin Hindarx kəndinin qəbristanlığında torpağa tapşırıldılar.

Aslanov qardaşları döyüşən zaman onların kiçik qardaşları Sabiq də hər zaman qardaşlarının yanında olar, əlindən gələnləni köməyi əsirgəmədi. Sonradan o da Qarabağ döyüşlərinin iştirakçısı olur və yaralanır. Müharibədən sonra da Sabiq evlənmir və başını götürüb uzaqlara gedərək, uzun müddətdir ki, Moskva şəhərində yaşayır.

Aslanovlar ailəsi müharibədən sonra Bakıya köç eləyirlər və hazırda Binəqədi rayonunda yaşayırlar. 2001-ci ildə ailə başçıları, oğlanlarının dərdinə və ondan da ağır vətən həsrətinə dözməyən Kazım kişi dünyasını dəyişir. 25 ildir ki, şəhid qardaşların yetim balaları min bir zülümlə, məşəqqətlə böyüyüb, yaşayırlar. Ataları vətən uğrunda can qoyduqları zaman bu vətənin səlahiyyətli orqanlarının və başları ciblərini doldurmağa qarışmış dövlət məmurlarının bu ailədən xəbəri belə, olmayıb. Hətta bu azmış kimi, valideyinlərinin əziz xatirəsini yaşatmaq, onların iyini nədənsə almaq üçün, öz xərcləri ilə şəxsi torpaqlarında ucaldıqları abidəni uçurub, məhv eləməyə çalışırlar. Abidənin yaranmasının əsas təşəbbüsçüsü olmuş Xəqaninin ortancıl oğlu Cəsarət abidə ucaldılan günün səhəri işlədiyi idarədən qovulur və işini itirir. Budurmu şəhidə və onun ailəsinə verilən qiymət, qoyulan hörmət?

Şəhidlərimizin məkanı cənnətdir

Ermənilər Qafqaza ayaq basandan fitnə fəsadlar törətmiş və arxalı havadarlarının dəstəyi ilə qədim türk torpaqların işğal edərək bu gün də ərazi iddiaları edərək cinayətlər törədirlər.

1988 -ci ildə ermənilər Qarabağda mitinqlər edir, dinc soydaşlarımıza qarşı qətiillər törədir, evlərini yandırırılar. Vətənin azadlığı və ərazi bütövlüyünü qoruyaraq könüllü olaraq ordu sıralarına yazılan oğullardan biri də Mircəlal olmuşdur.

Mircəlal Sabir oğlu Ağayev 1969 -cu ilin may ayının 25 də Bakıda din, imana bağlı ziyalı bir ailədə dünyaya göz açmışdır. Hələ orta məktəbdə oxuyarkən rəssamlığa maraq onda çox güclü idi. Gözəl rəsm əsərləri çəkirdi. Orta məktəbi bitirdikdən sonra Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq məktəbinə daxil oldu. Mircəlal Rəssamlıq məktəbini bitirdikdən sonra hərbi xidmətə çağırılmış və Ukraynanın Cerkas vilayətində , Kiyevdə əsgəri borcunu uğurla başa vuraraq vətənə qayıtmışdır.

Bir il zavodda öz ixtisası üzrə rəssamlıqla məşğul olmuş, Madonna və saxsı qablara naxışlar vurur, incə əl işləri görərək kollektivin böyük hörmətini qazanmışdı.

Tanınmış kinorejissor Mircəlil Ağayev qardaşı Mircəlal haqqında çətin də olsa kövrək xatirələrini oxucularımızla bölüşür;

"Qardaşım əsgərlikdə olarkən atam dünyasını dəyişdi.

Mənim 13 yaşım var idi. Biz 4 cu mikrorayondan Gunəslidəki yaşayış massivinə köçmüşdük. Mircəlal məndən yaşca böyük idi o, sanki ata əvəzi idi. Çox ciddi, sözü bütöv, dürüst insan idi.

1990-cı ildə dağılmaqda olan Rus imperiyası Bakıya qoşun yeridərək vəhşilik törəyəndə Mircəlal çox əsəb gərginliyi keçirtmişdi. 20 Yanvar faciəsi onu

daha çox hiddətləndirmişdi.

1992- ci ilin fevral ayının 25 dən 26 na keçən gecədə 366-cı yarı rus, yarı erməni silahlı qüvvələrinin (hər cür texnika və silahla təchiz olunmuş alayın) Xocalı şəhərində dinc Azərbaycanlı əhaliyə qarşı törətdikləri soyqırımı , müsibəti televiziya izləyəndə, "insan da körpə uşağı qətlə yetirərmə?- deyən Mircəlalin həqiqətən də əsəbləri tarıma çəkilməmişdi, bilmirdi neyləsin. Çox sarsılırmışdı.

Erməni quldurlarına qarşı onda nifrət hissi daha da çoxalmışdı. Mircəlal könüllü olaraq komissarlığa gələrək hərbiyə yazıldı və bir başa cəbhə bölgəsinə göndərildi. Bir çox uğurlu döyüş əməliyyatlarında iştirak etdi. Komandirlərinin tapşırıqlarını əzmlə, cəsarətlə yerinə yetirdi. Füzuli və Horadiz döyüşlərində ən qaynaq nöqtələrdə dəfələrlə düşmənlə üz-üzə gəlmişdi. Qarşı tərəf isə itkilər verərək geri çəkilir, gizlənib pusqular qururdu.

Növbəti döyüşlərin birində Mircəlal Ağayev 1992 - ci ilin iyun ayının 2-də şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Komandiri ilə bir yerdə şəhid olmuş qardaşımın nəşinə baxarkən komandiri tatar balası Maratla qucaqlamış formada görəndə çox təsirləndik. Me-yidlərini Bakıda ayırıb Şəhidlər Xiyabanında dəfn olundu.

Döyüş dostları Mircəlalın şücaətindən, mərdliyindən danı-saraq deyirdilər: Mircəlal tankçı idi. Qızgın döyüşlər gedirdi.

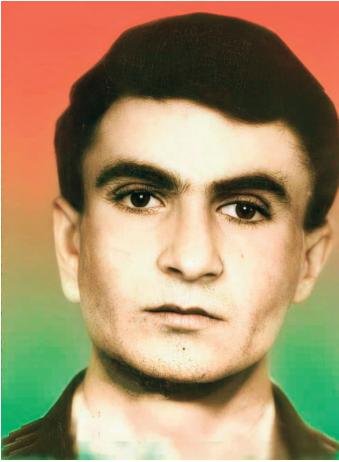
Komandiri tankdan çıxarkən düşmənlər ona atəş açaraq ölümcül yaralayılar. Mircəlal komandirini yaralı görür və cəld tankdan tullanaraq onu təhlükəsiz yerə çıxartmaq istəyərkən düşmən tərəfdən yenidən atəş açılır. Hər ikisi bir - birini qoru-yaraq şəhid olur." Mircəlalın arzusu Xocalıların qisasını alçaq erməni quldurlarından almaq idi. Subay idi. 23 yaşında şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Bu gün Mircəlalın və döyüş dostlarının da ruhu sevinir, şad-dır. Çünki, şəhid olduğu Füzuli rayonu, eləcə də digər yaşayış məntəqələrimiz- Şuşa, Ağdam, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Laçın, Kəlbəcər və Hadrut torpaqlarımız yağı taptığından azad olunubdur.

Bu gün şəhidlərimizin qanı tökülmüş vətən torpağının hər qarşısında bahar ətirli gül - çiçəklər bitir, kol dibindən boynu bükülü bənövşələr boy atır, Xarı bülbül bizi Cıdır düzünə səsləyir.

Ruhlar da sevinir. Şanlı ordumuz, xüsusən də şəhidlərimiz və qazilərimiz bizə qələbə sevincini yaşatdılar.

ŞƏHİD ELGÜN DAĞBƏYİ OĞLU İSMAYİLOV

Elgün Dağbəyi oğlu İsmayılov 1974-cü il noyabrın 16-da Bakı şəhərində, Qubadlı rayonunun Çərəli kəndindən olan, Tanınmış jurnalist Dağbəyi İsmayılovun ailəsində dünyaya göz açmışdı. Bakıdakı 3 sayılı orta məktəbi, Bakı Politexnik Texnikumunu bitirdikdən sonra 1992-ci ildə Azərbaycan Texniki Universitetinə qəbul olunub. Milli Məclisin orqanı

«Azərbaycan» qəzetində korrektor işləyirdi. 1993-cü ilin iyun ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. 1993-cü ilin oktyabrında 172 sayılı briqadanın tərkibində cəbhə bölgəsinə – Füzuli rayonuna göndərilib. Horadiz qəsəbəsinin düşməndən azad edilməsi uğrunda gedən qızğın döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə Elgün İsmayılov komandanlıq tərəfindən mükafatlandırılıb. 1994-cü ilin yanvarından 172 sayılı briqada Kəlbəcər bölgəsinə, Murov dağına göndərilib. Elgün briqadanın 42 nəfərdən ibarət kəşfiyyat bölüyünün əsgəri idi. Döyüşçü dostları Elgünü bacarıqlı və təcrübəli kəşfiyyatçı kimi tanıyırdılar. Komandanlığın onun haqqında verdiyi arayışda göstərilirdi ki, Elgün İsmayılov mürəkkəb relyefə malik Murov dağında bölüyün keçirdiyi 20 əməliyyatdan 16-da iştirak edib. 1994-cü il aprelin axırlarında keçirilmiş əməliyyata görə Elgün briqada komandanlığının fəxri

fərmanına layiq görülüb. 1994-cü il mayın 25-dən 26-a keçən gecə Murovun Ömər yüksəkliyində düşmən arxasına keçərək ən vacib məlumat gətirməyə gedən 4 nəfərlik kəşfiyyat dəstəsinin tərkibində Elgün İsmayılov da düşmən həmləsinə məruz qalıb və həmin döyüşdə şəhid olub. Elgün İsmayılov 1994-cü il mayın 28-də Bakıda şəhərindəki "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn edilib.

Hər il Azərbaycan qəzetində şəhid Elgün İsmayılovun anım günləri və ad günləri ilə bağlı müsabiqə keçirilir. Qəzetin kollektivi əvvəlcə II Şəhidlər Xiyabanında uyuyan Elgün Dağbəyi oğlu İsmayılovun məzarını ziyarət edir və ehtiramla yad edirlər. Müsabiqədə vətənpərvər mövzusunda ən yaxşı yazılar birinci, ikinci və üçüncü yerə layiq görülür. Müsabiqə qalibləri diplom və qiymətli hədiyyələrlə mükafatlandırılır.

Allahdan cəmi şəhidlərimizə rəhmət diləyirik.

*Qara bürüdümlər cavan analar,
Dünən gəlin olan türfə sonalar,
Naləniz, ahınız vallah can alar,
Şəhid balanıza qurban olum mən.*

*Sizin çəkdiyiniz deyilməz dillə,
Taleyin vurduğu bu qəfil şillə,
Kaş mənə dəyəydi o vaxtsız güllə,
Şəhid balanıza qurban olum mən.*

*Can, ey Şəhidimin anası gəlin,
Onun hüzuruna səcdəyə gəlin,
Tək Şəhidin deyil, anası elin,
Şəhid balanıza qurban olum mən.*

ŞƏHİD QƏHRƏMAN AQIL QULİYEV

19 sentyabr 1963-cü ildə Qərbi Azərbaycanın Sisyan rayonunun Urud kəndində doğulmuşdur. 1980-ci ildə orta məktəbi bitirib, Azərbaycan Neft Akademiyasının axşam şöbəsinə daxil olur. Üçüncü kursda oxuyanda hərbi xidmətə çağırılır. Əsgəri xidmətini başa vurduqdan sonra yarımçıq qalmış təhsilini davam etdirmək fikrindən daşınır. Çünki onun

marağı artıq başqa bir sahəyə yönəlmişdi. O, 1982-ci ildə Xarkov Ali Milis Məktəbinə daxil olur. 1986-cı ildə həmin məktəbi fərqlənmə diplomu ilə bitirərək orada müəllimlik etməyə başlayır. İki il sonra Aqilin həyatında ən üzüntülü günlər başlayır.

1988-ci ildə Dağlıq Qarabağda baş verən hadisələr, digər tərəfdən isə valideynlərinin erməni şovinistləri tərəfindən doğma yurdlarından vəhşicəsinə qovulması onu bərk narahat edirdi. O, nigarançılığa son qoymaq üçün ailəsini də götürüb Bakıya gəlir. Ailəsinə müvəqqəti sığınacaq tapır və sonra təzəcə yaranmaqda olan Milli Ordunun qərargahına gələrək cəbhəyə göndərilməsini xahiş edir. Bu müraciətdən sonra onu 45 nəfər döyüşçü ilə birlikdə Ağdam bölgəsinə göndərirlər. Leytenant A.Quliyev rota

komandiri təyin edilir. Vətən müdafiəçiləri sırasında onun kiçik qardaşı Nəsimi də var idi. Nəsimi isə kəşfiyyat qrupuna başçılıq edirdi. Böyük Ağdama çatanda Xocalı artıq düşmən mühasirəsindəydi. Aqıl vaxt itirmədən öz dəstəsilə ilə Xocalıya yolanır. Əhali dəstənin gəlişini səbirsizliklə gözləyirdi. Güman edirdilər ki, dəstə onları mühasirədən qurtaracaq. Lakin döyüşçülərin sayca az olması və silah-sursatın çatışmaması mühasirəni yarmağa imkan vermədi. 366-cı motoatıcı alay Xocalıya doğru irəliləyirdi. Aqıl Quliyev dinc əhəlinin müdafiəsini təşkil etmək üçün var gücü ilə çalışırdı.

1992-ci ilin fevral ayı... Artıq Xocalı mühasirədə idi. Erməni yaraqlıları 366-cı alayın köməyinə arxalanaraq insanları vəhşicəsinə qırırdılar. Aqıl öz rotası ilə düşməyə bir neçə dəfə sarsıdıcı zərbə endirdi. 1992-ci il fevralın 18-dən 25-nə qədər davam edən döyüşlərdə rota komandiri böyük rəşadətlə döyüşdü, onlarla erməni faşistini məhv etdi. O, bu döyüşlərin birində – “Qaz kontoru” deyilən yerdə hər iki ayağından yaralandı.

Fevralın 25-i... Bu tarix qanla yazılan səhifələrimizdəndir. Döyüş dostları onu təhlükəsiz yerə aparmağa cəhd göstərirlər. Lakin amansız ölüm onları haqlayır. Kətik kəndi yaxınlığında güllələrdən biri onun ürəyinə sancılır. Aqılın də ömrü burda qırılır. Onun cəsədini faciədən 5 gün sonra hadisə yerindən götürmək mümkün olur.

Ailəli idi. Bir qızı yadigar qalıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 iyun 1992-ci il tarixli 833 sayılı fərmanı ilə Quliyev Aqıl Sahib oğluna ölümündən sonra “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” adı verilmişdir.

Bakı şəhərində Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib.

CƏSUR QƏHRƏMAN

Mübariz İbrahimov 7 fevral 1988-ci ildə Biləsuvar rayonunun Əliabad kəndində zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açmışdı. 1994-cü ildə Şəhid M.Piriyev adına Əliabad kənd orta məktəbinə getmiş, 2005-ci ildə oranı bitirmişdi. Elə həmin il Biləsuvar rayon Hərbi Komissarlığından Milli Ordu sıralarına çağırılmışdı. O, Daxili Qoşunların Xüsusi təyinatlı bölüyündə

xidmətə başlayır. Qısa müddətdə çavuş rütbəsi alır. 2007-ci ildə ordudan tərxis olunaraq bir müddət mülki işlərdə çalışır. Lakin Vətən sevgisi hər şeydən üstün gəlir. Könüllü ərizə yazaraq yenidən ordu sıralarına qayıdır. M.İbrahimov bir müddət Silahlı Qüvvələrin təlim-tədris mərkəzinin gizir hazırlıq kursunda təhsil alır. Sonra ehtiyat hərbi hissədə xidmətə göndərilir.

Mübariz burada xidmət etmək istəmirdi. Yalnız ön cəbhədə olmağa çalışırdı. O, dəfələrlə komandanlığa ərizə ilə müraciət edərək, onu ehtiyat hərbi hissədən ön xətdə yerləşən bölmələrdən birinə dəyişmələrini xahiş edir. Nəhayət istəyinə nail olur. Bir ay idi burada xidmət edirdi.

Gizir Mübariz İbrahimovu bu ön xətdə gətirən bir amal, bir

istək idi. Vətən! Millət! Torpaq!.. Onun qəlbində bir müqəddəs fikir hakim kəsilmişdi: «Məzlumun dostu, zalımın düşməni-yəm».

Zaman etibarı ilə bu, çox qısa bir vaxtdır. Ancaq bu qısa zaman kəsiyində Mübariz sözün əsl mənasında özünün zabitlərə, əsgərlərə sevdirə bildi. Bir sözlə hamının məhəbbətini qazandı.

Mübariz daxilən utancaq, az danışan, Vətəni sevən və Tanrıya bağlı bir insan idi. Həmişə ehtiyacı olanlara kömək etməyi, onlara mənəvi dayaq olmağı xoşlayırdı.

18 iyun 2010-cu il... Tərtər rayonu yaxınlığında yerləşən Şiştəpə adlanan ərazi.. saat 23:30-dur. Bir qrup erməni hərbiçisi atəşkəsi pozaraq mövqelərimizə hücum keçir. Həmişə səngərdə ayıq-sayıq dayanan Milli Ordunun əsgərləri bu dəfə də düşməyə layiqli cavab verirdi.

Gizir Mübariz İbrahimov bu döyüşdə xüsusi ilə fərqlənirdi. O, hücum keçən erməni yaraqlılarının həmləsini dəf edərək təkbaşına düşmənin onlarla canlı qüvvəsini məhv edir. Bu döyüşdə o, qəhrəmancasına həlak olur.

Subay idi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 iyul 2010-cu il tarixli fərmanı ilə İbrahimov Mübariz Ağakərim oğluna ölümündən sonra «Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı» adı verilmişdir.

Biləsuvar rayonunda adına küçə və orta məktəb var.

VƏTƏN SAĞ OLSUN

*Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun əziz
xatirəsinə*

Bir körpə dil açaraq Biləsuvar elində,
Oddan-alovdan keçib böyüdü at belində.
Çınartək boy ataraq igid pəhləvan oldu,
Fərəhdən atasının gözü sevinclə doldu.
İdman yarışlarından qayıdırdı uzu ağ,
Onu görən deyirdi arxamızı, gəlir dağ.
Çempion olan vaxtı dostları sevinirdi,
Ana, üzərlük yandır, bacısı söylənirdi.
Göz dəyməsin xalqımın qəhrəman övladına,
Allah yetsin mərdlərin hər zaman imdadına.
Könüllü xidmət etdi sərhəd bölgələrində,
Gözləyirdi səngərdə, kəndin döngələrində
Azğınlaşmış erməni bizə pusqu qururdu,
Türku arxadan vurub üzlərinə dururdu.
Mübariz haqsızlığa dözə bilməzdi əlbət,
Düşmənin qarşısında sinəsi sipər, həm səd.

Məktub yazdı: “ay ana, məndən qalma nigaran,
Vətən sağ olsun”-dedi, göynəsə da, qəlb yaram.
Əgər mən qayıtmasam məni bağışla, ana,
Görən ana dərdindən alovlanıb kim yanar?
Xeyir-dua alaraq anasından Mübariz,
Ona tanış gəlirdi işğalda qalan hər iz.
Cəsur kəşfiyyatçıtək irəliyə şığıdı,
Kolda-kosda gizlənən goreşən, bic-dığadır.
Vətəni qoruyaraq düşmənin cəbhəsinə,
Vəlvələ salıb çökdü mənfurun sinəsinə.
Xeyli quldur qıraraq qisas aldı həmin an,
Düşmənlər çaşqın qalıb deyirdilər: “ay aman.
Bunu Allah göndərib bəlkə bizi qırmağa?
Diri tutaraq onu tez keçirin qarmağa”.
Qırıb çapdı düşməni şəhid oldu qəhrəman,
Hər an anılacaqdır keçdikcə zaman-zaman.
Yağılar əsirdilər igidin nərəsiylə,
O düşmən gülləsini susdurdu sinəsiylə.
Cəsədindən qorxurdu ermənilər həmin an,
Görün necə saqqallı yerdə gəbərüb haman!
Ağır seyid övladı düşmənlə cihad etdi,
Bir günəştək saçaraq dünyadan rahat getdi.
Baş Komandanım ona qəhrəman adı verdi,
Mübariz uyuyan yer əbədi cənnət yerdi.
Tarixə qəhrəmantək şərəflə yazdı adın,
Əbədi yaşayacaq mübariztək soyadın.

Milli Qəhrəmanımız haqqında yazdığım şeir birinci yerə layiq görülərək 2011-ci ildən hər il kütləvi tirajla çap olunaraq 4 cü sinif Azərbaycan dili (sınıfdənxaric Oxu) kitabına daxil edilmişdir.

Vətənin igid oğlu Pəncəli Teymurov

Öz toyunda düşməndən intiqam alıb şəhid olması və üçrəngli bayrağımıza bükülüb dəfn olunması arzulayan Pəncəli Teymurov -1981-ci ilin martın 24-də Astara rayonunun Əzərüd kəndində anadan olub. 1998-ci illərdə Astara rayonu, B.Rüstəmov Asxanakəran tam orta məktəbini bitirib. 1999-cu ildə Astara Rayon Hərbi Komissarlığı tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Hərbi xidmət

zamanı kəşfiyyatçı peşəsinə yiyələnib və hərbi hissənin ən mahir kəşfiyyatçısı olub. Daha sonra könüllü olaraq xidmətini yenidən yaradılan Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin kəşfiyyatçı-diversant taborunda davam etdirib və 17 il Azərbaycan ordusunda şərəflə xidmət edib.

2015-ci ildə kəşfiyyat qrupu ilə Kəlbəcərə keçən Pəncəli 4 erməni zəbirin və 20 əsgərin olduğu “Ural” markalı maşını partladaraq onların hamısını məhv edir. Bu qəhrəmanlıqlardan sonra ermənilər Pəncəlinin başına bir milyard dram qoyurlar, lakin nə qədər cəhd etsələr də, onu ələ keçirə bilmirlər

Erməni generalını məhv etmək, hərbiçilərin olduğu maşını partlatmaq, Aprel döyüşlərində onlarla erməni əsgərini, texnikasını sıradan çıxarmaq...

Bir dəfə erməni hərbciləri Pəncəlini tutmaq üçün pusquya salırlar, o isə 21 gündən sora pusqudan çıxaraq növbəti dəfə düşməni şoka salır.

Pəncəli Teymurov 2016-cı ilin aprel ayının əvvəlində Lələtəpə yüksəkliyinin azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub.

Pəncəlinin simasında bütün şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirik.

Hər dəfə Pəncəlinin doğulduğu məkana ayaq basanda qardaşları Mübariz, Famil məni doğma qardaşları kimi qəbul edir, Vahimə ana doğma balası tək məni bağrına basır.

Pəncəli Teymurovun ev muzeyində onun haqqında yazılmış kitablar qəzetlər, şəhidimizin hərbi forması, orden və medalları, bir sözlə şəxsi əşyaları qorunaraq göz bəbəyitək qorunur və saxlanılır.

Ruhun şad olsun Pəncəli! Vətənimiz azadlığına qovuşub. Rahat uyu, qardaşımız.

RAQUF İBRAHİM OĞLU ORUCOV

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Şəhid Polkovnik-Leytenantı

Raquf İbrahim oğlu Orucov 1972-ci il iyulun 12- də Ağdam rayonunun Cinli kəndində Raya və İbrahim Orucovların ailəsində anadan olub. Ailənin birinci övladı olan Raqufun özündən başqa üç qardaşı və bir bacısı var idi. 1990-cı ildə Sovet Qoşunlarında xidmət edən Raquf Orucov bir müddət sonra ordudan ayrılmış Azərbaycan Ordusunun sıralarına qoşulmuşdur. 18 yaşlı gənc Raqif Orucov

Eldar Bağirov adına 854 sayılı batalyona üzv yazılmış və bir müddət burada xidmət etmişdir.

Batalyon komandiri Allahverdi Bağirov ona bir yeniyetmə olaraq daha çox diqqət və qayğı göstərmişdir.

Ailədə aldığı gözəl tərbiyyə və düşdüyü mühit onu daha da mətinləşdirmiş , vətən sevgisi onun varlığına hakim kəsilmişdi.

366 cı yarı rus yarı erməni quldurlarından təşkil olunmuş 366 - cı alayın törətdikləri Xocalı soyqırımı, eləcə də ermənilərin atdığı top mərmisindən anasının şəhid olması Raqub Orucovda düşmənə qarşı nifrət hissini daha da artırmışdır.

Üç-dörd ay ərzində Fərrux dağı və Aranzəmin kəndində aparılan hərbi əməliyyatlar zamanı ayağından ağır qəlpə yarası al-

mışdı. Onun anası Raya xanım 1993-cü ilin 12 iyununda Ağdam rayonunun Cinli kəndini işğal edilməsi nəticəsində şəhid olmuşdur. Elə həmin ildən Raqf Orucov sənədlərini Bakı Ali Hərbi Ümumqoşun Komandirləri Məktəbinə vermiş, lakin ertəsi il həmin məktəbə qəbul ola bilmişdi.

Raqf Orucov 1999-cu ildə Sevinc Alızadə ilə ailə həyatı qurmuşdu, Aqşin və Nihad adında iki oğlu var idi.

Raqf Orucov Bakı Ali Hərbi Ümumqoşun Komandirləri Məktəbində iki il ərzində lazımi biliklərə yiyələnmişdi. 1996-cı ildə həmin məktəbi bitirən Raqf Orucov daha sonra Bakı şəhərində yerləşən hərbi hissələrin birinə təyinat almış, amma gənc zabit ön cəbhədə olmağa üstünlük vermişdi. 1996-cı ildə təyinatını Murovdağa almış və kəşfiyyat bölüyünün komandiri kimi fəaliyyətini davam etdirmişdi. Müxtəlif dövrlərdə cəbhənin ən qaynar nöqtələrində kəşfiyyat qruplarının düşmən arxasında həyata keçirdiyi onlarla uğurlu əməliyyatların əsas təşkilatçılarından və iştirakçılarından biri məhz Murov qartal adlandırılan Raqf Orucov olmuşdur. Onun ən yaddaqalan əməliyyatlarından biri 1998-ci ildə işğal altında olan Kəlbəcərdə olmuşdu. Raqf Kəlbəcər rayonunda kəşfiyyat əməliyyatı zamanı erməni əsgərlərinin andiçmə mərasimini müşahidə edib və həmin tədbirdən gizli videoçəkiliş aparmışdı. Məhz bu qəhrəmanlığına görə Raqf Orucov hələ o zaman ümummilli lider Heydər Əliyev tə-

rəfindən “İgidliyə görə” medalı ilə təltif edilmişdi”.

2016-cı ilin aprel ayının əvvəlindən polkovnik-leytenant Raquf Orucov sonuncu döyüşünə qatılmış və qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Aprelin 5-i polkovnik-leytenant Raquf Orucov son mənzilə yola

salınmış, Sumqayıt şəhərində baş tutan dəfn mərasiminə minlərlə insan, Müdafiə Nazirliyinin üst rütbəli zabıtləri iştirak etmişdir. Sumqayıtın "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn olunan Raquf Orucovun məzarının solunda 2014-cü il döyüşlərində şəhid olan əsgər Hüseyn Abdulov, sağında Aprel döyüşlərində şəhid olan Murad Məmmədov dəfn edilib. Həm Hüseyn Abdulov, həm də Murad Məmmədov polkovnik-leytenant Raquf Orucovun əsgərləri olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq sərəncamlarına əsasən Polkovnik Leytenant Raquf Orucov , "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" III dərəcəli medalı, "Hərbi xidmətlərə görə" medalı, "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10 illiyi" yubiley medalı, "Qüsursuz xidmətə görə" 3-cü dərəcəli medalı, "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90 illiyi" yubiley medalı, "Qüsursuz xidmətə görə" 2-ci dərəcəli medalı, "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" yubiley medalı, "Qüsursuz xidmətə görə" 1-ci dərəcəli medalı, "İgidliyə görə" (ölümündən sonra) medalları ilə təltif edilmişdir.

Tanınmış yazıçı-publisist Şərif Ağayar şəhid komandir Raquf Orucova həsr olunan "Komandir" romanını yazıb.

Qəlbimizdə yaşayan general

Polad Həşimov 1975-ci ilin yanvarın 2-də Qəbələ rayonunun Vəndam kəndində anadan olub, sonradan ailəsi ilə birlikdə Sumqayıt şəhərinə köçüblər. Orta təhsilini Sumqayıt şəhərində əvvəlcə 28 nömrəli, sonra isə 34 nömrəli məktəbdə alıb. O, Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbi bitirərək, peşəkar hərbiçi olub.

General-mayor Polad Həşimov 2020-ci il iyulun 14-də Tovuz istiqamətində baş verən şiddətli döyüşlər zamanı Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin hücum cəhdinin qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olub.

2020-ci il iyulun 12-də günorta saatlarından başlayaraq Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan–Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu sahəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin mövqelərini artilleriya qurğularından atəşə tutub. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bölmələrinin cavab tədbirləri görməsi nəticəsində Ermənistan Ordusunun hücum cəhdinin qarşısı alındı və Ermənistan Ordusu geri oturduldu. Döyüşlərin birinci saatlarında Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularından 3 nəfər şəhid oldu, 4 nəfər isə yaralandı.

İyunun 12-dən 13-nə ötən gecədə Azərbaycan–Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu sahəsində gərgin anlar davam

edib. 3-cü Ordu Korpusunun Qərargah rəisi Polad Həşimovun da qatıldığı hərbi toqquşmalarda artilleriya və minaatanların tətbiqi ilə gedən gecə döyüşlərində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bölmələrinin atəşi ilə Ermənistan Ordusunun

dayaq məntəqəsi, artilleriya qurğuları və canlı qüvvəsi məhv edilib. İyulun 13-də günorta saatlarında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri tərəfindən cəza tədbirləri davam edib. Cəza tədbirləri nəticəsində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin atəş mövqeləri, 20 nəfərdən çox şəxsi heyət, tabor qərargahı və digər hərbi hədəflər Azərbaycan Ordusunun dəqiq atəşi ilə darmadağın edilib.

İyulun 13-dən 14-nə ötən gecə və səhər saatlarında Azərbaycan–Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu sahəsində şiddətli döyüşlər davam edib. Gecə döyüşləri zamanı Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin fəaliyyətinin qarşısının alınması məqsədilə görülən cəza tədbirləri nəticəsində Ermənistan Ordusuna məxsus müxtəlif təyinatlı hərbi nəqliyyat vasitəsi, döyüş vasitələri, müdafiənin dərinliyində yerləşən ehtiyatlar və canlı qüvvə məhv edilib.

Onun şəhid olması xəbərini ictimaiyyətə Müdafiə nazirinin müavini, general-leytenant Kərim Vəliyev dərin hüznə çatdırıb. İyulun 14-də general-mayor Polad Həşimovun nəşi əvvəlcə doğulduğu Qəbələ rayonunun Vəndam qəsəbəsinə, sonra isə ya-

şadıǵı Sumqayıt şəhərinə gətirilib. General iyulun 15-də II Fəxri Xiyabanda, polkovnik İlqar Mirzəyev ilə yanaşı dəfn olunub.

Prezident İlham Əliyev döyüş zamanı müdafiənin ön xəttində olarkən qəhrəmancasına şəhid olmuş general-mayor Polad Həşimovun anası Səmayə Həşimovay ilə telefonla danışıb və şəhidin ailə üzvlərinə dərin hüznə başsaǵlığı verib.

2020-ci il dekabrın 9-da Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə P.Həşimova Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı adı verilib.

Xatırladaq ki, Polad Həşimov 2003-cü ildə mayor rütbəsində Prezident Heydər Əliyevin sərəncamı ilə “Hərbi xidmətlərə görə” medalı ilə təltif edilib. 6 il sonra, 2009-cu ildə isə o, artıq polkovnik-leytenant qismində Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə “Vətən uğrunda” medalı ilə təltif olunub. 2014-cü il iyunun 25-də III dərəcəli Vətənə xidmətə görə ordeni ilə təltif edilən Polad Həşimov, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində göstərdiyi şücaətə görə 2-ci dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni ilə mükafatlandırılıb.

Polad Həşimov 2016-cı ilin 2-4 aprelində cəbhə boyu baş verən döyüşlər zamanı Talış qəsəbəsi uğrunda gedən döyüşləri apan 1-ci Ordu Korpusunun Qərargah rəisi olub və döyüş vaxtı yaralanıb. 2019-cu il iyunun 25-də Polad Həşimova general-mayor ali hərbi rütbəsi verilib. O, daha sonra Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 3-cü Ordu Korpusunun Qərargah rəisi təyin olunub.

2020-ci ildə Qəbələ şəhərində Şəhidlər xiyabanının yerləşdiyi küçəyə Polad Həşimovun adı verilib. P.Həşimovun adı Türkiyədə də əbədiləşdirilib. Belə ki, Osmanqazi rayonunun Dəmirtaş bölgəsində Polad Həşimovun adı verilən yeni park salınıb.

Polad Həşimovun iki oğul və bir qız övladı yadigar qalıb.

ŞƏHİD MAYOR ELÇİN BAYRAM OĞLU ALIYEV

Qubadlı şəhər sakini mayor rütbəli Aliyev Elçin Bayram oğlu 16 iyul 1975-ci ildə Abşeron rayonu Saray qəsəbəsində anadan olub. 1982- ci ildə Qubadlı rayonunda 1 saylı orta məktəbin 1-ci sinfinə getmiş, 1992 -ci ildə həmin məktəbin məzunu olmuşdur. 1992 -ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinə qəbul olub. 1993-cü ildə Ali Hərbi məktəbə yerdəyişmə edib. 1993-cü ildə Bakı Ali Birləşmiş

Komandanlıq Məktəbinin Tank Artelleriya fakültəsinin 1-ci kursuna qəbul olub. 1997-ci ildə Taktiki Yerüstü Artelleriya Komandiri və Artelleriya Silahlarının İstismarı üzrə mühəndis ixtisasları alaraq bitirib. 1997-2005-ci illərdə “N” saylı hərbi hissədə Artelleriya batareyasının komandiri və briqadanın kəşfiyyat rəisi, 2006-2010-cu illərdə N saylı hərbi hissədə Artelleriya rəisinin köməkçisi, 2010-2011- ci illərdə “N” saylı hərbi hissədə Artelleriya rəisinin baş köməkçisi, 2014 sentyabr - 2015 yanvar tarixə qədər H.Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi məktəbində müəllim, 2015 yanvar - 2017 aprel tarixində isə “N” saylı hərbi hissədə Artelleriya bölməsinin rəisinin baş köməkçisi vəzifəsində xidmət edib. 2016-cı ilin aprel döyüşlərində Lələtəpənin azad olunmasında öndə gedən igidlərimizdən biri olmuşdur.

2017-ci il aprel ayından öz arzusu ilə həqiqi hərbi xidmətdən ehtiyata buraxılmışdır.

Təqaüdə çıxmasına baxmayaraq 01 oktyabr 2020-ci ildə "N" sayılı hərbi hissədən könüllü olaraq müharibəyə yollanmışdır. Döyüş yolu ilk əvvəl Ağcabədi rayonunda əsgərlərə təlim keçməklə başlayır. Sonra isə əsgərləri ilə birgə Füzuliyə döyüşə qatılır. Hadrutda, Xocavənddə, Şuşada gedən döyüşlərdə fəal iştirak edən igidlərdən biri olur.

Müharibə zamanı ayağından yaralanmasına baxmayaraq, döyüşə davam etmişdi. 7 noyabr 2020-ci ildə sinəsindən 3 güllə yarası alır. 1 gün yaralı vəziyyətdə döyüşür. 8 noyabr 2020-ci ildə Şuşada gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərərək Şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən Alıyev Elçin Bayram oğlu (ölümündən sonra) " Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilmişdir.

Azərbaycanın Qubadlı rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Elçin Alıyev ölümündən sonra "Qubadlının azad olunmasına görə" medalı ilə, Şuşa şəhərinin işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 24.06.2021-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Elçin Alıyev ölümündən sonra "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilmişdir. Ailəlidir 3 övladı var.

Elçin Bayram oğlu Alıyev 2-ci Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşdur.

ŞƏHİD MAYOR RÜFƏT MÜRUVƏT OĞLU ƏSGƏROV

Rüfət Mürvət oğlu Əsgərov 1981-ci il avqustun 29-da Qubadlı rayonunun Aşağı Mollu kəndində anadan olub.

1988-1996-cı illərdə Xətai rayonunda Ə. Əliyev adına 204 nömrəli tam orta məktəbdə, 1996-1999-cu illərdə isə Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə təhsil alıb. Ali hərbi təhsilini 1999-2003-cü illərdə Heydər Əliyev adına Azər-

baycan Ali Hərbi Məktəbində (AAHM) təhsil alıb. Kəşfiyyatçı olan Rüfət Əsgərov ailəli idi, 2 övladı yadigar qaldı.

"Leytenant" hərbi rütbəsi ilə Rüfət Əsgərov 2003-2009-cu illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Beyləqan rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissəsində, "baş leytenant" hərbi rütbəsi ilə isə 2009-2012-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ağcabədi rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissəsində xidmət edib. "Kapitan" hərbi rütbəsində 2012-2014-cü illərdə Gəncə şəhərində yerləşən "N" saylı hərbi hissədə, 2014-cü ildə isə Tovuz rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissədə xidmət edib. 2014-cü ildə "mayor" hərbi rütbəsi ala Rüfət Əsgərov, həmin ildən Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinin (AAHM) "Kəşfiyyat" Kafedrasının baş müəllimi idi.

Azərbaycan Ordusunun mayoru olan Rüfət Əsgərov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Suqovuşanın azadlığı uğrunda döyüşlərdə, həmçinin Ağdərə şəhəri istiqamətində gedən döyüşlərdə savaşıb. Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin 24-dən çox hərbiçisini məhv edib, həmçinin üç postun Azərbaycan Ordusunun nəzarəti altına alınmasında fərqlənib. Rüfət Əsgərov oktyabrın 14-də Ağdərə şəhəri istiqamətində şəhid olub. II Fəxri Xiyabanda dəfn olunub.

Azərbaycan respublikasının prezidentinin sərəncamı ilə Rüfət Mürvət oğlu Əsgərov Qüsursuz xidmətə görə III dərəcəli medalı, Qüsursuz xidmətə görə II dərəcəli medalı, Qüsursuz xidmətə görə I dərəcəli medalı, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90 illiyi (1918-2008) yubiley medalı, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi (1918-2013) yubiley medalı,

"Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı, (15.12.2020) — "Vətən uğrunda" medalı.

ŞƏHİD KAPİTAN FƏRRUX MİRZƏMMƏD OĞLU HƏŞİMOV

Fərrux Mirzəmməd oğlu Həşimov 1988-ci il martın 24-də Qubadlı rayonunun Əliquluuşağı kəndində anadan olmuşdur.

Azərbaycan Ordusunun Hərbi Dəniz Qüvvələrinin "Su Altı Hücüm" (SAH) Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin kapitan-leytenantı olan Fərrux Həşimov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı

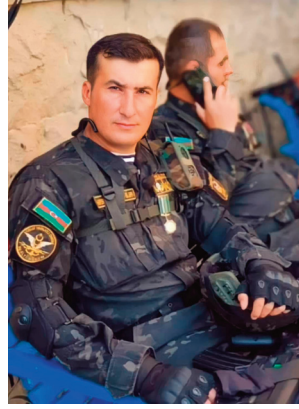
Cəbrayılın, Füzulinin, Qubadlının və Xocavəndin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Fərrux Həşimov noyabrın 1-də Xocavənd rayonunun Qırmızı Bazar istiqamətində gedən döyüşlər zamanı şəhid olub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırığını yerinə yetirən zaman göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunəsinə görə, həmçinin hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirən zamanı igidliyin və mərdliyin nümayiş etdirilməsinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 09.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərrux Həşimov "Qarabağ" ordeni ilə təltif edildi.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə

yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərrux Həşimov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 24.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərrux Həşimov ölümündən sonra "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərrux Həşimov ölümündən sonra "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Xocavənd rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərrux Həşimov ölümündən sonra "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Qubadlı rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərrux Həşimov ölümündən sonra "Qubadlının azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi. Məzarı Sumqayıt şəhərində yerləşən "Şəhidlər Xiyabanı"ndadır. Ailəli idi, bir oğul, bir qız övladı yadigar qaldı.

ÜLVÜ TAHİR OĞLU MƏHƏRRƏMOV (Şəhid Leytenant)

Əslən Qubadlı rayonunun Sarıyataq kəndindən olan Məhərrəmov Ülvü Tahir oğlu 05 iyul 1997-ci il tarixdə Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur.

2003-cü ildə Qubadlı rayonunun Mahruzlu kənd tam orta məktəbinin 1-ci sinfinə getmiş, 2012-ci ildə həmin məktəbin 9-cu sinfini bitirərək Bakı şəhəri Naxçıvanski adına Hərbi Məktəbə qəbul olmuş və 2015-ci ildə həmin məktəbi bitirmişdir.

Hərbi məktəbi bitirdikdən sonra Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Akademiyasına qəbul olmuş və 2019-cu ildə akademiyanı bitirərək leytenant hərbi rütbəsi alaraq Müdafiə Nazirliyinin “N” sayılı hərbi hissəsində tağım komandiri vəzifəsinə təyin olunmuşdur. 2020-ci ilin sentyabr ayından isə bölük komandiri vəzifəsinə təyin olunmuşdur.

Azərbaycan Ordusunun leytenantı olan Ülvü Məhərrəmov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Xocavəndin və Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir.

Ülvü Məhərrəmov oktyabrın 14-də Xocavənd, Şuşa uğrunda gedən döyüşlər zamanı qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Ülvü

Məhərrəmov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilmişdir.

Azərbaycanın Xocavənd rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Ülvü Məhərrəmov ölümündən sonra "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Şuşa şəhərinin işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Ülvü Məhərrəmov ölümündən sonra "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilmişdir. Məzarı

Sumqayıt şəhərində yerləşən "Şəhidlər Xiyabanı"ndadır.
Subay idi.

**ŞƏHİD LEYTENANT
ANAR NADİR OĞLU QORÇUYEV**

Əslən Qubadlı rayonunun Çardaxlı kəndindən olan Qorçuyev Anar Nadir oğlu 1987-ci il yanvarın 4-də Qubadlı rayonunun Çardaqlı kəndində anadan olub. 1993-cü ildə Qubadlı rayonunun Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğal edilməsindən sonra Qorçuyevlər ailəsi Sumqayıt şəhərində yaşamağa başladılar. 2005-2009-cu illərdə Azərbaycan

Universitetində (AU) ali təhsil alıb. Ailəli idi. Üç yaşlı bir qızı və ölümündən sonra dünyaya gələn bir övladı yadigar qaldı. Anar Qorçuyev 2009-2010-cu illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olub. Azərbaycan Ordusunun leytenantı olan Anar Qorçuyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa

olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın və Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Anar Qorçuyev oktyabrın 7-də Füzuli döyüşləri zamanı şəhid olub. Sumqayıt şəhərinin Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Anar Qorçuyev ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı, Azərbaycanın Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 24.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Anar Qorçuyev ölümündən sonra "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

***Qəddini vədəsiz qəm-kədər əyər,
Günbəgün saralar, solar analar,
- Oğlumun şəklini paylaşın - deyər,
Gör nədən təsəlli alar analar.***

**ŞƏHİD İZZƏT RÖVŞƏN
OĞLU HƏMİDOV
(Ləqəbi Nigeriyalı)**

Əslən Qubadlı rayonunun Mahmudlu kəndindən olan İzzət Rövsən oğlu Həmidov, 28 fevral 2000-ci ildə doğulub. 2020-ci il oktyabrın 9-da Füzulinin Alıxanlı kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalıb. O, bu zaman bir ilin əsgəri olub. Şəhidimizin anası Vəfa İsmayılova oğlu ilə bağlı xatirələrini bizimlə bölüşüb. 3 oğul anası olduğunu bildirən Vəfa xanımın sözlərinə görə, İzzət onların ən böyüyü olub İzzət həm də ən ağıllı

oğlum idi. 12 yaşına kimi rəqqas idi, telekanallara da dəvət edirdilər. Bir az böyüyəndən sonra rəqsdən uzaqlaşdı. Eyni zamanda, uşaqlıqdan futbol həvəskarı idi. Bakının AZAL klubununun aşağı yaş qrupunda çıxış edirdi. İzzət əsgərliyə könüllü gedib. Çünki uşaqlıqdan böyrəyində, ayağında problem var idi deyə, hərbi xidmətə yararlı deyildi. Buna görə dövlət tərəfindən oğluma aylıq müavinət də verilirdi. Amma oğlum hərbi xidmətə getmək üçün həmin müavinətdən imtina etdi. Bir il hərbi komissarlığa gedib inad etdi ki, məni əsgərliyə aparın. Deyirdi ki, hərbi formanı geyinmək ən böyük arzumdur. Böyrəyindəki problemə görə oğlumdan xahiş etdim ki, futboldan uzaqlaşsın. Sonra AAFF Parkda lahmacun-pizza ustası kimi işləməyə başladı. İki ildən çox orada işlədi. Şəhid Cəbrayıl Dövlətzadə ilə bir yerdə işləyirdilər, dost idilər. Cəbrayıl da orada aşpaz idi”.

Azərbaycan respublikasının prezidentinin sərəncamı ilə İzzət Rövşən oğlu Həmidov (15.12.2020) — "Vətən uğrunda" medalı (ölümündən sonra), (15.12.2020) — "Azərbaycan Bayrağı" ordeni (ölümündən sonra), (25.12.2020) — "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı (ölümündən sonra) ilə təltif olunmuşdur.

İzzət Rövşən oğlu Həmidov Sumqayıt şəhərində yerləşən "Şəhidlər Xiyabanı" nda dəfn edilmişdir.

Cənubi Azərbaycan şairi Oruc Dadaşı Elmanın "Gedirlər "rədigli şeiri Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüslərdə qəhrəmancasına həlak olmuş şəhidlərin xatirəsinə həsr olunmuşdur.

Bu Cənublu şair qardaşımızın şerində bu kitabda dərc etdirmək yerinə düşər deyə həmin 3 bənd şeiri şəhid İzzətin barəsində yazdığım məqalədə əziz oxuculara təqdim edirik:

ŞƏHİDLƏR

*Vətən yolun,doğru gedən şəhidlər
Şücaətdən,izlər qoyub gedirlər
Canın yurda,qurban edən şəhidlər
Ləyaqətdən,izlər qoyub gedirlər*

*Qanında var qanun,vətən sağ olsun
Yurdu üçün,dada yetən sağ olsun
Vətəninə şanlı bitən,sağ olsun
Səxavətdən,izlər qoyub gedirlər*

*Şəhid ölməz,öz adında diridir
El könlündə,el yadında diridir
Elman,haqqın qanadında diridir
Ədalətdən,izlər qoyub gedirlər*

ŞƏHİD İSGƏNDƏROV İLKİN CAMAL OĞLU

Qubadlı rayonunun Qubadlı şəhər sakini İsgəndərov İlkin Camal oğlu 18 mart 1999-cu ildə Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur. 2005-ci ildə Qubadlı rayon Kavdadiq kənd tam orta məktəbinin 1-ci sinfinə qəbul olmuş, 2016-cı ildə həmin məktəbi bitirmişdir.

2018-2019-cu illərdə Gəncə şəhərində yerləşən N. sayılı hərbi hissədə həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur. Vətən müharibəsi başlayan zaman könüllü

olaraq döyüşlərə qatılmışdır.

Füzuli və Cəbrayıl rayonlarında gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmiş və döyüşlərdə fəal iştirak etdiyinə görə ona çavuş hərbi rütbəsi verilmişdir.

25 oktyabr 2020-ci il tarixdə Cəbrayıl rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuş və Sumqayıt şəhər "Şəhidlər xiyabanı"nda dəfn olunmuşdur.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən İlkin İsgəndərov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən İlkin İsgəndərov ölümündən sonra "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Subay idi.

*Qanından qan verdin qan, torpağıma,
Canından can verdin, can, torpağıma,
Vəlvələ salmışan düşmən bağına,
Ordum Qələbəyə apardı bizi.*

*Gözün aydın olsun, ay mənim yurdum,
Azad olur kəndim, min yaşa ordum,
Doğma Qarabağda bir də doğuldum,
Ordum Qələbəyə apardı bizi.*

ŞƏHİD JURNALİST ABIŞOV SİRAC ABIŞ OĞLU

Sirac Abış oğlu Abışov 1989-cu il 29 Avqust tarixində Qubadlı rayonunun Dondarlı kəndində dünyaya göz açmışdır.1996-cı ildə Çingiz Mustafayev adına Sumqayıt şəhər 40 saylı tam orta məktəbə qəbul olmuş,2007-ci ildə həmin məktəbin məzunu olmuşdur.Elə həmin il, Azərbaycan Dəniz Balıq Sənayesi texnikumuna daxil olmuş,2009-cu ildə "Gömrük ekspertizası" ixtisası üzrə tam kursu bitirmişdir.Media sahəsinə olan marağı onun yo-

lunu 2010- cu ildən etibarən Azərbaycan Dövlət Televiziyası Qapalı Səhmdar Cəmiyyətindən salır. Bir neçə ildən sonra Sirac, bir müddət Yurd tv-də,daha sonra isə 5 il muddətində APA TV- də gecə növbəsində çalışmağa başlayır. 2019-cu ildə yenidən Azərbaycan Dövlət Televiziyasında fəlaiyyətini davam etdirir. Vətən müharibəsindən sonra,Noyabr ayından etibarən,işğaldan azad olunmuş rayonlarda, yaradılmış "Xüsusi Çəkiliş Qrupu"nun tərkibində yer almış,ordumuzun nəzarətində olan Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Hadrut, Xocalı və Xocavənd rayonlarının bütün ərazilərində dövlət əhəmiyyətli çəkilişlər etmişdir. Kəlbəcərdə işləyən çəkiliş qrupunun növbəti çəkilişi 04.06.21-ci il tarixində Susuzluq kəndindən başlayacaqdı. Lakin kənd ərazisinə daxil olarkən heyəti aparan Kamaz markalı nəqliyyat vasitəsi,mənfur düşmənlərin tank əleyhinə basdırdığı minaya düşür. Sirac həmin hadisə nə-

ticəsində hadisə yerində dünyasını dəyişərək şəhidlik zirvəsinə ucalır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 14.06.21-ci il tarixli sərəncamı ilə 3-cü dərəcəli Vətəna Xidmətə Görə Ordeni ilə təltif edilmişdir.

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə

Dövlət Xidmətinin rəisi Arzu Rəhimovun əmri ilə Sirac Abışov “Hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsində xidmətlərə görə” medalı ilə də təltif edilib. Məzarı Sumqayıt şəhərində yerləşən "Şəhidlər Xiyabanı"ndadır. Ailəli idi, Özgür adında bir oğlu yadigar qaldı.

Türkiyə Xəbər Video-operatorları Cəmiyyəti tərəfindən Məhərrəm İbrahimov və Sirac Abışovun adına xüsusi mükafat təsis olunub. Sirac Abışovun və Məhərrəm İbrahimovun adları “Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” QSC-nin ərazisində Azərbaycan mətbuatının şəhidlərinin xatirəsinə yaradılmış memorial abidə kompleksinin anım lövhəsinə həkk olunub.

***Şəhidlər şərəf, qeyrət, ucalıq zirvəsidir,
Şəhidlər azadlığın od-şimşək zərrəsidir.
Şəhidlər tarixləşən - istiqlal türbəsidir,
Şəhidlər şimşək kimi buludlar saxlamazlar.
Şəhidlər ölməzdirlər, ölməzi ağlamazlar!***

ŞƏHİD FƏRHAD VÜQAR OĞLU FƏRHADLI

Fərhad Vüqar oğlu Fərhadlı, 8 dekabr 1993-ci ildə Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur. Əslən Qubadlı rayonundandır. 2011-ci ildə Sumqayıt şəhər 12№ li orta məktəbi bitirib, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin BBA fakültəsinin Menecment ixtisası üzrə təhsil almağa başlamışdır. 2015- ci ildə Universiteti bitirib, 2016-cı ildə Hərbi xidmətə yollanmışdır. Aprel döyüşləri zamanı hərbi xidmətdə olub. 2017-2018-ci illərdə Azər-

baycan Dövlət İqtisad Universitetinin Biznesin İdarə olunması ixtisası üzrə magistr təhsilini almışdır. İş həyatına Gilan Holdingdə başlayıb, sonra isə Kapital bankda davam etmişdir. Fərhad Fərhadlı 21 sentyabr 2020-ci il tarixində hərbi təlimlərə qatılmışdır. O, bir həftə təlim keçdikdən sonra 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsində savaşımışdır.

20 oktyabr Cəbrayıl uğrunda gedən döyüş zamanı yaralıları daşıyan zaman şəhid olur.

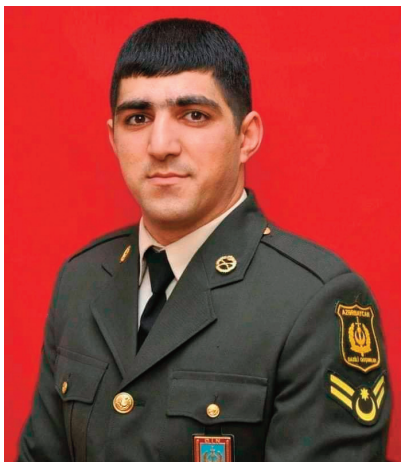
Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərhad Fərhadlı ölümündən sonra

"Vətən uğrunda" medalı ilə, Azərbaycanın Xocavənd rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərhad Fərhadlı ölümündən sonra "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı və Azərbaycanın Füzulinin rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 21.06.2021-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Fərhad Fərhadlı ölümündən sonra "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir. Məzarı Sumqayıt şəhərində yerləşən "Şəhidlər Xiyabanı" ndadır. Fərhadlı Fərhad evli idi, bir qız övladı yadigar qaldı.

*Şəhidlər Vətən daşı, yurdun vətəndaşdır,
Şəhidlər azadlığın uca heykəl daşdır.
Şəhidlər məmləkətin, xalqın qan yaddaşdır.
Şəhidlər unudulmaz, ölməz, can dağlamazlar.
Şəhidlər ölməzdirlər, ölməzi ağlamazlar!*

ŞƏHİD GİZİR EMİL VAQIF OĞLU İSGƏNDƏROV

Əslən Qubadlı rayonunun Çardaqlı kəndindən olan Emil Vaqif oğlu İsgəndərov, 1990-cı il avqustun 5-də Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur.

Emil İsgəndərov 2008-2010-cu illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olub. 2011-ci ildən isə DİN Daxili Qoşunların müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu idi.

Azərbaycanın Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının giziri olan Emil İsgəndərov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Füzulinin və Şuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Emil İsgəndərov noyabrın 7-də Şuşa döyüşləri zamanı Şəhid olub. Sumqayıt şəhərinin "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn olunub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Emil İsgəndərov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Şuşa rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi

igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Emil İsgəndərov ölümündən sonra "Şuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Ailəli idi.2017-ci il doğumlu İbrahim və 2020-ci il doğumlu Nicat adında 2 oğlu yadigar qaldı.

*Şəhidlər ana yurdu tutdular candan baha,
Şəhidlər yollar açdı, qaranlıqdan sabaha.
Şəhidlər ölməz ruhla, gedir üzü Allaha,
Şəhidlər gedən yolu tufanlar bağlamazlar.
Şəhidlər ölməzdirlər, ölməzi ağlamazlar!*

ŞƏHİD GİZİR ELNUR TƏVƏKKÜL OĞLU ABDULLAYEV

Əslən Qubadlı rayonunun Yuxarı Mollu kəndindən olan Abdullayev Elnur Təvəkkül oğlu da Vətən Müharibəsi zamanı torpaqlarımızın zadığı uğrunda canından keçən qəhrəmanlardandır. Elnur 1983-cü il iyul ayının 10-da Sumqayıt şəhərində dünyaya gəlib. 2011-ci ildə tank-mexanik sürücülük kursunu bitirib və müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kimi ordu sıralarında xidməti vəzifəsini yerinə yetirməyə başlayıb. Vətən

Müharibəsi başladığı gündən etibarən isə Füzuli və Xocavənd rayonları istiqamətlərində döyüşüb. Döyüşlər zamanı 9 düşmən tankını qənimət olaraq ələ keçirib. Döyüşlərin birində idarə etdiyi tankın vurulmasından son anda xilas olsa da, oktyabr ayının 27-də Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalıb və Sumqayıt "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn edilib. Elnur Abdullayev xidməti müddətində "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 95

illiyi (1918-2013)" və "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi (1918-2018)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalları," Qüsursuz xidmətə görə" 3-cü dərəcəli medal və fəxri fərmanlarla, şəhidlik zirvəsinə ucaldıqdan sonra isə "Füzulinin, Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif olunub.

Ailəlidir, iki qız övladı var.

*Şəhidlər doğulan gün əbədiyyət başlayır,
Şəhidlər imamlartək ürəklərdə yaşayır.
Şəhidlər karvanını zaman özü daşıyır,
Şəhidlər cənnət əhli - matəm, yas saxlamazlar,
Şəhidlər ölməzdirlər, ölməzi ağlamazlar!*

*Şəhidlər xiyabanı müqəddəs pirimizdir,
Şəhidlər xiyabanı ziyarət yerimizdir.
Şəhidlər qürur rəmzi, özünü dərkimizdir.
Şəhidlər qeyrət qanı, axmasa çaqlamazlar,
Şəhidlər ölməzdirlər, ölməzi ağlamazlar!*

**FƏXRƏDDİN YAQUB
OĞLU YAQUBOV**
(Şəhid,təcili yardım şöferi)

Yaqubov Fəxrəddin Yaqub oğlu 07 sentyabr 1962-ci ildə Qubadlı rayonunun Yusifbəyli kəndində anadan olmuşdur. 1969-1979-cu illərdə Qubadlı rayonunun Çaytumas kənd tam orta məktəbində təhsil almışdır. 1979-1980-ci illərdə Bakıda 12 sayılı Peşə məktəbində soyuducu təmiriçisi ixtisası üzrə təhsil almışdır. 1980-1982-ci illərdə Sovet ordusunda hərbi xidmətdə olmuşdur. 01.09.1987-ci ildə ailə

həyatı qurmuş və bu nigahdan 2 övladı dünyaya gəlmişdir.

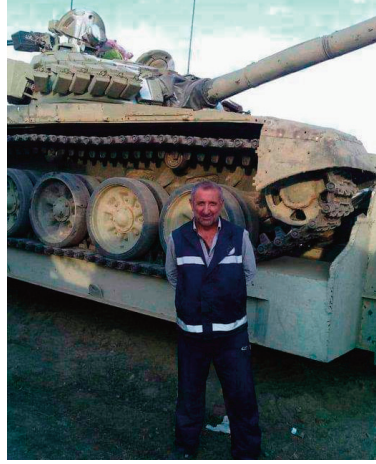
Bir müddət Bakı şəhərində sərnişin daşıma nəqliyyatında işləmişdir. 15 ildən artıq idi ki Təcili Tibbi Yardım Stansiyasında sürücü vəzifəsində çalışıb. COVID-19 pandemiyası başlayan ilk gündən xəstələri xəstəxanalara çattirmiş, həkimlərlə birlikdə gecə gündüz dayanmadan fəaliyyət göstərmişdir. Vətəndaşlara qarşı çox mehriban və mülayim idi. O, gözəl ailə başçısı,qayğıkeş ata və baba idi.Vətəni sevən,ailəsini sevən, həyatı sevən insan idi.Həmişə işğal altında olan Qarabağ haqqında,doğulub boya başa çatdığı Qubadlı rayonu Yusifbəyli kəndi haqqında həsrətlə danışırdı. Hər zaman Vətənə,

Dövlətə sadıq bir insan olmuşdur və bu xidməti ilə qürur duyurdu. 28 sentiyabr 2020-ci il tarixdə işlədiyi Təcili Tibbi Yardım stansiyasından hərbi xidmətə yollanmışdır.Mənfur düşmənin törət-

Asimana ucalan şəhidlər

diyi təxribat nəticəsində ordumuzun əks hücumu əməliyyatlarında ön cəbhədən xəstəxanalara yaralı əsgərlərimizi daşıyırdı. Müharibədə olduğu müddətdə əsgərlərimizə əlindən gələn yardım etmişdir.

Özü dəfələrlə ölümlə üz üzə gəlmiş, hətta sürdüyü TTY maşınına bir neç dəfə qəlpələr dəymişdir. Lakin buna baxmayaraq bir dəfədə olsun belə geri çəkilməmişdir. 22.11.2020-ci il tarixdə Laçın rayonunun Gülübird kəndində mi-

naya düşərək şəhid olur. Yaqubov Fəxrəddin Yaqub oğlunun nəşi 30.11.2020-ci il tarixində əsir və girovların dəyişdirilməsi zamanı geri verilmişdir. 02.12.2020-ci il tarixdə, Fəxrəddin Yaqubov Suraxanı rayonu, Zığ qəsəbəsi, Dədə Qorqud adlandırılan yaşayış sahəsində salınmış "Şəhidlər xiyabanı"nda dəfn edilib.

ŞƏHİD AZƏR ZAKİR OĞLU QULİYEV

Əslən Qubadlı rayonunun Xallava kəndindən olan Quliyev Azər Zakir oğlu 10 oktyabr 1996-cı ildə Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur. 2003-cü ildə Sumqayıt şəhər 37 nömrəli tam orta məktəbin 1-ci sinfinə qəbul olunan Azər Quliyev, 2011-ci ildə 9 illik təhsilini başa vurduqdan sonra təhsilini Sumqayıt şəhər Peşə liseyində davam etdirmişdir.

2015-2017-ci illərdə Qazax rayonunda həqiqi hərbi xidmətdə olmuş, həmçinin məlum Aprel döyüşlərində də fəal iştirak etmişdir. Quliyev Azər 2020-ci il sentyabrın 29-da II Qarabağ - Vətən müharibəsinə könüllü olaraq getmiş, şərəfli bir döyüş yolu keçmişdir. O, oktyabrın 23-də Xocavənd uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıqla şəhidlik zirvəsinə ucalmış, Sumqayıt şəhər "Şəhidlər xiyabanı"nda dəfn olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Quliyev Azər Zakir oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilib. Azər Quliyev, həmçinin "Xocavəndin azad olmasına görə" medalı ilə də təltif edilib. Subay idi.

ÖLMƏZ ŞƏHİDLƏR

Vətən bölünməzdir, şəhidlər ölməz,
Onlar ən yüksəkdə, zirvələrdədir.
Duyğusu olmayan bu hissi duymaz,
Şəhidlər əlçatmaz zirvələrdədir.

Xocalı dəhşətin gördüyüm gecə,
Dərd qarışaraq dondum, ay Allah!
Əsl soyqırımını görəndə, necə,
İçimdən alışıb yandım, ay Allah!

Qisas qiyamətə qalmaz, deyiblər,
Ağrılı günlərə biz dözməliyik.
Xslqımın qəddini yaman əydilər,
Düşməni məhf edib tez əzməliyik.

Aprel döyüşləri başlayan gündən,
Ordumuzun gördü düşmən gücünü,
Dünya da susmuşdu baxırdı gendən,
Məhf etdik düşmənin alçaq, biçini.

Müzəffər ordumuz düz qırx dörd gündə,
İşğalçı ordunun beini qırdı,
Yurdumu yağıdan xilas edərək,
Zəfər bayrağını Şuşada qurdu.

Xiyabanuruldu şəhid adına,
Pəhləvan biləyi vardı qolunda.
Əbədi borcluyuq şəhid ruhuna,
Canın qurban verdi Vətən yolunda.

ŞƏHİD MUSTAFAYEV RÜFƏT ZÖHRAB OĞLU

Qubadlı rayonunun Dondarlı kənd sakini (əslən Aşağı Xocamsaxlı kəndindəndir)

Rüfət Zöhrab oğlu Mustafayev 12 mart 1996-cı il Sumqayıt şəhərində dünyaya göz açmışdır. İbtidai təhsilinə 2002-ci ildə Sumqayıt şəhəri 18 nömrəli məktəbdə almağa başlamış və 2013-cü ildə həmin məktəbdə məzun olmuşdur. Elə həmin il dövlət imtahanını uğurla keçərək Azərbaycan Texniki Universitetinin "Maşınqayırma və robototex-

nika" fakültəsinə qəbul olunub. 2019-cu ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Quru Qoşunlarının sıralarında həqiqi hərbi xidmət keçmək üçün ordu sıralarına könüllü getmişdir. 27 sentyabr tarixində Azərbaycan-Ermənistan arasında başlanmış İkinci Qarabağ müharibəsinə əsgər Rüfət Mustafayev də qatılmışdır. Döyüşlərin ən qaynar nöqtələrində xidmətinə davam etmişdir. 2020-ci il oktyabrın 9-dan 10-a keçən gecə Ağdərə istiqamətində gedən şiddətli döyüşlər zamanı Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin hücum cəhdinin qarşısını alarkən idarə etdiyi minik avtomobili ilə minaya düşərək komandiri Polkovnik-leytenant Cəfərov Zaur ilə birlikdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Oktyabrın 13-də əsgər Rüfət Mustafayevin nəşi əvvəlcə valideynlərinin yaşadığı Sumqayıt şəhərinə gətirilmişdir. Şəhidin cənazəsi yaşadığı ərəzidə izdihamla qarşılanmışdır. Oradan avtomobil karvanı ilə Sumqayıt Şəhidlər Xiyaba-

nına yürüş olmuşdur. Rüfət həmin gün Sumqayıt şəhərinin dövlət rəsmilərinin, icra nümayəndəliklərinin, rəhbər şəxslərin və şəhər sakinlərinin iştirakı ilə yaylım atəşi ilə təntənəli şəkildə torpağa tapşırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Mustafayev Rüfət Zöhrab oğlu ölümündən sonra “Vətən uğrunda”, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə “Suqovuşanın azad olunmasına

görə” medalları ilə, 18 dekabr 2020-ci il tarixli sərəncamı ilə Vətən müharibəsində göstərdiyi şücaətə görə (ölümündən sonra)

"Cəsur döyüşçü" medalı ilə təltif edilmişdir. Subay idi

ŞƏHİD ATASI

Bu atanı tək qoymayın,
İnsan qəsrinə qıymayın
Ömrünə balta vurmayın
Könlün alın, can ay ata.
Qəhrəmandır iki oğlun,
Onlar seçib şəhid yolun,
Cənnət ətri sağın, solun.
Yada salan, can ay ata.
Şəhidlər ölmür, diridir,
Qəhrəmanlardan biridir,
Məkanı cənnət yeridir
Canın fəda edən ata.

ŞƏHİD VÜSAL TAHİR OĞLU ALLAHVERDİYEV

Allahverdiyev Vüsal Tahir oğlu 16 avqust 1988-ci ildə Qubadlı rayonunda anadan olmuşdur. 31 avqust 1993-cü ildə Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Qubadlı rayonunun işğalından sonra Vüsal ailəsi ilə birgə Sumqayıt şəhərinə məcburi köçkün olaraq köçmüşdür. 1995-ci ildə Sumqayıt şəhər 23 nömrəli tam orta məktəbin 1-ci sinifinə daxil olmuşdur. 2004-cü ildə həmin məktəbin 9-cu sinfini bitirən Vüsal Allahverdiyev Qubadlı rayon 2 sayılı tam orta məktəbdə təhsilinə davam etmişdir.

2006-cı ildə məktəbdən məzun olmuş və 2006–2010-cu illərdə Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin maliyyə və kredit fakültəsində ali təhsil almışdır. 2012-ci ildə "UNİBANK" Kommersiya Bankında İstehlak krediti üzrə Aparıcı Mütəxəssis vəzifəsində işinə başlamışdır. 2015-ci ilə qədər bu vəzifədə çalışan Allahverdiyev daha sonra əvvəlcə, 4 aya yaxın Sumqayıt şəhər Təmizlik Departamenti MMC-də mühasib köməkçisi işləmişdir. Sonra işə Kontakt Home mağazalar şəbəkəsində kredit mütəxəssisi kimi çalışmışdır. Nəzərdə tutulan imtahandan yüksək balla keçən Allahverdiyev 2020-ci ildən Kapital Bankda "Birkart Bank olmayan Kredit Təşkilatı" MMC-nin 20 sayılı filialının müdiri vəzifəsində işləmişdir. Atasını Tahir Qafar oğlu Allahverdiyev Birinci Qarabağ müharibəsi veteranıdır.

Əmisi Mahir Qafar oğlu Allahverdiyev ehtiyatda olan zabit, döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən ikinci qrup əlil olmuşdur. Dayısı Akif Hübət oğlu Ahyev Birinci Qarabağ müharibəsi veteranı, ikinci qrup Qarabağ əlilidir. Vüsal Allahverdiyevin ailədə özü ilə bərabər bir bacısı var idi. Vüsal Subay idi. Vüsal Tahir oğlu Allahverdiyev 2010–2011-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli

həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu olmuşdur. Gəncə şəhərində yerləşən N sayılı hərbi hissədə həqiqi hərbi xidmət keçmişdir.

Vüsal Allahverdiyev 12 iyul 2020-ci il tarixində başlayan Tovuz döyüşləri zamanı general-mayor Polad Həşimov şəhid olduqdan sonra, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə çağırış üzrə Qubadlı rayon şöbəsinə müraciət edərək könüllü olaraq yenidən hərbi xidmətə yazılmışdır.

2020-ci il sentyabrın 27-də səhər saat 06:00 radələrində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri tərəfindən genişmiqyaslı tərxiat törədilmişdir və cəbhəboyu zonada yerləşən Azərbaycan Ordusunun mövqeləri və yaşayış məntəqələri iriçaplı silahlar, miinaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutulmuşdur, nəticədə ölənlər və yaralananlar olmuşdur. Bu barədə məlumat Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə bildirildəndən sonra günorta saatlarında Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin döyüş fəaliyyətinin qarşısını almaq məqsədilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Komandanlığı tərəfindən cəbhəboyu zonada hücum əməliyyatlarının başlaması barədə qərar verilmişdir.

Azərbaycan Ordusunun əsgəri olan Vüsal Tahir oğlu Allahver-

diyev 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində həmin ilin 1 oktyabr tarixindən könüllü olaraq iştirak etmişdir. Füzulinin, Cəbrayılın və Xocavəndin azad edilməsi uğrunda və Füzuli rayonunun Seyidəhmədli kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə vuruşmuşdur. Cəbrayıl istiqamətində "Həmlə" bölüyünün tərkibində döyüşmüşdür. Yaralıları xilas etmiş, şəhidləri döyüş meydanından çıxarmışdır. 30 oktyabr 2020-ci ildə Xocavənd istiqamətində döyüş tapşırığının yerinə yetirilməsi və yaralıların döyüş meydanından çıxarılması zamanı qarşı tərəfin atdığı mərmi nəticəsində şəhid olmuşdur. Sumqayıt Şəhidlər Xiyabanında torpağa tapşırılmışdır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Vüsal Allahverdiyev ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edildi. Həmçinin Döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirdiyi, sona qədər döyüşdüyü və tapşırıqların yerinə yetirilməsində fərqləndiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 18.12.2020-ci il tarixli sərəncamına əsasən Vüsal Allahverdiyev ölümündən sonra "Döyüşdə fərqlənməyə görə" medalı, Azərbaycanın Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Vüsal Allahverdiyev ölümündən sonra "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Şəhid Vüsal Allahverdiyevə məxsus materiallar ailəsi tərəfindən Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Vətən müharibəsi fonduna təhvil verilmişdir.

ŞƏHİD QULİYEV RAMİL ELŞƏN OĞLU

Quliyev Ramil Elşən oğlu 1991-ci ilin yanvar ayının 4-də Qubadlı rayonunda anadan olub.1997-ci ildə Sumqayıt şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olub.2000-ci ildən təhsilini Sumqayıt şəhər 35 saylı tam orta məktəbində davam etdirib və2008-ci ildə həmin məktəbin məzunu olub.Ali təhsilini Ukraynada almışdır.O, 2011-ci ildə Kiyevdə Personalın İdarəetməsinin Regionlararası Akademiyası (MAUP)-nın menicment fakültəsinə daxil olmuş və 2015-ci ildə bitirmişdir.2015-ci ilin iyul ayında hərbi xidmətə getmiş,hərbi xidmətdə baş atıcı olmuşdur.Hərbi xidmətdə olduğu müddətdə Lələtəpə uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir və 2016-cı ilin iyul ayında hərbi xidmətini bitirmişdir.Bundan sonra bir neçə özəl şirkətdə çalışmışdır.27 sentyabırda səfərbəylik elan edilməmişdən əvvəl könüllü olaraq müharibəyə yazılmışdır.Nəhayət 2-ci Qarabağ müharibəsi başladı və 29 sentyabırda müharibəyə getdi.Əsgər yoldaşlarının dediyinə görə Ramil müharibədə çox yaxşı iştirak etmiş,verilən tapşırıqları uğurla yerinə yetirmişdir.Hadrut uğrunda gedən döyüşlərdə verilən tapşırığı yerinə yetirərkən düşmənin snayper gülləsi ilə vurularaq qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.12 gün neytral zonada qalıb.Sonra Ülvi adlı əsgər yoldaşı onu 4 km çiyində daşıyaraq arxa cəbhəyə təhvil vermişdir.Oktyabr ayının 22-si Sumqayıtda şəhidlər xiyabanında dəfn olunmuşdur.Bunu da

qeyd edək ki Ramil subay idi.Ramilin ailəsi ata,ana və bir bacıdan ibarət idi.Ramilin anası uzun zaman idi ki onkoloji xəstəlikdən əziyyət çəkirdi.Ramil ailəsinə bağlı,istiqanlı,ailəcanlı,qohumsevən,güləruz,zarafatcıl,xeyirxah həm də son dərəcə vətənpərvər idi.2-ci Qarabağ müharibəsi başlayanda Ramil üçün çox çətin oldu.O seçim eləməli idi.Bir

yanda xəstə anası hansı ki bilirdi ki anasının vəziyyəti çox ağırdı və anası onunla nəfəs alır.Ondan ayrı düşmək anasının xəstəliyini bir azda pisləşdirəcək.Bir yanda da vətənə olan bağlılığı.Vaxt gəldi müharibəyə çağırış vəsiqəsi gəldi.Çox çətin idi ancaq o vətən dardadır mən qayıdana qədər möhkəm ol sən güclü insansan ana deyib, kövrəlib ağlayaraq anasıyla sağollaşib müharibəyə yollandı.Anası Ramilin şəhid xəbərini eşidəndən sonra gündən-günə ağırlaşmağa başladı və Ramildən sonra cəmi 20 gün yaşaya bildi.Noyabr ayının 10-u qələbə günündə qələbə xəbərini eşidəndən bir neçə saat sonra dünyasını dəyişib oğluna qələbə xəbərini apardı.Beləliklə Ramilin ailəsi Ramili və ananı itirdi.Geridə bütün bu acıları yaşayan bir ata və bir bacı qaldı.Ramil Quliyev ölümündən sonra "Vətən Uğrunda medalı ilə "təltif edilmişdir.Yaşadıqları qəmə,kədərə bütün bu çətinliklərə baxmayaraq ata və bacı Ramilin vətənpərvərliyi,qəhrəmanlıqları ilə fəxr edirlər.

ŞƏHİD MƏHƏMMƏDƏLİ HÖRMƏT OĞLU HƏSƏNZADƏ

44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olan əsgər və zabitlərimiz adlarını ən yeni tariximizə qızıl hərflərlə yazdılar. Onların sırasında Qubadlıdan olan Şəhid Həsənzadə Məhəmmədəli Hörmət oğlu da var. Əslən Qubadlı rayonunun Qilican kəndindən olan Həsənzadə Məhəmmədəli 1999-cu ilə may ayının 1-də Sumqayıt şəhərində anadan olub. O, 2005-ci ildə Sumqayıt şəhərində yerləşən Qubadlı rayon Yuxarı Mollu kənd

tam orta məktəbinin birinci sinifinə daxil olub. 2016-cı ildə həmin məktəbin 11-ci sinifini bitirib. Həmin ilin qəbul imtahanlarında 356 bal ilə Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin Biznesin idarəçiliyi fakültəsinin "Menecment" ixtisasına qəbul olub. 2020-ci ilin iyul ayında ali təhsili başa vuraraq hərbi xidmətə göndərilib. Hərbi xidməti Qusar rayonunda N saylı hərbi hissəsində çəkib. Məhəmmədəli sentyabr 27-də başlayan Vətən müharibəsinə qatılıb. Döyüslərdə böyük şücaət göstərən Məhəmmədəli düşmənin bir neçə texnika və canlı qüvvəsini məhv edib. O, Hadrutda gedən ağır döyüslərdə əsgər yoldaşının həyatını xilas edib. Döyüş yoldaşı Yarıyev Azər deyir ki həyatda sağ qalmasına görə Məhəmmədliyə borcudur. Onun sözlərinə görə, Məhəmmədli ondan başqa daha bir neçə nəfəri yaralı vəziyyətdə döyüş meydanında çıxarmağa müvəffəq olub. Şəhidimizin atası Hörmət Həsənzadə isə 1-ci Qarabağ və

Aprəl döyüşlərində iştirak edib. Oğlunun şəhid olması ilə fəxr edən ata "Mənim yarımçıq qoyduğum işi oğlum layiqincə bitirdi"yini vurğulamışdı.

Cəbrayıl, Füzuli, Hadrut istiqamətində vuruşan Məmmədli, noyabrın 6-da Xocəvənd rayonunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub. Noyabrın 8-də Sumqayıt şəhər "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn olunub.

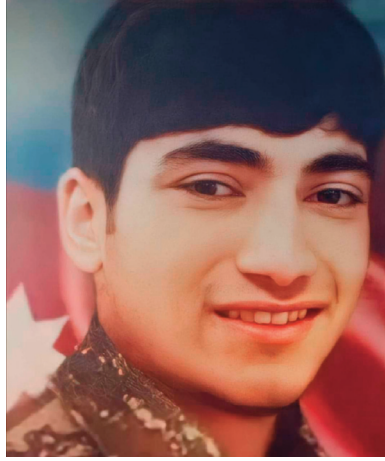
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli sərəncamı ilə Həsənzadə Məhəmmədli ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı, 25.11.2020-ci il tarixli sərəncamı ilə "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı (ölümündən sonra) təltif edilmişdir.

*Müzəffər ordumuz düz qırx dörd gündə,
İşğalçı ordunun belini qırdı,
Yurdumu yağıdan xilas edərək,
Zəfər bayrağını Şuşada qurdu.*

ŞƏHİD MAHİR MUXTAR OĞLU XƏLƏFLİ

Əslən Qubadlı rayonunun Qiyaslı kəndindən olan Mahir Muxtar oğlu Xələfli 8 aprel 2001-ci ildə Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur. Mahir Xələfli Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu olmuşdur. Gəncədə və Daşkəsən rayonunda yerləşən "N" saylı hərbi hissədə xidmət etmişdir. Azərbaycan Ordusunun əsgəri olan Mahir Xələfli 2020-ci il sentyabrın 27-də

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində iştirak etmişdir. Murovdağın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə vuruşmuşdur. Mahir Xələfli 27 sentyabr 2020-ci ildə Murovdağ istiqamətində döyüş tapşırığının yerinə yetirilməsi zamanı şəhid olmuşdur. Sumqayıt "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn olunmuşdur. Subay idi. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Mahir Xələfli ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edildi.

Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və

şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Mahir Xələfli ölümündən sonra "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalı ilə, Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olunması zamanı döyüş tapşırıqlarını və xidməti vəzifələrini yerinə yetirən zaman fərqləndiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 30.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Mahir Xələfli ölümündən sonra "Hərbi xidmətlərə görə" medalı ilə də təltif edilmişdir.

*Xiyaban quruldu şəhid adına,
Pəhləvan biləyi vardı qolunda.
Əbədi borcluyuq şəhid ruhuna,
Canın qurban verdi Vətən yolunda.*

ŞƏHİD ASIMAN NİYAZ OĞLU ALLAVERDİYEVİN ƏZİZ XATİRƏSİNƏ

2020-ci ilin noyabrın 6-da qardaşım oğlu, kəşfiyyatçı Asiman Niyaz oğlu Allahverdiyev vətənimizin azadlığı və ərazi bütövlüyümüz uğrunda mərdliklə döyüşərək igidlik göstərmiş və şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. İgid şəhidimiz Sumqayıt şəhərindəki şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırıldı.

Asimanın 22 yaşı var idi.

Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra Müdafiə Nazirliyinin XTQ-nin giziri vəzifəsində xidmət edirdi. Kəşfiyyatçı olaraq döyüş tapşırıqlarını yüksək səviyyədə yerinə yetirdiyi üçün komandirləri tərəfindən dəfələrlə diplom, təşəkkür və hədiyyələrlə təltif olunmuşdu. Hər şənbə və bazar günləri evə gələrkən anasının boynunu qucaqlayar və deyərdi: -Ana, mən şəhid olsam, məni ağlamazsan. Mən bütün nəslimizə baş ucalığı gətirəcəyəm.

Anası isə cigərparasını əzizləyərək " elə demə oğul, Sənin yerinə mən ölərəm. Qadan mənə gəlsin"- deyə oğlunu əzizləyir və xoş xəyallarla yaşayardı.

Gah da deyərdi ki, ana, hərbiçilərin toyu bilirsən necə gözəl keçir, əsgər və zabit dostlarımız hamısı toya gəlir, bir qiyamət olurki.

Çox heyf ki, arzuları yarımçıq qaldı Asimanın.

Bir hərbiç-i-kəşfiyyatçı olaraq həm ixtisasını artırmaq,həm də ingilis dilini mükəmməl öyrənmək üçün oktyabr ayının 1-də qardaş Türkiyə Respublikasına oxumağa göndərilirdi. Sentyabrın 27 də Ali Baş Komandanımız vətənimizi düşmən təxribatlarından və hücumundan müdafiə etmək naminə hücum əmrini imzalayan gündən ön cəbhəyə birincilər sırasında kəşfiyyata könüllü yazıldı Asiman balamız.

Füzuli rayonunun erməni quldurlarından azad olunmasında əsl qəhrəmanlıq göstərdi. Növbəti döyüşlərin birində əməliyyat tapşırığını yerinə yetirərkən igidlik göstərmiş, cəsur kəşfiyyatçı ağır yaralanaraq şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir.

Anası Sevinc xanımın dediklərindən:-".

Qız həyalı cüt oğullarımla çox qürur duyurdum. Cavidan işləyirdi. Asiman da təzə işə düzəlmişdi. Əmək haqqı da yüksək idi. Özünə ev tikdirirdi. Bir gözaltısı da var idi. Balamı evləndirmək istəyirdim. Amma bu gün evimizə balamın bayraqla bəzədilmiş tabutu gəldi.

Arzuların da yarımçıq qaldı, bala! Sənin yaralı canına canım qurban, balam, gözümün işığı!

Allah erməniləri məhf eləsin.

İşğalçı ermənilərin analarının da ürəyi mənim kimi dağlansın, torpağımızdan rədd olsunlar."

Üç ildən çoxdur ki, ağır ruhi xəstə olan atası Niyaz isə olum və ölümlə mübarizə aparırdı. Başı bəlalar çəkmiş atanın beli bükülmüş və həkimlər onu təcili əməliyyata hazırlayıblar.

Şəhid Asiman balamızın dəfnində iztihad hiss olunurdu. Küçələr və xiyabanlar Azərbaycan və Türkiyə bayraqları ilə bəzədilmişdi.

17-ci məhəllədən Şəhidlər xiyabanına qədər insan axını şəhidimizi son mənzilə yola saldılar.

Rauf İlyasoğlu

Sumqayıt şəhər icra hakimiyyətinin rəhbərləri də dəfndə iştirak etdilər.

Şəhidlər ölməzdir, vətən bölünməz.

Ruhun şad, məkanın cənnət olsun qardas oğlum.

Bu acı xəbərdən çox sarsıldıq, nitqimiz qurudu, boğazımızdan bir qurtum su da keçmədi.

Nə qədər kədərlənsək də, sən öz ölümsüzlüylə xalqımıza şərəf gətirdin. Bir əmi olaraq qulluğunda dura bilmədim, Sən bu gənc yaşında tarix yazdın, Şəhidlik zirvəsinə ucaldın. Hər birimiz isə şəhid qarşısında baş əyirik. Biz nə qədər yaşasaq da, siz şəhidlərə borcluyuq.

Sən öz mərdliyinlə, cəsurluğunla xalqımızın qəlbində əbədi bir məskən qurdun, Asiman! Xalqımızın qisasını gavurlardan mərdliklə aldın. Vətənin yüksək mükafatlarına layiq görüldün.

Şanlı ordumuz, İgid əsgər və zabitlərimiz Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızı yağı tapdağından azad etdi, cəmi Şəhidlərimizin qisasını aldılar.

Şuşada tam qələbə qazandıq. Cəmi şəhidlərimizin pak ruhu da bu gün şadır. Şərəfli ölümünlə ölümsüzlüüyə qovuşdun Asiman!

Hər kəs o uca zirvəni fəth edə bilməz.

Rahat uyu, əziz şəhidimiz! Şəhdlər Allahın seçdiyi pak bndələrdir. Məzarın ilahi nuruyla dolsun, Asiman.

Allahdan cəmi şəhidlərimizə rəhmət diləyirəm.

İnanıram ki, Asimanın yaşadığı Sumqayıt şəhərindəki 17 ci məhəllədəki küçələrdən biri Şəhidin adını dasayacaqdır.

Əziz şəhidlərimiz! Biz nə qədər yaşayırsaq, sizə borcluyuq. Haqqınızı, qanınızı vətən torpağına halal etdiniz.

ŞƏHİD, UŞAQLIQ ARZUSUNU 21 İLDƏN SONRA HƏYATA KEÇİRDİ

1999-cu ildə atam, şair-jurnalist İlyas Allahverdiyevin 75 illik yubileyi ərəfəsində "Kredo" qəzetində bir məqalə yazdım. Əsas ideya ekizlərin babalarının təbrikdən başqa iradlarını da göstərməsi, qayəsi idi. Nümunə: Baba, Qarabağı ala bilmədiniz, söz verirəm ki böyüyüm,

nəvələrini başıma toplayıb, gedəcəm Qarabağa, komandir də mən olacağam, azad edəcəm torpaqlarımızı. Məqalə sensasiya doğurmuşdur.

Atam 2005 də dünyasını dəyişəndə şəxsi cib kitabçasından qardaşım Vaqif səliqə ilə bükülmüş məqaləni tapmış və mənə də göstərmişdi. Görünür qocaman jurnalistə necə təsir etmişdir. Atam Qarabağın azadlıqdan qurtulması ilə bağlı saysız, hesab-sız, təkliflərlə bağlı yazılar yazmış, öz kitablarında da çap etdirmişdir, istər şeir, istərsə də məqalə formasında.

2020-ci ilin 6 noyabrda Sumqayıt şəhidlər xiyabanında oğlum Asimanın dəfn mərasimində bunlar yadıma düşdü, yaza bilmirdim. Çoxsaylı baş sağlıqları qələmə sövq etdi. Asimanın qəhrəmanlıq mənbəyi uzaqlara, öz, qədim mənbəyə söykənir. Belə ki babası İlyas Allahverdiyev zabit kimi BVM-də qəhrəman olub, əmisi Vaqif 1-ci vətən müharibəsinə əlil olub, sonbe-

şik əmisi Namiq müharibədə aldığı qəlpə yaralarından sonralar dünyasını dəyişmişdi. Onların müqəddəs arzularını oğlum Asiman həyata keçirdi, bir arzusu var idi, qocalıb ölməkdənsə, şəhid olmaq yaxşıdır.

2020-ci də Türkiyədə xüsusi təlimdə bu sözü işlədəndə ona gizir rütbəsi verilmişdir, həm də Asiman cüdo üzrə Azərbaycan çempionu idi. Orta məktəbdə ona dərs demiş Cahangir müəllim “Böyüyəndə hansı peşə sahibi olacaqsınız?” sualına Asiman “Əsgər olacağam” deməklə, sanki şəhid olacağını duymuşdu...

Asiman nəslinin adını öz şəhidliyinlə elə ucaldın ki, sənə rəhmət demək olmur sən dirisən, çünki Azərbaycan tarixinin qızıl səhifəsindən, həmişə xatırlanacaqsa, igidliyə görə orden və medalara layiq görüldün. Heyf üç gündən sonra Şuşanın azadlığını görmədin, düşmən üzərinə bıçaqla, tapança ilə şığıdığını çoxları bilmir. Oğlum haqda çoxsaylı şeir, məqalə həsr edənlərə təşəkkür edirəm.

Uşaqlıq və yeniyetmə yaşlarındakı şəkillərinə baxıram. Bu şəkildə əlini dizimin üstə qoyan şəhid oğlum Asimandır.

Şəhidlər ölməzdir, Vətən bölünməz. Şəhidlər öz qanıyla, canıyla vətən torpağını yağı taptığından azad etdilər.

Bütün bu qələbəmiz Ali Baş Komandanın şəxsi rəhbərliyi altında olub, Prezident də şəhidlərə dəyərini əsirgəməyib, davamını daha da artırır. Xalqımız öz sözünü deyib, mən isə Prezidentimizin sağlığında qızıldan heykəlini görmək istərdim. Allahdan cəmi şəhidlərimizə rəhmət, yaralı qazilərimizə şəfa diləyirəm.

Şəkildə əlini dizim üstə qoyan şəhid oğlumdur, şəkil mənə çox uzaqlara apardığından xahiş edərdim şəkil də çapa getsə minnətdar olardım.

Niyaz İlyas oğlu Allahverdiyev

ŞƏHİDLƏR VƏTƏNİMİZİN ƏMANƏTİ VƏ MİLLƏTİMİZİN QÜRUR YERİDİR

Sumqayıt şəhər icra hakimiyyəti şəhid ailələrinə hər zaman diqqət və qayğı göstərir. Bu günlərdə şəhər icra hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcovun təşkilatçılığı ilə Xüsusi Təyinatlı qüvvələrin giziri, cəsur kəşfiyyatçı, şəhid Asiman Niyaz oğlu Allahverdiyevin şəhadətə ucalmasıninbir il dönümü münasibəti ilə anım tədbiri keçirilmişdir.

Sumqayıt şəhər icra hakimiyyətinin məsul şəxslərinin, hüquq mühafizə işçilərinin, səfərbərlik və hərbi xidmətə çağırış üzrə Dövlət xidmətinin Sumqayıt şəhəri üzrə məsul şəxslərinin, şəhid qəhrəmanın ailə üzvlərinin, qazilərimizin iştirakı ilə keçirilmiş tədbirdə cəmi şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi, dövlət himnimiz səsləndirildi.

İcra başçısı Zakir Fərəcov xüsusilə vurğuladı ki, şəhidlər bizim qürurumuzdur.Şəhid ailələrinə diqqət və qayğı göstərmək hər birimizin borcudur.

Şəhidin əkiz qardaşı Cavidan Allahverdiyev bildirdi ki, 22 yaşında şəhid olmuş qardaşımın bu gün 23 yaşı tamam olur. Asiman hər zaman qəlbimizdə yaşayır.

Şəhid atası Niyaz Allahverdiyev şəhid ailələrinə göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə başçısı İlham Əliyev başda olmaqla Zakir müəllimə sonsuz təşəkkürünü bildirdi.

Sonra şəhidin xatirəsinə ehsan süfrəsi təşkil olundu, şairlər şəhidin xatirəsinə həsr etdikləri vətənpərvər ruhlu şeirlər söylədilər və cəmi şəhidlərimizin ruhlarına dualar oxundu.

ASİMAN

2020-ci ilin sentyabr ayının 27 də başlayan 44 günlük vətən müharibəsində 30 ildir ki, erməni quldurları tərəfindən işğal olunmuş dədə-baba torpaqlarımızı yağdı taptığından azad edərkən igidliklər göstərərək şəhadətə qovuşan 22 yaşlı qardaşım oğlu Asiman Niyaz oğlu Allahverdiyevin əziz xatirəsinə

Adınla ucaldın sən asimana
Yeni tarix yazdım yeni Turana.
Səninlə fəxr edir bu vətən ana,
Xalqımın qeyrətli oğlu Asiman.

Komandirdən hücum əmrini aldın,
Düşmənin bağına vahimə saldın,
Alınmaz qalada qələbə çaldın,
Xalqımın qeyrətli oğlu Asiman.

Rəşadət göstərdin, dözdün çətinə,
Ucalıq gətirdin öz millətinə,
Qurban etdin öz canını vətənə,
Xalqımın qeyrətli oğlu Asiman.

Vətən torpağına axdı al qanın,
Şəhidlik zirvəsi oldu ünvanın,
Mübariz oğlusən Azərbaycanın,
Xalqımın qeyrətli oğlu Asiman.

Raufun ürəyi yandı, alışıdı,
Kədəri qürura döndü, qarışdı.
Dilləndi şerində səndən danışdı,
Xalqımın qeyrətli oğlu Asiman.
Xalqımın qeyrətli oğlu Asiman.

DOZƏSƏN AĞRIYA, CƏFAYA, QAGA

Çox fikir edirsən, bilirəm qağa,
Dost yanına yağış, qarda gedərəm,
Çəkilsin dərd-bəla səməyə, dağa,
Şükr edib Allaha dua edərəm.

Nə qədər ağrısam, azmaram yolu,
Nədən dost qəlbini mən nahaq qırım?
Ayağım tutulur, gah da k1 qolum,
Bizə kömək etməz hansısa qurum.

Bəlkə uca Rəbbim sınağa çəkir?
Dözək ağrılara kişitək qağa,
Atamın ağrısın hər an mən çəkim,
Qayıdaydım yenə o gənclik çağa.

Tərk etdi pəhləvan qardaşım Namiq,
Qorudu vətəni torpağı eli,
Asiman düşməndən aldı qisasın,
Şəhid atasının bükülüb beli.

Niyaz canı ilə çarpışan zaman,
Mən necə təskinlik verim, ay qağa,
Talehi, qisməti bilər O yazan,
Diləyək Rəbbimdən bir imdad, aman.

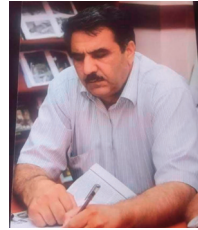
Özgə toyuguna bir daş atmadıq,
Otuz il Ağdamın həsrətin çəkdik,
Özgə kölgəsində nə də yatmadıq,
Torpağa bir çürük toxum əkmədik.

Vətən azad olub şükr Allaha,
Borcluyuq hər şəhid, qazı qanına,
Raufun qəlbində yaşayır Şəhid,
Vətəni qorudu qıydı canına.

Köməyim də yetmir, Yadulla, sənə,
Allah şəfa verər, səbr et, darıxma,
Ağrıya dözməyə, Rəbbim! ver sinə!
Bu fani dünyadan nə küs, karıxma.

Alnının qırışın hərdən sayıram,
Bilirəm qəmini, dərdin böyükdür,
Hər kəsə sağlamlıq arzulayıram,
Deməsin bir insan kiməsə yüküdür.

Rauf İlyasoğlu

ASİMAN

*"Həkəri" qəzetinin baş redaktoru, dostum, şair publisist
Rauf İlyasoğlunun Şuşanın düşməndən azad olunmasına üç
gün qalmış şəhid olmuş qardaşı oğlu Asiman Niyaz oğlunun
əziz ruhuna*

Sən yerdə doğuldun,yer oldu anan,
Bəs niyə sığmadın yerə, Asiman?
Dar gündə vətənin, elin,obanın,
Döndün igidinə, ərə, Asiman!

Qəlbi vətən eşqli igidlər, çağlar,
Düşmənin bəğrını odlayar, dağlar.
Kəsmədi yolunu nə uca dağlar,
Nə sal qayalarlı dərə, Asiman!

Bayrağı, silahı hər an əlində,
Alovdan biçilmiş libas əynində.
Hünər meydanında, düşmən önündə,
Bənzədin aslana, nərə, Asiman!

Çaldığın zəfərin duymadın dadın,
Sönməz ürəklərdə atəşin, odun,
Şəhidsən, şərəflə çəkilir adın,
Adınla öyünür hərə, Asiman!

Yədulla Ləkinli

ŞƏHİD ASİMAN

(Sumqayıtda rəhbəri olduğum “İZZƏT” MMC Tədris Mərkəzində biliklər qazanmış Şəhidimiz ALLAHVERDİYEV ASİMAN NİYAZ OĞLUNA)

Vətən igidləri ayağa qalxdı,
Vətənin Şəhidi, İgid Asiman.
Sevən ürəkləri yandırdı, yaxdı,
Vətənin Şəhidi, İgid Asiman.

Vətənə ucalıq fərəh gətirdin,
Qaldırdın bayrağı, şərəf gətirdin,
Xalqına alqışlar, “bəh-bəh” gətirdin,
Vətənin Şəhidi, İgid Asiman.

Cavan ömrü fəda etdin Vətənə,
Qeyrətinlə qurban getdin Vətənə,
Qismət olmaz Şəhidlik hər yetənə,
Vətənin Şəhidi, İgid Asiman.

Ədalətəm, göz yaşlarım qurumaz,
Bu su elə bulanıbdır, durulmaz,
Şair qəlbim səni öyər, yorulmaz,
Vətənin Şəhidi, İgid Asiman.

**Qafarov Ədalət
İzzətoğlu (Əroğlu)**
Hüquqşünas, şair

QÜRUR YERİ

("Həkəri" qəzetinin baş redaktoru, yaxın dostum Rauf İlyasovun qardaşı oğlu II Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş Asiman Niyaz oğlu Allahverdiyevin nurlu xatirəsinə)

Könüllü yazılıb getdi cəbhəyə,
İgid kəşfiyyatçı oldu Asiman.
Canını qoydu o, Vətən naminə,
Hər an razı qaldı ondan Komandan.

Qartaltək şığıdı düşmən üstünə,
Qisasçün döyündü cavan ürəyi.
Aldı təşəkkürlər, tərifnamələr,
Mat qoydu hünəri bəzən fələyi.

Güc aldı üçrəngli bayrağımızdan,
Ana öyüdünə o, sadıq qaldı.
Vətənin üzünü ağ eləyərək,
Yağı tapdağından torpağı aldı.

Bir gün də köksündən yaralar alıb,
Ölümsüzlük zirvəsinə ucaldı.
Qəlbində bəslənən qönçə arzular
Amalı uğrunda soldu, saraldı.

Ekiz tayı idi qorxmaz balamız,
Öyünür adıyla onun Cavidan.
Sevinc ana, minnətdarlıq sizlərə,
Oldu bizə qürur yeri, Asiman!

Emin Baratoğlu,
AYB-nin və AJB-nin üzvü,

**ASİMANDA RUHU GƏZƏN
"ŞƏHİD ASİMANA"**

*Bu şeiri Şair-publisist, "Həkəri" qəzetinin baş redaktoru
Rauf İlyasoğlunun qardaşı oğlu gizir şəhidimiz Asiman Allah-
verdiyevin əziz xatirəsinə ithaf edirəm*

Etdi şirin canı torpağa qurban,
Vətənə qurbanlıq getdi Asiman.
And içdi bayrağa girdi döyüşə,
Qəlbə Vətən eşqi oldu bir ümman!

Qaldırdı bir nəslin adın göylərə,
Mərd oğul qadirmiş Allah nələrə?
Vətənə can fəda edən igidin,
Məzarı bürünmüş əlvan güllərə.

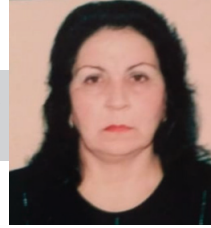
Dildə Vətən adı, bayraq and yeri,
Yazdım Asimana mən də bu şeiri,
Keçdi alovlardan, keçdi odlardan,
Fəth etdi ən uca o zirvələri.

Bir oğul ölümü ağır olsa da,
Nəslinin başını uca eylədi,
Cavidan qardaşın o tək qoysa da,
Vətənim sağ olsun, belə söylədi.

Asiman öz adı, ucalığıyla,
Yüksəldi göylərin ənginliyinə,
İndi qibtə edir, bir görün kimlər,
O şəhid ruhunun zənginliyinə.

Qız-gəlin heyfını yerdə qoymadı,
Şəhidlik şərbətin içdi doymadı,
Solmazın şerinə tac olan şəhid,
Qəlblərdə qalacaq əbədi adı!!!

Solmaz Şirvanlı
Şair jurnalist

ŞƏHİD ASIMANIM, ZİRVƏN MÜBARƏK

Oğlun şəhid oldu əziz qardaşım,
Üşütdü bu xəbər, sızlatdı məni.
Əsir Qarabağın şəhid naləsi,
Ucalır göylərə qardaş balası.

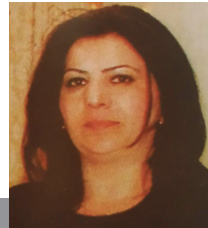
Adın Asimandı, ekiz tayısan,
Döyüşə atıldın, şəhid payısan .
Ananın vüqarı, qeyrətisən sən,
Üfüqdə doğulan aysan Asiman.

Mən qurbanam sənin şəhid adına,
Vətən deyən şirin, şəkər dilinə.
Parçalanmış, yaralanmış nəşinə,
Analar qurbandı Asiman bala.

Atan beli bükük, çarəsiz qalıb,
Cavidan qardaşın sozallb qalıb.
Anan saçın yolub, bi iman qalıb,
Tarixə ad yazdın Asiman oğlum.

Çatmısan şəhidlik zirvəsinə sən,
Məqamın ucadır, adın mübarək.
Qədəmin mübarək, ismin mübarək,
Şəhid Asimanım, zirvən mübarək.

Bu dünyanın qaranlıq, yaralı oldun,
Doydun yalan sözdən Vətən əsgəri.
Əl açdın Allaha, uca dərgaha,
Sarılib silaha, ya Allah dedin.
Köçdün Asimana, Asiman oğlum.

Arzu İlyas qızı
Hüseynova

ZABİT OĞLUMA

Vətən haraydadır, Vətən dardadır,
Çağırır bu igid ər-oğulları
Vətənim doğmadır, Ana vətəndi,
Yetiş harayıma ay zabit oğlum.

Anan qurban olsun əsgər andına,
Torpağını sevən saf ürəyinə.
Ananı axtaran qəmli gözüne,
Allah nəzər etsin ay zabit oğlum.

Vətəni Ana tək sev, hörmət eylə,
Əyil o torpaqda, oğul səcdə eylə.
Qoru torpağının hər qarışını,
Düşmənin gözünü ov, əsgər oğlum.

Əsgər sırasında ləyaqətlə dur,
Düzlənin cərgəyə , haydı irəli.
Qovun torpaqlardan erməniləri,
Analar sevensin oğul adına,
Unutsun dərdlərin ay zabit oğlum.

Sizinlə fəxr edir bütün Analar,
Nəğmələr söyləyir sizlərə inan.
Düşmən qarşısında möhkəm dayanın,
Şərəflə çəkilsin adınız sizin,
Vətən torpağına zəfərlər yazın,
Zirvələr qazanın, zirvədə qalın.

Arzu İlyas qızı Hüseynova

Asiman balam

Mənim əlim titrəyir şəhidə şeir yazanda,
Ürəyim qan ağlayır xatirəsin yozanda,
Gecə- gündüz dərd çəkir səni dərdli ananda,
İgidlərin igidi qəhrəman Asiman balam.

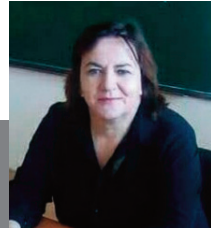
Şəhid qanından bitən gül, çiçəklər solarmı?
Gecə-gündüz ağlayıb gül baladan doyarmı,
Anaların naləsi qisasını qoyarmı?
Yandırır yaxdı dərdin yaman Asiman balam.

Elin başı ucalır oğul yiyə çıxanda,
Düşmən başı əyilir igid onu yıxanda,
Vətənin qürurlanar bayrağını taxanda,
Ayırdı səni bizdən zaman Asiman balam.

İllər, əsirlər ötsə göynədəcək dərd bizi,
Tarixlər qoruyacaq saldığımız o, izi,
Düşməne əymədin sən əyilməyən o dizi,
Zəfərə səndə vardı güman Asiman balam.

Şəhla qələmi ilə sizlərə şeir yazdı,
Acısı hər bir zaman dərdli qəlbinə sızdı,
Hər nə yazsaq da sizə vallah deyim ki, azdı,
Demirəm sözüm olub tamam Asiman balam,
Yaşadacaq tarixlər zaman Asiman balam.

Şəhla Xəlilqızı

ŞƏHİD ASİMAN

Vətən sevgisiylə yandın Asiman,
Göylərə ucaldı ruhun Asiman.
Şəhid zirvəsinə ucaldın oğlan,
Unutmaz Vətənin səni heç zaman.

Vətəndir namusum, qeyrətim dedin
Silaha sarılıb, meydana girdin.
Cəbhədə düşmənin bəğrini dəldin,
Sən Vətən uğrunda canını verdin...

Neçə bacı, qardaş qisasın aldın,
Düşmənin başına ağır daş saldın.
Silahın, sursatın əlindən aldın,
Düşməni kor, peşman sən yola saldın.

Sadiq qaldın sən bil, əsgər andına,
Vətənin çağırdı yet imdadıma
Girişib savaşa sarıl bayrağa,
Sən layiqsən bil hər şərəfli ada.

Vətənçün öləne şəhid deyilir,
Şəhidlər qanı ilə torpaq yuyulur.
Canı, qanı Vətənə qurban deyilir,
Cəsur övladıyla Vətən öyünür.

Vətəni qoruyar bil mərd oğullar.
Vətənin sərhəddi çox möhkəm olar.
Qeyrətdi, namusdu igid oğullar,
Vətən üçün ölən qəhrəman olar.

Mələhət Sahibqızı

Rauf İlyasoğlu

ŞƏHİDLƏR ÖLMÜRLƏR, HEYKƏLLƏSİRLƏR

*(Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kəşfiyyatçısı Asiman Niyaz oğlu
Allahverdiyevin əziz xatirəsinə)*

Şəhidlik zirvəsin qanıyla yazdı,
Azərbaycanımın ər oğulları.
İşğalçı düşmənin məzarın qazdı,
Ana Vətənimin nər oğulları.

Belə oğulların, yenilməzlərin,
Döyüş meydanında Asiman da var.
Dodaqda nəgmədir, dillərdə dastan,
Zəfər tarixini yazan oğullar.

Ölümdən qorxmadı, gözün qırpmadı,
Koroğlu nərəsi çəkdi Asiman.
Şuşanı viranə qoyan düşmənin,
Qanını çöllərə tökdü Asiman.

Vətənə tökülmüş şəhid qanından,
Məğrur palıd bitir, gül- çiçək bitir.
Şəhidlər qovuşur əbədiyyətə,
Şəhidlər vətənin keşiyin çəkir.

Ey şəhid anası, şəhid atası,
Şəhidlər ölmürlər, heykəlləşirlər.
Cəsur Asimana oxsayacaqdır,
Dünyaya gələcək yeni nəsillər.

**Əyyub Şırlanlı,
Şair - publisist, AYB-nin uzvu,
əməkdar müəllim, müharibə veterani**

Şəhidlər qururumuz, and yerimizdir

Tacəddin İsmayılzadə 44 günlük Vətən müharibəsində Ağdam, Füzuli və Cəbrayılın azad olunmasında igidliklər göstərərək şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Bu döyüşlərin birində ağır yaralana-raq 128 gün koma vəziyyətində qalaraq olum və ölümlə mübarizə aparan nur üzlü qeyrətli oğulun bu gün anım günü- il donümüdür.

Tacəddin İsmayılzadə Sumqayıtda Şəhidlər xiyabanında uyuyur. Onu da qeyd edim ki, qardaşım oğlu Asiman Allahverdiyev də Sumqayıt Şəhidlər Xiyabanında Tacəddin balamızla yanaşı əbədiyyətə qovuşublar. Hər bir şəhid mənə doğma və əzizdir. Cəmi şəhidlərimizin ruhları şad olsun. Məkanları cənnətdir şəhidlərimizin. Şəhidlər hər zaman xalqımızın yad-daşında əbədi yaşayırlar. Xüsusilə qeyd edim ki, beynəlmiləl və gənclər şəhəri kimi danıdığımız Sumqayıt şəhər sakinləri və səhər icra hakimiyyəti rəhbərləri həqiqətən də şəhid ailələrinə, qazilər- rımızə daha çox diqqət və qayğı göstərirlər. Şəhid Ailələrinə Sosial Dəstək ictimai birliyinin sədri, şəhid ailəsi Almaz Zeynalovanın təşəbbüsü ilə Şəhidlərimizin əziz xatirəsinə həsr olunmuş “Hə- kəri” qəzetinin xüsusi buraxılışını çap edərək Qəhrəmanımızı dünyaya tanıتماğl özümüzə mənəvi borc bildik.

Şəhidlər qururumuz, and yerimizdir. Şəhidlər cənnətlə müjdə- lənmiş və Allahın pak bəndələridirlər. Cəmi şəhidlərimizə Allah- dan rəhmət diləyir, ailə üzvlərinə, doğmalarına səbr diləyirəm. Şəhid Tacəddinin və Anası Aygün xanımın dilindən bu şeiri ürək ağrısıyla yazaraq diqqətçil oxucularımla paylaşırım.

Şəhid Tacəddinin dilindən:

Elə bil xəyalda, yuxudayam mən,
Mənim yoxlugumu hiss etdin ,ana!
Gozlərin axtardı, tapmadı məni,
Səni sənsizlikdə hiss etdim ,ana!

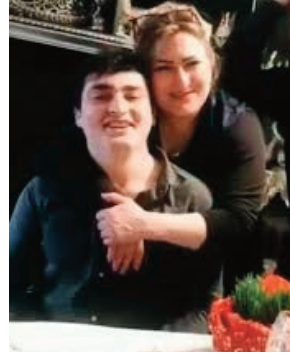
Arayıb, axtarır gözlərim gəzir,
Səbrin də qalmayıb dözürsən, ana!
Ağlama, göz yaşın qəlbimi üzür.
Məni xəyallarda gəzərsən, ana!

Şəhidlər qanıyla tarix yazırlar,
Bizi böyütmüsən mübariz, mətin.
Poladdan yazırlar, məndən yazırlar,
Şəhidlik zirvəsi çətindir, çətin.

Aygün ananın dilindən:

Yüz iyirmi səkkiz gün komada qaldın,
Dözərmi bu hala anan, gəl, bala!?
Düşməndən vətənin qisasın aldın,
Gələrəm yanına əziz gül balam.

Sən tarix yazmısan öz al qanınla,
Qorudun yurdumu o pak canınla
Fəxr edir xalqımız məğrur adınla ,
Cənnətə uçdın , Tacəddin balam.

Rauf İlyasoğlu

Cənnətdə bitən güllər heç zaman solmur

Ruhunuz şad olsun, şəhidlərimiz

Şəhid adı ən uca məqamdır.

Hər kəsə də şəhidlik qismət olmur.

Şəhidlər Allahın ən pak və sevimli bəndələridir.

Samir də ərazi bütövlüyümüzü qoruyarkən igidliklər göstərmiş , erməni quldurlarını işğal etdikləri torpaqlarımızdan qovarkən şəhidlik zirvəsinə ucalan igid oğullardan biridir. **Fərzəliyev Samir Vaqif oğlu** 08. dekabr

1996-cı ildə Ağdam rayonunun Quzanlı qəsəbəsində on minlərlə qaçqın və məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı bir məkanda , zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açmışdır.

2002-2011- ci illərdə Samir Fərzəliyev Quzanlı kənd 18 nömrəli məktəbdə təhsil almış və 9 illik sinfi bitirmişdir.

15 aprel 2015- ci ildə hərbi xidmətə çağıraraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Culfa rayonundakı N sayılı hərbi hissədə kəşfiyyatçı ixtisasına yiyələnib.

6 aprel 2016- cı ildə hərbi xidmətini mufəffəqiyyətlə başa vuraraq ordudan tərxis olunub.

Numunəvi xidmətlərinə görə komandirləri tərəfindən təşəkkürnamələrlə təltif olunub.

19 avqust 2020 - cu ildə Müdafiə Nazirliyinin tərkibində M.A.X.E kursuna yazılaraq snayperçi manqasında xidmət edib.

07 sentyabr 2020- ci ildə snayperçi kursunu da uğurla bitirib.

Rauf İlyasoğlu

Sərhəd bölgələrində xidmət edib. Dəfələrlə düşmən təxribatının qarşısını alıb.

27 sentyabr 2020- cı ildə vətən müharibəsi başlayıb.

Samir Vaqif oğlu Fərzəliyevin snayperci manqası da bir neçə erməni postlarını alaraq düşməyə zərbələr endirərək onları məhf ediblər.

Onlar 482 metr yüksəklikdə mövqe tutublar.

Gərgin döyüşlərin birində düşmən tərəfindən atılan mərmə nəticəsində Samir Fərzəliyev 27 sentyabr 2020- cı ildə saat 12-00 radələrində yaralanaraq əbədiyyətə qovuşmuşdur. Şəhidin cənazəsi doğulduğu Quzanlı kəndinə gətirilərək şəhidlər qəbiristanlığında torpağa tapşırılmışdır.

Şəhid anası

Siyafər xanımın dediklərindən;

"Aprel döyüşlərindən sonra oğlum çox əsəbləşdi. Arzusu hərbi hissədə xidmət etmək və düşməyə zərbə vuraraq şəhidlərimizin qisasını almaq idi.Samir ölümdən qorxmadi və şəhadəti ilə başımızı hər yerdə uca etdi. Balama toy edəcəydim.Arzum ürəyimdə qaldı .

Əziz oğlum ! Bilirsən səndən sonra heç bir dərd dərin olmur. Sən tək!

Heç nə nə canımı yandırır, yandırsa belə hiss etmirəm."

Siyafər anaya üzümüzü tutaraq deyirik; ,- Başını uca tutun.

Siz vətənə layiqli övlad

böyümüsünüz.

Samir şəhadətə ucalıb, ən yüksək zirvəyə çataraq Rəbbimin dərgahında özünə əbədi məskən seçib.

Cənnətdə bitən güllər isə şəhidlərimiz kimi heç zaman solmurlar.

Həmişə tərəvətli və nurlu olurlar.

Allahdan cəmi şəhidlərimizə rəhmət diləyir, şəhid valideynlərinə isə səbr və cansağlığı arzulayırıq.

Tarix yazan şəhidlərimiz

Təhməzov Pərvin İlqar oğlu 22.01.1997 ci ildə Sumqayıt şəhərində anadan olub.

Bir yaşından yeddi yaşına qədər Sumqayıt şəhər 64 saylı məktəbə qədər uşaq bağçasına getmişdir.

Birinci sinifdən on birinci sinfə qədər Vaqif İbrahimov adına Sumqayıt şəhər 35 saylı tam orta məktəbində təhsil almış və orta məktəbi bitirdiyi ili Qərbi Kaspian Universtetinin filologiya üzrə ingilis dili fakültəsini də uğurla başa vurmuşdur.

4 il bakalavr təhsili almışdır. Ali təhsilin başa vurduqdan sonra 13.07.2020 ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır.

Hərbi xidmətini Goranboy rayonunun Aşağı Ağca kəndində yerləşən " N" saylı hərbi hissədə başlamışdır.

27 Sentyabr 2020 -ci ildə başlayan vətən uğrunda döyüşlərdə mərdliklə sinəsini sipər edərək Kəlbəcər, Ağdərə Suqovuşan, Ağuçuq istiqamətlərində gedən döyüşlərdə igidliklər göstərmişdir.

01.10.2020 ci il tarixində Şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

2 ay 10 günün əsgəri olan Pərvin qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Qızğın döyüş vaxtı yaralı əsgər yoldaşlarını düşmənlə üz-üzə neytral zonadan çıxardarkən özü də şəhid olmuşdur.

Anası Əsli xanımın dilindən;
Pərvin çox qabiliyyətli, təfəkkürlü və istedadlı idi.

Övladım olduğu üçün demi-rəm ,həqiqətən çox vətənpər-vər,ağıllı uşaq idi.

Bir dəfə də görmədim ki,böyüyün sözün qaytarsın, heç kimin xətrinə dəyməzdi.

Pərvinin belə bir sözü var idi ki, ana,bir qarışqanı yarada bil-mirsənsə,onu öldürmək olmaz.Qarışqanı da yaradan Al-lahdır.

Pərvinin arzuları ürəyində qaldı.

Pərvin Dövlət Təhlükəsizlik xidmətində işləmək istəyirdi.

Mənə deyirdi ki, ana, sən ömrü boyu əziyyət çəkmisən, zəh-mətkeş olmusan.Hər çətinliyə sinə gərərək bizi min bir əziyy-ətlə böyüdüb boya- başa çatdırmısan.

Analar anası olmusan.

Allah qoysa, isə girim , qoymayacağam ki,əlini isti sudan soyuq suya vurasan. Bəsdir. İndi biz gərək sənə əziyyətini çəkək.

Çox qədərbilən övlad idi.Uzaqgörən və təmkinli , xüsusilə də çox səbirli idi.Allah ona o qədər səbr vermişdi ki. Deyərdi ki,ana, hər şeyi gərək səbrlə həll edəsən.

Mən bir zaman haqsızlığa, qanunsuzluğa uğramışdım.İşimlə əlaqədar gedib gəlirdim.

Mənə deyirdi ki,ay ana, sən nə qədər mübariz qadınsan, mübariz anasan. Dedi-yindən dönmürsən.Daima irəli gedirsən.

Nə bilim, vallah, Pərvin nə yaşadı ki, nə də görə. Vətənpər-

vər oğul idi. Pərvin kimi övladların görəcəyi gözəl günlər bundan sonra idi.

Sonda onu demək istəyirəm ki, mən fəxr edirəm ki, elə bir oğulun anasıyam. Elə bir övlad yetişdirdim ki, cəmiyyətə, vətənə dövlətimizə yararlı övlad oldu."

Əziz şəhid anaları! Başımızı uca tutun. Şəhidlərimiz Allahın ən sevimli bəndələridir. Şəhidlərə dövlətimiz, xalqımız hər zaman hörmətlə, ehtiramla yanaşırlar.

Ali Bas Komandanımız,

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Pərvin Təhməzov " Cəsur döyüşçü, Vətən uğrunda , Mühəribə iştirakçısı və Suqovuşan medalları ilə təltif olunmuşdur.

Əsrlər, qərinələr keçəcək, lakin şəhidlərimiz heç zaman unudulmayacaqdır.

QARABAĞIM

Natəvan məzarı, saxsı bulağı,
Dillərdə əzbərdir elin sorağı
Adıgözəl bəyin "Qarabağını"
Oxusun bilərsən torpaq kimindir.

Çox qanlar tökülüb o "Qala" üstə,
Körpə də ağlayır o lay-lay üstə
"Xarı bülbül" bitər Çıdır düz üstə,
Dırnağı mayadan ayırmaq olmaz.

Miras qalib torpaq İbrahim xandan,
Pənah xan qalasın görmədin nankor!
Vaqıfdən, Zakirdən utanırsan, kar?
Ayağı çarılıq, namərd kinikor.

Məkanın cənnətdir, şəhid qardaşım

44 günlük Vətən müharibəsində şəhidlərimiz, qazilərimiz xalqımıza qələbə sevinci yasadılar. Belə igid, qəhrəman şəhidlərimizdən biri haqda söhbət açmaqdan qururlanıram.

Elşən Habil oğlu Müslümov 2 sentyabr 1995 - ci ildə Bakı şəhərinin Yasamal rayonunda anadan olub.

Əslən Ağsu rayonunun Kalva kəndindəndir. Atası Habil Müslümov tikinti sahəsində iş icraçısı , anası Şövqiyyə xanım isə evdar qadıdır.

Elşən təhsilini 2002- ci ildə 286 sayılı tam orta məktəbdə alıb. 2011- ci ildə Bakı Humanitar Kollecin "Turizm və otellərin idarə olunması" fakültəsinə daxil olub.

Uşaq yaşlarından karate ilə məşğul olub və müəllimi dünya çempionu Eduard Məmmədov olub. Elşən 2014- cü ildə Yasa-

mal rayonundan Müdafiə Nazirliyinin N saylı hərbi hissəsində həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Nümunəvi hərbi xidməti zamanı Çavuş rütbəsiylə təltif olunmuş, həm manqa komandiri, həm də məxfi rabitəçi idi. Təlimlər zamanı atıcılıq üzrə yüksək yer tutmuşdur.

Hərbi xidmətini 2016- cı ildə Fəxri fərman və təşəkkürnamə ilə başa vurmuşdur.

Elşən Vətəninə, dövlətinə ,bayrağına çox bağlı, mərd, igid, qorxmaz oğul idi.

Tovuz döyüşlərində General Polad Həşimovun şəhidliyi onu çox sarsıtmışdı. Qəlbində işğalçı düşməyə qarşı nifrət , qisas hissi daha çox böyümüşdü.

21 sentyabr 2020- ci ildə Elşən Həbil oğlu hərbi təlimlərə gedir və 27- sentyabrda başlayan Vətən müharibəsi döyüşlərinə qatılır. Hər gün ailəsi ilə əlaqə saxlayıb "Qayıdacam, məndən narahat olmayın, bu torpaqlara ilk ayaq basanlardan biri olmaq çox qürurvericidir"- deyirdi.

Axırıncı danışıqı oktyabrın 7- si oldu. Çox təəssüf ki, özü qələbə sevincini sonuna qədər yaşamadı. Bir çox uğurlu döyüşlərdə igidliklər göstərüb. Elşən Müslümov oktyabrın 8 - də Suqovuşan uğrunda gedən qanlı döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Oktyabr ayının 13- də Bakıda II Fəxri Xiyabanda dəfn edilmişdir. Elşən müharibədə iştirak etdiyi 12 gün ərzində ailəsinə heç bir söz demirdi, ancaq "hər şey yaxşıdır, biz irəli gedirik"- deyirdi.

Döyüş yoldaşları Elşəni "Cəngavər" ləqəbiylə çağırırlarmış.

Ailəli olan şəhidimizin bir qız övladı Elnaz Vətənə əmanət qalıb. Dediklərinə görə Elşən bir dəqiqə dincəlmədən ancaq irəli

deyərek qabağa getməyə, torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə can atırmış.

Elşən Müslümov şəhədətindən sonra Azərbaycan Respublikasının prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən "Vətən uğrunda" və "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunmuşdur.

Şəhid Elşən Həbil oğlu Müslümovun yaşadığı

küçə onun adına əbədləşdirilmiş və abidəsi ucaldılmışdır. Şəhidlərimiz dövlətimiz tərəfindən hər zaman diqqət və qayğı ilə əhatə olunublar.

Müqəddəs kitabımızda da buyurulub ki, şəhidlər ölməzdir, şəhidi ağlamazlar. Şəhidlər Rəbbinin dərğahında ən yüksək məqama yüksəliblər. Belə şərəfli ad hər kəsə qismət olmur. Şəhidlərimizin məkanı cənnətdir. Ruhunuz şad olsun səhidlərim!

Məkanın cənnətdir şəhid qardaşım,

Məzarın ilahi nuruyla dolsun.

Qəlbimdə yaşayır ruhun, sirdaşım!

Yazdım bu sözlərim yadigar qalsın.

Allahdan cəmi şəhidlərimizə rəhmət diləyirik.

Şəhidlər qürurumuzdur

Şəhidlik hər kəsə qismət olmur. Şəhidlər Allah məqamına yüksələn ən hörmətli, şərafətli şəxslərdir.

44 günlük vətən müharibəsində ordumuz şəhidlərimizin, qazilərimizin qanı, canı bahasına torpaqlarımızı yağdı taptığından azad etdilər.

Bu müharibədə 3 min nəfərə yaxın şəhid verdik. Şəhidlərimizə dövlətimiz və xalqımız hər zaman diqqət və qayğı göstərirlər.

Vətənimizin azadlığı uğrunda, ərazi bütövlüyümüzü qoruyarkən igidlik göstərmiş vətənimizin igid oğullarından biri haqqında söhbət açmaq istərdim.

Şəhid Vəliyev Müslüm Vəliyağa oğlu 3 iyul 2001-ci ildə Bakı şəhərinin Şüvəlan qəsəbəsində dünyaya göz açmışdır. Orta təhsilini 9 illik A.S.Makeronka adına Humanitar Fənlər Təmayüllü Gimnaziyada almışdır. Orta məktəbi bitirdikdən sonra 2019-cu ildə hərbi xidmətə çağırılmış və Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur.

İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan Ordusunun əsgəri Vəliyev Müslüm 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərkibində təcavüzkar ermənistan və rus ordusunun

işğalı altında olan ərazilərimizin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində iştirak etmişdir.

28 sentyabr 2020-ci ildə döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən Suqovuşan

qəsəbəsinin işğalçılardan azad olunması uğrunda gedən qanlı? döyüşlərdə qəhrəmancasına həlak olmuşdur.

Qala qəbiristanlığında torpağa tapşırılmışdır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Müslüm Vəliyev ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı və Azərbaycanın Suqovuşan qəsəbəsinin işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Prezident İlham Əliyevin 29.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Müslüm Vəliyağa oğlu Vəliyev ölümündən sonra "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib.

Şəhidlər özlərinə əbədi bir cənnət yolu seçiblər.

Şəhidlərimizin xatirəsi xalqımızın qəlbində əbədi yaşayır, yaşayır və yaşayacaqdır.

Vətənin cəsur oğlu

Elməddin Uğur oğlu Əhmədzadə 1996- cı ilin oktyabrın 1- də İmişli rayonunun Bəhrəmtəpə qəsəbəsində anadan olmuşdur. Torpaqlarımız erməni quldurları tərəfindən işğal olunarkən 1993 - cu ildə Elməddin valideynləri Füzuli rayonun Qacar kəndindən məcburi köçkün düşərək İmişli rayonundq məskunlaşmışlar.

Azərbaycan ordusunun əsgəri olan Elməddin Əhməd

zadə 2020 - ci ilin sentyabrın 27- də Azərbaycan Silahları Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalçı altında olan ərazi bütövlüyümüzü bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı, Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Elməddin Əhməd

zadə sentyabrın 27 də Füzuli döyüşləri zamanı şəhid olmuşdur. Elməddin İmişli rayonunun Bəhrəmtəpə qəsəbəsindəki şəhidlər xiyabanında dəfn edilmişdir.

Erməni quldurlarının qurduğu möhkəm istehkamları şəhidlərimiz canları, qanları bahasına azad etdilər. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Elməddin Əhməd

zadə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən " İgidliyə görə" və " Füzulinin azad olunmasına görə " medalları ilə təltif olunmuşdur.

Şəhidlərimiz heç zaman unudulmur və xalqımızın qəlbində əbədi yaşayırlar.

Biz həmişə sizinləyik

Birinci və ikinci Vətən müharibəsi döyüşlərində igidliklər göstərmiş xalqımızın vətənpərvər oğlu Seyid Elman Əsədullayevin Binəqədi rayonunda yaşadığı həyət evində müqəddəs Qurban bayramı günlərində şəhid ailələrinin, qazilərimizin, media nümayəndələrinin, müğənnilərin, internat məktəb şagirdlərinin iştirakı ilə " Biz həmişə sizinləyik " layihəsi çərçivəsində tədbir keçirilmişdir.

Seyid Elmanın qapısı hər zaman hər kəsin üzünə açıqdır, daha doğrusu Elman qardaşımız həyət qapısının darvazasını çıxardaraq bir qismət çörəyini şəhid ailələri ilə, qazilərimizlə bölən, onların xidmətində duran sadə bir Allah bəndəsidir.

Azərbaycan bayrağı ilə bəzədilmiş həyətə daxil olarkən bizə zəfər qazandıran şəhidlərimizin fotoları divarda həkk olunaraq hər kəsin diqqətini cəlb edirdi.

Geniş və yaraşığıl həyətdə ehsan süfrəsi təşkil olunmuşdu.

Tədbiri rayonun axundu açaraq şəhidlərimizin xatirəsinə dualar oxudu və qazilərimizə, xəstələrimiz şəfa dilədi.

Sonra tədbirin təşkilatçısı Seyid Elman qardaşımız şəhid atalarını, şəhid analarını, qazilərimizi, internat evlərindən dəvət olunmuş uşaqları, bir sözlə bütün tədbir iştirakçılarını salamladı və vətən uğrunda canını qurban vermiş cəmi şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Seyid Elman sözünə davam edərək bildirdi ki, biz şəhidlərimizə ömrü boyu borcluyuq. Şəhidlərimizin son sözü bu oldu ki, biz torpağımızı qoruyaraq şəhid olduq. Siz də gərək şəhid ailələrinə, əzalarını itirmiş qazilərimizə dayaq durağın.

Hər zaman onlara diqqət və qayğı göstərayin.

Tədbirin aparıcısı Şair müəllim şəhid analarını, şəhid atalarını dinləmək üçün hər birinin stoluna onlara yaxınlaşdı. Şir bilikli cəsur oğulları dünyaya gətirən şəhid analarının möhtəşəm çıxışından hər kəs qururlanır, göz yaşlarını saxlaya bilmədi. İlahi! Neçə geniş qəlbli, mübariz, analar, atalar var. Şəhid analarının titrək, kövrək səslərinə qulaq asarken bir daha yəqin etdim ki, belə valideynləri olan vətənin igid, cəsur, mərd oğulları heç zaman basılmaz.

Məhz 44 günlük müharibədə döyüşçülərimizin göstərdiyi misilsiz igidliklər dünya dövlətləri tərəfindən də heyrətlə qarşılandı və alqışlandı.

Şəhidlərimizin, qazilərimizin sayəsində qəddimizi dikəldə bildik. 30 ilə yaxın bir dövrdə erməni quldurları tərəfindən işğal olunmuş torpaqlarımız azad olundu.

Alpinistlərin çətin qalxdığı sıldırım dağlardan qayalardan aşaraq düşməyə vahimə yaradan, əliylə, dişiyə düşməni cəhənnəmə vasil edən oğulların qarşısında baş əyirik.

Şəhid anaları Əminə ananın, Raminə ananın məğrur çıxışları bizi çox duyğulandırdı.

Şəhid Elşən Müslümovun atası Habil Müslümov şəhid ailələrinə dəstərilən diqqət və qayğıya görə dövlətimizə və mübariz xalqımıza təşəkkür etdi . Ağcabədidən gəlmiş şəhid atası Mübariz ardasımız bildirdi ki, biz şəhid ailələri sosial şəbəkələrdə qrup yaratmışıq, şəhid ailələri bir - birinizlə əlaqə saxlayırıq.

Bir birimizin şəhid balalarımızın ad günlərində , anım günlərində bir yerdə oluruq, dərdimizi bölüşürük və bir birimizdən təskinlik tapırıq.

Sosial şəbəkələrdən tanıdığımız və istər pondemiya dövrlərində , istərsə də 44 günlük Vətən müharibəsində kasıb insanlara yardımlar edən və əsgərlərimizi ruhlandıran Kamil Zeynallı şəhid analarının qarşısında baş əydi və onları müqəddəs Qurban bayramı günündə bir yerə yigan seyid Elmana təşəkkürünü bildirdi.

General Polad Həşimovun qardaşı İlham Həşimov çıxış edərək bütün şəhid analarını , şəhid atalarını salamladı , ordumuzun misilsiz qələbəsindən danışdı və şəhid ailələrini bir yerə yığaraq onların qəlbini ovunduran vətənin mərd oğullarına ,

xüsusilə bu məclisi öz həyətində təşkil edən seyid Elmana dərin təşəkkürünü bildirdi.

44 günlük müharibədə hərbi formada ən qaynar nöqtələrdə olan , məlahətli səsiylə ordumuzu qələbəyə ruhlandıran müğənni Təranə Nurlu vətənpərvər ruhlu mahnılar ifa etdi.

Cəbrayıl, Füzulidə, Şuşada qurbanlar kəsən Seyid Elman Qarabağdan- Şuşadan gətirdiyi torpaqdan və müqəddəs Zəm - zəm suyundan şəhid ailələrinə təqdim edərək dedi;- Bu torpağı şəhidlərimizin qanı tökülmüş Şuşadan , Füzulidən, Cəbrayıldan, Qubadlıdan gətirmişik. Hər biriniz bu bir ovuc torpağı şəhidlərimizin məzarına səpin . Onların ruhları sevin sin ki, Şuşamız erməni quldur taptığından azad olunub.

Sonra xatirə şəkili çəkildi və Füzulidən, Ağcabədidən, Qəbələdən, Ağdamdan, Salyandan, Neftçaladan və digər rayonlar-

dan gəlmiş şəhid ailələri sağollaşıb doğma rayonlarına yola düşdülər.

Yenidən görüşmək ümidiylə bir qələm sahibi olaraq şəhidlərimizdən, qazilərimizdən hər zaman yazmaq özümüzə borc bilirik.

ƏSGƏRİM

Qarabağa tez gəlin,
Qanım, doğma əsgərim,
Məni əlil ediblər,
Canım, gözüm əsgərim.
Düşmən hiyləgər bəcdir,
İnanmayın ki gəcdir,
Gəlin, yaya qalmasın,
Yanıdayam əsgərim.

Kömək edin, döyüşək,
Əsirləri dəyişək,
Bəsdir daha söyüşək,
Bir vurusaq əsgərim.

Üç min doğma əsgərim,
Qaldı Canaqqalada,
Neçəsi səhid oldu,
Dondu Sarıqamışda.

Turkdü böyük qardaşım,
Canım, qanım, sirdaşım,
Gəlin zəfər çalağın,
Qarabağda, əsgərim.

**MİRRAHİL RAMİZ
OĞLU TEYMURLU**
(Şəhid MAHHXHQ əsgər tankçı)

Düşmən sədlərinin yarılmasında iştirak edən qəhrəmanlardan biri də Mirrahil Ramiz oğlu Teymurludur. 16 oktyabr 1991-ci ildə Füzuli rayon Mahmudlu-1 kəndində dünyaya göz açan Teymurlu Mirrahil Ramiz oğlu hələ uşaq yaşlarından hərbiyə böyük maraq göstərib. Həqiqi hərbi xidmətində də nizam- intizamı ilə seçilib. Xidmətini bitirdikdən sonra Mirrahil ANAMA-nın mınaaxtarma vəzifəsində işə başlayıb. Lakin onun hərbiyə olan marağı tükənmək bilmədiyi üçün 2018-ci ildə müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi fəaliyyətə başlayaraq Vətənin keşiyində dayanıb. Hərb sirlərinə peşəkarcasına yiyələnən Mirrahil tank bölüyünün baş mexanik sürücüsü olub. Düşmən təxribatına qarşı başlanan əks hücümə ilk döyüşə girənlər sırasında Mirrahil də olub və cəbhənin yarılmasında şücaəti ilə seçilib. Mirrahil Teymurlu 27 Sentyabr 2020-ci il tarixdə Füzuli rayonu ərazisində hərbi əməliyyatlar zamanı döyüş meydanında döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamlarına əsasən, Mirrahil Ramiz oğlu Teymurlu ölümündən sonra “Vətən uğrunda”, “Füzulinin azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə” və “Cəsur döyüşçü” medalları ilə təltif edilmişdir. Məzarı Füzuli rayonu mahmudlu-1 kənd qəbristanlığındadır.

Ruhunuz şad, məzarınız ilahi nuruyla dolsun, əzizlərim

Bu gün anamın dünyasını dəyişən günüdür. Düz 16 il əvvəl , yeni 17 dekabr 2005- ci il. Atamın ayrılığına dözməyərək 5 aydan sonra anamın da dünyasını dəyişən gün.

Həmin illər mən nələr çəkdim, ilahi.

Beş ay ərzində həm ata itirmək, həm də ana itirmək necə də ağır imiş...O illəri xatırlamaq çox kədərli və üzüntülüdür.

1993- cu illərdə anam vətən həsrətinə dözməyərək insult kecirtilmişdi, Bir tərəfi qurumuşdu.

Ağdamın Quzanlı qəsəbəsində finlərin tikdikləri kardon evlərdə məskunlaşmışdılar.

Pulumuz da yox idi. Yerimiz, yurduumuz erməni quldurları tərəfindən işğal olunaraq dağıdılmışdı.

Həmin illərdə Bakı Kamvol kombinatında gənc mütəxəssis olaraq işləsəm də, bir ayağım Ağdamda idi.

Əmək haqqım da çox az idi.

Atam mənə zəng edərək demişdi: Sən Bakıda niyə qalmısan? İki qardaşın döyüşür, gəl sən də torpağı qoru. O vaxtdan işimi dayandırıb Ağdamda gəlmişdim.

Xocalı soyqırımını mənə çox pis təsir etmişdi.

Bir tərəfdən də anamın xəstəliyi , Ağdam itgisi mənə çox sarıtmışdı .

Həkim çoxlu dava dərman yazmışdı.

Rauf İlyasoğlu

Anam qızıl üzüyün (nişan üzüyün) barmağından çıxardaraq dedi; Vaqif, apar sat, dərman al, borc eləmə.

Üzüyü dəyər dəyməzə satıb dərman aldıq. On il anam yaşadı, artıq əli, qolu işləməyə başladı, dili açıldı. Atam isə o illərdə çox təsirlənərək bu şeiri yazmışdı ;

Səni mənəm yaşadan,
Ömrüm - günüm Sərəncam.
Tanrı köməyin olsun,
Qılsın dərdlərə əncam.

Gör bir neçə ildir ki,
Biz bir yolun yolçusu,
İllər necə tez keçir ,
Sanki axan sudur su.

Biz dünyanı görmüşük,
Hər bir dərddən halıyıq,
Balaların eşqinə,
Gülüm , yaşamalırıq.

İlyas Qəmgin

Atam da, anam da qardaşım Namiq də vətən deyə- deyə dünyadan köçdülər. Anama bəlkə də əvvəldən agahdır ki, nəvəsi Asiman böyüyərək döyüş dostları ilə birlikdə qisasımızı erməni quldurlarından alacaq və şəhadətə yüksələcəkdir.

Ruhunuz şad olsun, şəhidlərimiz.

Ana, rahat uyu. Oğlun Niyaz şəhid atasıdır. Xəstəlikdən əziyyət çəkən Niyazla birlikdə gəlib bu gün məzarını ziyarət etdik. Birinci qrup Qarabağ qazisi Hacı Həsən Hüseyni də, Hacı Həmdullah Əfəndi də Yasin oxudular , ana!

Ruhun şad olsun. Məzarın ilahi nuruyla dolsun.

Şəhidlərimizin xatirəsi qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır

Şəhid Eyvazov Tofiq Ənvər oğlu 1958- ci ildə Ağdam şəhərində ziyalı ailədə anadan olmuşdur. O, Ağdamın Seyidli kəndinin Eyvazovlar sülaləsindəndir.

Həmin sülalə Ağdama Əli, Nurrəddin, Heydər, Rəşid, Rizvan, Kamil, eləcə də şəhidimizin atası Ənvər Eyvazov kimi şəxsiyyətlər bəxş etmişdir.

Tofiq orta məktəbi sonra 50 nömrəli texniki peşə məktəbini bitirmişdir.

O, 1976-78- ci illərdə Sovet ordusu sıralarında xidmət etmişdir. Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra bir müddət Rusiyanın müxtəlif şəhərlərində işləmişdir.

1988- ci ildə erməni quldurlarının törətdikləri fitnəkarlığa və ərazi iddialarına dözməyən Tofiq Eyvazov hadisələrin kəskin xarakter aldığı vaxtda vətənə qayıtmış , işğalçılara qarşı mübarizə aparmışdır.

O, könüllü olaraq Əhmədavar kəndində yaradılan özünü müdafiə batalyona yazılır və Əsgəran, Xanabad və Xramort kəndləri uğrunda gedən qanlı döyüşlərdə iştirak edir, düşməne qarşı mərdliklə vuruşur

1993- cu ildə azğınlaşmış ermənilərin Ağdam istiqamətində başladıkları güclü hücumunun qarşısını Tofiqilin dəstəsi mərdliklə almışdır.

Ağdamın və ətraf rayonlarımızın müdafiə olunmasında, eyni zamanda Allahverdi Bağirovun, Şirin Mirzəyevin, Fred Asif Məhərrəmovun, " General" təxəllüsü Ərşadın, Yaqub Rzayevin rəhbərlik etdiyi özünü müdafiə könüllü batalyonlarının cəsur döyüşçüləri doğma yurdumuzu mərdliklə qoruyurdular.

Tofiq doğma qardaşı Rafiqlə ciyin- ciyinə düşmən qüvvələrinə qarşı döyüşürdülər.

1993- cu ilin iyun ayında Ağdam rayonunun polis idarəsi tərəfindən təşkil olunmuş ərazi özünü müdafiə rotasına rəhbərlik edən Tofiq Eyvazov erməni quldurlarının bütün hücumlarının qarşısını fədakarlıqla alırdı.

1993 - cu ilin iyul ayında düşmən Əhmədavar kəndi istiqamətdə şəhərə doğru güclü hücumu keçmişdir.

Bu qızgın döyüşdə Tofiqin qardaşı Rafiq Eyvazov ağır yaralandı. Lakin Tofiq döyüş mövqeyindən çıxmadı və yoldaşları ilə birlikdə kəndi tərk etməyəcəklərinə and içdilər.

İki saatdan artıq davam edən ağır döyüşlərdən sonra düşmən qüvvələri xeyli itki verərək geriyyə çəkilməyə məcbur oldu.

Həmin gün Tofiq gilin dəstəsi gecə kəşfiyyatından qayıdarkən minalanmış sahəyə düşdülər.

Mina partlayışı zamanı Tofiqin döyüş dostları həlak oldular.

Tofiq isə ağır yaralandı. Onu hospitala gətirdilər.

Lakin həkimlər nə qədər yardım etsələr də, Tofiqi xilas edə bilmədilər.

11 sentyabr 1993- cu ildə Tofiq Ənvər oğlu Eyvazov aldığı ciddi yaralardan gözlərini əbədi yumdu, əbədiyyətə qovuşdu.

Belə cəsur, igid oğullarımızın qanı yerdə qalmadı.

44 günlük vətən müharibəsində şanlı ordumuz işğalçı erməni quldurlarını torpağımızdan qovdular. Bu gün cəmi şəhidlərimizin ruhu da rahatlıq tapdı.

İgid qəhrəmanlarımızın xatirəsi qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır.

BAYRAM ƏN UCA ZİRVƏLƏRDƏDİR

Şəhid, qəhrəman Bayram Məhəmməd
Oğlu Məmmədovun əziz xatirəsinə

Minkənd igidlərin oylaq yeridir,
Qədim diyarımın yaylaq yeridir.

Laçın dağlarımın zirvəsindədir,
Vətənimin gözəl sinəsindədir.

Yadıma salıram xoşbəxt anları,
Var qoçaq, işgüzar, mərd insanları.

El-oba firavan yaşayırdılar,
Nənələr nəvəsin oxşayırdılar.

Birdən qara bulud bürüdü kəndi,
Həkəri coşaraq aşırdı bəndi.

Daşnak ermənilər hücum etdilər,
Qanqal kimi meşələrdə bitdilər.

Kəndin oğulları silahlandılar,
Şəhid olanları bir an andılar.

Bayram ön cərgədə mətin gedirdi,
Polis alayında xidmət edirdi.

Bayram döyüşürdü şirtək, inamla,
Yurdu qoruyurdu necə ilhamla.

Bayram düşmənlərə sinə gəriridi,
Erməni quldurun hey gəbərdirdi.

Təpədən dırnağa silahlı düşmən,
Şəhid qanı ilə sulandı çəmən.

Namərd ermənilər qəfil vurdular,
İgid oğullara necə qıydılar?

Ey şəhid atası, Məhəmməd dayı,
Uca tut başını, yox şəhid tayı.

Dahi rəhbər ilə görüşən zaman,
Kövrəldin qürurdan bilirəm, yaman.

Şəhid ataları ağlamaz inan,
Anan doğub səni bil ki, qəhrəman.

Vətənin yolunda canından keçən,
Xoşbəxtdir o cənnət yolunu seçən.

Şəhidlər ucalır ali zirvəyə,
Çox fikir edirsən ana, bəs niyə?

Anılır hər zaman şəhid qardaşım,
Quruyar bir zaman mənim göz yaşım.

Bayram hər bir gəncə bir örnək oldu,
Ruhu asimana uçan yoldu.

Adını daşıyır Minkənd məktəbi,
Raufun yenə də coşur hey təbi.

Qələbə çalarlıq Şuşa, Laçında,
Sevinər Həkəri, Minkənd, Xaçın da.

ŞÜKÜR

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı,
polkovnik Şükür Nəriman oğlu Həmidovun əziz xatirəsinə

Aprel döyüşündən zəfərlə çıxdın,
Qəhrəman adına layiq görüldün.
Çocuq Mərcanlıya bayrağı sancdın,
Xalqın igid oğlu, qəhrəman oldun.

Şərəfli bir ömür yaşadın, Şükür,
Səni verən o Tanrıma min Şükr.
Ordum düşmənlərin belini bükür,
Elin igid oğlu, qəhrəman oldun.

Əzdin Füzulidə düşmənin qəddin,
Keçdin Xudafərin, Həkəri səddin,
Kömək oldu sənə Mir Sədi cəddi,
Komandan ad verdi, Qəhrəman oldun.

Səninlə fəxr edir atan Nəriman,
Adına yazılıb gör necə, fərman?
Şükürün görsənir yeri hər zaman,
Vətənə can verdin, Qəhrəman oldun.

El-obam səninlə qürur duyurdu,
Səni gözləyirdi o ata yurdu.
Şükür öz yurdunda bir cənnət qurdu,
Tarix yazdı, Şükür, qəhrəman oldu.

XUDAYAR NƏĐMƏSİ

Vətən nəđməsini oxuyan zaman,
Nələr düşünürdün görən Xudayar?
Sənin avazını esidən o an,
Azad oldu yurdum, o dođma diyar.

Ayaq saxla dayan, yoldan ötənim,
Xudayar səsini dinləyən şəhid!
Qucaq açdı sənə dođma vətənim,
Agdamsız dođulub böyüyən şəhid!

Dayanıb səcdə qıl, şəhid önündə,
Ruhu asimandan boylanan şəhid!
Diz cökdüm qarşında, torpaq önündə,
Hər əmrə müntəzir dayanan şəhid!

Başını uca tut, qürurlu ana.
Xudayar nəđməsi döndü dastana.
Səsi gur yayıldı bütün cahana,
Şərəf gətirdiniz Azərbaycana,
Şərəf gətirdiniz Azərbaycana.

Şəhid əmisinin qisasını alan Əli Arif oğlu Əhmədov

Azərbaycanda elə bir nəsil, kök tapılmaz ki, mənfur düşmənlərimizdən ziyan çəkməsin, erməni Azərbaycan ixtilafı, münaqişəsi və müharibələrində şəhid, verməsin, yaralanmasın və ya məhrumiyətlərə duçar olunmasın.

Əvvəla öz ailəm və yaxın qohumlarım barədə oxuculara qısa məlumat vermək istərdim.

1991- ci ildə ömür- gün yoldaşımın dayısı, Azadlıq mücadili, müstəqillik aktına ilk imza atan, Azərbaycanın Milli Bayrağını ilk dəfə Ağdam şəhərində dalgalandıran millət vəkili Eldar Bağirovun Bakıda Milli Məclisdən çıxarkən xain qüvvələr tərəfindən qətlə yetirilməsi, onun ardınca ata - baba dostumuz, qohumumuz Şuşa rayon icra hakimiyyətinin başçısı, igid sərkərdə Mikayıl Qoca oğlu Gözəlovun xain qüvvələr tərəfindən kabinetində qətlə yetirilməsi və Qarabagın qeyrət qalası Allahverdi Bağirovun Naxçıvanik yüksəkliyini erməni quldurlarından azad etdikdən sonra minaya toxunaraq şəhidlik zirvəsinə ucalması, eyni zamanda vətənimizi qoruyarkən minlərlə igid ogullarımızın şəhid olması, erməni quldurları tərəfindən qətlə yetirilməsi xalqımızı, o cümlədən bizim ailəmizi də çox sarsıtdı.

Həmin illərdə böyük qardaşım, baş leytenant Vaqif Allahverdiyev Eldar Bağirov adına 845 saylı batalyonun komandiri Al-

lahverdi Bağırovun rəhbərliyi altında bir çox uğurlu döyüş əməliyyatlarında iştirak etmiş,son beşik qardaşım, sanbo-cudo üzrə dəfələrlə Azərbaycan və Zaqafqaziya çempionu olmuş,polis baş çavuşu Namiq Allahverdiyev isə Kəlbəcərin, Ağdamın və bir çox ərazilərimizin işğalçı erməni

quldurlarından müdafiə olunmasında xidmətlər göstərmiş Mardakert (Ağdərə) rayonunun erməni hərbi quldur birləşmələrindən, terrorçulardan təmizlənərək azad olunmasında igidliklər göstərərək yaralansa da, sonradan o ağrılar Atəşkəs dövründə daha ciddi fəsadlar vermiş, həkimlərin nasıllığı ucbatından pəhləvan cüssəli qardaşım bizi gəncikən əbədi tərək etmişdir.

1992 - ci ildə bibim oğlu Nahid Həmid oğlu Əhmədov Qubadlı - Laçın istiqamətində düşməyə qarşı vuruşarkən şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Həmin günlərdə Laçının Su arası istiqamətdə erməni yaraqlıları ilə qeyri bərabər döyüşdə mərdliklə vuruşaraq şəhid olmuş onlarla qohum əqrəbamız kəndlərimizə gətirilərək dəfn olunmuşdur.

29 ildən çox idi ki, torpaqlarımızın 20 faizindən çoxu erməni - rus hərbi quldur birləşmələri tərəfindən işğal olunmuşdu.

Əgər birinci Qarabağ müharibəsində 20 mindən çox şəhid vermişdiksə, atəşkəs dövründən bu günlərə qədər vətən, yurd həsrətinə dözməyən, acı məhrumiyyətlər çəkən, doğma evindən,kəndindən məhrum olunan minlərlə soydaşlarımız məcburi köçkün həyatı yaşayaraq dünyasını dəyişmişdir.

Ermənilər Qarabağ və ətraf rayonlarımızı zəbt etdikləri bəs deyilmiş kimi, Tərtərin , Ağdamın , Tovuzun ərazilərinə basqın edərək yeni ərazilər işğal etmək cəhətləri bu dəfə baş tutmadı.

Xalqımızın səbr kasası dolmuşdu.

Azərbaycan Prezidenti Xalqa müraciət etdi.

Yüz minlərlə qeyrətli oğullar könüllü olaraq hərbi xidmətə çağırış məntəqələrinə gələrək vətənin müdafiəsinə qalxdılar.

Belə qeyrətli oğullardan biri də bibim nəvəsi Əli Arif oğlu Əhmədov olmuşdur.

Evin tək oğlu , ali təhsilli mütəxəssis olmasına baxmayaraq Əli Arif oğlu 2020 - ci ilin sentyabr ayının 27- də Ali Baş Komandanımızın çağırışına qoşulub, könüllü olaraq cəbhə bölgəsinə göndərildi.

Atası Arifin oğluna bir kəlmə sözü oldu: -" Oğul, get, torpağı azad et, Şəhidlərimizin, eləcə də əmin Nahidin, atanın dayın nəvəsi Namiqin qisasını al, Qələbəylə qayıt! "

Əli körpə yaşlarından evə asılmış əmisi şəhid Nahidin şəklinə baxaraq elə hey düşünürmüş ki, Əmi mən böyüyəndə sən qisasını alacağam.. Əli mətin,vətənpərvər ruhda böyümüşdü.

Nənəsi Tamara bibinin yanıqlı bayatıları , igid oğlum Nahid deyə- son beşik ciyərpərasına ağı qoşmagı məktəbli Əlidə ermənilərə qarşı nifrət hissi oyatmışdı. Xocalı soyqırımını məktəbli şagirdin sonsuz qəzəbinə səbəb olmuşdu.

Ata nəsihəti Əlini daha da ruhlandırdı. Hələ uşaqlıqdan onun arzusu əmisinin və necə-necə şəhid olmuş qohum əqrəbasının qisasını almaq idi.

Babası Həmid əmi də, nənəsi Tamara bibimiz də oğul itkisinə,vətən, yurd həsrətinə dözməyərək dünyasını dəyişmişdilər.

Onlar 1992 - ci ildə Qubadlı rayonundan köçkün düşərək Mingəçevir şəhərində məskunlaşsalar da,bir dəfə də olsun şəhid atasına verilən imtiyazlardan istifadə etmiş, nə də yardım almışdır.

Sentyabr ayının 27 də başlayan Vətən müharibəsindən bir ay vaxt keçsə də, Əli Əhmədovdan heç bir xəbər yox idi.

Valideynlərinin yuxusu ərşə çəkilməmişdi. Müharibənin qanunlarına uyğun olaraq internet və sosial şəbəkələr müvəqqəti olaraq dayandırılmışdı.

Məkirli, hiyləgər və alçaq düşməyə qəti sirr vermək olmazdı. Cəbhədən isə acı xəbərlər gəlirdi.

Şanlı, cəsur ordumuz isə düşməyə sarsıdıcı zərbələr endirirdi. Böyük qardaşım Niyazın oğlu XTQ- nin giziri, kəşfiyyatçı qəhrəman Asiman Allahverdiyev Füzuli və Cəbrayıl istiqamətində uğurlu əməliyyatlarda iştirak etmiş və Füzuli şəhərinə daxil olan ilk kəşfiyyatçılardan biri olmuşdur.

Son kəşfiyyat zamanı 9 oktyabrın 2020- ci ildə Füzuli və Cəbrayıl istiqamətlərdə gedən qızğın döyüşlərin birində Asiman Niyaz oğlu Allahverdiyev qəhrəmanlıq göstərərək şəhid olmuş və Sumqayıtda Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilmişdir.

Şiddətli döyüşlər daha da qızıışırdı.

Ordumuz kəndlərimizi, qəsəbələrimizi bir-bir azad etdikcə, ermənilər geri çəkilir, həmin ərazilərimizə minalar basdıraraq işğalçı simalarını göstərirdilər.

Nəhayət ki 44 günlük müharibə Qələbəmizlə başa çatdı.

Bibim oğlu Ariflə tez- tez əlaqə saxlayırdıq.

Axı 44 gün keçsə də, evin yeganə oğlundan bir xəbər- ətər yox idi.

Elə bu anlarda Əlidən də bir şad xəbər gəlmişdi; " Ata, məndən nigaran qalmayın, biz Qubadlıdayıq. Kəlbəcər istiqamətə irəliləyirik."

Qısa arayış; Əli Arif oğlu Əhmədov 24 iyul 1997 -ci ildə Mingəçevir şəhərində anadan olub.

Valideynləri 1993 cü ildə Qubadlı rayonundan didərgin düşərək məcburi köçkün həyatı yaşayıblar.

Əli 2003 - ci ildə Mingəçevir şəhər Nizami Gəncəvi adına 8 sayılı tam orta məktəbinin birinci sinfinə daxil olub,

2014- cü ildə 11 illik tam orta məktəbi bitirərək, elə həmin ildə də imtahan verərək Azərbaycan Texniki Universitetinin energetika fakültəsinə daxil olub.

Onu da qeyd edim ki,. Əlinin atası, təcrübəli energetik - mütəxəssis Arif Əhmədov da uzun illər Mingəçevir Qrestdə elektrik vəzifəsində şərəflə işləmiş və təqaüd yaşına çatmağa iki il qalmış, əsassız olaraq ixtisara düşmüşdür. Hazırda Qubadlı, Laçın ərazisində işiq idarəsində işləyir.

Əli Əhmədov 2018-ci ildə ali təhsilini uğurla başa vuraraq ordu sıralarına çağırılmışdır.

Sərhəd bölgələrimizi qoruyaraq hərbi xidmətini 2019- cü ildə başa vurmuş və ordudan tərxis olunmuşdur.

Azərİşiq ASC də təzə işə qəbul olunur.

2020 - ci ilin sentyabr ayının 21- də cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin çağırışına qoşularaq səfərbər olur, həmin ayın 27 - də könüllü olaraq cəbhəyə yollanır və ən qaynar nöqtələrdə düşmənlərə qarşı mərdliklə vuruşaraq sarsıdıcı zərbələr endirir.

Talış kəndi istiqamətində, Ağdərə yüksəkliklərinin alınmasında , Suqovuşan kəndi istiqamətində uğurlu əməliyyatlarda iştirak edərək strateji əhəmiyyətli yüksəkliklərin düşmənlərdən təmizləndirilməsində azad olunmasında cəsurluq göstərir.

Tank əleyhinə bölümdə xidmət etmişdir.

Dəfələrlə ölümün pəncəsindən xilas olur. Hərbi Dərman Təpən-məz Qurğuların idarə etmə hissəsində Manqa komandiri vəzifəsində işləyərək komandiri tərəfindən tapşırıqları uğurla yerinə yetirmişdir.

44 günlük döyüşün Qələbə sevincini bƏli Arifoğlu döyüş dostlarıyla bölüşüb. Xalqımıza bu qələbə sevincini qazandıran vətən oğlunu və döyüş dostlarını istəkli oxucularımıza daha yaxından tanış etmək istədim.

2021- ci ilin yanvar ayının 5 da ordudan tərxis olunan igid, qorxmaz və qəhrəman döyüşçümüz Əli Arif oğlu Əhmədov ordudan tərxis olunarkən evə gəlməmişdən əvvəl Şəhidlər Xiyanbanını ziyarət edərək gözü qarşısında şəhid olmuş dostlarını etiramla yad etmişdir.

Köhnə kollektivi isə igid, vətən oğlunu mehriban qarşılamışlar..

Onu da qeyd edək ki, Əli Əhmədovla bir işləyən əməkdaşlardan Üzeyir Mehdizadə, Kərim Səlimov, Şahbaz Abbasov Elvin Qəhrəmanlı və Fərid Cabbarlı da Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında könüllü olaraq Vətənimizin azadlığı və ərazi bütövlüyümüz uğrunda şücaət və qəhrəmanlıqlar göstərmiş və Qələbə qazanaraq ordudan tərxis olunmuşlar.

Sumqayıt Elektrik Şəbəkəsi ASC- nin rəhbəri , vətənpərvər ziyalımız Elçin Alıyev kollektivi yığaraq igid döyüşçüləri təbrik etdi və müəssisənin adını şərəflə ucaltdıqlarına görə hər bir döyüşçü oğullara təşəkkürünü bildirdi. Qurban qoyunlar kəsildi, şəhidlərimizin ruhuna dualar oxundu.

Sumqayıt Elektrik şəbəkəsində nəzarətçi - mühəndis vəzifəsində işini davam etdirən Əli Arif oğluna, eləcə də bütün döyüşçü dostlarına, bütün kollektivə can sağlığı, ailə səadəti arzulayırıq. Əli Arif oğlu Əhmədov “Xocavəndin azad olunması”, “Cəbrayılın azad olunması” və “Suqovuşanın azad olunması” medalları ilə təltif olunmuşdur.

Yəqin ki bir vaxtlar Əli və döyüş dostları yaşa dolarkən nəvəllərini başına yığaraq deyəcəkdir ; -"2020 - ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsində babanız da vuruşaraq şəhidlərimizin qisasını aldıq Əzizlərim!

Siz də ayıq -sayıq olun.

Düşmənimiz çox namərd və hiyləgərdir.

Vətənimizi göz bəbəyiniz kimi qoruyun."

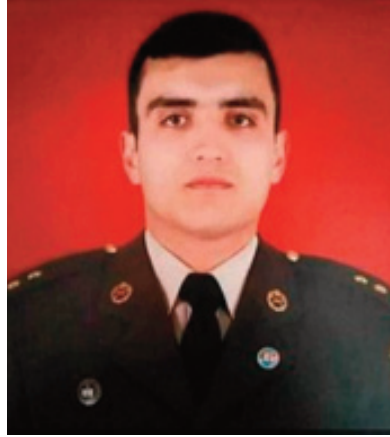
ŞƏHİD MİKAYIL İLQAR OĞLU MƏMMƏDZADƏ

Mikayıl İlqar oğlu Məmməd-zadə 1994-cü il oktyabrın 10-da Sumqayıt şəhərində anadan olub.

O, 2001—2009-cu illərdə C.Səfərov adına 10 sayılı tam orta məktəbdə, 2009—2012-ci illərdə Cəmiş Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə təhsil alıb.

İlqar 2012—2016-cı illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində (AAHM) ali hərbi təhsilə yiyələnib.

Mikayıl Məmməd-zadə 2016-cı ildən Azərbaycan Silahlı

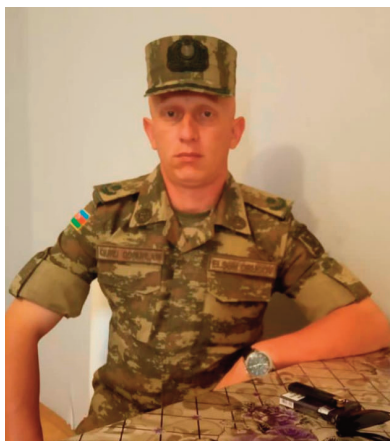
Qüvvələrinin müxtəlif hərbi hissələrində xidmət edib. 2018-ci ildən xidmətini “baş leytenant” hərbi rütbəsi altında davam etdirib. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin baş leytenantı olan Mikayıl Məmməd-zadə 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Murovdağın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Mikayıl Məmməd-zadə sentyabrın 28-də Murovdağ döyüşləri zamanı şəhid olub. Nəşi uzun müddət döyüş meydanından götürülə bilməyib. Dekabrın 28-də Sumqayıt Şəhidlər Xiyabanında torpağa tapşırılıb.

Subay idi...

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2020-ci il 15 dekabr tarixli Sərəncamına əsasən Mikayıl Məmməd-zadə ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilib.

ŞƏHİD MAYOR ORUCOV ELŞƏN YAVƏR OĞLU

Şahbuz rayonunda kiçik bir kənd olan Ayrıncda dağların qoynunda dünyaya göz açdı Elşən.

Vüqarın bu əzəmətli dağlardan aldı.

Bu dağların hər qarışında öz qoydu . Adını hər dağın sal daşlarına, lal qaydalarına, qəlblərinə də yazdı .Onun vətən sevgisi dağlar qədər əzəmətli oldu.

Vətən müharibəsində böyük qəhrəmanlıq göstərərək 35 ya-

şında canını bu vətənə fəda etdi .

Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrinin şəhid mayoru Elşən Orucov.

Dağ adamları saf və mətin olur Yavər Orucovun dağlar qoynunda böyütdüyü Elşən də qorxmaz, cəsur, zəhmətkeş bir uşaq kimi böyüdü. Böyüdü və vətən üzərindən qara buludları çəkdi.

Oktyabr ayının 22 də Qubadlı rayonu ilə Ermənistan sərhədində vətənimizi qoruyarkən şəhid oldu .

1985 - ci ildə Ayrıncda doğulan Elşənin valideynləri əslən Yuxarı Qışlaq kəndindəndir.

Orucov Elşən Yavər oğlu 1985-ci il avqustun 11 – də qəhrəmanlar oylağı olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonunun Ayrınc kəndində anadan olmuşdu.

1991-ci ildə Ayrınc kənd tam orta məktəbində təhsil almağa

başlamışdı. Atası Yavər müəllim, anası Səfurə xanım Elşənin və digər övladlarının gələcəyinin parlaq olmağı üçün hər vəchlə çalışmışlar. Elşən orta məktəbdə oxuduğu zamandan vətənə olan sevgisi özünü açıq-aşkar biruzə verirdi. Elə bu sevgi onun yollarını Naxçıvan MR Heydər Əliyev adına Ali Hərbi liseyə gətirib çıxardı. 2004-cü ildə liseyi bitirdikdən sonra elə həmin ilin iyulunda Heydər Əliyev adına Ali Hərbi məktəbə daxil olmuşdu. 2008-ci ildə hərbi məktəbi bitirdikdən sonra iyul ayında Hərbi Akademiyanın Təlim Tədris mərkəzinə qəbul olmuş və 2009-cu ildə leytenant rütbəsi ilə bitirmişdi. Təyinatla Gəncə şəhər N saylı hərbi hissəyə göndərilmiş bir il xidmət etdikdən sonra Ağdam rayonunun N saylı hərbi hissəsinə göndərilmişdi. Daha sonra bir müddət Naftalanda xidmət etdikdən sonra yenidən Ağdamda xidmətə başlamışdır. 2016-cı ildən başlayaraq Füzuli şəhərinin Horadiz qəsəbəsində xidmət etmişdi. Elşən ömrünü vətən uğrunda fəda etmiş qəhrəmanlarımızdan biridi. O 2016-cı ildə Erməni silahlı bölmələrinin “atəşkəsi” pozaraq törətdikləri hücum cəhdinin qarşısının alınmasında və həmin o döyüşlər zamanı göstərdiyi şücaətlərə görə möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən medalla təltif olunmuşdu. Hərb sənətinin bütün çətinliyinə qatlanan Elşənin yaşam gücü vətənə olan sevgisindən bir də sevgi dolu ailəsindən qaynaqlanırdı. Könül verdiyi Əfsanə xanımla sevgisini etiraf etdikdən 4 il sonra 2008-ci ildə qovuşan Elşən həm də çox gözəl ata idi. Həyatının qaranlığını Ay tək aydınladan Aygünü, ruhunu Günəş tək isidən Günəşi onun sevinc dolu dünyası idi. Hər zaman “Müharibə olarsa öndə mən gedəcəm. Siz möhkəm olun” deyən Elşən sanki ailəsini həmin günlərə hazırlayırdı. 13 illik ömür yoldaşına olan güvəni onun ürəyini arxayın etmişdi. Şəhidin qazandığı məqamın ucalığını dilə gətirən qəhrəman hər zaman o məqama yüksəlməyin arzusunda idi.

Arzuların gerçəyə döndüyü, vətən adlı ümidlərin cücərdiyi sentyabr. Sentyabrın 27-də artıq cəbhəboyu pozulan atəşkəsin cavabı verilməyə başladı. Bu dəfə “irəli” əmri alan müzəffər ordumuz torpaqlarımızı qarış-qarış azad edirdi. Bu irəliləyən ordunun bir döyüşçüsü də mayor Elşən Orucov idi. Elşən son dəfə sentyabrın 29-da evinə gəlmişdi. O “Şəhidlərimizin qisasın ala-cam, Polad Həşimovun qanını yerdə qoymayacam” dedi və ailəsi ilə vidalaşdı. Onun döyüş yolu Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdən başlayıb. Oktyabrın 10-u qərəgah rəisi təyin olunub və Cəbrayıl istiqamətinə göndərilib. Döyüşlərdə düşmənin külli miqdarda silah – sursatını, texnikasını ələ keçirmiş, 4 yüksəkliyin əldə olunmasında müstəsna rolu olmuşdu. Hər dəfə sevincini Əfsanə xanım ilə bölüşən Elşən hər zəfərdən güc alırdı. Oktyabrın 15-i Əfsanə xanım Elşənlə danışdığı zaman bir partlama səsi eşidir və telefon sönür. Bir müddət sonra Elşən zəng edib atəşə tuş gəldiklərini lakin hər şeyin qaydasında olduğunu deyir. Ancaq səsindən acısı hiss olunur.

Gizlətməyə çalışsa da xanımı onun səsindən yaralı olduğunu hiss edir. Qarnından qəlpə yarası almağına baxmayaraq Elşən döyüşə davam edir. Elşən oktyabrın 19-da “Zəngilanda bayrağımız sancılan yerdən sizə zəng etmişəm,gedirəm Kəlbəcərə” deyir və bu onun son zəngi olur.

Oktyabrın 21-dən 22 – nə keçən gecə şəhidimizin qızı Aygün yuxudan oyanaraq Atasının səsini eşitdiyini, sanki bir daha atasını görə bilməyəcəyini deyir. Həmin gecə görülən qərribə bir yuxu da Əfsanə xanımın gördüyü yuxu olur. Elşənin cənnəti əks etdirən bir yerdə süfrə arxasında ağ libasda oturması və “Əfsanə gör nə gözəl yer tapmışam, buradan heç kimin xəbəri yoxdu deməsi” Elşənin şəhid olduğunun xəbərçisi idi.

Mayor Orucov Elşən Yavər oğlu oktyabrın 22-də Qubadlı rayonunun Muradbəyli kəndində 22 əsgərlə birlikdə qəhrə-

mancasına şəhid olub. Özündən sonra qəhrəmanlığı iz qoyan şəhidin döyüş yoldaşları onun qorxmazlığından, şücaətlərindən danışıqca elə bir qəhrəmanın orduda olmamağı gerçəyi ilə barışa bilmirlər.

Orduda göstərdiyi xidmətləri hər zaman ölkə başçısı tərəfindən qiymətləndirilən, xidməti dövründə “Qüsursuz xidmətə görə” III dərəcəli, “Qüsursuz xidmətə görə” II dərəcəli medalı, “Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90 illiyi” yubiley medalı, “Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi” yubiley medalı ilə təltif olunan mayor şəhadətindən sonra da “Vətən Uğrunda”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Qubadlının azad olunmasına görə” medalları ilə təltif olunub.

ŞƏHİD ELŞƏN

Bir igid oğlunun ömür karvanı,
Sinəndə iz saldı vətən torpağı.
Ağrını – acını əlindən alıb,
Ucaltdı yenilməz şanlı bayrağı.

Döyünən qəlbinin pıçıltısıyla,
Söylədi “Qoynuna gəlirəm vətən”.
Apreldə savaştan üzü ağ çıxıb,
Oldu bu vətənin dadına yetən.

Vətənin həsrəti sona yetən gün,
Ruhu sevinc tapdı, güldü bənizi.
Elşənin müqəddəs şəhid məqamı,
Fəth etdi eşq ilə ürəyimizi.

ŞƏHİD QƏŞƏM SƏFƏROV TAMƏDDİN OĞLU

Səfərov Qəşəm Taməddin oğlu 1 noyabr 1997-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonunun Yuxarı Qışlaq kəndində anadan olub.

Qəşəm Səfərov 2004-cü ildə Yuxarı Qışlaq kənd orta məktəbinin birinci sinifinə daxil olub, 2012-ci ildə Naxçıvan şəhərində yerləşən Heydər Əliyev adına hərbi liseyin kursant adını qazanıb. 2015-ci ildə Bakıda Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə qəbul olub.

2016-cı ildə keçirilən Ordu birinciliyi krosunda birinci yerə layiq görülüb. 2017-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanıb. 2019-cu ildə Naxçıvan şəhərində keçirilən “Naxçıvan marafonu 2019” qaçış marafonunda birincilik əldə edib. 2020 -ci ilin avqust ayında yenidən orduya qayıdıb. O, Şahbuz rayonu “N” sayli hərbi hissədə MAHHXHQ (əsgər) kimi xidmətə başlayır. Sentyabrın 27-də başlayan İkinci Qarabağ müharibəsində iştirak üçün könüllü komandanlığa ərizə ilə müraciət etsə də, gözlərinin zəif görməsi səbəb gətirib və müraciətini geri çevirilib. Sonradan müraciəti qəbul edilir və o döyüslərə qatılır. Oktyabr ayının 31-də Xocavənd uğrunda gedən döyüslərdə şəhid olub. Noyabr 3-də Şahbuz rayon Yuxarı Qışlaq kənd məzarlığında dəfn olunub.

Şəhid Qəşəm Səfərov Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə “Vətən uğrunda” və “Xocavəndin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif olunub.

Qəşəmə dərs demiş müəllimi Xaləddin Həsənov vətənin qeyrətli oğullarını unutmur və şagirdlərə vətənpərvər ruhunu aşılayır.

ÖLMƏZ ŞƏHİDLƏR

Vətən bölünməzdir, şəhidlər ölməz,
Onlar ən yüksəkdə, zirvələrdədir.
Duyğusu olmayan bu hissi duymaz,
Şəhidlər əlçatmaz zirvələrdədir.

Xocalı dəhşətin gördüyüm gecə,
Dərd qarışaraq dondum, ay Allah!
Əsl soyqırımını görəndə, necə,
İçimdən alışıb yandım, ay Allah!

Qisas qiyamətə qalmaz, deyiblər,
Ağrılı günlərə biz dözməliyik.
Xalqımın qəddini yaman əyiblər,
Düşməni məhf edib, tez əzməliyik.

Aprel döyüşləri başlayan gündən,
Gördü düşmən ordumuzun gücünü,
Dünya da susmuşdu baxırdı gəndən,
Məhv etdik düşmənin alçaq, biçini.

Müzəffər ordumuz düz qırx dörd gündə,
İşğalçı ordunun belini qırdı,
Yurdumu yağıdan xilas edərək,
Zəfər bayrağını Şuşada qurdu.

Xiyaban quruldu şəhid adına,
Pəhləvan biləyi vardı qolunda.
Əbədi borcluyuq şəhid ruhuna,
Canın qurban verdi Vətən yolunda.

ŞƏHİD GÜLTƏKİN ƏSGƏROVA

Gültəkin Əsgərova 20 noyabr 1960-ci ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açıb. 1985-ci ildə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunu bitirib. Əmək fəaliyyətinə 8 saylı təcili yardım stansiyasında başlayıb, 1991-ci ildən Uroloji kliniki xəstəxanada işləyib.

Gültəkin Əsgərova 1992-ci ilin aprelindən konüllü cəbhəyə yollanıb, Turşsu, Şuşa xəstəxanalarında, Ağdamın Mahrızlı kəndindəki hospitalda hərbi həkim kimi fəaliyyət göstərüb. Aranzəmin yüksəkliyi uğrunda gedən döyüşlərdə 19 iyun 1992-ci ildə gəhrəmancasına şəhid olub.

Gültəkin Əsgərova ailəli idi və bir qız övladı qalıb.

Azərbaycan Respublikası prezidentinin 20 noyabr 1993-cü il tarixli 31 sayılı fərmanı ilə Əsgərova Gültəkin Məlik qızı ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülüb. Bakı şəhərinin Şəhidlər xiyabanında dəfn edilib.

Oxuduğu 200 sayılı orta məktəbə onun adı verilib və büstü qoyulub, Xəzərdə üzən gəmilərdən biri qəhrəmanın adını daşıyır və gəmidə onun muzeyi yaradılıb, Bakının Nərimanov rayonundakı xəstəxananın önündə büstü qoyulub, bundan başqa Elm və Təhsil Mərkəzi Təfəkkür Universitetinin Tibbi biologiya kafedrası adını daşıyır və kafedrada xatirə lövhəsi vurulub.

ŞƏHİD VƏLİYEV ARIF ƏKBƏR OĞLU

Vəliyev Arif Əkbər oğlu 1968-ci il iyun ayının 10-da Bakı şəhərində anadan olmuşdur. Bakı şəhərindəki, hal-hazırda indi onun adını daşıyan 258№li orta məktəbdə təhsil almışdır və həmin bu təhsil ocağını qızıl medalla başa vurmuşdur. Arif 1985-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinə daxil olmuş və bu ali məktəbi 1993-cü ildə fərqlənmə ilə bitirmişdir. Hərbi qulluq vaxtı çatanda bir çoxları kimi o da əsgəri xidmətə getdi. 1986-cı ildə Çernobil şəhərində xidmət etdi.

Xalqımızın bu çətin və ağır günlərində özünü millətin və xalqın qeyrətli oğlu kimi göstərən igidlərimizdən biri olan Vəliyev Arif Respublika Prezidentinin çağırışına qoşularaq 1994-cü il fevralın 1-də Vətən torpaqlarını qorumağa getdi. İlk və son döyüşü Murov dağı yaxınlığında hakim yüksəklik uğrunda gedən döyüşlərdə olub. Döyüş yoldaşlarından alınan məlumatlara görə bu döyüş 3 gün-3 gecə qarlı-çovğunlu bir havada olmuşdu və bu döyüşdə Arif cəsarətlə döyüşdü. Lakin havanın sərtliyi, yorğunluq, aclıq Arif və onun döyüş yoldaşlarını ruhdan salmamışdı. Bu dəhşətli, qanlı döyüş zamanı Arif əvvəl ayağından, sonra qolundan ağır yaralanmasına baxmayaraq, yoldaşının meyitini döyüş zonasından çıxarmağa çalışarkən düşmən gülləsi bu dəfə onun ürəyini yaraladı. Arif Vəliyev bu döyüşdə 1994-cü ilin fevralın 12-də qəramancasına həlak oldu.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin "Şəhid adını əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlərin tətbiqi qaydaları haqqında" 15 yanvar 1994-cü il tarixli 10 sayılı qərarına müvafiq olaraq Vəliyev Arif Əkbər oğlunun adı əbədləşdirilərək təhsil aldığı məktəbə onun adı verilmişdir ki, bu da dövlət tərəfindən ona verilən ən yüksək mükafatlardan biridir. Məktəb binasının önündə şəhid Arif Vəliyevin büstü və bulağı əbədləşdirilmişdir.

*Şəhid ailəsi şair Qızbəs Vəliqızının şəhid əmisi oğlu
Arif Vəliyevə həsr etdiyi şeir*

Adın dilimizin, əzbəri olub,
Səni biz fəxirlə, anırıq Arif.
Məzarın üstündə, çiçəklər solub,
Baxdıqca ürəkdən, yanırıq Arif.

Düşməni məhv etdi, Milli Ordumuz,
Daha azad oldu, gözəl yurdumuz,
Vətən keşiyində, möhkəm durdunuz
Bil ki, qanın yerdə, qalmadı Arif.

Silaha sarıldın, sən gənc yaşında,
Bu dünyadan heç kam, almadın Arif.
Sığınacaq tapdın, Vətən daşında,
Ölümü də yada, salmadın Arif.

Sən böyük imtahan verdin Vətənə
Adın dildə dastan, qalacaq Arif.
Hər gün səni körpə, fidan balalar,
Qürurla yadına, salacaq Arif.

ŞƏHİD BÜNYADƏLİ QULAM OĞLU PƏLƏNGOV

Pələngov Bünyadəli Qulam oğlu 04 aprel 1957-ci ildə Lerik rayonunun Züvüc kəndində anadan olub.

1964-74-cü illərdə orta məktəbdə təhsil alıb, orta məktəbi bitirdikdən sonra sovet ordu sıralarında xidmət edib. 1983-cü ildə sovet ordusunda gizir rütbəsində xidmət edib. 1984-cü ildə Tbilisi Ali Hərbi məktəbini, 1986-cı ildə M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunu bitirib.

1991-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında hərbi xidmətdə olub, Sədərək döyüşlərində iştirak edərək şücaətlər göstərib.

Qarabağ uğrunda döyüş yolu isə 1992-ci ildə başlayıb. Qarabağın Naxçıvan kəndi uğrunda gedən qanlı döyüşlərdə komandır kimi döyüşçülərə nümunə olaraq dəfələrlə yoldaşlarını mühasirədən qurtarıb. 1992-ci il iyunun 26-da Aranzəmin yüksəkliklərində gedən qanlı döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub.

Şəhidin cənazəsi Şəhidlər Xiyabanında torpağa tapışrılıb. Ölümündən sonra “İgidliyə görə qızıl medal”la təltif olunub.

Lerik rayon Züvüc kənd orta məktəbi və Suraxanı rayon 285 sayılı tam orta məktəb Pələngov Bünyadəli Qulam oğlunun adını daşıyır.

MƏZARI ABADLAŞDIRILMAYAN ŞƏHİDİMİZ ŞƏHİD DÖVLƏTOV BALAŞ ATAKİŞİ OĞUL

Nədiş Atakişi oğlu ilə Binə qəsəbəsində tanış olduq.

Son dərəcə zəhmətkeş , təsərrüfatçıl, vətənpərvər, Qarabağ müharibəsi veteranı olan bu insanla dostluğumuzdan çox sevindim.

Biləndə ki qardaşı Qarabağ müharibəsində igidliklə döyüşərək şəhidlik zirvəsinə ucalıb, daha da qururlandım.

Dövlətov Balas Atakişi oğlu 1975- ci ildə dağlar qoynu olan şəfali, saf təbiəti olan Lerik rayonunun

Tuliconi sovetliyinin Vilik kəndində zəhmətkeş bir ailədə anadan olmuşdur.

Atası Atakişi Dövlətov Şahsənəm Xassəddinovla ailə qurmuş və bu izdivacdan on övladları dünyaya gəlmişdir.

Qəhrəman ana və zəhmətkeş ata övladlarını halal zəhmətlə, vətənpərvər ruhda böyütmüşlər.

Atakişi Dövlətovun atası Rəzi Dövlətov 1941- 45- ci illərin Böyük Vətən müharibəsində itkin düşmüş , əmisi Cavanşir Dövlətov isə müharibədə ağır yaralanaraq vətənə qayıtmışdır.

Onu da qeyd edim ki,Atakişi Dövlətov müharibədə itgin düşmüş atası- Rəzi Dövlətovun heç olmasa məzarının tapılması üçün çox yerlərə müraciət etmiş və heç bir məlumat əldə edə bilməmişdir.

Atakişi Dövlətov ikinci sarsıntını oğlu Balaş şəhid olarkən almışdır.

Şəhid Balaş Dövlətov 8 illik məktəbi doğulduğu Vilik kəndində bitirdikdən sonra , böyük qardaşı Nədiş Atakişi oğlunun yaşadığı Bakının Xəzər rayonunun Binə qəsəbəsinə gəlmiş və 101 sayılı peşə məktəbində üç illik sürücülük məktəbində oxumuşdur.

**Şəhidin qardaşı
Qarabağ Müharibəsi
veteranı Nəmiş Dövlətov**

Balaş Peşə məktəbini bitirdikdən sonra hərbi komissarlığa çağırılmış və Murmansk vilayətində hərbi xidmətini davam etdirmişdir.

Dənizçi (morskoy flotda) hərbi hissədə bir il altı ay xidmət etmişdir.

Bu həmin illər olub ki, Qarabağda ermənilər baş qaldıraraq torpaq iddiası edərək kənd və qəsəbələrimizi işğal edir, soydaşlarımızı qətlə yetirirdilər.

1988 - ci ildə isə erməni quldurları Ermənistanda yaşayan soydaşlarımızı öz dədə - baba yurdundan qovaraq didərgin salmışdılar.

Balaş Dövlətov rus imperiyasının Bakıda törətdiyi 20 Yanvar faciəsinə və Xocalı soyqırımına dözməyərək vətəninə qayıtmaq üçün komandirinə müraciət etmişdir.

İnsafən onu da qeyd edək ki, Komandiri real vəziyyəti başa düşərək onun vətəninə qayıtmağına şərait yaratmışdır.

Balaş Dövlətov Bakıya gələrək bir başa hərbi komissarlığa

gedərək könüllü olaraq cəbhəyə yazılmış və Tərtər istiqamətində ən qaynar nöqtələrdə düşməne qarşı mərdliklə vuruşmuşdur.

Vətənin qeyrətli oğlu Balası Dövlətov dəfələrlə ölümlə üz-üzə gəlsə də, əqidəsindən dönmədi və erməni quldurlarına qarşı igidliklə, cəsarətlə vuruşmuşdur.

Balaş Dövlətov Tərtər istiqamətində gedən qızgın döyüşlərin birində mərdliklə vuruşaraq 03

may 1994 - cu ildə 22 yaşında şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Vətəni qoruyarkən Balaşın həlak olması valideynlərinə, qardaş, bacılarına pis təsir etmiş və atası Atakişi Dövlətov oğul dərdindən xəstə düşərək cəmi iki il yaşamış və 1996 - cı ildə dünyasını dəyişmişdir.

Anası isə 2019- cu ildə haqq dünyasına qovuşsa da, hər iki valideyn dövlətimizin şəhid ailəsinə - övladlarına verilən imtiyazdan istifadə etməmişlər.

Balaşın böyük qardaşı Nədiş Dövlətov da könüllü olaraq Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş, 1993- 94 - cu illərdə Ağdamın Güllücə, Papravənd, Cəvahirli, İlxiçı və digər kəndlərimizin erməni quldurlarından qorunmasında şücaət göstərmişdir.

Binə qəsəbəsində yaşayan Nədiş Dövlətov Qarabağ müharibəsi veteranıdır.

Doğulduğu kəndində uyuyan şəhid Balaş Atakişi oğlu Dövlətovun məzarına baxarkən qəlbim göynədi.

Valideynləri şəhid övladlarının məzarını imkanlarına uyğun götürsələr də, baxımsızlıq ucbatından şəhid məzarından bir əsər

əlamət hiss olunmur. Bu 28 il ərzində nədənsə Lerik rayon rəhbərləri, həmin rayondan seçilmiş millət vəkili, Tuliconi sovetliyinin və Vilik kəndinin baş bilənləri, icra nümayəndələri, bələdiyyə sədrləri şəhid məzarının abadlaşdırılmasına qarşı laqeyd münasibət bəsləyiblər.

Onuda qeyd edim ki, qış aylarında Lerik rayonunun dağ kəndlərinə gedib-gəlmək olduqca çətinidir. Çünki yollar çox təhlükəli və nahamardır. İnanırıq ki, dövlətimiz dağ kəndlərinin yollarının təmir olunmasına diqqət və qayğısını artıracaq və vətəndaşların rahatlığı təmin olunacaqdır. Eyni zamanda dağ kəndlərinin mavi qazla təmin olunması meşələrin qırılmasının qarşısını da ala bilər.

Rayona yeni təyin olunmuş İcra Hakimiyyətinin başçısı Əkbər müəllim bu məsələ ilə bağlı maraqlanaraq bizi çox mehriban qarşıladı və şəhid məzarının şəhid adına uyğun bərpa olunmasına söz verdi.

Şəhid ailəsinin yeganə təsəllisi isə kənd məktəbinə Balaş Atakişi oğlu Dövlətovun adının verilməsidir.

Ümid edirik ki, şəhid Balaş Atakişi oğlu Dövlətovun məzarı şəhid adına uyğun abadlaşdırılacaq.

Axı biz hər birimiz şəhidlərimizə borcluyuq.

Ruhun şad olsun, məzarın ilahi nuruyla dolsun, nur üzlü şəhidimiz.

ŞƏHİD ELMAZ HACIYEVİN MÖVLUDU GÜNÜNDƏ

9 may 2022 - ci ildə Bakının Xəzər rayonunun Binə qəsəbəsində yerləşən "Arzu " şadlıq sarayında 44 günlük vətən müharibəsində canını fəda etmiş igid döyüşçümüz, şəhid Elmaz Hacıyevın mövludu ilə əlaqədar tədbir keçirilmişdir.

Şəhid ailələrinin, Qarabağ müharibəsi veteranlarının, qazilərimizə, QHT rəhbərlərinin, media nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilmiş tədbiri jurnalist, bir çox tədbirlərin aparıcısı Ramilə Bunyatova açaraq iştirakçıları salamladı və dövlət himnimiz səsləndirildi. Sonra şəhid Elmaz Hacıyevın və cəmi Şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Ramilə Bunyatova şəhid Elmaz Hacıyevın qısa, lakin şərəfli döyüş yolundan danışaraq demişdir ;

Elmaz Hacıyev 1994 - cu ilin may ayının 9 - da Şamaxı rayonunun İkinci Çaylı kəndində anadan olmuşdur.

Ailəli idi. İki övlad atası idi.

Elmaz Hacıyev 2020 - ci ilin sentyabrın 27 də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərimizin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsində igidliklər göstərmişdir.

Asimana ucalan şəhidlər

Döyüş dostları arasında "Qəhrəman" ləqəbli ilə çağırılan Elmaz Hacıyev neçə - neçə yaralı dostlarını çiyində daşıyaraq təhlükəsiz yerlərə gətirib.

Onların həyatını xilas edib.

Ancaq özü isə neytral zonada həlak olub.

Nəşi isə 28 gün sonra ailəsinə təhvil verilib və yaşadığı Binə qəsəbəsində torpağa tapşırılıb.

Elmaz Hacıyev bir çox uğurlu döyüş əməliyyatlarında iştirak edib.

2020 - ci ilin noyabr ayının 4 də Laçın uğrunda döyüşlərdə şəhid olub.

Anası Səxavət xanım oğlunun şəhid olan gününü yuxuda görüb.

" Ana, övladlarım sənə əmanətdir"- deyən Elmaz şəhid olacağına əvvəldən bilirdi.

" Ana bərk üşüyürəm" sözlərinə yuxudan dik atılan anaya oğlunun şəhid olması da aqah olmuşdur.

Həqiqətən də şəhidlər cənnətə yüksəlirlər.

Elmaz Laçın kəndlərini azad edərkən ömür-gün yoldaşına zəng edər

rək demişdir:" Anan gildəyəm. Laçınlı qızı aldığımıza görə gəlib bura çıxmışam.

Çox sevirdi. Mənim yanımda olmaqdan çox vətəni sevirdi."

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqları şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamlarına əsasən

" Vətən uğrunda ", Laçının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunmuşdur.

Arzu xanım kövrək səslə onu da bildirmişdir ki, şəhid anaları , sizə qara yaylıq yaraşmır. Sizin övladlarınız diridir.

Başınızı hər zaman uca tutun.

Sonra Quran ayəsi oxundu və Elmaz şəhidimizin ruhunun şad olmasına xatir Peyğəmbərimizin (s.ə.s) gil camalına salavat xətm olundu.

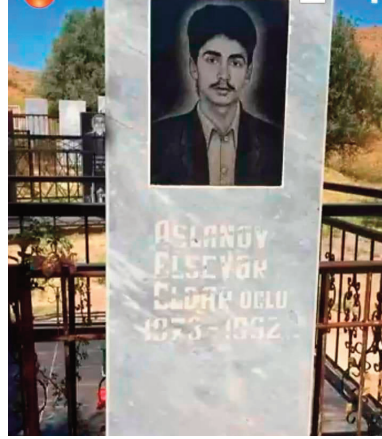
Tədbirdə şəhid Bəhruz Əliyevin atası Elman Əliyev, 8 gün Xocalıda əsirlikdə işgəncələrə məruz qalmış Dürdanə xanım,dini nəğmələr ifaçıları Hacı Rəşad, Cosgun Cəfəri , Nahid Cəfərov, müğənnilərdən Şəbnəm Turan, ,Əminə Duygun , Nizami rayonu sabiq könüllülər taborunun komandiri, Güləli Fərziyev, QHT rəhbəri Ülviyyə Əsədova və başqaları vətənpərvər mövzuda çıxış etdilər.

Biz də jurnalist olaraq tədbiri isiqlandırmaqla cəmi şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyir və tədbirin təşkilatçılarna, xüsusilə Elmazın anasına, qardaşlarına və 8 nəfər şəhidin mərasimini təmənnasız ,keçirirmiş "Arzu" şadlıq sarayının müdiri Kərbəlayı qardaşımıza təşəkkür edirəm.

İnanırıq ki, Laçının azad edilmiş ərazilərində şəhid Elmaz Hacıyevin adı da əbədləşdiriləcəkdir.İllər keçəcək. Lakin Elmaz Hacıyev kimi vətən uğrunda canından keçən hər bir şəhidimizin adı dastan olaraq dildən- dilə dolaşaraq gələcək nəsillər üçün örnək olacaqdır.

ŞƏHİD ELSEVƏR ELDAR OĞLU ASLANOV

Elsevər Eldar oğlu Aslanov 1973-cü il yanvar ayının 20-də, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Culfa rayonunun Qazançı kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini öz doğma kəndi, Culfa rayonunun Qazançı kənd orta məktəbində almışdır. Vətənimizin dar günündə Eldar Aslanov könüllü olaraq "Milli Ordu" sıralarına daxil olmuş, aktiv şəkildə döyüşlərə qatılmışdır.

Elsevər Aslanov 20 noyabr 1992-ci il tarixdə, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına Şəhid olmuşdur. Məzarı Culfa rayonunun Qazançı kənd qəbristanlığındadır.

“Culfa şəhidləri” kitabımı hazırlayarkən Elsevər Aslanov haqqında heç bir məlumat əldə edə bilməmişdim. Sonradan şəhidin kəndlisi dostumuz Səxavət müəllimin təşəbbüsü ilə məlumat əldə edə bildik və şəhidimiz haqqında qısa da olsa oxucuları məlumatlandırdıq.

Naxçıvan Muxtar respublikası, Culfa rayonunun Qazançı kənd tam orta məktəbi Şəhid Elsevər Eldar oğlu Aslanovun adına əbədiləşdirilmişdir.

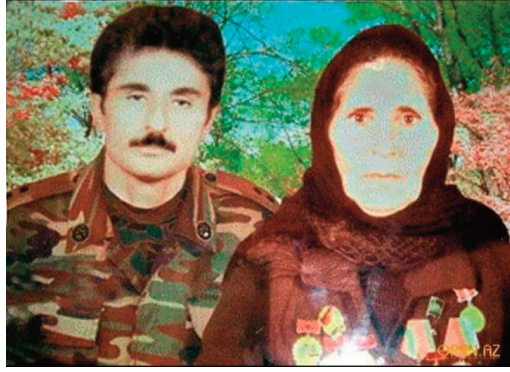
Allah rəhmət eləsin!

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMANI VƏZİR SURXAY OĞLU ORUCOV

Orucov Vəzir Surxay oğlu 11 dekabr 1956-cı il tarixdə Tərtər rayonunun Xoruzlu kəndində doğulub. Vəzirin valideynləri Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalından idilər. Ermənilərin təzyiqlərinə məruz qalaraq öz doğma yurdlarını tərk edərək 1950-ci ildə Tərtər rayonunun Qarağaclı kəndinə köç edirlər. Sonra Xoruzlu kəndini özlərinə yurd yeri seçirlər. Vəzir orta təhsilini buradakı orta məktəbdə alır. 1974-cü ildə Bakı Yüngül Sənaye Texnikomuna daxil olur və bir ildən sonra hərbi xidmətə çağrılır. 1977-ci ildə ordudan tərxis olunaraq, yarımçıq qalmış təhsilini davam etdirir. Vəzir Orucov ilk əmək fəaliyyətinə Tərtər Çörək Zavodunda başlayır. 1984-cü ildə Rusiyanın Arxangelsk vilayətinə köçür. 1992-ci ildə doğma torpağında gedən döyüşlərdə iştirak etmək üçün Vətənə dönür. 1992-ci ilin may ayının 4-də Tərtər özünümüdafiə batalyonuna daxil olur. Siravi döyüşçü kimi mübarizəyə başlayan Vəzir, batalyon komandirinin müavini vəzifəsində yüksəlir. O, batalyonun kəşfiyyat bölməsinin rəhbərliyini öz üzərinə götürür. Batalyonun başlayacağı bütün döyüş əməliyyatlarından azı bir gün əvvəl özünün seçdiyi bir qrup döyüşçü ilə düşmən arxasına keçir, onların canlı qüvvəsi və texnikası barədə dəqiq məlumatlar gətirirdi. Onun həmişə uğurla

keçən əməliyyatları döyüş yoldaşlarını ruhlandırır, onları qələbəyə səsləyirdi. Vəzir Orucov Marquşevan, Levonarx, Madagiz, Akoip Komori, Sərsəng su anbarı, Drombon, Çıldıran, Vaqauz kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə şəxsi şücaət

göstərərək, düşmənin bir çox planını puça çıxarır. O, 1 sentyabr 1992-ci ildə Çıldıran kəndi uğrunda gedən döyüşdə ağır yaralanır. Bir müddət müalicə aldıqdan sonra yenidən cəbhəyə qayıdır. O, cəsur bir döyüşçü kimi həmişə döyüş əməliyyatlarının önündə gedirdi. Yoldaşları onu əfsanəvi qəhrəman kimi tanıyırdılar. 22 mart 1993-cü il... Döyüşlər Ağdərə yaxınlığında Qlobus yüksəkiliyi uğrunda gedirdi. Zirvənin itirilməsi Ağdərə qəsəbəsinin işğalı demək idi. Yüksəkliyin ələ keçirilməsi Vəzirə və onun silahdaşlarına həvalə olundu. Vəzir adəti üzrə düşmən arxasına keçib gözlənilməz zərbə vurmaq istəyirdi. Lakin macal tapmadı. Snayper atəşi qəhrəman Vətən oğlunu haqladı. O, əbədi gözlərini yumdu. Evlidir. Bir oğlu yadigar qalıb. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı ilə Orucov Vəzir Surxay oğluna ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adı verilib. Məzarı Bakı şəhərində yerləşən "Şəhidlər Xiyabanı"ndadır.

Allah rəhmət eləsin!

AZƏRBAYCANIN MİLLİ QƏHRƏMANI, GENERAL MAYOR FƏXRƏDDİN CƏBRAYILOV

Qarabağ müharibəsi zamanı xüsusi fəallıq göstərmiş hərbi rütbəli zabit, Fəxrəddin Mövsüm oğlu Cəbrayilov, 12 avqust 1958-ci ildə Ermənistan SSR-in Gorus şəhərində anadan olmuşdur. O vaxt atası Mövsüm Cəbrayilov Culfadakı motoatıcı alayında baş hərbi həkim işləyib. Fəxrəddin Cəbrayilovun atası Mövsüm kişi Qubadlı rayonunun Qaracallı

kəndindəndir. Uzun illər Biləcəri qəsəbəsində həkim komissiyasının sədri vəzifəsində ləyaqətlə işləmişdi. Fəxrəddin orta təhsilini Culfada almışdır.

1975-ci ildə BAÜQKM-nə daxil olur və 1979-cu ildə təhsilini başa vurur. Onu təyinatla Almaniyada yerləşən Sovet ordusuna qrup komandiri göndərirlər.

1984-cü ildə fəaliyyətini Zaqafqaziya Hərbi Dairəsində davam etdirir. Vətənə dönəndən sonra Bakı şəhəri Nəsimi rayon Hərbi Komissarlığında çalışmağa başlayır. 1986-cı ildə Ali Zabitlər Kursunu bitirir. 1992-ci il Müdafiə Nazirliyində Beynəlxalq Əlaqələr İdarəsində müqavilələrin imzalanması şöbəsinin rəisi vəzifəsinə təyin edilir. 1992-ci il “N” sayılı taborun komandiri vəzifəsinə təyin olunur.

1993-cü ildə Beyləqan rayonunda vəziyyət olduqca pis idi. Fəxrəddinin hazırladığı plana əsasən onun taboru döyüşlərə girdi buradakı erməni yaraqlıları tam məhv edildi və xeyli silah sursat ələ keçirildi. 1994-cü ildə Füzuli rayonunda və Kəlbəcər rayonunda gedən döyüşlərdə yenidən düşməni ağır itkilərə məruz qoydular. 1996-cı ildən Qaradağ rayonunda Hərbi Komissarlıqda çalışmışdır.

2013-cü ilin oktyabr ayında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Baş İnspeksiyaının rəisi vəzifəsinə təyin edilmişdir

Azərbaycan Respublikası prezidentinin fərmanı ilə 1994-cü ilin oktyabr ayında “Azərbaycan Bayrağı” ordeni ilə təltif edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası prezidentinin 4 aprel 1995-ci il tarixli 307 sayılı fərmanı ilə polkovnik Cəbrayıl Fəxrəddin Mövsüm oğlu "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülmüşdür. Ailəlidir, üç övladı var.

Fəxrəddin Cəbrayılova uzun ömür, san sağlağa arzulayırıq. Əslən Qubadlı rayonundan olan milli qəhrəmanlarımız haqqında kitabda geniş məlumat verdiyimizi nəzərə alıb şəhid qəhrəmanlarımızla yanaşı canlı şahid qəhrəmanlarımız haqqında da yazmağı unutmadıq. Çünki unutsaq unudularıq.

ŞƏHİD SƏMƏD SALEH OĞLU QASIMOV

Səməd Saleh oğlu Qasimov 1967-ci ildə Sabirabad rayonunun Qaralar kəndində anadan olmuşdur. 174 nömrəli texniki-peşə məktəbini bitirdikdən sonra hərbi xidmətini Rusiyanın İrkutsk şəhərində başa vurmuşdur. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra qaynaqçı işləmişdir. 1993-cü ildə könüllü olaraq Qarabağda gedən döyüşlərə yollanmışdır. 1994-cü il martın 29-da Ağdamın Seyidlər

kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Hazırda Qaralar kənd ümumi məktəbi onun adını daşıyır. Səməd Qasimov üç övlad atası idi.

Səmədin qardaşı igid döyüşçü Teyyub Qasimovla şəhid Bayram Məhəmmədoğlu Məmmədovun anım günündə tanış olduq. Namizəli qardaşımız bildirdi ki, Teyyub da qardaşım Bayramla birlikdə Laçında, Şuşada, Daşaltı əməliyyatlarında iştirak etmiş və igidliklər göstərmişlər.

2009-cu ildə çap etdirdiyim “Bayramsız Laçın, Laçınsız Bayram” kitabımda Teyyub Qasimovun “O, əfsanəvi qəhrəman idi” başlıqlı xatirələrini də oxuya bilərsiniz.

**ŞƏHİD MEHTİYEV TALEH
MUSA OĞLU**

*Taleyi şəhid olan
Bəxti gülən Talehim.
Sevgisini vətənlə
Yarı bölən Talehim.*

*İgid adın fəxrlə
Hər ömürdə yaşayır.
Cəsarət ünvanını
Neçə nəsil daşıyır.*

Mehtiyev Taleh Musa oğlu

2001-ci il oktyabrın 28-də Sabunçu qəsəbəsində dünyaya göz açıb. Əslən Ağdam rayonundandır. 2009-cu ilin sentyabr ayının 15-də 170 sayılı orta məktəbin 1-ci sinfinə gedib. 2016-cı ilin may ayında həmin məktəbin 9-cu sinfini bitirib. 24.05.2020-ci ildə hərbi xidmətə çağrılıb. Vətən müharibəsi zamanı Tərtər-Ağdərə bölgəsində döyüşüb.

2020-ci ilin oktyabrın 7-də düşmən tərəfindən atılan artille-riya mərmisinin partlaması nəticəsində aldığı qəlpə yarısından şəhid olmuşdur.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Mehtiyev Taleh ölümündən sonra “Vətən uğrunda” medalı ilə təltif edilib.

Doğulduğu ayda 19 yaşında şəhidlik zirvəsinə ucalan şəhid

Taleh Mehtiyev qorxmazlığı ilə yadda qalıb. Onu tanıyan dostları onun az yaşlı olmasına baxmayaraq, igid, cəsur, qorxmaz olduğunu hər zaman deyirlər. Məhz bu igidlik və ailədə aldığı tərbiyə, bir də ata-baba yurdu olan Ağdamın düşmən tapdağından xilas olunması eşqi onu şəhidliyin ali məqamına ucaltmışdı Talehi..

Oğlunun dəfn günü anası bayrağa sarılıb yuxuya gedərkən yuxuda görür ki, Taleh əsgər formasında qarşısında dayanıb deyir, ana nə qədər ki, bu bayraq zivərəyə ucalıb, bax, o qədər də səni bağrımaya basıram.

Bəli, azyaşlı vətən qəhrəmanı xatirələrdə igid kimi yaşayaçaq. Ruhu şad olsun.

DOĞUM GÜNÜ, ANIM GÜNÜNƏ DÖNƏN ŞƏHİD - ELŞƏN VƏLİYEV...

Şəhid Elşən Vəliyev haqqında mətbuat səhifəsində bir necə il əvvəl bir məqalə yazmışdım. Jurnalist həmkarımız Əntiqə Rəşidin yazdığı bu məqaləni də kitaba daxil etməyi məsləhət bildik.

Müqəddəs Quranımızın Əl-Bəqərə surəsinin 154-cü ayəsində deyilir: "Allah yolunda öldürülənlərə (şəhid olanlara) "ölü" deməyin. Əksinə, onlar (Allah dərgahında) diridirlər, lakin siz bunu dərk etmirsiniz". Bu gün Allah (Haqq) yolunda öldürülən, amma qəlbimizdə, yaddaşımızda ölü kimi yox, bir uca zirvə kimi daim yaşayan və var olan bir şəhidimizdən söhbət açacağıq.

Zaman o zaman idi. Vətən dardaydı, övladlarını köməyə səsləyirdi. Bax, elə o anda vətən övladları Haqqı, Allahı, Vətəni, Ananı, "Quran"ı, Peyğəmbəri, müqəddəs olan nə varsa, hamısını müdafiəyə qalxdılar. Onların içərisində bir qarayanız, uca boylu oğlanda vardı. Adı Elşən...

Vətənimizin suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş Elşən Vəliyevin ailəsində qonağam... Bu gün onun həm doğum, həm də anım günüdür.

Şəhidin qardaşı İbrahim

Qardaşı İbrahimdən Elşən haqqında soruşuruq. Xeyli susur, yəqin ki, nədən başlayacağını, hansı xatirəni birinci danışacağını düşünür? Amma gözləri çox uzaqlara zillənib. Bəlkə də Elşənli günlərində, qardaş itkisi görmədiyi xoşbəxt anları xatırlayır... Asta-asta Elşəni bizə tanıtmağa çalışır:

”Elşən Kamal oğlu Vəliyev 25 dekabr 1974-cü ildə Ağdamın I Baharlı kəndində anadan olub. Elşən orta təhsilini Cabbar bəy Vəlibəyov adına I Baharlı kənd orta məktəbi bitirən kimi 136 sayılı texniki peşə məktəbinə daxil olur. Gələcək üçün o qədər planları vardı... İstəsəniz kənd camaatından da onun haqqında soruşun. Az yaşı ilə çılgınlığına, qoçaqlığına, zəhmətkeşliyinə görə hamı onun xətrini istəyirdi. Həyətinə su kəsib, bağcasını suvarana, ot çalana, xeyir-şərdə köməyə ehtiyacı olana heç ondan kömək istəməsələr belə, özünü çatdırırdı, köməyini edirdi. Mustafa əmim vardı, hələ balaca vaxtından Elşəni hamımızdan seçərdi, ona yardımsevərliyinə görə, onu məxususi çox istəyərdi..Hələ arabir”Gör toyunda neyniyəcəm eyy.. ayaqyalın oynayacam” deyəndə Elşən qıpqırmızı qızarırdı, böyüklərin yanından dərhal uzaqlaşdı. Onun bu utanmağında əmimə də atamada, əmim oğlanlarınada ləzzət edərdi, ucadan gülüşərdilər. Elşən çox təəssübkeş idi. Elinə, obasını bağlı olduğu üçün döyüşün ən qızgın –qaynar nöqtəsinə getməsinə də təəccüblən-mədik. 708 sayılı briqadanın tərkibində döyüş yoluna başladı.

Elşən Vəliyevin ilk döyüş yolu Ağdərə bölgəsindən başlayır. O, Drambon, Çıldıran, Mehmanə və bir neçə sərhəd kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıqlar göstərdi. Drambon kəndində baş vermiş növbəti döyüşlərin birində Elşən 27 nəfər döyüş yoldaşı ilə birlikdə mühasirəyə düşdü. Bu döyüşdə Elşənin 25 əsgər yoldaşı şəhid oldu. Elşən iki döyüş yoldaşı ilə böyük çətinliklər, əziyyətlər bahasına yaralı halda ölümdən xilas ola bildi.

**Şəhidin qohumu
Orxan Baharlı,
araşdırmaçı jurnalist**

O, müalicə aldı, yaraları asta-asta qaysaqlandı, amma şəhid olan silahdaşlarını bir anda unutmadı. Düzü, yaraları heç tam sağalmasa da, nə atamın, nə mənəm, nə anamın məsləhətlərini dinləmədi. Fikri, ürəyi, düşüncəsi döyüş meydanında qalmışdı. Ora qayıtmalıydı! Qayıtdıda! Qanı qanına qarışmış şəhidlərimizin qisasını almağa getdi. Bu dəfə Ağdamın Şelli, Şıxbabalı, Papravənd, Qalayçı kəndləri uğrunda gedən döyüşlərdə şücaət göstərdi. Ermənilər Mərzili kəndinə hücum edəndə Elşən silahdaşları ilə iki saat düşmənlə döyüşdü. Lakin düşmənin atdığı mərmə Elşənin həyatına son qoydu”.

Şəhidimizin yaxın qohumu araşdırmaçı jurnalist Orxan Zakiroğlu araya çökən sükutdan istifadə edərək daha maraqlı açıqlamalar verdi:”Elşənin qəlbindəki vətən sevgisi, elinə, obasına bağlılıq birdən-birə yaranmamışdı. Bu hiss şəcərəsindən qanla

**Şəhid anası Elza xanım
Vəliyeva**

keçən bir hissdi. Elşən tarixin müxtəlif dövrlərində görkəmli şəxsiyyətləri, dövlət, elm, mədəniyyət xadimləri ilə tanınan Baharlı tayfasının layiqli övladlarından biri idi. Qaraqoyunlu, Qütbşahlar adlı iki qüdrətli dövlətin qurucuları baharlılardır. Şəhidimiz Tehrandə işgəncə ilə qətlə yetirilərək şəhid edilmiş Qarabağ xanlığının vəziri Mirzə Vəli bəy Baharlının nəslindən idi. Azərbaycanın, eləcə də Şərqi ictimai-siyasi həyatında əhəmiyyətli rol oynamış, öz idealları, məqsədləri uğ-

runda şəhid olmuş Əlişəkər bəy Baharlı, Pirəli bəy Baharlı, Bayram xan Baharlı Mirzə Vəli bəyin süləflərindən olub Elşənin ulu babaları idilər. O, ulu babası Mirzə Vəli bəyin adının şərəfinə Vəliyev soyadını daşıyırdı.

Elşənin Vəliyev soyadını daşımış ulu babası Mirzə İsmayıl bəy uzun illər zabit rütbəsində Çar ordusunda qulluq etmiş, nüfuzu sayəsində bir çox xalq qəhrəmanlarını, günahsız insanları azğınlaşmış rus və erməni xainlərinin əlindən qurtara bilmişdir”.

Elşənin anası Elza xala söhbətimizə başdan sonacan göz yaşı ilə seyriçi qaldı. Amma hiss olunurdu ki, nəsə demək istəyir. Gözünün yaşını sildi, qarşısındakı çaydan bir qurtum alıb, boğazının sanki qəhərini yudu və sözüne gülümsəyərək başladı:”Anası ölmüşün o qədər arzuları vardı. Ən böyük arzusu ali təhsil alıb, avtomobil mühəndisi olmaq idi. Maşından, texnikadan başı çıxırdı. Qonşunun traktoru xarab olanda çəpərin ba-

şından bircə dəfə "Ay Elşən" deyirdi. Əlində min dənə işi olsa da, yerə qoyub, qonşunun harayına çatırdı. Traktor işə düşməsəydi, Elşən evə qayıtmazdı. Arabir düşünürəm ki, şəhid olmasaydı, ondan istedadlı mühəndis də ola bilərdi".

-Elza xala, müharibə olsa digər oğlunuzu da döyüşə getməyə icazə verərdiniz?

- Qadan alım. guya Elşən döyüşə gedəndə məndən icazə aldı? Övladlarımin heç biri nə cavabımı qaytarmayıblar, nə də məsləhətimdən çıxmayıblar. Amma yeganə nüansdı ki, Vətən darda qalanda mənim fikrim onlar üçün önəmli deyil. Bunu dəqiq bilirəm. Ona görə də, müharibə yenidən başlasa, heç birinə "getmə" demərəm. Onsuzda dediyimi eləməyəcəklər! Əslində bir ana kimi övladlarımin bu huyu ilə qürur duyuram.

Elza ana həm də söylədi ki, Elşən şəhid olmamışdan iki gün əvvəl 1993-cü ilin dekabr ayının 23-ü kənddə idi." Bir neçə günlüyə gəlmişdi. Əsgər yoldaşlarının yanına geri qayıdanda ailəsi, qohum-əqrabası ilə bir-bir saqollaşdı. Zarafatından da qalmadı. Sanki o, sağollaşmırdı, bir növ, rəhmətlik atası ilə, mənimlə, yaxınları ilə vidalaşırdı, halallaşırdı. İki gün sonra...Bilsəydim son görüşdü, öpərdim gözlərindən...balam..."

"Əl- İmran" surəsinin 170-ci ayəsində bildirilir:"Onlar Allahın öz mərhəmətindən onlara bəxş etdiyi nemətə (şəhidlik rütbəsinə) sevinir, arxalarınca gəlib hələ özlərinə çatmamış (şəhidlik səadətinə hələ nail olmamış) kəslərin (axirətdə) heç bir qorxusu olmayacağına və onların qəm-qüssə görməyəcəklərinə görə şadlıq edirlər". Bu sözləri sağollaşıb ayrılanda Şəhid Elşən Vəliyevin qardaşı İbrahim xatırlatdı!

ŞƏHİD MİLLİ QƏHRƏMAN SAMİR XASIYEV

Xasiyev Samir Zirəddin oğlu 20 aprel 1973-cü ildə Bakı şəhərində doğulmuşdur. Əslən Tovuz rayonu Düz Qırıqlı kəndindəndir. 1980-ci ildə 82 sayılı orta məktəbə getmiş, 1988-ci ildə ailəsi ilə birlikdə Kirovabada (indiki Gəncə) şəhərinə köçdükləri üçün Samir təhsilini Mikayıl Müşfiq adına 14 sayılı Beynəlmiləl orta məktəbində davam etdirmişdir.

Orta məktəbi bitirib Bakı şəhərinə qayıdaraq 1991-ci ildə əmək fəaliyyətinə “Bakı Soyuducular” zavodunda başlayır. Həmin ildə Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinin axşam şöbəsinə daxil olur. Çox keçmir ki, Nərimanov rayonu hərbi komissarlığı tərəfindən hərbi xidmətə çağırılır. Samir əvvəlcə Dərnəgüldə tikinti batalyonunda xidmət edir. 1992-ci ildə Vətənin çağırışına səs verən Samir könüllü olaraq ön cəbhəyə gedir, Pirəkəşküldə, Salyanda qısa təlim keçdikdən sonra Qarabağa, döyüş bölgələrinə yollanır.

Samirin erməni qəsbkarlarına qarşı ilk döyüşü Ağdamın Mərzili kəndindən başlamışdır. 1993-cü ildə Füzulidə, Ağdamda, Ağdərədə yağı düşməne qarşı döyüşlərdə iştirak edir. O, özünü əsl vətənpərvər, igid, hərbi sənətini sevən və torpaqları uğrunda canından keçməyə hər an hazır olduğunu göstərir. Samir Tərtər uğrunda gedən savaşa erməni işğalçılarının mühasirəsinə düşən döyüş yoldaşlarını mühasirədən çıxarır. O, düşmənin zəif nöqtələrinin müəyyən olunması məqsədilə dəfələrlə kəşfiyyat əməliyyatlarında da iştirak edir. Bu zaman o, döyüş yoldaşları ilə

birlikdə düşmənin sirlərini üzə çıxarmaqla yanaşı, onların canlı qüvvəsi və texnikasını da məhv edirlər.

Döyüslərdə Samir Xasıyev bir neçə dəfə yaralanır, lakin sağaldıqdan dərhal sonra yenidən döyüş bölgəsinə qayıdır. S. Xasıyev göstərdiyi hərbi xidmətlərə görə dəfələrlə mükafatlar, medallar, fəxri fərmanlarla təltif olunur. İki aylıq zabit kursunu əla qiymətlərlə bitirdikdən sonra artıq leytenant qismində döyüş bölgəsinə qayıdan Samir yenidən vətənin düşmənin işğalından xilas olunmasında fəal iştirak edir. İgidliyinə, şücaətinə görə ona komandanlıq tərəfindən fəxri fərmanlar, mükafatlar verilir.

1994-cü ildə məlum Gəncə qiyamına qarşı keçirilən əməliyyatların fəal iştirakçısı olmuşdur. Bu hadisədən sonra alay komandiri onu “Hərbi Xidmətlərinə görə” medalına təqdim etmişdir.

1995-ci il martın 17-si... Dövlət çevrilişinə növbəti cəhd. Qarşıdurma dinc yolla həllini tapa bilmədi. Samirin bölüyü qərargaha daxil olarkən snayper gülləsi yaxın məsafədən komandiri qarın nahiyəsindən yaraladı. Dostlarının səyinə baxmayaraq, onu xilas etmək mümkün olmadı. O, dövlətçiliyimiz yolunda qəhrəmancasına həlak oldu.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 aprel 1995-ci il tarixli 307 sayılı fərmanı ilə leytenant Xasıyev Samir Zirəddin oğluna ölümündən sonra “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” adı verilmişdir. Bakı şəhərində 2-ci Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilmişdir.

Nərimanov rayonunda mədəniyyət və istirahət parkına Samirin adı verilmiş və həmin parkda büstü qoyulmuşdur. 2009-cu ildə filminin ssenari müəllifi və rejissoru Etibar Məmmədov tərəfindən Milli Qəhrəmanın həyat və döyüş yoluna həsr olunmuş “Samirin vəsiyyəti” adlı film çəkilmişdir. Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva Milli Qəhrəman anası Gözəl Xasıyeva ilə görüşündə demişdir: "Samir Xasıyevin, bütün Milli Qəhrəmanlarımızın, Vətən, dövlət uğrunda şəhid olan qardaşlarımızın ruhu şaddır. Samir kimi insanların böyük

amalı Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunmasıdır. Samirin cəbhəyə yollanan zaman 18 yaşı vardı. Samir 21 yaşında Milli Qəhrəman adına layiq görülüb. Vaxtilə Samirin qəhrəmancasına vuruşduğu, yüzlərlə gəncin şəhid olduğu torpaqlar bu gün azad-dır. O torpaqlarda bu gün Azərbaycanın üçrəngli bayrağı qürurla dalğalanır. Bu igidlik bizim gənclər üçün örnək olmalıdır. O da bütün Azərbaycanın fəxridir”. Həmçinin Maya Vəliqızının müəllifliyi ilə Milli Qəhrəmanın həyat və döyüş yolundan bəhs edən “Azadlığın cənnət yolçusu” kitabı da işiq üzü görmüşdür.

ŞƏHİDLƏR QANIYLA ZƏFƏR QAZANDI

Fikir məni boğur, dərd məni boğur,
Nə qədər doğmalar, dostlar itirdim.
Ağlama, xeyri yox, ha cığır, bağır,
Özümü də son mənzilə yetirdim.

Çalışıb yaxşılıq eylədim bir vaxt,
Günahım olubsa, bağışla, Allah!
Hər kəsə yazılıb bir qismət, bir baxt,
Məni qəbul eylə, bağışla, Allah!

Bir az da möhlət ver, arzuma çatım,
Yığım balaları doğma yurduma,
Ata məzarını dolanıb yatım,
Rəbbim! güc, qüvvət ver şanlı orduma.

Heyran oldum düşüncənə, ağlına,
Şuşadan yüksələn bil ki, Azandı,
Borcluyam Niyazın şəhid oğluna,
Şəhidlər qanıyla Zəfər qazandı.

**ŞƏHİD GİZİR MEHMAN
MUSA OĞLU YUSİFOV**

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin Baş giziri Yusifov Mehman Musa oğlu 18 iyul 1979-cu ildə Tovuz rayonunun Bayramlı kəndində anadan olub. Ailənin altıncı övladı olan Mehmanın özündən başqa üç qardaşı və dörd bacısı var. 1985-1996-cı illərdə Tovuz rayonunda E. Orucov adına Bayramlı kənd tam orta məktəbində təhsil alıb.

1998-cı ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Mehman Yusifov 2000-ci ildə iki illik xidmətini başa vuraraq təxris olunub, daha sonra 2002-ci ildə yenidən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarına qayıdaraq XTQ- də gizir kimi xidmət edib. Hərbi qulluqda xidmətlərinə görə “Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 90 illiyi” yubiley medalı, II və III dərəcəli “Qüsursuz xidmətə görə” medalı, “Azərbaycan Silahlı Qüvvələrin 95 illiyi” yubiley medalı, “Azərbaycan Silahlı Qüvvələrin 100 illiyi” yubiley medalı ilə təltif olunub. Aprel döyüşlərinin iştirakçısı olub.

Vətən müharibəsi zamanı ordumuzun giziri Cəbrayılın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. O, oktyabrın 5-də Cəbrayıl döyüşləri zamanı şəhid olub. Şəhidin 3 övladı, Məhəmməd və Süleyman adında oğulları, Fatimə adında isə qızı yadigar qalıb.

ŞƏHİD XANIMI GÜNEL YUSİFOVANIN DEDİKLƏRİ: " Bütün XTQ-çilər kimi Mehman da evə elə qonaq kimi gəlirdi, hər zaman evdə görə bilmirdik ki... Dağda-daşda, aranda-boranda olurdu. Onların yataqları daş, yorğanları qar olur. O qədər xeyirxah insan idi ki, özündən başqa hər kəsə yardım edərdi. Süfrə arxasında çay içdiyi, yemək yediği yerdə hərbiçilərdən və ya əsgərlərdən kimsə zəng vurub nəsə xahiş etsəydi, süfrəni yarımcıq qoyub, durub həmin adamın işini yarıtmağa gedərdi. Tovuz hadisələrində çox gərgin idi. Əslində bu hadisələrdən sonra Mehman da evə az-az gəldi. Sən demə Ordumuz generalın qisasını almağa hazırlaşmış. Həmin hadisələr vaxtı Mehman çox məyus olmuşdu. Deyirdi ki, Polad müəllim əvəzolunmaz insan idi. Tanışımızın başına gəlmiş bir hadisəni danışdı. "General Polad Həşimov Gəncə-Şəmkir yolunda öz maşını ilə gətirmiş. Yolda görüb ki, bir qadın çarəsiz dayanıb, maşını xarab olub. Sürücüsünə əmr edib, qadının maşınının yanında düşüb kömək edib, maşının yağını dəyişib, motorunu işə salıb. Məlum olub ki, qadın da Şəmkirdəki hərbi hissəyə oğlunun görüşünə gedir. Sonra deyib ki, sür dalımca, yolu göstərəcəm. Hərbi hissəyə çatanda qadın baxıb ki, onun maşınıni düzəldən kişi hərbi hissəyə girəndə hər kəs ona hərbi təzim edir. Oğlundan soruşub ki, o kimdir? Deyib ki, mənim xidmət etdiyim hərbi hissənin generalıdır." Bu əhvalatı yana-yana danışdı. Deyirdi ki, bax Polad Həşimov həm də bu qədər sadə, xalqın qeyrətini, təəssübünü çəkən oğul idi. Belə oğullar öləndə Vətən sarsılır.

Aprel döyüşlərindən əvvəl də, sonra da xeyli müddət evə gəlmədi. Gələndən sonra isə Məhəmmədin otağında yatdı. Ap-tekdən özü ilə dəva-dərman alıb gətirmişdi. Bir gün kiçik bacısı

Zəkiyə Mehmanın öz qolunu sarıdığını gördü, nə baş verdiyini soruşanda, söhbəti yayındırdı. Sonradan bildik ki, ayağından və qolundan yaralanıbmiş. Aprel döyüşlərində yaralandığını bilən böyük bacısı çox pis oldu, yanıb-yaxıldı. Hansı bacı qardaşını yaralı görsə canı inciməz ki? Ona dedi ki, sənə bu lazım idi? O zaman elə həmin yaralı qolunu hirsə stolun üstünə çıxparaq, ona acıqlandı və dedi: “Bacı, məndən böyüksən, heç vaxt üzünə ağ olmamışam. Bir də nə vaxtsa, çaşıb belə bir sözü ağzına alsan, özümə cavabdeh deyiləm. Sən axı yaxşı bilirən ki, bu torpaq uğrunda nə oğullar gedib, mən onlardan artıq deyiləm”. Aprel döyüşlərində həlak olan dostlarına görə çox hirsli idi. Deyirdi ki, çox az qalıb, alacağıq onların qanını, qisasını. Mən Mehmanın nə vaxtsa şəhid olacağını ağlımın ucundan belə keçirməmişdim. Elə bilirdim ki, hara getsə, qayıdıb evinə, balalarının üstünə gələcək. O ailəni, evini, doğmalarını çox istəyirdi. Bacardığı qədər hər kəsə qayğı, diqqət göstərirdi”.

Mehman bir dostlarına görə kədərlənər, bir də oğlum Məhəmmədə görə ağlayardı. Uşaq çətin xəstəlikdən əziyyət çəkir. Deyirdi ki, əlmdə elə bir imkan olaydı, deyəydilər ki, böyrəyini çıxart ver, ürəyini çıxart ver, təki bu uşaq sağalsın. Evimizin təmiri elə 2020-ci ilin avqustunda qurtardı. Təmir deyəndə ki, yüngülcə təzələdik. Təmiri bitirən kimi bizi kənddən evə çağırırdı. Yenə iki gün bizimlə qalıb, getdi. Heç bir həftə bu təzə təmirli evdə oturmadı.

Sentyabr ayının 25- idi deyəsən. Telefonla səs göndərdi mənə. Deyirdi ki, paltarlarımı hazırla, təzə corablar al qoy. Yemək bişir, bir neçə gün evdə olmayacağam. Mən də onun tapşırığını alan kimi durub bir qazan kotlet bişirdim. Axşam gəldi

evə. Səhərə yaxın telefonuna zəng gəldi. Qalxıb geyindi, yol çantasını götürdü. Sonra geri dönüb, yatmış uşaqları öpüb-qoxladı. Qapının ağzında əlini kürəyimə vurub : “ Nəsə gözlənilməz bir xəbər olsa, hər şey hazır gələcək. Narahat olma” - dedi. Həmin vaxt dediklərinin fərqi varmamışdım. Axı bizə deməmişdi ki, döyüşə gedir. Elə bilirdim ki, yenə həmişəki kimi ya təlimə, ya da əməliyyata gedir.

Bir-iki gündən sonra isə belə bir mesaj yazdı mənə: “Günəlim, bilirəm, sənə çox yüklənirəm. Həm qadın kimi, həm kişi kimi yüklənmək zorunda qalırsan. Bəlkə də mən yaxşı həyat yoldaşı ola bilmədim. Nə sənin, nə də uşaqların istədiyi kimi qayğıınıza qala bilmədim. Sən də sağ ol, ki, bunu problemə çevirmirsən. Çünki sən bir mələksən... Nə isə... Fikir etmə, özünü çox sıxma. Əgər nəsə gözlənilməz bir şey baş versə, bil ki, özümü alçaldacaq heç nəyə yol verməmişəm. Əgər nəsə bir hadisə olsa, sən də qürurunu alçaldacaq heç nəyə yol vermə. Uşaqlara buyur və əxlaqı, tərbiyəni düzgün aşla. Unutma ki, sən Mehmanın həyat yoldaşı, Məhəmmədin anası, Yunusun qızısan...” Şəhidin həyat yoldaşının dedikləridi.

Azərbaycan Ordusunun Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin baş giziri Mehman Musa oğlu Yusifov şəhidliyindən sonra da Azərbaycan prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Vətən Uğrunda" medalı , "Cəbrayılın azadlığı uğrunda" medalı, "Qarabağ" ordeni , "Zəfər" ordeni ilə təltif edilib.

Allah rəhmət eləsin !

ŞƏHİD ELDAR KAMİL OĞLU ARAZOV

Bəzən məşhur bir qəhrəmandan yazırıq,adı az hallanan soydaşlarımız haqqında nədənsə az yazırıq.

Haqqında söhbət açmaq istədiyim qəhrəmanlardan biri haqda söhbət açmaq istəyirəm.

Şəhid Eldar Kamil oğlu Arazov 20 oktyabr

1955 - ci ildə Qərbi Azərbaycanın Göyçə mahalında anadan olmuşdur.

1988 - ci ildə erməni quldurları soydaşlarımızı dədə- baba yurdundan didərgin salaraq Qərbi Azərbaycandan qovmuş və 250 mindən çox türk ailəsi Azərbaycana pənah gətirmişlər.

Ermənilərə havadarlıq edən Rus imperiyasının Bakıda törətdiyi qanlı Yanvar faciəsi Eldarda düşmənə qarşı olan nifrət hissini daha da artırmışdır.

Azğınlaşmış ermənilər

" Böyük Ermənistan " yaratmaq məqsədi ilə vaxtilə öz dədə- baba torpaqlarımızda vaxtilə dövlət qurduqları bəs deyil, hətta doğma Qarabağımızı və ətraf rayonlarımızı ələ keçirtmək üçün qırğınlar törətmiş ,Xocalı şəhərini yerlə yeksan edərək soyqırım törətmiş , yüzlərlə ailələri, körpələri, qocaları,hamilə qadınları işğ- encələrlə qətlə yetirmişlər.

Eldar Arazov baxmayaraq ki ailəli olsa da , üç körpə qız övladını ömur- gün yoldaşına tapşıraraq vətənin ağır günündə silaha sarılaraq könüllü olaraq cəbhəyə getmiş və bir çox uğurlu döyüş əməliyyatlarında iştirak etmişdir. Onun son döyüşü Daşaltı əməliyyatında olmuşdur. 25 nəfər Azərbaycanlı ailəsi bir evə sığı-

naraq ermənilərin fasiləsiz olaraq yağdırdıqları silahdan qorunmağa çalışdığı anda Eldar Arazov özünü həmin mənzilə çatdıraraq ermənilərə qarşı vuruşaraq igidlik göstərmişdir.

Ermənilər isə evin kiçik pəncərəsindən güllələri evə yağdırmaqla soydaşlarımızı qətlə yetirmək istəyərkən, Eldar Kamil oğlu Arazov axıra qədər döyüşərək patronu qurtardıqdan sonra kürəyini pəncərəyə söyləyərək mərmi

yağışından yerli sakinləri xilas etsə də, özü şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Əsgərlərimizin köməyə gəlməsi nəticəsində 25 nəfər sakin xilas olmuş, lakin Eldar Kamil oğlu Arazovun həyatını xilas etmək mümkün olmamışdır .

Eldar Arazov 1992 -ci ilin fevral ayının 12 də şəhidlik zirvəsinə ucalaraq Bakıdakı Səhidlər Xiyabanında torpağa tapşırılmışdır.

Eldar Kamil oğlu haqqında internetdə çox az məlumat olduğu üçün kameraman dostum Mahir Hüseynbəyli xahişimi nəzərə alaraq mənə xeyli məlumat verərək demişdir: " Rauf, bəzən deyirlər ki, torpağı elə kasıblar qoruyur.

Uzun illər rəhbər vəzifələrdə çalışmış Fikrət Əhmədovun oğlu, eləcə də baş nazir işləmiş İzzət Rüstəmovun oğlunun nəyi əskik idi. Onlar da ərazi bütövlüyümüzü qoruyarkən, vətən yolunda canlarını qurban edərək şəhid oldular, Bakıda yaşayan Albert Aqarovanu vətəni qorumağa nə məcbur etdi? Əlbətdə ki, vətən sevgisi, ana torpaq itkisi .

Eldar Kamil oğlu Arazov hər zaman şəhid ailələrinin qazilərimizin yanında olan, seçicilərinə hər vaxt bacardığı qədər köməkliliyini əsirgəməyən Azərbaycan Respublikası Milli Məclisimizin vitse-spikeri , millət vəkili Adil Əliyevin bacısının həyat yoldaşdır."

Vətəni, torpağını canı qədər sevən yüzlərlə belə igid oğullarımızdan təmənnəsiz olaraq yazmaq, onları gələcək nəsillərə tanımaq biz qələm sahiblərinin müqəddəs borcudur.

ŞƏHİD SƏNAN ƏKBƏR OĞLU RÜSTƏMOV

Rüstəmov Sənan Əkbər oğlu, 11 yanvar 1973-cü ildə Ağdam şəhərində anadan olub. Uşaq vaxtından atası Əkbər Rüstəmovun sərbəst gülüş bölməsində idmanla məşğul olub. 1984-cü ildən "Qarabağ bülbülləri" ansamblının ən fəal üzvü olub, dəfələrlə müxtəlif konsertlərdə və Azərbaycan Televiziyasında ansamblla birlikdə çıxış edib.

Sənan Rüstəmov, 1988-ci ilin fevral ayından başlayan milli azadlıq hərəkatına qoşulub. Sənan, 1991-ci ilin may ayında həqiqi hərbi xidmətə çağrılıb və hərbi xidmətini Qusar rayonunda davam etdirib. Qarabağda ermənilərin fəallaşmasından, kəndlərimizə daim quldurcasına hücumlarından narahat olan Sənan Rüstəmov, rus ordusunda xidmətdən imtina edərək 60 nəfər əsgərlə Bakıya Müdafiə Nazirliyinə gəlib və Qarabağda xidmət göstərmək, Vətəni qorumaq niyyətində olduqlarını bildirirlər. Üç gün ərzində müraciətlərinə cavab ala bilməzlər.

17 nəfər könüllü ilə birlikdə Ağdamda – Xaçınstroyda yerləşən Şirin Mirzəyevin bataliyonuna gələrək orada xidmətini davam etdirir. Sənanın fiziki hazırlığını, qorxmazlığını nəzərə alaraq onu kəşfiyyətçi rotasına qəbul edirlər. 1992-ci il yanvar ayında erməni-rus birləşmələrinin güclü hücumu zamanı Sənan Rüstəmov xeyli sayda düşmən qüvvəsini məhv edib, özü isə aya-

ğından yaralanmasına baxmayaraq, özünə ilkin tibbi yardım göstərərək, əməliyyat qurtarana qədər qanlı döyüşdən çıxmayıb. Döyüşdən sonra onu Tərtərə, ordan da Ağdam şəhər xəstəxanasına göndərirlə.

1992-ci il 26 fevral tarixdə, Xocalı faciəsi zamanı yarasının tam sağalmasını gözləmədən hərbi hissəyə qayıdıb və xidmətini davam etdirib. Sənan 1992-ci il mart ayında Malibəyli-Quşçular kəndləri istiqamətində, döyüş dostları Əkbər Məmmədov, Əlabbas və Aydın ilə birlikdə düşmən qüvvələrinin arxasına keçərək, Xankəndində 4 saylı orta məktəbdə yerləşən hərbi hissədən hərbi əhəmiyyətli xəritəni götürərək geriyyə qayıdıblar. 1992-ci il 4 aprel tarixində Şirin Mirzəyev onu III batalyonun (komandir Əkbər Məmmədov) II rotasına komandir təyin edir. Sənan Rüstəmov 9-11 may Daşbaşı istiqamətində yüksəklikdə yerləşən düşmənin postunu susdurmaq əmri alır və bu əmri məharətlə yerinə yetirərək, düşmənin iki atəş nöqtəsini zərərsizləşdirərək 7 avtomat, 1 ədəd rəbitə aparatını qənimət götürür. Sənan Rüstəmov Ağdərə rayonunun Sırxavənd, Qazançı, Kiçan, Canyataq, Gülyataq döyüşlərində mərdliklə vuruşmuşdur. O, Əsgəran rayonunun Aranzəmin, Pircamal, Naxçıvanik, Ağbulaq, Dəhraz kəndlərində gedən döyüşlərdə düşmənin qəniminə çevirilmişdir. 15 may 1992-ci ildə düşmən Abdal-Gülablı kəndlərini ələ keçirmişdi. Şirin Mirzəyev düşmən qüvvələrini kənddən çıxarmaq əmri verir, Sənan Rüstəmov öz dəstəsi ilə düşməyə qarşı hücumə keçir. Şiddətli döyüş zamanı havadan döyüşə dəstək verən, Azərbaycan hərbi qüvvələrinə aid SU-25 vertalyotu düşmən tərəfindən vurulur, paraşütlə tullanan pilotlar düşmən nəzarətində olan əraziyə enirlər. Sənan pilotlara kömək etmək üçün düşünmədən irəli atılır, qeyri-bərabər döyüşdə düşmən qüvvələrini məhv edərək, əsir götürülmüş polkovnik-leytenant

**Ağdam şəhəri işğaldan azad olunduqdan sonra
Əkbər müəllim oğlu Sənanın məzarını ziyarət edərkən**

Şuvarıyovu xilas edir və öz mövqelərinə gətirir. Məlum olur ki, pilotun sənədləri düşməndə qalıb, Sənan tərəddüd etmədən geri qayıdır. Düşmənlə üz-üzə gəlir, bu döyüşdə də qalib gəlir və Şuvarıyovun sənədlərini götürüb qayıdarkən daha iki pilotun əsir aparıldığını görərək onları xilas etmək üçün döyüşə atılır, lakin düşmən qüvvəsi çox olduğundan onları xilas edə bilmir.

Bu döyüş 19 yaşlı Sənan Rüstəmovun son döyüşü olur. O, bu qanlı döyüşdə qəhrəmancasına şəhid olur. Ağdam rayon XDSİK-nin qərarı ilə Ağdam şəhər 2 sayılı orta məktəbinə Sənan Rüstəmovun adı verilib.

Allah rəhmət eləsin!

ŞƏHİD HAFİZ XANSUVAR OĞLU QULİYEV

Hafiz Xansuvar oğlu Quliyev, 29 avqust 1968-ci ildə Qubadlı rayonunun Çaytumas kəndində anadan olmuşdu. 1975-ci ildə orta məktəbi, 1985-ci ildə isə Füzuli şəhərində sürücülük kursunu bitirmişdi. 1987, 1989-cu illərdə sovet ordu sıralarında xidmətini başa vurduqdan sonra onun da başqa qeyrətli vətən oğulları kimi, ermənilərə qarşı hədsiz qəzəbi, onu Polis orqanlarına gətirib

çıxartmışdı. O, Qubadlı Polisinin ayrılıqda və hərbiçilərlə birlikdə keçirdiyi ən çətin əməliyyatlarda iştirak etmiş, böyük qəhrəmanlıq nümunələri göstərmiş, 50 - dən artıq erməni quldurunun məhv edilməsində fəal iştirak etmişdir. Hafiz Quliyev bütün əməliyyatlarda cəsarətlə, mərdliklə vuruşmuş, həmişə düşmənin layiqli cavabını vermişdir.

1993-cü il avqustun 15-dən başlayaraq Qubadlı ərazisinə iri miqyaslı hücumlar başlandı. Laçın, Hadrud, Cəbrayıl istiqamətlərindən hücumə keçən ermənilər Xallıqaya yüksəkliyində hərbiçilərlə birlikdə döyüşən Qubadlı Polisinin kəskin müqaviməti ilə qarşılaşdılar. Lakin qüvvələr bərabər deyildi. Həmin döyüşdə geri çəkilmədən igidliklə döyüşçülərimiz mühasirə vəziyyətinə düşürlər. Hafiz yaralanmasına baxmayaraq, vuruşurdu. Onlar mühasirəni yardılar, lakin igid döyüşçü Hafiz Quliyev bu qanlı döyüşdə yenidən ağır yaralanır. Həkimlərin səyinə baxmayaraq, onun həyatını xilas etmək mümkün olmur. İgid kəşfiyyatçı, cəsur döyüşçü, xalqımızın qəhrəman oğlu Hafiz Xansuvar oğlu Quliyev, 1993-cü il sentyabr ayının 16-da əbədiyyətə qovuşdu. Mə-

zarı Bakı şəhərində "Şəhidlər xiyabanı"ndadır. Qubadlı rayonu Çaytumas kənd orta məktəbi şəhid Hafız Quliyevin adını daşıyır... Allah rəhmət eləsin!

Laylay dünyan, Ağdam sənə qovuşdu,
Dərdli qəlbin intizardan sovuşdu,
Arzuların çiçək açdı, yovusdu,
Elim ,obam Qubadlıya yol saldı,
Bayrağımız Salvartıda ucaldı.

Ömür ötür,saç ağarır, gün keçir,
Xoş arzular qəlbimizi yurd seçir,
El həsrətli ürəyimiz qəm içir,
Elim,obam Kəlbəcərə yol saldı ,
Bayrağımız Dəlidağda ucaldı.

Füzulimiz dərd əlindən alındı,
Cəbrayıl da nur ocağı qalandı,
Qarabağda bir vağzal çalındı,
Elim, obam Şuşamıza yol saldı,
Bayrağımız Kirs dağında ucaldı.

Xankəndim də keçdi yağlı əlinə ,
Dağ basdılar baldan şirin dilinə.
Göz yaşları döndü ocaq külünə,
Elim, obam Zəngəzura yol saldı,
Bayrağımız Ağrı dağda ucaldı.

Vətən qəmin car edəndə cahana,
Xain düşmən kaş alısa, kaş yana,
Rauf, dönə fərəh yaşın ummana,
Elim,obam Qarabağa yol saldı,
Bayrağımız Şahbulaqda ucaldı.

ŞƏHİDLƏR BULAĞI

45 il əvvəl bir institutda oxuduğumuz, yataqxanada bir otaqda qaldığımız tələbə dostumuz, hamımızın qağa deyə müraciət etdiyimiz Ələddin Məhəmməd oğlu Həsənov Bakının Qala qəsəbəsində yaşadığı heyət evinin

qarşısındakı küçədə şəhidlərimizin ruhuna ehtiram əlaməti olaraq şəhid bulağı inşa etdirərək sakinlərin istifadəsinə vermişdir. Böyük savab işlər görmüş, imkansız insanlara maddi köməkliklər etmiş, necə- necə gənclərin ailə qurmasında yardımçı olmuş Ələddin Həsənov köklü nəslin nümayəndəsidir.

Onu da qeyd edim ki, Ələddin müəllim Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonunun Yuxarı Qışlaq kəndində dünyaya gəlib. Atasını Məhəmməd Həsənov zəhmətkeş insan olub, uzun illər məktəb direktoru olmuş, dinə- imana bağlı el ağsaqqalı xeyirxahlığı ilə böyük nüfuz qazanmışdır. Onu da qeyd edim ki, Ələddin Həsənov vaxtilə atasını müqəddəs Həcc ziyarətinə göndərərək sağlığında savab iş görmüş ən xoşbəxt ailələrdən biridir. Ələddinin anası Fatimə xanım uzun illər gənc nəslin təlim tərbiyyəsi ilə məşğul olmuş ali dərəcəli müəllimdir. Biz bu qonaqpərvər evin 40 il əvvəl dəfələrlə qonağı olmuşduq.

Şəhidlərimizin adını hər an uça tutan Ələddin qagamıza can sağlığı, uzun ömür arzulayırıq.

YUSİF RAMİQ OĞLU BUDAQOV

11 Oktyabr 1997-ci ildə Bakı şəhərində Ramiq kişinin ailəsində doğulmuş Yusif orta məktəbə getmiş, 2003-2014-ci illərdə Bakı şəhər 132 saylı orta məktəbdə təhsil almışdı. O, 2015-ci ildə Səbail rayonundan həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdı. Ömür taleyinə 2016-cı il Aprel döyüşləri də iştirak yazılmışdı. Bu

döyüşlərdən müəyyən təcrübələr əldə edən Y.Budaqov fəallığına, cəsarətinə və xüsusi bacarığına görə tərifnamə və təşəkkürnamələr almışdı. Xidmətini kişi kimi başa vuran Yusif evlərinə qayıtmış, məhz bundan sonra əmək fəaliyyətinə başlamaq barədə düşünmüşdü. Ailənin yeganə övladı olduğu üçün mütləq işləməli, tək anasına dayaq olmalı idi. Buna görə də Bakı şəhərində Mərkəzi Klinikaya işə düzəlmişdi, baş texnik vəzifəsində çalışırdı.

Bu xatirəmizin əvvəlində qeyd etdiyimiz kimi, Yusif Budaqov Vətəninə, torpağına, əsasən də dövlətinə bağlı gənc idi. Hərbi xidmətdən sonra bir dəqiqə də sakit dayana, cəbhədən gələn həyəcanlı xəbərləri adi qarşılaya bilmirdi. İçində hansısa hiss onu rahat buraxmırdı. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan İkinci Qarabağ savaşı onun hansı hisslə yaşadığını sübut etdi. Sentyabrın 5-də Müdafiə Nazirliyinin xətti ilə keçirilən hərbi təlimlərə dəvət edilən Yusifin içi sanki qaynayır, erməniyə qəzəbi hər addımda hiss edilirdi. Odur ki, bu təlimlərdən bir həftə sonra

Qarabağa yollandı. Gözləri ilə odun qorunu götürmək istəyən Yusif təlimlərdə istifadə etdiyi adi silahı həqiqi silahla əvəzlədi. İkinci Qarabağ savaşı ərəfəsi dostları ilə birlikdə acı xəbərlər eşidir, cəbhəboyu ağır səhnələrin şahidi olurdu. Artıq onun əsəbləri buna dözmürdü. Ön cəbhədə gedən döyüşlərdə iştirak etmək istəyirdi. Qeyd edək ki, ilk döyüş yolu Füzulidən başlayan Y. Budaqov özünü mübariz, döyüşkən əsgər kimi göstərir, kişi xüsusiyyətlərinə görə seçilirdi. Fəallığı döyüşçü dostlarının diqqətindən yayınmırdı. Döyüşkən əsgər kimi Cəbrayılın, Zəngilanın, Qubadlının erməni quldurlarından təmizlənməsi üçün bacarığını əsirgəmirdi.

Doğum gününü oktyabrın 11-də döyüşçü dostları ilə qeyd edən Yusifi təbrik etmək üçün evlərinə qohumları toplaşmışdı, bu günün şərəfinə söz demək növbəsinə düzülmüşdülər. Təbii ki, bu ürək sözlərini anası Lətafət xanım telefonla oğluna çatdırırdı. Ürəklərindən qara qan axan qohum-əqrəbanın çöhrəsində həmin gün sevinc, fərəh hissi duyulurdu.

Son dəfə oktyabrın 13-də anası ilə telefon əlaqəsi saxlayan Yusif Lətafət xanıma demişdi ki, dualarınızı əsirgəməyin. Bu dəfə isə döyüş yolunu Xocavənddən salmışdı. Burada şiddətli döyüşlər gedirdi. Qan su yerinə axırdı. Bu döyüş Yusif Budaqov üçün son oldu, şiddətli döyüşlərdə canını fəda etdi, şəhidlik məqamına qovuşdu. Oktyabrın 31-də cəbhə bölgəsindən Bakıya bir şəhid tabutu yollandı. Bu, 23 yaşlı Yusifin nəşi qoyulmuş tabut idi. Həmin gün yaşadığı evin qarşısında böyük canlanma var idi. Hacı Surxay, Səbail Rayon İcra Hakimiyyətinin məsul işçiləri və rayon polis idarəsinin rəhbərliyi burada idi. Şəhər əhalisi öz şəhidini qarşılayırdı. Bəli, şəhidlə vida mərasimi keçirildikdən sonra döyüşçü dostlarının müşayiəti ilə Yusif Badamdar qəbiristanlığında el qaydasınca dəfn edildi.

Azərbaycan dövləti şəhidlərimizi, qazilərimizi daim diqqətdə saxlayır, onların ailələrinə xüsusi qayğı göstərir. Şəhid olmuş minlərlə azərbaycanlı kimi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarında hərbi hissə komandanlığının verdiyi tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə, ləyaqətlə yerinə yetirdiyi üçün ölümündən sonra Yusif Ramiq oğlu Budaqov da Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə "Vətən uğrunda" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Lətafət ana 2 ildir evində qıvrıla-qıvrıla oturub oğulsuzluğa, evin tək oğlunun itkisinə ağlayır. Bu dərdi qələm dostumuz, jurnalist Daşdəmir Əjdəroğlu misralara çevirib.

YUSİFİM

Bu vətən, bu torpaq mənimdi deyib,
Üstündə vüqarla gəzdi Yusifim.
Əyninə qanından bir köynək geyib,
Düşmənin yolunu kəsdi Yusifim.

Təki vətənimiz düşməsin dara,
Baxmayıb soyuğa , borana, qara.
Cavab vermək üçün o azğınlara,
Hər bir çətinliyə dözdü Yusifim.

Arzusu göylərə , yerə sığmayan,
Araza sığmayan, Kürə sığmayan.
Nağıla, dastana, şeirə sığmayan,
Ən ali məqama çatdı Yusifim.

ƏSRLƏR, QƏRİNƏLƏR KEÇƏCƏK, AMMA ŞƏHİDLƏRİMİZ HEÇ ZAMAN UNUDULMAYACAQDIR

44 gün davam edən Vətən müharibəsində bizə qələbə qazandıran vətənin igid oğullarından biri də **Adəm İlqar oğlu Əliyevdir**.

19.11.2000-ci ildə Ağdamın Üçoğlan kəndində dünyaya göz açmış Adəm iki yaşında ikən valideynləri ilə birlikdə 15.11.2002 ildə Kürdəmirə köçüblər və kirayədə yaşayıblar. 15.09.2006 -cı ildə Tofiq İsmayılov adına 1N-li tam orta məktəbin 1-ci sinifə gedib.

2017 da tam orta məktəbi bitirib. Adəm hələ məktəbli olarkən idmanla , musiqi ilə məşqul olub. Ədəbiyyata marağı böyük olub. Arabir yazı da yazırmış. Həm də repçi idi. Allah ona elə bil xüsusi istedad vermişdi.

O, 01.01 2018-ci ildə Bakıya Əczaçılıq kursuna yazılıb. 01.01.2019-cu ildə həmin kursu bitirib. 07.01.2019 - cu ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanıb. 3 ay Gəncədə Müdafiə Nazirliyinin “N” sayılı hərbi hissəsində qulluq edib.

Aprel ayında Daşkəsən rayonunun Xoşbulaq kəndindəki 191 sayılı hərbi hissədə ön cəhbədə xidmətini davam etdirib. Qulluq etdiyi müddətdə komandirləri tərəfindən bir necə dəfə fəxri fərman, təşəkkürnəmə ilə təltif olunub.

23.07.2020- ci ildə hərbi qulluğunu başa vursa da, MAXE hərbi qulluqçu kimi xidmət etməyə müraciət edir. Sənədləri qəbul olur və A.Əliyev MAHHXH qulluqçusu vəzifəsində işləməyə başlayır.

12.08.2020- ci ildə Daşkəsən rayonunun Xoşbulaq kəndində

yerləşən N saylı hərbi hissədə MAHHXH qulluqçusu vəzifəsində xidmətə başlayır. İlk gündən güclü təlimlər keçirlər.

Adəmin anası Akifə xanımın dediklərindən:

"27 oktyabr 2020- ci il 2-ci Qarabag müharibəsi başlayan günü onları Kəlbəcər istiqamətində döyüşə yollayıblar. Çox güclü döyüşlər gedib, 5-6 erməni postunu azad ediblər. Adəm manqa komandiri idi. Döyüş dostlarına qarşı çox diqqətçil və qayğıkeş idi.

Sentyabrın 27- də 11 saat mühasirədə qalsalar da sonra 2 şəhid bir neçə yaralı ilə mühasirədən çıxıblar..Sentyabrın 28-də günorta saatlarında evə zəng vurub, hər şeyin qaydasında olduğunu dedi və bu onun son danışığı oldu.

Axşam saat 10-11 radələrində şəhid xəbəri gəldi..

Mən oğluma müharibənin başladığını dedim. Adəm isə mənə təskinlik vermək üçün dedi ki, hər deyilənə inanma.Amma inşallah ki, müharibə başlayar, biz bunu səbirsizliklə gözləyirik.

Əfsanəvi general-mayorumuz- Polad Həşimovun, şəhidlərimizin qisasını almağı Allah bizə nəsib etsin..

Biz bu dəfə mütləq qalib olacağıq. İşğalçı düşmənləri yurdu-muzdan qovacağıq.

Ana, sən bizə dua et. Ana duasına ehtiyacımız var. Sən özün bilirən ki, mən ağlım kəsəndən Kərbəla şəhidi olmağı arzulamışam.

Allah mənim bu arzumu Qarabağ uğrunda şəhid olmaqla həyata keçirsin. Birdən şəhid olsam, heç vaxt ağlama. Mənimlə fəxr elə, necə ki, həmişə fəxr etmişəm!

Ana! Bircə sən özündən muğayat ol ki, mən də rahat ölüm....

Mən balamın sakitcə bir nəfəsə dediyi bu sözləri susaraq göz yaşları içərisində dinlədim. Əslində var gücümlə qışqırmaq, fəryad etmək istəyirdim, amma susdum.

Bircə kəlmə "Adəm! Sənin qalib ordunun qəhrəman oğlu olaraq sağ -salamat qayıtmağını istəyirəm" dedim.

Çünki, bildirdim ki, Adəm həmişə öz məqsədinə doğru gedən oğul idi.

Rauf İlyasoğlu

Adəmin 15 yaş olanda Aprel döyüşümüz, baş leytenant Abubəkir İsmayılov şəhid olarkən, onda söz vermişdi və həmişə deyirdi ki, bizim qisasımız var.. Və bilirdim ki, Adəm qisasın dalınca sonda ölüm də olsa, gedəcək. Getdi və qisasını da düşmənlərdən aldı. Özümə söz verdim ki, ağlamayacağım. Axı Adəmə söz vermişəm? Bu mənim Adəmlə son danışığım oldu.

28 sentyabrda axşam tərəfi yaralı xəbəri gəldi. Adəmin böyük qardaşı Arif də döyüşdü. Adəm səhid olduğuna görə Arifə komandirləri icazə verdilər və gəlib kiçik qardaşının dəfnində iştirak etdi. Adəm Kürdəmirin ilk şəhidi idi. Balam Vətən yolunda, şəhid olmuşdu.

Sentyabrın 29-da Kürdəmir rayonundakı Şəhidlər Xiyabanında dəfn olundu.

Şəhidlik zirvəsinə ucaldıqdan sonra Əliyev Adəm İlqar oğlu döyüşdə göstərdiyi şücaətə görə Azərbaycan Respublikasının prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Qürurlu şəhid anasının gözlərinə baxa bilməsəm də səlist, məntiqli, cəsarətli danışığına qulaq asaraq göz yaşlarıma hakim kəsilə bilmirdim .

Nur üzlü şəhid Adəmin cəsarətinə heyran qalmışdım. Çətinliklə böyüsə də Adəm vətəni, torpağını hər şeydən üstün tutdu. Xalqımızın namusunu qorudu.

Şəhidlərimizin qisasını aldı və özü də şəhadətə qovuşaraq ən yüksək məqama yüksəldi.

Ruhun şad olsun Adəm!

Əsrlər, qərinələr keçəcək, amma şəhidlərimiz heç vaxt unudulmayacaqdır.

ŞƏHİD VÜSAL CƏSARƏT OĞLU MURADOV

Jurnalist Yeganə Telmanqızının şəhidimiz haqqında məqaləsini oxuculara təqdim edirik:

Şəhidlik zirvəsi qəhrəmanlıq simvoludur Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil alan IV sinif şəhid kursantlarından biri kəşfiyyatçı leytenant Vüsal Muradov Kursant kimi müharibəyə gedib şəhid

kimi qayıdan Vüsal Muradovu tanıyaq: Muradov Vüsal Cəsarət oğlu 1999-cu il mayın 19-da Sumqayıt şəhərində zəhmətkeş, sadə bir ailədə dünyaya gəlmişdir. Muradovlad ailəsində iki övlad böyüyürdü: Vüsal, Yusif. 2005-2014-ci illərdə Sumqayıt şəhər 25 saylı tam orta məktəbdə təhsil almışdır. Vüsal ingilis dilini səlis bilirdi, tarix, coğrafiya fənlərini və digər fənləri əla oxuyur. Muradovlar ailəsi əslən Ağdam rayonunun Qasımbəyli kəndindəndir. Kiçik Vüsal ailədə daima Ağdam həsrətini hiss etmişdir və ən böyük arzusunun arxasınca C.Naxçıvanski adına hərbi liseyə gedir, ən yüksək balla buraya qəbul olur. Hərbiçi olmaq arzusunda idi Vüsal. 2017-ci ildə normativləri yüksək dərəcədə verdiyinə görə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinin kəşfiyyatçı fakültəsinə daxil olur. IV sinif Kursantı idi. 2020-ci ilin 27 sentyabr "kiçik leytenant" rütbəsini alır. Sentyabrın 29-da Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan

Vətən müharibəsinə yollanır.

Vüsal Muradovun ilk döyüş yolu Füzuli rayonundan başlanır. İki gün sonra Qubadlı istiqamətində gedən döyüşlərdə komandir olduğu əsgərləri birgə vuruşur. Ərazi mənfur düşmən tərəfindən minalandığına görə çayın içindən keçməli olur və bu zaman telefonu çaya düşərək xarab olur. Doğmaları ilə bütün əlaqələr kəsilir. Bərk soyuqlayır, yüksək dərəcədə qızdırması olur, buna baxmayaraq daima irəli gedərək düşmənlə vuruşur. Zəngilan istiqamətində gedən döyüşlərdə 7 yüksəklik, 7 kənd alırlar. Hadrutun Dolanlar kəndində 150 metr düşmənlə qarşı-qarşıya vuruşur. Sonra Hadrutun Ziyarətqah dağında 3 erməni ilə vuruşur. 29 oktyabr saat 16:00-da Vüsal Muradovun son döyüşü... Xocavəndin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə mərdliklə vuruşur və döyüşlər zamanı şəhidlik zirvəsinə ucalır. Komandiri olduğu hərbi hissənin 4 əsgəri komandir Muradovun nəşini dağdan aşağı düşürürlər və piyada daşayaraq keçə saat 12-də Füzuli rayonuna çatdırırlar. Sumqayıt şəhərinin Şəhidlər Xiyabanında uğrunda canını qurban verdiyi 21 yaşlı şəhidimiz böyük ehtiramla torpağa tapşırılır. Şəhidin üstünə örtülmüş üç rəngli bayrağımız şəhidin ailə üzvlərinə təqdim olunur. Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olunması zamanı döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirdiyinə, düşmənin əsas qruplaşmalarının məhv edilməsi ilə qoşunların döyüş qabiliyyətinin qorunub saxlanılmasında fərqləndiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Muradov Vüsal Cəsarət oğlu ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı, "Cəsur döyüşçü" medalı, "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi. Yaşadığı binanın qarşısında xatirə lövhəsi vurulub.

Azərbaycan qadını öz müdrikliyi, zəkası, sədaqəti, vəfası, yüksək analıq keyfiyyəti ilə hər zaman xalqımızın adını uca tutub. Vüsal kimi qəhrəmanı böyükdən Kəmalə ana haqqınız ödə-

nilməzdir: - Yeganə xanım ana üçün övlad itirmək çətindir. Mən oğlumu şərəfli yolda itirdim. Yaşının az olmasına baxmayaraq hər zaman Vətən eşqi ilə, düşmənə qalib gələcək baxışı ilə yaşayırdı. Təhsilini özü seçdi və qürurlanırdı ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin zabiti olacaq. Ali hərbi məktəbdə onun yatağına Azərbaycan bayrağı örtülərək xatirə tablosu asılıb. Balam burada hər gün xatırlanır.

Cəbhədə vuruşanda telefonla danışardıq həmişədə deyirdi ki, “məktəbdəyəm”. Onun cəbhədə vuruşmağından nə mənim, nə atasının qətiyyəni xəbəri olmayıb bir qardaşı Yusif bilirdi, əsl hərbiçi idi, sirr verməyi xoşlamazdı. Əsgərləri onun haqqında danışanda deyirlərki; “Komandirimizin haqqı üstümüzdə çox idi.” Ziyarətgah dağında şəhid olanda Vüsalı 4 əsgər bellində düşərəkən bütün dağ gül ətrinə bürünmüşüm. Ona görə sosial şəbəkələrdə bütün paylaşmalarımın altında yazıram “Güləb Ətirli Şəhidim!” Milli Qəhrəmanımız Mübariz İbrahimovun şəhidliyindən, keçdiyi yoldan danışarkən deyirdi ki, “Mübariz İbrahimov çox xoşbəxt adam idi ki, şəhid oldu.” İnanıram ki, qardaşım bu dünyada az yaşasada tarixdə iz qoyub, adını qızıl hərflərlə yazdıraraq şəhid oldu. O mənim fəxarətli qardaşım, dostum, qəhrəmanımdır.

Müəllifdən: Vüsal anası ilə danışanda deyir ki, “Ana evimizə getmişdik” anayla söhbətim zaman Kəmalə xanım dedi ki, indi başa düşürəm ki, o nə deyirmiş; demək Vüsal ata-baba yurdu olan Ağdama gedib çıxıb. Matrealımı şəhidin sözləri ilə tamamlayıram: “Vətən onu sevənlərin, onun uğrunda savaşıqların yolunda can verən mərd oğullarıdır.” Bəli Vüsal Muradovda Zəfər tariximizi yazan, ata-baba torpağını işğaldan azad edən, bizi kimliyimizi qaytaran mərd oğullardan biridir.

Qəhrəmanlarımızı unutmayın ki, unudulmayın!

ŞƏHİD İMAMƏLİ ŞƏFƏQQƏT OĞLU ƏHƏDZADƏ

İmaməli Şəfəqqət oğlu Əhəd-zadə 24 avqust 1997-ci ildə Lənkəran şəhərində anadan olub. 2 qardaş olmaqla ailədə 4 nəfər olublar. Uşaqlıq illərini Lənkəran şəhərində keçirib. 2004-cü ildə Lənkəran şəhər Xarici Dillər Təmayüllü gimnaziyada 1-ci sinfə gedib və 2015-ci ildə 11-ci sinfi başa vurub. Təhsilini başa vurduqdan sonra qısa müddət ərzində ailəsinə kömək etmək məqsədilə bir sıra işlərlə məşğul olub. Həmin ilin oktyabr ayının 05-də Lənkəran şəhər Hərbi komissarlığı tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılan İmaməli Tərtər rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəyə göndərilib. 2016-cı ildə baş vermiş "Aprel döyüşləri"ndə fəal iştirak edir və 2017-ci ilin aprel ayında xidmətini nümunəvi başa vurduqdan sonra evinə, ata-anasının yanına qayıdır.

27 sentyabr 2020-ci il tarixindən başlayan və 44 gün davam edən II Qarabağ müharibəsi zamanı İmaməli həmin ayın 21-də Lənkəran şəhər Hərbi komissarlıq tərəfindən təlimə göndərilir. Füzuli istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə iştirak edir, yüksək şücaət göstərir. Müharibənin 2-ci günündə, sentyabr ayının 28-də Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində gedən şiddətli döyüşlərdə qəh-

rəmancasına şəhid olur. Şəhidin nəşi Lənkəran rayonunun Şilavar kəndinə, yaşadığı evə gətirilir və kənd qəbiristanlığında böyük izdihamla torpağa tapşırılır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən İmaməli Əhədzadə ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə,

Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olunması zamanı döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirdiyinə, düşmənin əsas qruplaşmalarının məhv edilməsi ilə qoşunların döyüş qabiliyyətinin qorunub saxlanılmasında fərqləndiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 18.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən İmaməli Əhədzadə ölümündən sonra "Cəsur döyüşçü" medalı ilə, Azərbaycanın Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarına qatılaraq şəxsi igidliyi və şücaəti nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən İmaməli Əhədzadə ölümündən sonra "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə, Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olunması zamanı döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirən zaman cəsarət göstərdiyinə, habelə qətiyyətli addımlar nümayiş etdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 24.06.2021-ci il tarixli Sərəncamına əsasən İmaməli Əhədzadə ölümündən sonra "Döyüşdə fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif edilmişdir.

Allah rəhmət eləsin!

ŞƏHİD ƏLİ VAQİF OĞLU HEYDƏROV

Heydərov Əli Vəqif oğlu 09 fevral 2002-ci il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Sədərək rayonunda anadan olmuşdur. İki yaşına qədər Naxçıvanda yaşamış, sonra ailəsi ilə birlikdə Bakıya köçmüşdür. 2008-ci ildə Bakı şəhəri 135 sayılı tam orta məktəbdə oxumuşdur. 2018-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra 2020-ci ildə hərbi xidmətə yollanmış, Beyləqan rayonu N

sayılı hərbi hissələrdən birində xidmətə başlamışdır.

Azərbaycan Ordusunun əsgəri olan Əli Heydərov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmiş, Füzuli rayonunda şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Subay idi.

Heydərov Əli Vəqif oğlu Bakı şəhəri Pirşağı qəsəbəsində "Şəhidlər Xiyabanı"nda dəfn edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Əli Vəqif oğlu Heydərov "Vətən uğrunda" medalı, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Əli Vəqif oğlu Heydərov "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif olunmuşdur.

Allah rəhmət eləsin!

ŞƏHİD SAATMİRZƏ FEYRUZ OĞLU ƏZİMOV

Əsgər Əzimov Saatmirzə Feyruz oğlu 16 oktyabr 1997-ci ildə Siyəzən şəhərində anadan olub. 2003-2014-cü illərdə Siyəzən şəhər 6 saylı orta məktəbdə təhsil alıb. Orta təhsil aldığı zaman 2006-2010-cu illərdə Siyəzən şəhər musiqi məktəbində qarmon üzrə kurs keçib. Saatmirzə Əzimov 2015-2017-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmət edib, döyüşlər zamanı 2016-cı ilin aprelin 2-dən 5-nə qədər davam edən Aprel döyüşlərində yaxından iştirak edərək fərqlənib.

2020-ci ilin iyul-sentyabr aylarında səfərbər olunan Saatmirzə Əzimov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan Vətən müharibəsində könüllü olaraq iştirak edib.

O, Füzulinin, Cəbrayılın və Xocavəndin azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə vuruşub. 17 oktyabr 2020-ci ildə Xocavənd rayonunun Tuğ kəndində döyüş tapşırığının yerinə yetirilməsi zamanı aldığı zərbədən beyni zədələnib, ağır yaralanmış halda xəstəxanaya yerləşdirilib. Saatmirzə Əzimov 17 dekabr 2020-ci ildə müalicə aldığı xəstəxanada şəhid olub. Saatmirzə Əzimovun nəşi Siyəzən şəhər qəbiristanlığında dəfn olunub, “Vətən uğrunda” və “Xocavəndin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

Allah rəhmət eləsin!

AZAD EDƏK YURDU, ŞANLI ƏSGƏRİM

Sərhəd keşiyində ayıq dayanan,
Mərd, qoçaq, qəhrəman şanlı əsgərim.
Səngərdə gecələr sayıq dayanan,
Vətəni qoruyan şanlı əsgərim.

Biləyində qüvvət, dizində təpər,
Etmisən sinəni düşməyə sipər,
Yağya layiqli bir zərbə yetər,
Azad edək yurdu, şanlı əsgərim.

Azğın düşməni alçaq, həm hiyləgərdir,
Bicdən törəyənlər qansız pərgardır,
Sərrast nişan alan əsl zərgərdir,
Azad edək yurdu şanlı əsgərim.

Yüz il öncə qurduq cümhuriyyəti,
Ordumun amalı, var xoş niyyəti,
Qoruyaq dövləti, həm cəmiyyəti,
Azad edək yurdu, şanlı əsgərim.

Məni öz elimdən didərgin salan,
Yağı hiyləgərdir, sözləri yalan,
Yurdum yağmalanıb olubdur talan,
Gəlin qisas alaq, şanlı əsgərim.

Dalğalan, üçrəngli bayrağım mənim,
Gözləyir el-obam yaylağım mənim,
Gəlsin qələbəli xoş çağım mənim,
Azad edək yurdu, şanlı əsgərim.

Çönməsin fələyin bir də təkəri,
Vətənin torpağı canım şəkərim,
Axır həsrət-həsrət çayım, Həkərim
Azad edək yurdu, şanlı əsgərim.

Şəhidlərin ruhu gözləyir bizi,
Hər cığırda qalıb babamın izi,
Raufun belədir arzusu, sözü,
Azad edək yurdu, şanlı əsgərim.

AĞDAMIM

Əfətlidən baxdım doğma yurduma,
Bizi möhtac qoyma özgə yardıma,
Güvənəm özümün şanlı orduma
Gördüm səni misgin, yetim, Ağdamım,
Gəlim köməyinə yetim, Ağdamım!

Vətənsiz qəlbimə duman, çən çökür,
Yurdu viran qalan kədər-qəm çəkir.
Türkün torpağını gör kimlər əkir?
Gördüm.səni misgin, yetim, Ağdamım,
Gəlim köməyinə yetim, Ağdamım!

Allah, köməyim ol, dağları aşım,
Ötür ömür-gündən 51 yaşım!
Yol gözləyir neçə şəhid qardaşım,
Gördüm səni misgin, yetim, Ağdamım,
Gəlim köməyinə yetim, Ağdamım.

20.02.2020

ORDUMUZ TEZLIKLƏ OLACAQ QALIB

Düşmən hədəfini tez yayındırıb,
Qəflətən Tovuzla güllə yağdırdı,
Mərmilə düşdüyü yer qana boyanıb,
Kəndin ot tayasın, evin yandırdı.

Polad tək məğrurdu generalımız,
Əsgərlə yanaşı gedir zabitlər.
Vətəni qorumaq xoş amalımız,
Sınəsini sipər etdi igidlər.

Neçə şəhid verdik həmin döyüşdə,
Düşməni susdurdu şanlı ordumuz,
Xalqın birliyini gördük görüşdə,
Baş əyməz düşməyə bir də yurdumuz..

Paşinyan qudurub, xalq cana doyub,
Düşmən Qarabağı işğal edibdi,
Rusdan güc alaraq viranə qoyub,
Hər alçaq işlərə birgə gedibdi.

Qardaş Türkiyə də, köməyə gəlib,
Yurdu azad etmək vaxtı keçibdi,
Ordumuz tezliklə olacaq qalib,
Qələbə yolunu ancaq seçibdi.

Gəl aman verməyək düşməyə bir də,
Zərbəni biz vuraq namərd satqına,
Qovaq düşmənləri bircə həmləylə,
Erməni kol-kosa çətin sığına.

03.08.2020

BİR ÖMRÜ ŞƏRƏFLƏ YAŞAYAQ GƏRƏK

İnsanlığın insanın qanında ola,
Ləyaqət, səxavət canında ola,
Doğma, əzizlərin yanında ola,
Bir ömrü şərəflə yaşayaq gərək.

Nanəcib kəslərlə duz çörək kəsmə,
Əzrail gələndə titrəyib əsmə,
Hər boş sözdən ötrü dostundan küsmə,
Bir ömrü şərəflə yaşayaq gərək.

Nahaqdan kimisə hər gün danlasan,
Gec də olsa öz səhfini anlasan,
Keçər günahından halına yansan,
Bir ömrü şərəflə yaşayaq gərək.

Hər çalınan şən havaya oynama,
Düz söz acı olsa, məni qınama,
Qarşında duranı nə avam sanma,
Bir ömrü şərəflə yaşayaq gərək.

Söz oynadar sərkərdəni yerindən,
Hər bir elmi öyrənəsən dərinədən,
Zər qədrini bilər zərgər zərindən,
Bir ömrü şərəflə yaşayaq gərək.

Adam var adama çəkdirər dağı,
Çəkilər qəstinə düşməntək yağı,
Gözündən yaş çıxmaz deyəndə ağı,
Bu ömrü şərəflə yaşayaq gərək.

Rauf, hörmət qazan obanın, elin,
Hər günün, hər ayın qədrini bilin,
Allah kəlamını öyrənsin dilin,
Bir ömrü şərəflə yaşayaq gərək.

07. 07. 2020

DÜNƏN QARDAŞIMA QAN KÖÇÜRDƏRKƏN

Hər ağrını ürəyinə salma gəl,
Ürək dözməz bu ağrıya, sirdaşım.
Qəmli-qəmli xəyallara dalma, gəl,
Gözlərində görüm tək sevinc yaşın.
Sağal, mənə dərd gətirmə, qardaşım.
Haqq yoluna bir nizamla gedirik

AY ŞƏHİD BALASI, KASIB BALASI

Şəhidlər ölməzdir, vətən bölünməz,
Duyğusu olmayan o hissi bilməz.
Düşmən torpağıma bir daha girməz,
Məhf edər yağını şəhid balası,
Vətənin alınmaz məğrur qalası.

Şəhid kasıb olur, şəhid mərd olur,
Satqına, düşməyə ağır dərd olur,
Döyüşdə, həm qocaq, həm də sərt olur,
Ay şəhid balası, kasıb balası,
Xalqımızın gözündə hər an qalası.

Döyüşən ordumuz birləşir vahid,
Hər görən sevinir, öyünür, şəhid.
Əzab-əziyyətlərlə böyüyür şəhid,
Şəhid olur yenə şəhid balası,
Onlar qəlbimizdə hər an qalası.

Şəhidin ruhu da pak, təmiz olur,
Dövlət hər ailənin qeydinə qalır,
Hamı şəhidləri yadına salır,
Hörmətə layiqdir şəhid balası,
Gəlsin düşmənlərə onun qadası.

Şəhidlər, qazilər qeyrət simvolu,
Bu yol qorxmaz, igid, cəsurluq yolu,
Vətənin düşməni vuran mərd qolu,
Yaşayar qəlbimdə şəhid balası,
Ay kasıb balası, şəhid balası,

AĞDƏRƏ

Jurnalist həmkarım, bədii qiraətçi Məhbubə Aydın Ağdərəli deyəndə ki, bizim kəndimizdən niyə bir şeir yazmırlar? Bu sözdən çox təsirləndim. Axı vətənimin hər qarış torpağı bizə doğmadır, əzizdir.

Məhbubə Ağdərəli, cəsarətli mərd qadın,
Kəndimizdən şeir yaz, deyən sözü sərt qadın,
Nəğmələr qoşulacaq, qalar şərəflə adın,
Uçan durna qatarı, hanı su sonaları?
Unutmayaq heç zaman, zəhmətmeş anaları.

Yaşayırdıq bir zaman Xatunbəyli yurdunda,
Meşədən meyvə yığar, gətirərdik odun da,
Xoş dövranlar sürərdik o doğmaca yurdunda,
Vardı gözəl bəhrəli, bol meyvəli bağları,
İndi həsrətlə baxıb, seyr edirik dağları.

Qədimdən deyirdilər bu yerlərə ağ dərə,
İgidlər at belində, azad idi dağ, dərə,
Bürünmüsdü hər tərəf al qumaşa, Ağdərə,
Vardı gözəl, bəhrəli, bol meyvəli bağları,
İndi həsrətlə baxıb seyr edirik dağları.

Sığnağdan Qaşqa dağa el yaylağa gedərdi,
Ayıq çoban itləri sürüləri güdərdi,
Çaqqallar, canavarlar qoyundan yan ötərdi,
Çobanlar aparardı mal-heynanı dağlara,
İndi həsrət qalmışığı örüşlərə, bağlara.

Qaçay müəllim idi məktəbin direktoru,
Müəllim öyrədərdi, bizə mükəmməl, doğru,
Şəhid atası Vaqif keçməzdə namərd yolu,
Dərs deyən Gülarəylə Nubarlı o çağlara,
Qayıdaydıq, yenidən doğma yurda, bağlara.

Sinədəftər qocalar dastanlar söyləyərdi,
Mehriban dolanardıq, hamı şad əylənərdi,
Paxıl qonşularımız acıqla söyləyərdi,
Meşəmdə pusqu qurub, arxadan vurardılar,
Hərdən fənd işlədərək üzə də durardılar.

İrandan, Türkiyədən daşnak kəndə darışdı,
Rusların fitvasıyla türklər naçar, barışdı,
Nə biləydik, şeytanlar hər fitnəyə qarışdı,
Yandırdılar kəndləri, bol- bəhrəli bağları,
Xatırlayırıq indi gül-çiçəkli dağları.

Ağdərənin adını dəyişdilər, Mardakert,
Ermənilər gələndən artdı qəlbimizdə dərd,
Vurulurdu gizlicə, igid, qocaq, qorxmaz, mərd,
Şəhid oldu vətənin gör neçə oğulları?
Dillərdə dastan oldu yazıldı nağılları.

Yurdumu işğal etdi, yurdsuz, namərd dığalar,
İnsan cildində mənfur, alçaq, canı, cığallar,
Nədən susdu heğomon o qüvvələr, ağalar?
İndi həsrətlə baxıb seyr edirik dağları,
Viran oldu yurdumun bol-bəhrəli bağları.

Erməni, rus tankıyla cumdu Xatun kəndimə,
Baxmadılar Allaha, inanmadılar dinə,
Bunu görəni o gözlər heç vaxt susmaya, dinə,
Məhv edib, dağıtdılar bəl-bəhrəli bağları,
Evləri yandırdılar, od bürüdü dağları.

Xatunbəyli kəndinin ilk şəhidi Cahiddi,
Bunu el-oba bilir, Rəbbim buna şahiddi,
Mənim bibim oğlu da şəhid olan Nahiddi,
Talan oldu vətənin nə qədər obaları,
Qız-gəlini əsir düşən qərrib qalan dağları.

Ağdərəni bir dəfə ordum azad etmişdi,
Mərhum qardaşım Namiq, o döyüşə getmişdi,
Erməni qadın, qızın posta sağ gətirmişdi,
Sağ əsiri dəyişdik yaralı qadınlara,
Günahsız qan töküldü, o xınalı dağlara.

Şəhid oldu Xosrovla, Nazim, Altay və Əli,
Anaların fəryadı paralayırdı eli,
Çoşub məhf eləmədi, niyə Qabartı seli?
Yandı o qoca Palıd, o Züleyxa bulağı,
Yadıma indi düşür, futbol oynayan çağı.

Otuz evli kəndimin dörd şəhidi var idi,
Dağları, meşələri o il necə qar idi?
Dünya, aləm gözümə gör necə də dar idi,
Gözüyaşlı anamın laylası, ağıları,
Ruhlar! Köməyə gəlin, məhv edək yağları.

Anam dürmək edərdi pendir, nehrə yağından,
Çörək ətri gələrdi yurdumun hər dağından,
Sənə söhbət edirəm bəxtəvər o çağımdan,
Harda qalıb yurdumun döyüşən o sağları,
Rauf, gəl hücum edək, azad edək bağları,
Kəndimi, meşələri, bulaqları, dağları.

BİZİ DƏ O TORPAQ BİR ZAMAN UDAR

Köhnə Agdamımı mənə qaytarın,
Dolaşan ruhları axtarıb tapım.
Baxım gədəklərə, dağlara, düzə,
Yaşıl çəmənlikdə atımı çapım.

Ömrün çoxu keçib, yarısın barı
Yaşayaydıq yenə insan sayığı,
Nə üzlə qayıdım mən sənə sarı ,
İtib bu dünyanın əhdi, ilqarı .

Anam bu gün mənim yuxuma girib,
Deyir ocaq yandır, mən çörək yapım..
İsti fətirləri düzüm yan- yana,
Bir az da dincəlim, rahatlıq tapım.

Bağışlayar görən o doğma ruhlar?
Çətin ki, onları kimsə unudar.
Gəzir asimanda nigaran ahlar.
Bizi də o torpaq bir zaman udar.

Otuz il həsrətin çəkdik vətənin,
Ağrısın çəkərmə o uca dağlar?
Rauf, bu dünyadan vaxtsız gedəni
Dostları xatırlar, doğması ağlar.

ORDUM QARABAĞA APARIR BİZİ

Qanımdan qan verdim qan, torpağıma,
Canımdan can verdim, can, torpağıma,
Vəlvələ salmısan düşmən bağına,
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Gözün aydın olsun, ay mənim yurdum,
Azad olur kəndim, min yaşa ordum,
Doğma Qarabağda bir də döğuldüm,
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Mənfur düşmən qaçır, qorxur ordumdan,
Bizi ayırmışdı doğma yurdumdan,
Zərbə vur quldura, ardı-ardından,
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Şəhid olan canım,şəhid balası,
Şəhidlər qəlbimdə məskən salası,
Yurdumu düşməndən bir an alası
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Atamın, anamın ruhu oyanıb,
Erməni gəbərüb, qana boyanıb,
Düşmənlər məhf olub, alışıb, yanıb,
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Bilindi dostumuz, həm düşmənimiz,
Çoxdur hələ "axçı", qul kənizimiz.
Vardır Xəzər, Qara, Ağ dənizimiz,
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Fransa! get qaxıl, yerində otur,
Canında birə var, yoxsa ki qotur?
Farslar da, ruslar da başımı qatır,
Ordum Qələbəyə aparır məni.

Türkiyə qardaşdır doğmadır bizə,
Pakistan dayanıb məğrur diz-dizə,
Düşmənin bağına sancılısın nizə.
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Ukrayna, İsrail, dostdu Gürcüstan,
Qazax, Qırğız, Özbək, həm Türkmənistan,
Qaldır bir başını ay Tatarıstan!
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Təbriz, Ərdəbildən qalxsa qardaşım,
Birləşər Naxçıvan, Göyçə sirdaşım,
Babamın axtarır tapım başdaşım,
Ordum Qələbəyə aparır bizi.

Çıx rədd ol yurdumdan erməni alçaq,
Müzəffər ordumdur, bilin ki qoçaq,
Bax belə düşərsiz tülkütək qaçaq,
Ordum Qarabağa aparır bizi.
Öz obama, bağa aparır bizi.

ANA TORPAQ

Yurda ana torpaq deyib dahilər,
İlk qədəm atırıq biz bu torpağa.
Dövranı sürürük belədən-belə,
Enirik arana, gah da ki, dağa.

Anatək ovudar o qara torpaq,
Sonra da əbədi qoynuna alar.
Bu yer də, o göy də Yaradanındır,
Bəs fani dünyadan bizə nə qalar?

Bərəkət bəxş edər o sirli torpaq,
Ana da, torpaq da əzizdir mənə.
Nə üçün deyirik biz "ana torpaq",
Bizə də qoynunda yer verər yenə.

O ana torpağa nankor çıxanı,
Bilin ki, torpaq da qəbul etməyir.
Ananın, torpağın qədrin bilənin,
Xeyirxah əməli heç vaxt itməyir.

Ana körpəsinə sinəsin açıb,
Süd verib böyüdür qönçə balasın.
Əkdinin toxumu torpaq cücərdir,
Düşməndən qoruyaq vətən qalasın.

Dünyasın dəyişən doğma da, yad da,
Canlı da, cansız da güc alar ondan.
Qoynunu gen açır o ana torpaq,
Raufa əzizdir ən gözəl candan.

20 YANVAR ŞƏHİDLƏRİNƏ

Güllə yağdı evlərdə, küçələrdə, bağçalarda,
Qan içinə boyanmışdı xonçalar da, xalçalar da.

Yerdə qalıb çabalayan bədənsiz o qol, əl, qılça,
Saralmış o cəsədlər də qalaq-qalaq, parça-parça.

Göydən zülm ələnirdi, yerdən alov-od çıxırdı,
Şəhidlərin naləsindən şimşəklər də hey çaxırdı.

Paralandı qocalar da, cavanlar da şaqqa-şaqqa,
Törətdilər ermənilər bir faciə, gör nə hoqqa?

Qərənfillər dilə gəlib fəryad edirdi o anlar,
Qarışmışdı yağın qara, al qırmızı qara qanlar.

Qorxmaz, igid şəhidlərim çəkmədi bir dəfə də ah,
Kimlər idi cinayəti törədənlər, aman Allah!

Vəhşiləmiş rus ordusu susamışdı türk qanına,
Qorbaçovlar, Bakatinlər qıydı xalqımın canına.

Unutmayın o gecəni, şəhidləri görənlər şahid,
Xalqın qürur mənbəyidir, anılacaq hər bir şəhid.

Şəhidlərim yaşayacaq, qəlbimizdə solmayacaq,
İnanın ki, günahkarlar heç cəzasız qalmayacaq.

ŞƏHİDLƏR

Binəqədi rayonunda yaşayan Qarabağ qazisi, seyid Elman qardaşımız şəhid atalarını, şəhid analarını qapısı hər zaman hər kəsin üzünə açıq olan mənzilinə dəvət edərək ehsan süfrəsi təşkil etdi. Qurban bayramında hər kəsi qururlandırdı və işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızdan-Füzulidən, Cəbrayıldan, Şuşadan gətirdiyi torpaqdan və müqəddəs Zəm zəm suyundan şəhid ailələrinə təqdim edərək dedi;-Bu torpağı və suyu şəhid balaların məzarına səpin. Ruhlari şad olsun.

Onlar bu torpaq uğrunda canlarını qurban verdilər.

Və bu gecə bu şeiri yazdım.

Poladdan dərs alan igid oğullar,
Torpağı düşməndən azad etdilər.
Uca zirvələrə bayraq sancaraq,
Vətənin yolunda cihad etdilər.

Ruhu da sevinir Allahverdinin,
Qəlbimdə yaşayan şəhid balalar,
Mübariz, Pəncəli, Raqub, Asifin,
O nurlu çöhrəsin yada salalar.

Şəhidlər keçdilər şirin canından,
Vətənə canını qurban dedilər.
Cığırılar sulandı şəhid qanından,
Şuşada qələbə, zəfər dedilər.

Otuz il işğalda qalan yurdumuz,
Qazilər gücünə azad olundu,
Şəhid verdi igid, şanlı ordumuz,
Xocalı qisası o gün alındı.

Şəhid qanı axan hər qarış yerdə,
Gül-çiçəkli Xiyabanlar salındı.
Unutma müqəddəs Cıdır düzündə,
Qurbanlar kəsildi, tonqal qalandı.

Ayaq saxla, görsən şəhid məzarın,
Diz cök qarşısında səcdə qıl, oğul.
Allahın sevimli bəndəsi onlar,
Şəhid balasına arxa ol, oğul.

Başını uca tut qürurlu ana,
Böyütmüsən Şir biləkli oğullar.
Gözləri yol çəkən dərdinə yana,
Analar mərd, igid, cəsur doğurlar.

Ruhunuz şad olsun, ey şəhidlərim,
Ən yüksək hörmətə layiq adınız,
Ölməz, qəhrəmansız, ey şəhidlərim,
Yaşayır qəlbimdə məğrur andınız

NUR ÜZLÜ ŞƏHİD

*Şəhid atası, şair dostumuz Cəlil Komratlının yegənə oğlu,
şəhid Xeyirbəyə yazdığı ürəkdağlayan şeirlərini oxuyarkən*

Necə deyim səbrli ol,
Səbr kasan dolub, qardaş.
Tək oğulun şəhid olub,
Sənə olan olub, qardaş!

Baxça, bağın susuz qalıb,
Dərd Cəlilin dərdin alıb.
Şəhid oğlun yada salıb,
Ağ bənizin solub, qardaş!

Xeyir bəy idi çıraqın,
Vuran biləyin, orağın.
Arxan idi, tək dayağın,
Səbrin daşıb, dolub, qardaş!

Hər zəhmətə qarışırsan,
Qəm oduna alışırısan.
Zəmanəylə barışırsan,
Göz yaşımız dolub, qardaş!

Fikir qəlbini hey yarıb,
Səni torpaqdan qoparır.
Sonsuz səməyə aparır,
Xoş xatirən qalıb, qardaş!

Nurlu üzü gülümsəyir,
Toylardan yeri görsənir,
Atan gecələr səksənir,
Həsərət çəkən solub, qardaş!
Gözün qəmdən dolub, qardaş!

Polad Həşimov

Sən vətən oğlusan, ellər oğlusan,
Qəlblərdə yaşayan Polad Həşimov
Ucaldın səmaya, göylər oğlusan,
Qəlblərdə yaşayan Polad Həşimov.

Halal bir ocaqda məğrur böyüdün,
Hər eldə şan, şöhrət, hörmət qazandın.
Məsləkin, vicdanın, hər bir öyüdü, n,
Dillərdə əzbəridir, şərəfli andın.

Düşmənin belini zərbənlə əydin.
Sənə kimlər qıydı, görəsən, Allah.
Bəlaya gələcək hiyləgər, satqın,
Nahaq qanı qoyma yerdə ay Allah!

İllər, qərinələr keçsə də inan,
Unutmaz heç zaman səni xalqımız.
İşğalçı düşməni qovaq yurdumdan,
Vətəni qorumaq olub andınız.

Həkəri

*Qələm dostumuz Vüqar Həsənovun sosial şəbəkədə paylaşdığı
Həkəri kəndindən Həkəri çayımızı seyr edərkən ustad Şəhriya-
rin şeirinə bir nəzirə yazmış atam İlyas Qəmginin " Həkəri"
poemasını xatırlayarkən*

Ay Həkəri, bir nəğmə de dilindən,
Ətir saçan, yarpızından, gülündən,
Bir xəbər. ver şələləmdən , elimdən,
Viran qalan o yurduma gələydim,
Bağışlasan , gəlib səni görəydim .

Yazıdüzü sənə keşik cəkirmi ,
Düşmənlərin qarşında diz cökürmə?
Kəkləklərim dağ - dərəmdə səkirmi?
Uluların qəbri talan olundu,
İçimizdə satqınlar da bulundu.

Yazıq deyib, torpaq verdik haylara,
Fitnə salan yadlara , soysuzlara.
Təbə olduq erməni " daydaylara,"
Nə biləydik qarımızın nökeri,
Səndən bizi ayrı salar, Həkəri !

Çox əzazil olub sənə şikarın,
Nədən döndü fələyin o təkəri?
Göz yaşıtək təmiz axan Həkəri,
Azad olub yurdum, torpağım ,çayım,
Qayıdarmı körpə illərim, ayım?

Qaratikan kolu nə çox artıbdı ,
Qürub edib, günəş nədən batıbdı,
Asta yeri, şəhidlərim yatıbdı ,
İgidlləri qoçaq, şirin, şəkərim,
Ziyarətədi, bir ocaqdı Həkərim.

Göy balığın yenə çayda üzürmü,
Durnaların səmalara süzürmü?
Həsərət çəkən ayrılığa dözüürmü?
Gəlim dadlı meyvələrindən dərim ,
Bərəkətli , coşub ,axan Həkərim.

Yanır gur işığı el- obamızın ,
Qubadlı, igidlər oylağımızın.
Ruhu şaddır Aslan bəy babamızın,
Sultanovlar qoruyardı vətəni
Nəvələrin qovdu, çiskinli, çəni .

Rauf görsə, qəddi bəlkə dikələr,
Bərəkətli torpağımız əkilər,
İşğalçılar rədd olaraq çəkilər,
Vəsf eyləyir səni dərgin " Həkəri."
Çayım mənim,kəndim mənim, Həkərim.
El- obama laylay deyən Həkərim!

ANA LAYLASI

Elə bil ki, tək qalmışam
Mən anasız, bir adada
Dostlar, deyin anatək pak
Varlıq varmı bu dünyada?!
Dünyasını dəyişəndə
Ana-ana deyənlərin
Dərd ömrünü atır oda!
Övlad üçün ən dəhşətli
Bir əzabdır ana dağı!
Övladlara kədər verər,
Anaların ayrılığı!
Sərkərdələr, dahilər də
Dağ üstünə dağ qoyan da
Qartal kimi göyə qalxıb
Göy üzündə uyuyan da,
Anaların laylasının
Atəşinə sığınıbdı.
Hərərətli dünyasının
Atəşiyə qızınıbdı.
Sanıbdır can dəyanəti
Dilinin xoş kəlməsini
Ürəyinə şərbət kimi
İçiribdir bal səsini.
Övlad kimi anaların
Borcundan yox çıxan, mənəcə!
Anasına görə oda
Yox özünü yaxan mənəcə!

Öz Sərəncam anam qəfil
Əzraillə döyüşəndə
Dünyasını dəyişəndə
İldırımək başım üstə,
Çaxdı ana ayrılığı!
Varlığımı qızmar şişə
Taxdı ana ayrılığı!
Mənə baxdı yağı kimi,
Sinələrin dağı kimi
Ürəyimə ağı kimi
Axdı, ana ayrılığı!
Dayandım mən dərdlə qoşa,
Ömür yazım döndü qışa,
Sevincimi dərhal daşa,
Çaxdı ana ayrılığı!
Taqətimi kəsdi fələk,
Qan yelitək əsdi külək,
Ürəyimi məngənətək,
Sıxdı ana ayrılığı!
Andım şirin dillərini,
Öpdüm solğun güllərini
Vida çağı əllərimi
Sıxdı ana ayrılığı!
Köçən günün gecəsində
Onu gördüm mən yuxuda!
Od içində yanan ömrüm,
Sanki oldu şən, yuxuda!
Anam dedi: qanadlanıb
Əziz atan İlyasla, bil,
Gen səmada uçuram mən!

Gözlərindən yaş axıdan.
Səmanı da qucuram mən!
Biz səmada qərar tutub
Yurd salmışıq, bir bax, oğul!
Sanma heç də sən ananın.
Ayrılığın günah, oğul!
Rahat nəfəs alıb yaşa,
Qoy narahat olmayım mən!
Övladların, nəvələrin
Mən əvəzdən öp üzündən.
Elə et ki, süzülməsin
Həsrət yaşı qoy gözündən!
Dedim: ana, qardaşımı,
Əziz canım sirdaşımı.
Qarşıla, sil göz yaşımı,
Qucaqladım baş daşını.
Hamımızdan tez qovuşdu,
Nəm torpağa tez uyuşdu,
Səmalara nə tez uçdu,
Qəm-qüссədən tez sovuşdu.
Ruhu indi rahat oldu,
Qəlbi intizarla doldu,
Yaşıl budaq nə tez soldu?
Bu yol gedər-gəlməz yoldur.
Oyan, ana aç qolunu,
Namiq gəlib bağına bas,
Gözləyirdin sən yolunu,
Saxlayırıq anasız, yas.
Ağdamında yaşasaydı,
Son qoyardı, göz yaşına

46 yaş nə yaşıdır ki?
O, çatardı yüz yaşına.
Ana! Oğlun sənirlədir,
Dinlə könül sözlərini,
Sən narahat olma daha,
Yığ yollardan gözlərini.
İlyas adın yaşadanın
Qeydinə qal, dərdinə yan,
Fikir etmə ayrılığa.
Ayrılıbdı bədəndən can.
Anam dedi:
Çətin olar bu qayıtma,
Yeməyini ye, soyutma!
Axı mənəm əziz ruhum
İmkan verməz dərd çəkəsən!
Qoymaram ki, göz yaşınla
Ürəyində qəm əkəsən!
Ana, ana deyib, necə
Öz səsime ayılında,
Hiss etdim ki, gördüklərim
Bir gerçək yox, yuxu imiş.
Necə olub, köçən çağı
O, yuxuma gəlib girmiş!
Qəm oduna alışanda,
Səmalarda bunu bilmiş.
Yuxudakı sözlərini
Yada salıb az da olsa
Bir təsəlli tapa bildim!
Yaddaşıma həkk olunan.
Bu yuxunu tez söylədim

Ayılarda, doğmalara,
Dedim, Novruz! Anam mənə
Səmalardan əl eylədi.
Qucaqlayıb məni öpdü,
Dərddən yanan ürəyimə
Ürəyini qəm eylədi.
Anam dedi: qorxma, bala,
Mən uçuram səmalarda...
Səmada hey axtarıram,
Gecə-gündüz, mən canımı.
Rəbbim çəkib dərgahına,
Qəbul edib pak anamı...
Elə bil ki, ölmüş idim,
Mən dünyaya indi gəldim!
Ana! Mənim yuxumda da,
Öz dərdimi dərdin bildin.
Mən anamın həsrətin də,
Adı kimi pak tutacam!
Təkcə ana adın deyil,
Həsrətin də yaşadacam!
Həsrətini yara sanıb,
Həsrətimlə sağaldacam!
Nə qədər ki, Rauf sağdır
O müqəddəs varlığını,
Əzizləyib hər ikisin,
Ata-ana ayrılığın.
Ürəyimdə yaşadacam!
Ürəyimdə yaşadacam!

QARABAĞ

Poema müstəqillik aktına ilk imza atan azadlıq mücadilələrindən biri, millət vəkili, şəhid Eldar Bağirov adına 845 sayılı batalyonun əfsanəvi komandiri, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, şəhid Allahverdi Bağirovun əziz xatirəsinə həsr olunub.

Allahverdi Ağdama,
Arxa idi Ağdama ,
Siz Allah bəd xəbəri ,
Yetirməyin Ağdama.

Qarabağda əsərkən acı ruzigar ,
Dedilər tarixdi, olunur təkrar.
Ötən bu illərdə baş verib nələr,
Nə qədər igidlər,nə qədər ərlər.
Yerlə yeksan olub neçə şəhərlər,
Necə min qəsəbə ,neçə min kəndlər.
...Üz tutdu o , ulu göylərə sarı,
Göy üzündə dolan , boşalan bulud .
Dedi : Ulu tanrı, yaradan sənsən,
Dünyanı bərqərar edən hakimsən.
Rəbbim yaratdığı igid bəndələr,
Yazıram yadigar qalsın gün gələr.
Vətən torpağını yadına salar ,

Şəhidlər əbədi tarixdə qalar.
Bir yandan boşalan, bir yandan dolan ,
Gördüyüm gerçəkdir, yazmaram yalan.
İndi siz dinləyin Allahverдини ,
Düşmənlər aşiblər yaman həddini .
Qarabağ köyündə bir təlatüm var,
Əsir hər tərəfdən acı ruzigar.
Dünyada sülh olsun, bir də ədalət.
Yurdumu zəbt edən düşməndir ,əlbət .
Yüz illərdi davam edir bu hiylə,
Danışır Kremlin fitvası ilə .
Bir vaxt yazıq deyə yer, yurd verdiyim,
Qudurmuş erməni edir bildiyin.

Millət gərək bir olub ,
Qıra ehkam zəncirin.
Qoruya öz yurdunu ,
Kəsə düşmən kəndirin...

Dostlarıyla birgə
döyüşə getdi ,
Neçə igidlərin ömürü bitdi .
Bu Hacı, Füzuli, o da Məzahir,
O igid Gəncəli ,laçınlı Nadir.
Kürd Nadir döyüşə şirtək atılır,
Düşmənlərin bağı necə çatılır.
" Vuska" ləqəbiylə Bakılı Namiq.
Şelli Xosrov, Müxtar, Nizami həkim,
Belə oğulları tanısın hər kim .
Alı itirdikcə döyüşçü dostun,

Bu gün almalıyıq Dəhrazın postun.
Sirdaşıydı hər döyüşdə Rövşənlə ,
Postda gözləyirdi oğlu Elsənlə.
Baratla , Yunislə dağ Allahverdi ,
Yurdu qoruyurdu Rəhman, Haqverdi .
Araz, Tapdıq, Bəylər qorxmaz, mərd igid ,
Elman, Şelli Xosu məğrur mərd cigid.
Əli, Əhməd ,Seymur, postda qaldınız,
İndi qalmısınız, bəlkə də yalqız .
Sənsiz yarımcaandı dostlar, tanışlar,
Çoxu şəhid oldu, o zövqüdaşlar.
Bilirəm, döyüşdə çoxdu həmdəmin,
Meydanda çapacaq hələ səməndin.
Ey Tanrı, kömək ol öz hümnətinlə ,
Yol göstər bizə öz mərhəmətinlə .
Olarını qəzadan boyun qaçırmaq?
Batalyon düşməndən qisas alacaq .
Bənd- bərəni dərhal kəsdi əsgərlər ,
Yağılara zərbə vurdu igidlər .

Qərargahda yığıncaq:

Mərkəzi qərərgah peşə məktəbi,
İgidlər içində vardı məktəbli .
Tanrının bir adı o da ki, Əhməd,
Üz tutub tanrıya Allahı mədət.
Şəhərin hər yanı ali ixtiyar,
Çox sakit axırdı dağ çayı Qarqar.
Nə çoxdu igidlər sahib, ixtiyar,
Onlar idi məğrur, qorxmaz, bəxtiyar.

Dağlardan atılan ilk mərmi səsi,
Kimə agah deyil yaği hiyləsi?
...Fikrə qərq olmuşdu doğma ellərim,
Yadımdamı o bəxtəvər illərim?
Bir vaxtlar biz birgə meyvə dərmişik,
Birgə süfrə açıb, çörək kəsmişik.
Miz üstə düzərdik çiçək, gülləri,
Yadımdan çıxartdın ötən illəri?

...Bəli məktəb hərbi qərərgah oldu,
İnsan axın- axın boşaldı, doldu.
Nəzərlər dolandı Alıya1 sarı,
Alı bir an baxdı dağlara sarı.
- Yağıları qırıb sərərək yerə,
Deyin neçə dəfə , azı min kərə.
Bizi qorxutmasın bu axan sellər,
Bu gün dəfn olunur o sərvı güllər.
Qisas yerdə qalmaz, əziz qardaşlar,
Qana - qan olacaq bilin, sirdaşlar!
Qanlı döyüş sizə gəlməsin asan,
Ancaq tədbir ilə qalib olarsan.
Sühb tezdən bu xətdən sən çıxı bilsən,
Yağını o yerdə boğa bilərsən.
Çətin işdə gərək edək məşvərət,
Qılıncdan kəskindi düzgün məsləhət.
Tarixdə, düşmənlər çox oynadı at,
Ağır başa gəlib onlarla həyat.
Fitnə törədi blər yaranan gündən,
Qulağın burmasaq qudurar hərdən .
Zəmanə oynadı keçmiş oyunu,
Döndərək namərdin yaşa, toyunu ...

***

Bil ki , gecı- tezi var,
İğidin adı qalar.
Düşmən məhf olacaq, tarixim as,san qalacaq....
Həyəcan siqnalı çalındı gecə,
Hücuma keçirik, bu zülmət gecə.
Alının yanında sayıq sərvəri,
Nizamla düzülüb şanlı əsgəri.
Komandır bir neçə addım yeridi,
Səhər saat beşdi hazırsız? - dedi:
- Hücüm düşmən üstə dağlara hücum,
Haydı igidlərim, irəliyə cum.
O mətin addımla qabaqda gedir,
Əsgərə hər anda nəzarət edir.
Qarqar körpüsünü qoşun keçəndə,
Körpü ayaq altdan sanki qaçırdı .
Tankların, topların atəş yerindən,
Qıgılçım, şöləsi, o an saçırdı.
Bir saata Naxçıvanıq alındı,
Ağbulaq qaşına bayraq sancıldı.
Dəhrazda , dağ üstə çadır quruldu,
Qarakəndin dərhal bağı yarıldı.
Necə quldur yuvaları boşaldı,
Dil ağızda şad xəbərlər dolaşdı.
Dağ qaşından Xankəndi görünürdü,
Əl- ayaqda erməni sürünürdü.
Allahverdi sərt çıxışla dilləndi,
Əsgər baxışları ona zilləndi :
Xankəndində vaxtdır, nahar edərik,
Düşməne son sözü bəyan edərik...

Pircamalda postlar bir an quruldu ,
Baş leytenant Vaqif I komendant oldu.
Əsgərana doğru hücum olacaq,
Düşmənlərin burnu tez ovulacaq.
Hücum qəflətən dayandırıldı,
Hərbi nazir əmri tez çatdırıldı.
Əmri kim veribdi- Rəhim Qazıyev,
Rusun qərarıyla sanki qazı dev.
Bunu eşidəndə mərd Allahverdi,
İrəli deyərək hücum əmri verdi .
Qoşun Əsgərana göndərildi ,
Qarqar çayı ı boyu irəlilədi.
Bölmə Əsgərana hey çata- çatda,
Hərbi nazir uçuş vertalyotda .
Nazir tez həyəcan əmrini verdi,
Nə idi görəsən Rəhimin dərdi ?
" Mən ölmüşəm ki, Əsgəran alınsın,
Ora niyə qoşun yola salınsın"
Şuşa getsə başıma güllə çaxaram,
Düşməni aşırıdım , tez də yıxaram.
Belə əmr verənlə dost olmaq olar?
İgid oğulların səbri tez dolar...

Xocalı müsibəti:

Dünyanın gözü kor, qulaqları kar,
Türkün qanını tökdü erməni aşkar.
Baxmırdı qocaya, ya da körpəyə ,
İnsan cəsədiylə alışıdı pəyə.
Erməni törədib neçə faciə,

Xocalıda törədibdi işgəncə ,
İyirminci əsr əsl soyqırım,
Baş qatır ATƏT lə hər hansı qurum.
Ağladı görən göz, hər yan bir məzar,
Kremlədən başladı bu azar, bezar.
Şeytan yuvasında qoyuldu təməl,
Ərazi iddiası törətdi əngəl.
Döyüş zonasında ucaldı nərə,
Sanki Kurs sarsıldı, töküldü yerə.
Mərhəmət buludu qopardı tufan,
Xocalı qalası , boyandı al- qan.
Silindi Xocalı , hanı türk, ayıl,
Dünya süşdü , qaldı lap hayıl, mayıl.
Ayağa qalx, Şuşa , Qoca, Mikayıl!
Oyan igid Eldar ,yuxudan ayıl.
Laçın, möhkəm dayan, düşmə kəməndə,
Rövşən dözə bilməz bu ağır dərdə.
Meşələr məhf olur, evlər tarimar,
Əriyir dağ kimi o yaşıl bağlar.
Yer üzündən qədim şəhər silindi,
Dünya xəbər tutdu, dəhşət bilindi.
Bir " Səhər " qəzeti çar çəkdi o an,
Soyqırım törənib, oyansın cahan.
Ürək soyumadı, ürək yanmadı,
Baxsa da bu cahan heç oyanmadı.
Yüzlərlə dinc insan yandı, qırıldı,
Günahsız körpələr yarı bölündü
Mərkəz də ,Bakı da məhəl qoymadı,
Talan, qarət edən gözü doymadı.
Vəzifə, ya kürsü üstə didişmə,

Mərkəzdə çarpışma, boş- boş deyişmə.
Allahı çağırırdı mərd Allahverdi,
Kişiydi ön xəttə təkçə yeridi.
Sanki qartal təki şığayırdı o,
Düşmən qarşısında bir dağ idi o.
Qanlı soyqırımla alışdı, yandı,
Qarşıda düşməni həmləyə aldı.
Mindən çox girovu azad elədi,
Yaralı körpəyə şəfa dilədi
Ağdam mərkəzində necə izdiham,
Gecə də, gündüz də dolurdu meydan.
Hərə axtarırdı öz balasını ,
Meydanda tuturdu elə yaşını.
Qırmışdı xalqımı erməniylə rus,
Cörəyim burnundan gələcək di quş.
Xocalı soyqırım, ilahi görən,
Yer üzündə belə gəzmək olarmı
Türkün torpağına hey yerikləyən,
Erməni zülmünə dözmək olarmı?
Məsciddən ucalan o Azan səsi,
Kəsilər düşmənin bir vaxt nəfəsi.
Aman Allah , bu nədir, insan naləsi,
Sanki haray saldı göylərin səsi.
Dönmüşdü körpələr, qocalar, qızlar,
Bu acı nisgildən qəlbimiz sızlar.
Sanki sədalardan uca səs gəldi,
Ya Husyen.
Ağam, vay,
Dədəm vay,
Anam vay ,
Balam vay,
Bu səsin naləsi göyə yüksəldi....

Yalan bəlkə hökm edir

Əfsus ki,yalanlar hələ hökm edir,
Məmurların çoxu nədənn yan keçir?
Lobbilər danışır,ürəkləri buz,
Tarixən yalançı, dilləri duzsuz .
Fürsətkən yallanıb gopa basırlar,
Dar ayaqda səni dildən asarlar.
Yaxınlaşar sənə, düşərkən işi,
Yoxdu bircə sözü düz olan kişi.
Hayem bəhanəylə sənə yan alar,
Yəqin et urusla əlaqəsi var.
Məqam düşsə, səni salar çətinə ,
Qurd , quş qonmaz ,murdarın cəsədinə .
Qoymayın düşməni çıxsın tələdən,
Amandı, fürsəti verməyin əldən.
Qurd nə qədər güclü olsa, zəhimli,
Tülkü ondan bicdi, qat-;qat , rəhimli.
Yaxşını - hamanı köhnə , təzəni,
Erməni gözləmir heç əndazəni .
Dünyada əyri çox,nə çox saxtakar,
Açgöz, qanlar tökən dəli, riyakar.
Xəmiri yoğrulub yalanlar üstə,
Bizlə dostluq edib, düzəldib dəstə.
Bir vaxt qarımızda nöqər işlədi,
Sonra bizi qarıb necə dişlədi?
Erməni zatına kim bələd deyil,
Çörək itirənə etmərəm meyil.
Qanqaltək hər yerə səpələlibdi,

İcma halında bir - bir yekələnibdi.
Od yağdırır indi ay anlayan , bil ,
Düşmən tələ qurur, sən də oyan , bil.
Kim hesab istər, yağını qır, qov,
Yurdu qoruyağın, atıblar tilov.
Tanrım, söndür zülmün sən ocağını,
Düşməni məhf edək aç qucağını.
İnanmayan insanların çoxuna ,
Yağı gələr fələklərin oxuna .
Güclü ölkələrdən düşmən güç alır,
Köpək kölgəsində salamat qalır.
Türk dünyası qırar köpəyin dişin,
Gec olar, anlasa çönən vərmişin.
Ey haqqın qəzəbi, hücum çək ona,
Müdhiş bir dev onu çəksin kamına.
Fitnə törədənlər odda yanarlar,
Belə nankor tayfa çətin qanarlar.

Poemanın yazılma səbəbi

Şair uzaq olar yalan sözlərdən,
Rəbbim, xalqımızı qoru bəd gözdən .
Yalan, şər, böhtandan sən uzaq olsan,
Şirin kəlamlarla tez ucalardan.
Bilik aynası da olsa söz təkrar,
Çox təkrar etməyin nə mənası var?
Tarixi dastana verərkən zinət,
O ulu tanrıdan dilədim möhlət.
Rəbbimin dərgahın gəl İlyas, gəzək,
İlahi nəqşiyə vursun bir bəzək.

***

Cəsur Allahvetdi buna səbəbkar,
Odur qəhrəmanım deyirəm aşkar.
Əziz qardaş, sizdə şir ürəyi var,
Onu el də bilir, tam açıq- aşkar.
Sadiqsən torpağa, sən elə yanan,
Vətənçün hazırsan ,hər zaman, hər an.
Varını sərf etdim vətən yolunda ,
İgidlər sağında, həm də solunda.
Pircamal dağında səngər yaratdın,
Qartal tək zirvələrə ucaldın.
Bir vaxt min doqquz yüz altıncı ildə ,
Ədib Ordubadı yazıb o ildə .
Elə bil o an o Allahverдини,
Düşünürdü əlbət xalqın dərдини,
Soyadı olsa da onun Qubadlı
Doğulub boy atdı o mərd Ağdamlı .
Ağdamlılar yağıya qan uddurdu,
Kafirləri yerindəcə dondurdu.
Erməni - müsəlman davası vaxtı,
Al qana boyandı düşmənin taxtı .
Ağdamlılar bağlı idi vətənə ,
Çörək də verirdi yoldan ötənə .
Tariximi yazdı Ordubadı düz,
Oxuyub anlayaq gecə və gündüz.
Bu əsər bir vaxtlar yasaq edildi,
Yaddaşlarda qalan aşkar bilindi.
Belə bir misal var, gəlin düşünək,
Sözün gəlişini yerində deyək.
İgid oğul bir bayatı söylədi,
Onu xoş məramla hamı dinlədi.

Əzizim Ordubada ,
Gəl gedək Ordubada.
Sərkərdə qoçaq olsa ,
Verməz o , ordu bada...
Görün o Şeyx Şamil gözəl söz deyir,
İnsanlar İmama necə baş əyir.
Ölümün gözünə dik baxan insan,
Sayır şəhidliyi şərəf, şan , inan.
Əsarəti təklif etmək gülüncdür,
Kafir boğazını üzən ülgücdür.
Vətən dağlarının gülü, zinəti,
Bənzərsiz ormanın mərd- mətənəti.
Yalvarıb azadlıq qoparmaq olmaz,
Zorla almalıyıq, girməz, söyləməz.
İstiqlal uğrunda deyim qulaq as,
Bizdən nəvələrə qalsın qoy miras.
Vətənim hürriyyət, bayraqdarsan sən,
Torpağın uğrunda ucalarsan sən.
Şərəfdir şəhid ol , vətən yolunda,
İtirsən ağrılmaz əlin, qolun da .
Cənnətə qovuşmaq , şandı, şöhrətli,
İnsana qalan ad, vardı , dövlətdi.
Daha bəsdir yetər bu qədər şəhid,
Düşməni məhf edək olaq biz şahid:

Dünyada anlar, anlar,
Peyğəmbərlər, imamlar.
Elm cənnət məkandır,
Şəhid olan insanlar.
...Bəşər övladına arxa, dayaqsan.

Əl çatmaz zirvədə uca mayaqşan.
Bayrağın yüksəlir şəhid dağ üstə,
Ay da sığal çəkir, çəmən ,bağ üstə.
Sən özün mətinsən, poladdan üstün,
Düşmən gözlərini kor edir tüstün.
Qaçqınlar çox görüb əzabı, ahı ,
Nə çox mərd igidlər olub pənahı.
Günəş dövr edərkən hər fəsil, hər ay,
Hər an şölə saçsın Qarabağa Ay .

***

Ordumuz güclənir , hamı səfərbər,
Döyüşdə bizimdir qələbə ,zəfər.
Azad olacaqdır o doğma yurdum,
Göstərər gücünü bir zaman ordum.
Yayılar hər yerə xoş xəbər soraq,
Rauf çap etdirər hey varaq- varaq.
Müdrək sözə bir ehtiyac duyanda,
Kor yapamaq paqqıldayar o yanda .
Axar çay görünər neçə də şəffaf,
Əsgərlər yan-;yana düzlənər saf- saf.
Xalqımız heç kəsi nə incitmədi,
Haqqın kürsüsündən uzaq getmədi.
Düşməndi törədən fitnə,fəlakət,
Qalmasın yağıdan əsər, əlamət.
Çox ölkədən kömək aldı, diləndi ,
Fitnə yayıb yurdumu silkələdi.
Necə don geydirər yalana aman!
Günahkarlar cəzalanar bir zaman.
Ey Xızr! Dəryaya yay yalanları,
Üz tut, Nuh qərq etsin o qalanları.

Erməni yalanı ,yayılan sözlər,
Belə iftiralar küləyə bənzər.
Rusun köməyilə yurdumu tutub,
Köpək kölgəsində nədən oturub.?

***

Bir çoxları qara fikir yaydılar,
Nadürüslər pulu lay- lay aldılar.
Xalqa yanana israfçı dedilər,
Xalqın pulun müftəxorlar yedilər.
Hərbin o anası Valeh Bərşadlı,
Plan çəkdi.. quraq ordu inadlı.
Ordunun öz oynu, öz qaydası var,
Plansız davanın nə faydası var?
General nə görsə yaxşıdır,
dəhşət ,
Hərbidə olmayan törətdi vəhşət.
Əsgəri xidmətdə olmayan Rəhim, .
Hərbi nazir oldu , eylədi him, cum.
General söylədi axı sən kimsən?
Dedi : sən Rəhimi heç tanımırsan?
Hərbi işi bilən bir - bir yox oldu,
Nöqsan, qüsurlar axtaranlar çox oldu.
Küçədən gəncləri tutub təlimsiz,
Çəbhədə qırıldı neçə çəlimsiz.
Silahı atmağı öyrənə əsgər,
Düşüncəsiz qərar kimə sərf edər?
Döyüşən oğullar minaya düşdü,
Sərkərdə ölümü qəlbimi deşdi.
Allahvetdi, Şirin, Elyar ,Mikayıl.
Satqın öz işində, ey dünya ,ayıl!

Rəhimlər ,Ayazlar kimə işləyir,
Çəbhədə kömək yox, əsgər eyləyir.
Elə ki, başladı beləcə oyun,
Dönük sərkərdələr oldu qol- boyun.
Arı atıb, namus satan bakkallar,
"Sapı özümüzdən ,Vətən satanlar"
Ağdamın üstündə gözəl ormanda,
Təslim aktı yazdı yeddi xırmanda.
Saqqallı görəndə üz çöndərdilər,
Çırağı yel ilə tez söndürdülər.
Biri o birindən necə dərs aldı,
Ermənidən necə xoş xəbər saldı.
Dedi: xoş xəbərlə qayıdır yanlar,
Hər yerdə üstünlük hiss etsin onlar.
Qarabağa bir də qaçqın gəlməsin,
Qorbaçov sirridir, bir kəs bilməsin..
Mərkəzə işləyən o ayazıları,
Ardı nazirləri , həm niyazları .
Neçəsi deputat seçildi bir vaxt,
Başladı həm kürsü davası o vaxt.
Dedilər bir rəhbər Tehrana getdi,
Şuşanın, Laçının talehi bitdi.
Bir para adamı xoda saldılar.
Yurdumu zəbt edib, necə aldılar.
Silahsız əsgərlər qaldılar başsız ,
İgid oğullara deməyin qaşdız .
Şəhid verdi düz altı min Ağdamım,
Yandı bağım, dağım, uşaqlıq çağım.

***

Nə qədər bölünsə, güllü Qarabağ,
Bənzərsiz diyardır, çiçək, çəmən, bağ.
Ağdam necə işğal olundu, neçə ?
Kimdən soruşağın, mətləb çox incə.
Sarı iblis hiyləsini yetirdi,
Ara, sıra bir - bir rayonlar getdi.
Təhlükəsiz Şura çıxardı qərar,
Neçə maddə ? Kimdi onu kim arar ?
O yerdə ki, yoxdu qərar icrası,
Xeyr eləməz kağızın bir parçası .
İş ki, qaldı o Minsk qrupla.
On ildir ki, tutulublar qripə.
Dedilər ATƏTdən gəlir yekələr,
İşlər düzələcək düşmən çəkilər.
Nədən gözləyirlər , heç nə düzəlmir,
Düyün düşüb ip də heç çözlənmir.
Neçə dəfə deyin, görüşmək olar?
Neçə dəfə deyin, öpüşmək olar?
Düşüncə:
Ey fələk, bu həngamə , görən nə vaxt bitəcək?
Bu nə zülümdür Tanrı ! Bir çarə elə görək !
Hər gecənin sonunda nurlu səhər açılar,
Hər yoxuşun sonunda bir şərt enişi də var.
Niyə yerin layları titrəyir nədən, neyçün?
Qarabağda bu sövdə, yarandı de, nə üçün?
Mərmi qəlpələrindən, yaralı Yer kürrəsi,
Erməni zəncirinin çürüməzmi həlqəsi?
Sökülür parça - parça niyə qədim Qarabağ?
Allahım, hökmünü ver, azad olsun, cənnət, bağ.
Yerdə zülm, çaxnaşma deyin, bəs kimə gərək?

Üzüntülü bu dəhşət nə vaxtadək sürəcək?
Bənzərsiz gözəlliklər gör neçə də məhf olur,
Qarabağın torpağın düşmən göyə sovurur.
Ordum! zəfərlə qalxıb, yurdu azad edəsən .
Özgənin ayağıyla mənzil keçə bilməzsən.
Əsirlikdə inləyən vətən bizi gözləyir,
Gözəllərin gözləri baxın sizi izləyir.
Aldanmayın düşmənin yalan deyən dilinə,
Yazıram tariximi işğalçılar bilinə.
Hara köç ediblərsə, yerə xaç basdırıblar.
Erməniyə yer verən türkləri asdırıblar.

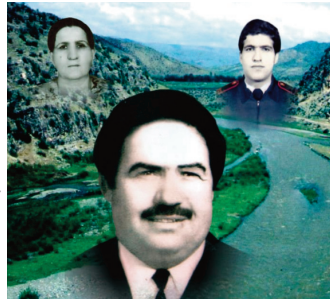
...Yer üzündən tez silin, bir müqəvvə saxlayın,
Müzeylərin birində onu möhkəm bağlayın.
Dünya bilsin fitnəkar ermənilər var imiş.
Torpağa yerikləyən belə tayfa kor imiş.
Tarix lənətləyəcək o azğın şeytanları ,
Dünyanı qarışdıran belə sərlatanları.

İlyas Allahverdiyev tərəfindən 1992-93- illərdə yazılmış

" Qarabağ " poeması müəllifin

2005- cı ildə " Laçın qaşında , qəzəllər və " kitabında çap olunmuşdur.

Kitabın redaktoru olaraq oğlu Rauf İlyasoğlu tərəfindən 2020- cı ildə poema yenidən işlənmiş və əlavələr edilərək təkrar nəşr olunmuşdur.

QUBADLI ŞƏHİDLƏRİ
*(I Vətən Müharibəsində Qubadlının
itkin və girovlarla bərabər 236 şəhidi olub.
Soyadı, adı və atasının adı)*

1. Əliyev Əliyar Yusif oğlu (Milli Qəhrəman)
2. Mirzəyev Kərəm Ərşad oğlu (Milli Qəhrəman)
3. Atakişiyev Aslan Qabil oğlu (Milli Qəhrəman)
4. Əliyev Ələkbər Həsən oğlu (Milli Qəhrəman)
5. Ağayev Bəylər Tapdıq oğlu (Milli Qəhrəman)
6. Məmmədov Aqil Səməd oğlu (Milli Qəhrəman)
7. Əliyev Vasili Əhməd oğlu (Milli Qəhrəman)
8. Kərimov Kazımağa Möhsün oğlu (Milli Qəhrəman)
9. Quliyev Hafiz Xansuvar oğlu
10. Mehdiyev Bəhmən Mehdi oğlu
11. Hüseynov Balakəşi Rəhman oğlu
12. Qasimov Həsənqulu Qaçay oğlu
13. Bayramov İlqar Telman oğlu
14. Paşayev Ziyəddin Cəlal oğlu
15. Əhmədov Mahir humay oğlu
16. İsayev Kamil İnqlab oğlu
17. Süleymanov Həbil Yusif oğlu
18. Nuriyev Xanlar Eldar oğlu
19. Aslanov Teymur Çərkəz oğlu
20. Quliyev Çingiz Qəzənfər oğlu
21. Mübariz Əbdül oğlu Ağayev
22. Hüseyn Xaniş oğlu Allahverdiyev

- 23.Şəmsi Cəfərqulu oğlu Allahverdiyev
- 24.Vidadi Sabir oğlu Aslanov
- 25.Fazil Xaniş oğlu Aslanov
- 26.Sələhəddin Fazil oğlu Bayramov
- 27.Natiq Əliş oğlu Baxşəliyev
- 28.Bədəl Bəxtiyar oğlu Bədəlov
- 29.Nadir Ərşad oğlu Bədəlov
- 30.Şirin Tapdıq oğlu Ağayev
- 31.Qabil Oruc oğlu Quliyev
- 32.Savalan Əmir oğlu Eminov
- 33.İlham Əhməd oğlu Əliyev
- 34.Vidadi Ağalar oğlu İsmayılov
- 35.Babək Tapdıq oğlu Cəfərov
- 36.Şirin Əhməd oğlu Şirinov
- 37.Bəhrüz Əvəz oğlu Vəliyev
- 38.Əlövsət Cəfərxan oğlu Vəliyev
- 39.Rafael Abbasəli oğlu Qaybaliyev
- 40.Yunus Xəlil oğlu Qarayev
- 41.Elman İxtiyar oğlu Qəhrəmanov
- 42.Arif Ələskər oğlu Ələkbərov
- 43.Rafiq Qaçay oğlu Ələkbərov
- 44.Füzuli Hidayət oğlu Ələkbərov
- 45.Səfalı Malik oğlu Əliyev
- 46.Nadir İmran oğlu Əsədov
- 47.Bərxudar Əmra oğlu Əsgərov
- 48.Şahbaz Canbaxış oğlu Kərimov
- 49.Vaqif Həsən oğlu Göyüşov
- 50.Əbülfəz Bəbir oğlu Mehdiyev

- 51.Zaur Famil oğlu Mehdiyev
- 52.Arif İbrahim oğlu Məmmədov
- 53.İsa İsgəndər oğlu Məmmədov
- 54.Güloğlan Əmirxan oğlu Məmmədov
- 55.Güloğlan Məmməd oğlu Məmmədov
- 56.Hüsaməddin Balaca oğlu Məmmədov
- 57.Mirzə Bayram oğlu Məhərrəmov
- 58.Oruc Mustafa oğlu Məcnunov
- 59.Vahid İsgəndər oğlu Mirzəyev
- 60.Pənah Sovet oğlu Mirzəyev
- 61.Müşviq Xalıqverdi oğlu Mustafayev
- 62.Azər Cabbar oğlu Nəcəfov
- 63.Elşən Camal oğlu Nəcəfov
- 64.Cənnət Dəmir oğlu Nuruşov
- 65.Rəhim Həbib oğlu Orucov
- 66.İlham Pənahəli oğlu Pənahəliyev
- 67.Vasif Həsənqara oğlu Rəhimov
- 68.Novruz Rəhim oğlu Rüstəmov
- 69.Mətləb Sədiyev
- 70.İshal Mahmud oğlu Səmədov
- 71.Səid Əmir oğlu Səmədov
- 72.Uğurlu Yusif oğlu Səmədov
- 73.Rəfael İsi oğlu Səfərov
- 74.Səfər Müzəffər oğlu Səfərov
- 75.Nemət Kamal oğlu Süleymanov
- 76.Süleyman Vaqif oğlu Süleymanov
- 77.Eyvaz Nəriman oğlu Təhməzov
- 78.Sərvər Qədir oğlu Fərəcov

79. Telman Qədir oğlu Fərəcov
80. Nəsir Xanəhməd oğlu Fərhadov
81. Heydər Atakişi oğlu Xudiyev
82. Etibar Yelmar oğlu Haqverdiyev
83. Şahverdi Hübət oğlu Haqverdiyev
84. Şahin Nüsrət oğlu Haqverdiyev
85. İrşad Cəfər oğlu Həsənquliyev
86. Nağı Kamran oğlu Həsənov
87. Süleyman Alı oğlu Həsənov
88. Şizad Hüsrət oğlu Həsənov
89. Vüqar Qulu oğlu Hüseynov
90. Namiq Heydər oğlu Hüseynov
91. Camak Mübarək oğlu Camalov
92. Müslüm Bağlı oğlu Cəbrayıl
93. Etibar Xaniş oğlu Cəfərov
94. Yadigar Yadululu oğlu Şahmərdanov
95. Azim Oruc oğlu Şəkəraliyev
96. Həbil Bahadır oğlu Şəfiyev
97. Məğrur İsgəndər oğlu Şirinov
98. Ruslan Əli oğlu Şirinov
99. Ağalar Bəylər oğlu Şükürov
100. Kazım Təvəkkül oğlu Abdullayev
101. Fəxrəddin Əyyub oğlu Piriye
102. Həbil Yusif oğlu Süleymanov
103. Hübət Həsən oğlu Abbasov
104. Məsür Ötərxan oğlu Abdullayev
105. Çiçək Qəhrəman qızı Abdullayeva
106. Əvəz Əvəz oğlu Abdulov

107. Ağaməmməd İsa oğlu Ağayev
108. İnqlab Oruc oğlu Babışov
109. Dilbər Fərrux qızı Qarayeva
119. Rüstəm Musa oğlu Qasimov
111. İxtiyar Maşallah oğlu Qafarov
112. Çiçək Həsənqulu qızı Qafarova
113. Qəmbər Məmmədxan oğlu Qəmbərov
114. Nəzakət İxtiyar qızı Qəhrəmanov
115. Qaçay Məcid oğlu Ələkbərov
116. Teyyub Kamil oğlu Əliyev
117. Təzəgül Tapdıq qızı Ələkbərova
118. Münəvvər Məhəmməd qızı Ələkbərova
119. Telman Əliş oğlu Əliyev
120. Xanoğlan İmran oğlu Əliyev
121. Xuduş Pənahəli oğlu Əliyev
122. Zəminə Baba qızı Əhmədova
123. Pərviz Aqşin oğlu Dünyamaliyev
124. Abbasəli Mürsəl oğlu İmanov
125. Vəli İbrahim oğlu İbrahimova
126. Aynur Həştərxan qızı Yaqubova
127. Bənövşə Eyvaz qızı Yaqubova
128. Əli Qasım oğlu Yusifov
129. Samir Mahmud oğlu Mahmudov
130. Mehdi Qasım oğlu Mehdiyev
131. Əliş Abbas oğlu Məhərrəmov
132. Etimad Kamal oğlu Abbasov
133. Məhərrəm Fərəc oğlu Məhərrəmov
134. Mehman Müseyib oğlu Ağayev

- 135.Ələmqulu Möhsüm oğlu Nəcəfquliyev
- 136.Baba Paşa oğlu Niftiyev
- 137.Kamal İbiş oğlu Abdullayev
- 138.Vahid Nəsir oğlu Təhməzov
- 139.İldırım Əli oğlu Haqverdiyev
- 140.İlham Xansuvar oğlu Heydərov
- 141.Məhərrəm Qubad oğlu Abışov
- 142.Köçəri İslam oğlu Abdullayev
- 143.Roza Nəsib qızı Abdullayeva
- 144.Eyvaz Əvəz oğlu Balakişiyev
- 145.Kamran Şirin oğlu Vəliyev
- 146.Əlisadət Nəhmət oğlu Ağayev
- 147.Cavanşir Kərim oğlu Qəmbərov
- 148.Mahir Bəbəş oğlu Quliyev
- 141.Məhəmməd Ədil oğlu Quliyev
- 149.Minayə İslam qızı Əliyeva
- 150.Bəykişi Boran oğlu Cabbarov
- 151.Telman Rüstəm oğlu Hümbətəliyev
- 152.Nübar Məhəmməd qızı Həsənova
- 153.Sərəncam Əvəz qızı Cavadova
- 154.Eyvaz Əvəz oğlu Cavadov
- 155.Gilə Eyvaz qızı Cavadova
- 156.Əvəz Eyvaz oğlu Cavadov
- 157.Əvəz Budaq oğlu Şahməmmədov
- 158.Zahid Köçəri oğlu Abdullayev
- 159.Məhəmməd Mahmud oğlu Əhmədov
- 160.Zülfünaz Qurban qızı İbrahimova
- 161.İsmayıl Məhəmməd oğlu İbrahimov

162. Müşviq Məcid oğlu İsmixanov
163. Nizam Tarverdi oğlu Kərimov
164. Kübra Məhəmməd qızı Mahmudov
165. Famil Rəhmdar oğlu Məmmədov
166. Həmzə Qardaşxan oğlu Adiyev
167. Ələddin Yelmar oğlu Ağakışiyev
168. Novruz Əli oğlu Mustafayev
169. Fəzail Qaraş oğlu Nəzərov
170. Cavanşir İsfəndiyar oğlu Rüstəmov
171. Güllü Tanriverdiyeva
172. Gülşən Abgül qızı Tahirova
173. Şahin İlyas oğlu Hüseyinov
174. Qərib Qulam oğlu Nəzərov
175. Camal Ağamalı oğlu Fərzəliyev
176. Əhməd Vaqif oğlu Şirinov
177. Həbil Təşkilat oğlu Şirinov
178. Həşim Həsən oğlu Şirinov
179. Zakir Həsənخان oğlu Şükürov
180. Maqsud İmran oğlu Şükürov
181. Nizami Nəsiməli oğlu Ağayev
182. Yaşar İsa oğlu Ağayev
183. Sərdar Hüseyinqulu oğlu Hüseyinov
184. Şakir Sahib oğlu Abuşov
185. Nahid Həmid oğlu Əhmədov
186. Azər Oruc oğlu Əhmədov
187. Hikmət Salman oğlu Zamanov
188. Rasim Yanvar oğlu Zeynalov
189. Şaiq Museyib oğlu İbrahimov

190. Mübariz Nüsrət oğlu İsgəndərov
191. Aslan Şəmil oğlu İsmayılov
192. Elgün Dağbəyi oğlu İsmayılov
193. İlham Fərrux oğlu İsmayılov
194. Kəhkəşan Bulud oğlu Yaqubov.
195. Azad Məmməd vəli oğlu Məmmədov
196. Cavid Fazil oğlu Ələkbərov
197. Behbud Kamil oğlu Quliyev
198. Mübariz Tahir oğlu Hüseynov
199. Qurban Cəmil oğlu Yusıfov
200. Vasif Həsənqara oğlu Rəhimov
201. Şaiq Museyib oğlu Həsənov
202. Niyaməddin Əsrəf oğlu Zülfəliyev
203. Niyaməddin Teymur oğlu Qasımov
204. Firəddin Eldar oğlu Hüseynov
205. İslam Xasay oğlu İslamov
206. Novruz Rəhim oğlu Rüstəmov
207. Vəli Asif oğlu Şirinov
208. İslam Rza oğlu Mirzəyev
209. Məhyəddin Məhərrəm oğlu Hübətov
210. Mehman Vəliş oğlu Əliyev
211. Xəqani Məhəmməd oğlu Hübətov
212. Evaris Sabir oğlu Paşayev
213. Anar Rəsul oğlu Rəsulov
214. Ruslan Əli oğlu Şirinov
215. Əyyub Əliqara oğlu Vəliyev
216. Hicran Hüseyn qızı Rəhimova
217. Bayram Mədət oğlu Quliyev

218. Bəkir Bayram oğlu Quliyev
219. Zülfiqar Cabbar oğlu Əliyev
220. Nərgiz Cabbar qızı Əliyeva
221. Şəndə Fərəc qızı Muradova
222. Bəsti Məhəmmədəli qızı Həsənova
223. Şamil Əsgər oğlu Əliyev
224. Sara Əhməd qızı Tahirova
225. Müzəffər Şəmil oğlu İbadov
226. Fatma Məhəmməd qızı Şamiyeva
227. Sona Əli Qızı Kazımova
228. Şamil Məhəmməd oğlu Mirzəyev
229. Soltan Baxış oğlu Əhmədov
230. Gülüm Balakəşi qızı Rəhimova
231. Əvəz Budaq oğlu Şahməmmədov
232. Ələsgər Salman oğlu Bayramov
233. Məstan Ağaşirin qızı Bayramova
234. Məmməd Şükür oğlu Səfərov
235. Mülayim Aslan qızı Nəzərova
236. Şirinov Oruc Musa oğlu

İstər birinci, istərsə də ikinci Vətən müharibəsində əslən Qubadlıda doğulmuş, lakin ailə vəziyyəti, təhsili və ya işlə əlaqədar digər rayon və şəhərlərdə pasport qeydiyyatında olan yüzlərlə oğullarımız da vətən yolunda, ərazi bütövlüyümüzü qoruyarkən şəhid olmuşlar.

Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!

MÜNDƏRİCAT

Müəllifdən.....	3
Redaktordan.....	5
Gün var əsrə bərabər.....	10
Asif Yusif oğlu Məhərrəmov.....	17
Əliyar Yusif oğlu Əliyev.....	19
Aslan Atakişiyev.....	24
Aqil Səməd oğlu Məmmədov.....	26
Kazımağa Mövsüm oğlu Kərimov.....	28
Vasili Əhməd oğlu Əliyev.....	30
Ələkbər Həsən oğlu Əliyev.....	33
Kərəm Ərşad oğlu Mirzəyev.....	37
Bəylər Ağayev.....	41
Şükür Həmidov.....	43
Vüqar Əhməd oğlu Ağayev.....	47
Faiq Qaçay oğlu Qasımov.....	49
Vüsal Elşən oğlu Yaqubov.....	54
Oleq Yakovleviç Babak.....	57
Bayram Məhəmməd oğlu Məmmədov.....	59
Əliyev Həbib Fərhad oğlu.....	63
Əsgərov Şahin Rəcəb oğlu.....	65
Məmmədov Müşviq Yusif oğlu.....	68
Vidadi İldırım oğlu Abbasovdur.....	71
Kəndimizin Şəhidləri.....	74
Adyala bükülmüş Şəhid	77

Rauf İlyasoğlu

Şəhid qardaşlar.....	80
Mircəlal Sabir oğlu Ağayev.....	87
Elgün Dağbəyi oğlu İsmayılov.....	90
Aqıl Quliyev.....	92
Mübariz İbrahimov.....	94
Pəncəli Teymurov.....	98
Raquf İbrahim oğlu Orucov.....	100
Polad Həşimov.....	103
Elçin Bayram oğlu Alıyev.....	106
Rüfət Mürvət oğlu Əsgərov.....	108
Fərrux Mirzəmməd oğlu Həşimov.....	110
Ülvü Tahir oğlu Məhərrəmov.....	112
Anar Nadir oğlu Qorçuyev.....	114
İzzət Rövşən oğlu Həmidov.....	116
İsgəndərov İlkin Camal oğlu.....	118
Abışov Sirac Abış oğlu.....	120
Fərhad Vüqar oğlu Fərhadlı.....	122
Emil Vaqif oğlu İsgəndərov.....	124
Elnur Təvəkkül oğlu Abdullayev.....	126
Fəxrəddin Yaqub oğlu Yaqubov.....	128
Azər Zakir oğlu Quliyev.....	130
Mustafayev Rüfət Zöhrab oğlu.....	132
Vüsal Tahir oğlu Allahverdiyev.....	134
Quliyev Ramil Elşən oğlu.....	137
Məhəmmədəli Hörmət oğlu Həsənzadə.....	139
Mahir Muxtar oğlu Xələfli.....	141
Asıman Niyaz oğlu Allaverdiyev.....	143

Şəhid, uşaqlıq arzusunu 21 ildən sonra həyata keçirdi.....	148
Şəhidlər vətənimizin əmanəti və millətimizin qürur yeridir	150
Asiman.....	152
Dozəsən ağrıya, cəfaya, Qağa.....	153
Asiman.....	155
Şəhid Asiman.....	156
Qürur yeri.....	157
Asimanda ruhu gəzən "Şəhid Asimana".....	158
Şəhid Asimanım, zirvən mübarək.....	159
Zabit oğluma	161
Asiman balam.....	162
Şəhid Asiman.....	163
Şəhidlər ölmürlər, heykəlləşirlər.....	164
Tacəddin İsmayılzadə.....	165
Fərzəliyev Samir Vaqif oğlu.....	167
Təhməzov Pərvin İlqar oğlu.....	169
Elşən Həbil oğlu Müslümov.....	172
Vəliyev Müslüm Vəliyağa oğlu.....	175
Elməddin Uğur oğlu Əhmədzadə.....	177
Biz həmişə sizinləyik.....	178
Mirrahil Ramiz oğlu Teymurlu.....	182
Ruhunuz şad, məzarınız İlahi nuruyla dolsun, əzizlərim.....	183
Eyvazov Tofiq Ənvər oğlu.....	185
Bayram ən uca zirvələrdədir.....	187
Şükür.....	189
Xudayar Nəğməsi.....	190

Rauf İlyasoğlu

Əli Arif oğlu Əhmədov.....	191
Mikayıl İlqar oğlu Məmməd zadə.....	197
Orucov Elşən Yavər oğlu.....	198
Qəşəm Səfərov Taməddin oğlu.....	202
Gültəkin Əsgərova.....	204
Vəliyev Arif Əkbər oğlu.....	205
Bünyadəli Qulam oğlu Pələngov.....	207
Dövlətov Balaş Atakişi oğul.....	208
Elmaz Hacıyevin Mövludu.....	212
Elsevər Eldar oğlu Aslanov.....	215
Vəzir Surxay oğlu Orucov.....	216
Fəxrəddin Cəbrayıl ov.....	218
Səməd Saleh oğlu Qasimov.....	220
Mehtiyev Taleh Musa oğlu.....	221
Elşən Vəliyev.....	223
Samir Xasıyev.....	228
Mehman Musa oğlu Yusifov.....	231
Eldar Kamil oğlu Arazov.....	235
Sənan Əkbər oğlu Rüstəmov.....	237
Hafiz Xansuvar oğlu Quliyev.....	240
Şəhidlər Bulağı.....	242
Yusif Ramiq oğlu Budaqov.....	243
Adəm İlqar oğlu Əliyev.....	248
Vüsəl Cəsarət oğlu Muradov.....	249
İmaməli Şəfəqqət oğlu Əhəd zadə.....	252
Əli Vaqif oğlu Heydərov.....	254
Saatmirzə Feyruz oğlu Əzimov.....	255

Asimana ucalan şəhidlər

Azad edək yurdu, şanlı əsgərim.....	256
Ağdamım.....	257
Ordumuz tezliklə olacaq qalib.....	258
Bır ömrü şərəflə yaşayaq gərək.....	259
Dünən qardaşıma qan köçürdərkən.....	260
Ay şəhid balası, kasıb balası.....	261
Ağdərə.....	262
Bizi də o torpaq bir zaman udar.....	265
Ordum Qarabağa aparır bizi.....	266
Ana torpaq.....	268
20 Yanvar Şəhidlərinə.....	269
Şəhidlər.....	270
Nur üzlü şəhid.....	272
Polad Həşimov.....	273
Həkəri.....	274
Ana laylası.....	276
Qarabağ (poema).....	281
Qubadlı Şəhidləri.....	298

RAUF İLYASOĞLU

Asimana ucalan şəhidlər

Direktor: **Səbuhi Aslan**

Dizayner: **Veys Əliyev**

Texniki redaktor: **Hüseyn Məmmədov**

Yığılmağa verilib: 15.07.2022

Çapa imzalanıb: 10.09.2022

Ofset çapı. Əla növ kağız

Tiraj: 200

Ünvan: Bakı, Mətbuat prospekti 529-cu məhəllə

Telefon: (012) 538-18-87, (050) 263-16-16

email: imza_nesrlər_evi@mail.ru